

Burmistrz Sępólna Krajeńskiego
Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE**

I. UWARUNKOWANIA

*Załącznik nr 1 do Uchwały Nr VI/32/11
Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim
z dnia 31 marca 2011 r.*

Warszawa, marzec 2011

PODSTAWA FORMALNO-PRAWNA

Podstawę formalno-prawną sporządzenia niniejszego opracowania stanowi uchwała Nr XXXVI/264/09 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 27 sierpnia 2009 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sępólno Krajeńskie.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późniejszymi zmianami), przedmiotem niniejszego opracowania jest określenie polityki przestrzennej obszaru gminy Sępólno Krajeńskie, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Wspomnianą politykę należy rozumieć jako formułowanie celów w zakresie rozwoju przestrzennego oraz sposobów ich osiągnięcia w procesie kształtowania zagospodarowania terenu. W świetle art. 9 ust. 2 ww. ustawy Studium jest także narzędziem koordynowania planowania przestrzennego na szczeblu lokalnym i strategicznych zamierzeń gminy z planowaniem krajowym i regionalnym. Jest to druga koordynacyjna funkcja Studium. Rangę Studium określa art. 9 ust. 4 i 5 ww. ustawy, w myśl których Studium, pomimo, iż nie jest aktem prawa miejscowego, ma moc wiążącą dla opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

SPORZĄDZIŁ:

Burmistrz Sępólno Krajeńskiego
ul. T. Kościuszki 11
89-400 Sępólno Krajeńskie

OPRACOWAŁ:

Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa
ul. Targowa 45
03-728 Warszawa

w składzie:

mgr inż. Kacper Kamiński – kierownik projektu
mgr Piotr Fogel – główny projektant, członek OIU z siedzibą w Warszawie nr 370
mgr inż. Anna Pugacewicz – członek OIU z siedzibą w Warszawie nr 385
mgr inż. Wioletta Kamińska
mgr inż. Karolina Pawlak
mgr inż. Włodzimierz Rybarczyk
mgr Edyta Godula
Michał Brodowicz
mgr inż. Anna Januszewicz
Urszula Lulewicz
Agata Witka

SPIS TREŚCI

I.1. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE	8
I.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU ORAZ ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	10
I.2.1. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE – STAN PRAWNY	10
I.2.1.1. Miejscowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego	10
I.2.1.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sępólno Krajeńskie.....	11
I.2.1.3. Przyczyna zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sępólno Krajeńskie	15
I.2.1.4. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	16
I.2.1.5. Decyzje administracyjne	23
I.2.2. DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW	29
I.2.2.1. Użytkowanie terenu.....	29
I.2.2.2. Struktura osadnicza	30
I.2.2.3. Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa	31
I.2.2.4. Tereny usługowo – produkcyjne	32
I.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	33
I.3.1. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – ZASOBY.....	33
I.3.1.1. Rzeźba terenu	33
I.3.1.2. Warunki gruntowe.....	33
I.3.1.3. Warunki glebowe	34
I.3.1.4. Warunki klimatyczne	34
I.3.1.5. Hydrologia.....	35
I.3.1.6. Flora	36
I.3.1.7. Fauna	36
I.3.2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE – ZAGROŻENIA	37
I.3.3. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA.....	38
I.3.4. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	41
I.3.5. WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	46
I.4. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH.....	50
I.5. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH	50
I.6. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH.....	51
I.7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	52
I.7.1. ZARYS HISTORII I PRZEMIAN STRUKTURY PRZESTRZENNEJ MIASTA I GMINY.....	52
I.7.1.1. Gmina	52
I.7.1.2. Miasto Sępólno Krajeńskie	52

I.7.2.	WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	54
I.7.2.1.	Miasto Sępólno Krajeńskie	54
I.7.2.2.	Zespoły pałacowo-parkowe, dworsko-parkowe oraz folwarczne.....	55
I.7.2.3.	Wsie o układzie przestrzennym i zabudowie o wartościach historycznych	57
I.7.2.4.	Kościoły zabytkowe.....	58
I.7.2.5.	Cmentarze	58
I.7.2.6.	Inne wartościowe obiekty zabytkowe.....	62
I.7.3.	ROZPOZNANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA KULTUROWEGO NA OBSZARZE MIASTA I GMINY	62
I.7.3.1.	Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków	62
I.7.3.2.	Stanowiska archeologiczne	62
I.7.3.3.	Obiekty i obszary wpisane do ewidencji WKZ	63
I.7.3.4.	Strefy ochrony konserwatorskiej wyznaczone w obowiązujących mpzp.....	63
I.7.4.	STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	64
I.8.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	65
I.8.1.	POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY	65
I.8.1.1.	Liczba ludności i gęstość zaludnienia.....	65
I.8.1.2.	Dynamika zmian liczby ludności.....	67
I.8.2.	SYTUACJA NA RYNKU PRACY.....	70
I.8.2.1.	Podmioty gospodarcze	70
I.8.2.2.	Stan zatrudnienia i bezrobocie	73
I.8.3.	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	74
I.8.3.1.	Oświata	74
I.8.3.2.	Ochrona zdrowia, pomoc społeczna	75
I.8.3.3.	Kultura	75
I.8.3.4.	Sport.....	77
I.8.3.5.	Turystyka	78
I.9.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	80
I.10.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	83
I.10.1.	DOKUMENTY SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO	83
I.10.1.1.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko- Pomorskiego	83
I.10.1.2.	Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020 .	84
I.10.2.	DOKUMENTY SZCZEBŁA POWIATOWEGO	84
I.10.2.1.	Strategia Rozwoju Powiatu Sępoleńskiego	84
I.10.2.2.	Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Powiatu Sępoleńskiego aktualizacja na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015	85
I.10.2.3.	Plan Ochrony Krajeńskiego Parku Krajobrazowego – operat generalny, Plan ochrony na okres od 1.01.2009 do 31.12.2028.....	87
I.10.3.	DOKUMENTY SZCZEBŁA LOKALNEGO.....	89
I.10.3.1.	Strategia Rozwoju Gminy Sępólno Krajeńskie do roku 2010 z perspektywą do roku 2015	89
I.10.3.2.	Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Gminy Sępólno Krajeńskie aktualizacja na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015	90
I.10.3.3.	Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Sępólno Krajeńskie na lata 2009- 2014	91

I.10.4.	WNIOSKI ZŁOŻONE DO SUiKZP.....	91
I.11.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW.....	96
I.12.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH.....	97
I.12.1.	OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY	97
I.12.1.1.	Rezerваты przyrody	97
I.12.1.2.	Krajeński Park Krajobrazowy	97
I.12.1.3.	Obszar Natura 2000.....	98
I.12.1.4.	Pomniki przyrody	99
I.12.1.5.	Użytki ekologiczne.....	101
I.12.1.6.	Zespół przyrodniczo-krajobrazowy.....	105
I.12.2.	OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE ZABYTKÓW	105
I.12.2.1.	Obiekty wpisane do rejestru zabytków	105
I.12.2.2.	Strefy ochrony konserwatorskiej.....	105
I.12.3.	OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE INNYCH NIŻ POWYŻSZE PRZEPISÓW ODREBNYCH	108
I.12.3.1.	Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach	108
I.12.3.2.	Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych	108
I.12.3.3.	Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie wód	108
I.12.3.4.	Obszary chronione na podstawie przepisów odrębnych	109
I.13.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	111
I.13.1.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCEGO Z ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO.....	111
I.13.1.1.	Układ drogowy	111
I.13.1.2.	Komunikacja kolejowa.....	114
I.13.1.3.	Komunikacja autobusowa	114
I.13.1.4.	Transport ładunków.....	114
I.13.1.5.	Ruch pieszy i rowerowy	115
I.13.1.6.	Parkowanie pojazdów	115
I.13.2.	UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH, DOTYCHCZASOWYCH USTALEŃ PLANISTYCZNYCH, STRATEGII, PLANÓW ROZWOJU ORAZ WNIOSKÓW DO STUDIUM.	115
I.13.2.1.	Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju komunikacji	115
I.13.2.2.	Ocena funkcjonowania i możliwości rozwoju systemu transportowego gminy	119
I.13.3.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	122
I.13.3.1.	Zaopatrzenie w wodę	122
I.13.3.2.	Sieć wodociągowa.....	123
I.13.3.3.	Oczyszczanie i odprowadzanie ścieków	124
I.13.4.	ELEKTROENERGETYKA.....	126
I.13.5.	ZAOPATRZENIE W GAZ.....	127
I.13.6.	ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ	129

I.13.7.	GOSPODARKA ODPADAMI.....	130
I.14.	ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.....	132
I.15.	SPIS RYSUNKÓW, TABEL, WYKRESÓW, SCHEMATÓW I ZAŁĄCZNIKÓW	133

z drogą krajową nr 25, dostęp do sąsiednich ośrodków gminnych i powiatowych oraz innych dróg krajowych.

Położenie gminy Sępólno Krajeńskie przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 2: Gminy sąsiednie

Źródło: Opracowanie własne

Podstawowe informacje o gminie²:

- Powierzchnia – 22 883 ha z czego 2,5% stanowi obszar miasta
- Liczba mieszkańców – 16 181 w tym 57% stanowią mieszkańcy miasta
- Gęstość zaludnienia – obszar gminy: 72 os./km², obszar miasta: 1600 os./km², obszar wiejski: 32 os./km²
- Liczba miejscowości – 33 wsie oraz miasto
- Liczba jednostek pomocniczych:
 - 23 sołectwa: Dziechowo, Iłowo, Jazdrowo, Komierowo, Lutowo, Lutówko, Niechorz, Piaseczno, Radońsk, Sikorz, Skarpa, Świdwie, Teklanowo, Trzciany, Wałdowo, Wałdówko, Wilkowo, Wiśniewa, Wiśniewka, Włóścibórz, Wysoka Krajeńska, Zalesie, Zboże
 - 2 osiedla w m. Sępólno Krajeńskie: Osiedle Nr 1, Osiedle Nr 2

Użytkowanie ziemi (ha):

- grunty orne – 11569
- sady – 70
- łąki trwałe – 1237
- pastwiska trwałe – 691
- grunty rolne zabudowane – 247
- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 6584
- grunty zabudowane i zurbanizowane – 891
- grunty pod wodami – 528
- inne – 1066

² Dane z UM Sępólno Krajeńskie, 31.12.2008 r.

I.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU ORAZ ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Dotychczasowe zagospodarowanie terenu jest rezultatem konsekwentnej, prowadzonej przez władze gminy polityki przestrzennej, odzwierciedlonej w następujących po sobie kolejnych opracowaniach planistycznych.

I.2.1. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE – STAN PRAWNY

System planowania przestrzennego³ przewiduje sporządzanie na poziomie lokalnym następujących opracowań planistycznych.

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – Gmina Sępólno Krajeńskie posiada „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” przyjęte uchwałą Nr XIII/148/99 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 21 października 1999 r., sporządzone na mocy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415 z późniejszymi zmianami).
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego – Obecnie (kwiecień 2010 r.) na terenie gminy obowiązuje 45 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym 18 planów opracowano dla terenu miasta, 24 dla obszarów wiejskich oraz 3 plany pokrywają jednocześnie obszary wiejskie i miejskie.
- Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (jako alternatywny tryb lokalizowania inwestycji w przypadku braku planu miejscowego) – Burmistrz Sępólna Krajeńskiego wydaje ok. 100 dwizyt rocznie.

Polityka przestrzenna miasta i gminy Sępólno Krajeńskie jest kontynuacją koncepcji rozwoju przestrzennego zapisaną w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego, uchwalonego w roku 1992 dla obszaru gminy Sępólno Krajeńskie (uchwała Nr 39/VI/92 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 30 grudnia 1992 r. – dla terenu miasta oraz uchwała Nr 40/VI/92 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 30 grudnia 1992 r. – dla obszarów wiejskich gminy).

I.2.1.1. Miejscowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego

W związku ze skutkami, jakie jego ustalenia wywarły w obecnym stanie zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Krajeńskie, autorzy Studium postanowili poddać jego kluczowe zapisy analizom przestrzennym. Analizowany Plan Ogólny uprawomocnił się na podstawie dwóch odrębnych uchwał: Uchwała Nr 39/VI/92 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 30 grudnia 1992 r. – obszar miasta oraz 40/VI/92 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 30 grudnia 1992 r. – obszar wiejski).

Dla obszarów wiejskich Plan Ogólny wprowadził ustalenia dotyczące obszaru całej gminy, ustalenia szczegółowe oraz ustalenia komunikacyjne.

Tabela 1: Zestandaryzowane ustalenia Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego

Zestandaryzowane ustalenia miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego	Powierzchnia [ha]	% udział w powierzchni gminy
Tereny mieszkalnictwa rodzinnego o niskiej intensywności zabudowy	208	0,91
Tereny zabudowy zagrodowej	106	0,46

³ Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późniejszymi zmianami)

Zestandaryzowane ustalenia miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego	Powierzchnia [ha]	% udział w powierzchni gminy
Tereny urzędzeń rolniczej przestrzeni produkcyjnej	99	0,43
Tereny przemysłu, składów i budownictwa	89	0,39
Tereny administracji i usług	86	0,38
Tereny mieszkalnictwa rodzinnego o wysokiej intensywności zabudowy	51	0,22
Tereny wód	491	2,15
Tereny upraw polowych	16548	72,31
Tereny lasów	4979	21,76
Pozostałe	227	0,99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

Wśród terenów przewidzianych do zabudowy największe powierzchnie plan przeznaczał pod zabudowę o niskiej intensywności. Tereny te głównie koncentrowały się w zachodniej części miasta, zaś po przeciwnej stronie torów kolejowych największe powierzchnie wskazano pod tereny przemysłu, składów i budownictwa. Również w mieście kumulowały się największe powierzchnie terenów administracji i usług. Tereny zabudowy zagrodowej oraz urzędzeń rolniczej przestrzeni produkcyjnej Plan wskazywał na obszarze całej gminy, ich lokalizacja zapewne wynikała z lokalnych potrzeb bądź adaptacji istniejących obiektów.

Zestandaryzowane ustalenia nieobowiązującego miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego zostały przedstawione na schemacie nr 2 pt. „Rysunek nieobowiązującego Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego (uchwalonego w 1992 r.)”.

I.2.1.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sępólno Krajeńskie

Jak zaznaczono powyżej polityka przestrzenna miasta i gminy Sępólno Krajeńskie jest kontynuacją rozwiązań zapisanych w miejscowym planie ogólnym. Realizowana jest w oparciu o Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sępólno Krajeńskie. Opracowanie to składa się z trzech części:

- I. Tekst i rysunek studium,
- II. Dokumentacja merytoryczna,
- III. Dokumentacja formalno-prawna.

Pierwszą część stanowią teksty odrębnie opracowane dla terenu miasta oraz obszarów wiejskich gminy, zawierające syntezę uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego i politykę przestrzenną gminy. W ramach tej części sporządzone zostały również dwa rysunki dla miasta (skala 1:5 000) oraz gminy (skala 1:25 000), prezentujące politykę przestrzenną gminy. Cała część pierwsza podlegała uchwaleniu.

Drugą część stanowią: „Opis studium gminy” oraz uzupełniające go rysunki dla obszaru gminy (skala 1:25 000) oraz rysunek dla obszaru miasta (skala 1:5 000). Opis studium zawiera bogatą charakterystykę uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415 z późniejszymi zmianami) znajdują się tu rozdziały szeroko opisujące uwarunkowania w zakresie: uzbrojenia terenu, występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych, stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, jakości życia mieszkańców. Dodatkowo szczegółowo scharakteryzowano uwarunkowania demograficzne, leśnictwo oraz łowiectwo a także uwarunkowania rozwoju turystyki. Zgodnie z zapisami przytoczonej ustawy, brakuje w tej części rozdziałów o dotychczasowym przeznaczeniu terenu, prawie własności gruntów oraz zadaniach służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych (te ostatnie zagadnienia zostały poruszone w pierwszej części Studium podlegającej uchwaleniu, w tekście dla miasta). Nie przedstawiono również analiz dotychczas

sporządzonych i obowiązujących opracowań planistycznych, w oparciu o które realizowane jest zagospodarowanie przestrzenne w mieście i gminie Sępólno Krajeńskie. Jedynie w pierwszej części Studium wspomniano, że przy określaniu kierunków zagadnienia te były brane pod uwagę.

Dane liczbowe w tej części prezentowane są często w formie graficznej tj. kartogramu bądź kartodiagramu co znacznie ułatwia ich odczytywanie. W większości treść rozdziałów została podsumowana wnioskami mającymi bezpośrednie przełożenie na określenie kierunków rozwoju przestrzennego w kolejnej części studium. Odniesienia do treści uwarunkowań będą zawarte w kolejnych rozdziałach niniejszego Studium.

Część trzecią stanowi dokumentacja formalno-prawna prac nad sporządzaniem Studium.

Autorzy niniejszego opracowania postanowili poddać szerszej analizie ustalenia zawarte w podlegającej uchwaleniu, pierwszej części obowiązującego Studium.

Na wstępie tej części dla obszaru gminy zostały określone cele Studium. Zarówno w tekście opracowanym dla obszarów wiejskich jak i miasta, zawarta została ich krótka charakterystyka. Ponadto autorzy Studium zdefiniowali podstawowe problemy rozwoju w zakresie środowiska przyrodniczego i kulturowego, społeczno-ekonomicznym, komunikacji i infrastruktury technicznej, strukturalnym i legislacyjnym. Określono również odrębnie dla terenu gminy i miasta dość ogólne cele rozwoju oraz warunki ich realizacji.

Główne cele rozwoju gminy określono następująco: „*poprawa jakości życia mieszkańców, z zachowaniem warunków ochrony środowiska naturalnego*”. Zaś głównym celem rozwoju miasta jest: „*poprawa jakości życia jego mieszkańców*”.

Następnie dla obszarów wiejskich oraz miasta zostały wskazane uwarunkowania sprzyjające realizacji celów oraz ich ograniczenia.

OBSZAR WIEJSKI GMINY

W kierunkach zagospodarowania przestrzennego autorzy obowiązującego Studium podzielili gminę na obszary strukturalne o różnych funkcjach wewnętrznych. Wyodrębniono:

Obszar A – w ramach którego zawiera się miasto Sępólno Krajeńskie będące ośrodkiem wielofunkcyjnym, z możliwością dalszego rozwoju mieszkalnictwa, usług i przemysłu. Na obszarze tym wydzielono również dwie strefy podmiejskie A1 i A2.

Obszar B – zawierający tereny lasów (oznaczone na rysunku Studium jako LS), tereny turystyczne T1 i T2 powiązane z występującymi jeziorami oraz tereny upraw rolnych R2, R3 i R5 z problemami wynikającymi z restrukturyzacji dawnego sektora uspołecznionego. Tereny graniczące z północno-zachodnią oraz południowo-zachodnią częścią miasta, preferowane były do jego przyszłego rozwoju ze szczególnym uwzględnieniem zabudowy mieszkaniowej z usługami. Potencjalne szanse na rozwój funkcji turystycznej wskazano we wsiach Lutówko i Dziechowo. Główną funkcją tego obszaru była produkcja i obsługa rolnictwa na potrzeby wewnętrzne gminy.

Obszar C – obejmował tereny rolnicze o wysokiej bonitacji gleb, oznaczone jako R1 oraz pozostałe tereny o niższej przydatności rolniczej oznaczone jako R2, R4, R5. Zachodnią część tego obszaru przeznaczono pod tereny przyszłego rozwoju miasta w zakresie funkcji przemysłowej i rzemieślniczo-usługowej. W rejonie pięciu jezior w oparciu o lasy wyznaczono teren o możliwościach rozwoju funkcji wypoczynkowej – T3. Główną funkcją tego obszaru była produkcja i obsługa rolnictwa, z jego intensyfikacją na terenach o dobrych warunkach przyrodniczych. Postulowało się również rozwój funkcji wypoczynkowej.

Obszar D – obejmował południową część gminy. Jego główną funkcją było rolnictwo o charakterze ekstensywnym oznaczone jako R2.

Poza wymienionymi obszarami, strukturę przestrzenną gminy podzielono na strefy polityki przestrzennej.

Strefa podmiejska oznaczona symbolami A1, A2 stanowiła strefę bezpośredniego wpływu i powiązań z miastem. **Strefa A1** – obszar umożliwiający dalszy rozwój mieszkalnictwa w połączeniu z tworzeniem miejsc pod usługi i obsługę mieszkańców. Wymagane było opracowanie dla tych terenów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. **Strefa A2** – obszar ten powinien stanowić kontynuację dotychczasowego zainwestowania przemysłowego i usługowego.

Strefy rolniczej przestrzeni produkcyjnej oznaczone symbolami R1, R2, R3, R4, R5.

Strefa R1 – ustalenia dla tej strefy dotyczyły przede wszystkim ochrony terenów o wysokiej przydatności dla rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz wykorzystania dużego potencjału produkcyjnego.

Strefy R2, R3, R4 – strefy o mniejszej przydatności dla produkcji rolnej. Na tych terenach preferowano lokalizację nieuciążliwego przetwórstwa rolnego, usług obsługi rolnictwa. Jako funkcję uzupełniającą dla terenów o wysokich walorach krajobrazowych, wyznaczono funkcję wypoczynkową i agroturystyczną.

Strefa R5 – obejmowała tereny o niskiej przydatności rolniczej. Umożliwiono w niej zachowanie dotychczasowych form użytkowania rolniczego, z możliwością lokalizowania usług i rzemiosła. Postulowano wprowadzenie dodatkowej funkcji turystycznej w miejscowościach leżących w sąsiedztwie wód i kompleksów leśnych z preferencją turystyki kwalifikowanej.

Strefy turystyczno-wypoczynkowe obejmowały tereny wskazane dla celów penetracji turystycznej i wypoczynku pobytowego. Oznaczono je symbolami T1, T2, T3.

Strefa T1 – przyjęto aktywizację wsi w zakresie uzupełniającej funkcji wypoczynkowej w tym agroturystyki. Ponadto wskazano możliwość wyznaczenia nowych terenów pod działki rekreacyjne, przy czym istniała konieczność opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Strefa T2 – strefa o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych, znajdują się w niej rezerwy przyrody. Ustalono tutaj pełną ochronę zasobów przyrodniczych z dopuszczeniem ekoturystyki. Zakaz wprowadzania zabudowy.

Strefa T3 – strefa przeznaczona do kwalifikowanej formy wypoczynkowej ze wskazaniem wędkowania.

Strefa leśna – obejmowała lasy wchodzące w skład Państwowego Gospodarstwa Leśnego. Zawarte zostały tutaj postulaty wynikające z przepisów szczegółowych.

OBSZAR MIASTA

Dla obszaru miasta Studium zakładało dalszy, systematyczny rozwój funkcji mieszkaniowej, administracyjnej, usługowej oraz turystyki i restrukturyzacji istniejącego przemysłu. W związku z powyższym Studium wymienia następujące funkcje struktury przestrzennej miasta: mieszkaniową, usługową, przemysłową oraz turystyczną. W zakresie struktury funkcjonalno przestrzennej obszar miasta został podzielony na:

Strefa A – Śródmieście – centrum administracyjno-usługowe, z funkcją uzupełniającą mieszkaniową.

Obszar A1 – koncentracja obiektów użyteczności publicznej.

Obszar A2 – zachowanie historycznego charakteru zabudowy i układu przestrzennego. Wiodącą funkcją są usługi wraz z mieszkalnictwem.

Obszar A3 – rozwój zabudowy mieszkaniowej różnego typu z usługami i rzemiosłem, a także rezerwy terenowe pod przyszłe zainwestowanie.

Obszar A4 – dominująca funkcja przemysłowo-rzemieślnicza z dodatkową funkcją mieszkaniowo-usługową.

Strefa B – współczesna część miasta o ekstensywniej zabudowie mieszkaniowej.

Obszar B1 – dominująca funkcja mieszkaniowa oraz usługowa o charakterze nieuciążliwym, dopuszcza się utrzymanie istniejącej produkcji szklarniowej.

Obszar B2 – tereny stanowiące rezerwę rozbudowy miasta o funkcję mieszkaniową jednorodziną i wielorodzinną oraz usługi publiczne i komercyjne; zakaz wprowadzania usług uciążliwych.

Obszar B3 – kontynuacja wiodącej funkcji mieszkaniowej z dopuszczeniem usług podstawowych.

Obszar 3a – teren bazy komunikacji samochodowej, docelowo zmiana funkcji terenu na usługi o mniejszej uciążliwości.

Strefa C – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Obszar C1 – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z usługami podstawowymi.

Obszar C2 – tereny o funkcji mieszanej: usługowo-mieszkaniowej z usługami oświaty, handlu, obsługi komunikacji samochodowej oraz zabudowy mieszkaniowej wielo- i jednorodzinnej.

Strefa D – dzielnica przemysłowo-składowa.

Obszar D1 – funkcję podstawową stanowi przemysł i drobna wytwórczość; docelowa likwidacja istniejących ogrodów działkowych.

Obszar D2 – dzielnica przemysłowo-składowa o zróżnicowanym stopniu zainwestowania i charakterze zabudowy.

Obszar D3 – docelowa rezerwa terenu pod inwestycje przemysłowe, rzemiosło uciążliwe oraz drobną wytwórczość.

Strefa E – strefa wypoczynku, rekreacji i sportu dla potrzeb mieszkańców i turystów.

Obszar E1 – o funkcjach wybitnie rekreacyjnych w oparciu o leśny kompleks i urządzenia sportowo-rekreacyjne; funkcją uzupełniającą tego obszaru była zabudowa mieszkaniowa z możliwością lokalizowania usług.

Obszar E2 – kompleks leśny nad jeziorem, połączony z funkcją rekreacji czynnej.; na obszarze tym obowiązywał zakaz wprowadzania innej niż wymieniona funkcja.

Strefa F – lokalny ciąg ekologiczny wzdłuż rzeki Sępolenki.

Obszar F1 – ciąg ekologiczny, stanowiący zespoły zieleni hydrofilnej, łąkowej z zakazem lokalizowania zabudowy kubaturowej.

Obszar F2 – wschodnie zbocze doliny o dużych walorach estetyczno-krajobrazowych.

Obszar F3 – wschodnie zbocze doliny o dużych walorach krajobrazowych pocięte dolinkami erozyjnymi.

Obszar R – tereny rolne, które pozostawia się w dotychczasowej formie użytkowania i zagospodarowania.

W kolejnych rozdziałach części pierwszej autorzy Studium, zarówno dla terenów wiejskich jak i miasta, wymienili obszary i obiekty objęte ochroną prawną oraz zasady prowadzenia na tych terenach działalności gospodarczej. Dotychczas obowiązujące Studium wprowadza na obszarze gminy strefy ochrony konserwatorskiej: strefa „A” – pełna ochrona konserwatorska, strefa „B” – ochrona konserwatorska, strefa „C” – ochrona ekspozycji, strefa „W” – ochrona archeologiczna, strefa ochrony grodziska – obejmująca teren dawnego średniowiecznego grodu. Ponadto autorzy Studium określili ustalenia i postulaty w zakresie komunikacji oraz infrastruktury technicznej. Dla obszaru miasta wymienili szereg zadań publicznych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym. W ostatnim rozdziale tej części wskazano tereny priorytetowe w zakresie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wśród których były:

Na terenie gminy:

- tereny przewidziane do zainwestowania w granicach zabudowy wsi,
- tereny położone w strefie podmiejskiej, jako kontynuacja miejskiej zabudowy mieszkaniowej lub przemysłowej,
- tereny położone w Krajeńskim Parku Krajobrazowym, w zakresie zabudowy turystyczno-wypoczynkowej, na mocy przepisów szczególnych.

Na terenie miasta:

- tereny pod zabudowę mieszkaniową o niskiej intensywności zabudowy z usługami (A3),
- tereny przyszłościowego rozwoju miasta w kierunku wsi Wiśniewka (mieszkalnictwo i usługi) (B2)
- kierunek docelowego rozwoju dzielnicy przemysłowo-składowej (D3),
- tereny sportowo-rekreacyjne przy ul. Chojnickiej,
- tereny bazowo-składowe przy ul. Parkowej.

Ustalenia dla poszczególnych obszarów oraz stref są bardzo ogólne, często mają formę postulatów bądź zaleceń, sporadycznie pojawiają się zakazy, umożliwiając tym samym elastyczne podejście do zagospodarowania wskazanych terenów. Powyższej strukturze brakuje uzupełnienia i doprecyzowania, jakim byłoby określenie przeznaczenia terenów w oparciu o przyjęte wskaźniki zagospodarowania przestrzennego. Należy również zwrócić uwagę na pojawiające się niekonsekwencje w nazewnictwie elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej. W tekście Studium (cz. pierwsza obszar gminy) mamy do czynienia z „obszarami strukturalnymi” oraz „strefami polityki przestrzennej”, natomiast na rysunku tereny te są nazywane odpowiednio

„jednostkami strukturalnymi – strefami” oraz „obszarami funkcjonalno-przestrzennymi”. Budzi to pewne wątpliwości i utrudnia analizę opracowania. Natomiast oznaczenia na rysunku dla terenu miasta są spójne z oznaczeniami występującymi w tekście. Studium sporządzone dla terenu gminy (rysunek w skali 1:25 000) w związku z dosyć ogólnymi ustaleniami oraz nie wyodrębnieniem ze struktury funkcjonalno-przestrzennej terenów o określonym sposobie zainwestowania, daje szerokie możliwości lokalizacji różnych typów zabudowy na terenie gminy. Problem ten w mniejszej skali odnosi się do terenu miasta, gdzie ustalenia Studium dotyczące adaptacji bądź rozwoju konkretnych funkcji, poprzez wyznaczone granice, precyzuje rysunek (opracowany w skali 1:5 000).

Na podstawie ustaleń Studium dla obszaru miasta oraz treści ortofotomapy (aktualność na 2005 r.) wykonano analizę obecnego stanu zainwestowania w mieście. Wyniki prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2: Struktura funkcjonalno-przestrzenna obowiązującego SUIKZP na tle obecnego zagospodarowania

Obszar funkcjonalny dla terenu miasta	Stan zainwestowania
A1	Jedynie południowy fragment obszaru wolny jest od zabudowy – 36% tj. 13 ha obecnie użytkowanych rolniczo
A2	Obszar zabudowany, wolne od zabudowy pozostały nieliczne działki w jego południowym fragmencie
A3	Obszar zabudowany w 50%, w jego zachodniej części ok. 10 ha pozostaje wolnych od zabudowy.
A4	Tereny wolne od zabudowy stanowią ok. 50% pozostając w południowo-zachodnim fragmencie obszaru (ok. 28 ha obecnie użytkowanych rolniczo)
B1	Tereny zupełnie zabudowane, wolne nieliczne działki
B2	Teren w 100% wolny od zabudowy (ok. 46 ha obecnie użytkowanych rolniczo)
B3	Teren zabudowany, wolne od zabudowy pozostały nieliczne działki
C1	Teren zabudowany, wolne od zabudowy pozostały nieliczne działki
C2	Teren w 50% zabudowany
D1	Teren zabudowany, wolnych od zabudowy pozostaje ok. 25% tj. 6 ha
D2	Teren w 90 % zabudowany, wolne pozostają nieliczne działki
D3	Teren w 100% wolny od zabudowy (ok. 36 ha obecnie użytkowanych rolniczo)
E1	Teren wolny od zabudowy zgodnie z ustaleniami Studium
E2	Teren wolny od zabudowy zgodnie z ustaleniami Studium
F1	Teren wolny od zabudowy zgodnie z ustaleniami Studium
F2	Teren wolny od zabudowy zgodnie z ustaleniami Studium
F3	Teren wolny od zabudowy zgodnie z ustaleniami Studium

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

Z powyższego wynika, że w ramach obszarów miasta, terenów na których można prowadzić inwestycje jest niewiele. Dlatego konieczne jest wskazanie nowych terenów pod zabudowę w ilości, która będzie współgrała z prognozami demograficznymi.

Ustalenia obowiązującego Studium zostały przedstawione na schemacie nr 1 pt. „Rysunek Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (uchwalonego w 1999 r.)”.

I.2.1.3. Przyczyna zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sępólno Krajeńskie

Obowiązujące Studium z 1999 r. było opracowane według nieaktualnej obecnie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415 z późniejszymi zmianami).

Wstępne analizy, w tym ocena aktualności obowiązującego Studium⁴, wykazały konieczność wprowadzenia zasadniczych zmian merytorycznych. Opracowując zmianę Studium uznano, że zmiany nie mogą dotyczyć poszczególnych ustaleń. Mają one uwzględniać zmieniające się potrzeby i możliwości rozwojowe gminy, jak również obejmować pełny zakres i formę Studium określoną

⁴ Ocena aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sępólno Krajeńskie, marzec 2009 r.

w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. oraz w rozporządzeniu w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w części tekstowej i graficznej (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28.04.2004 r. (Dz. U. Nr 118, poz. 1233).

Wobec powyższego niniejsza zmiana Studium jest nowym opracowaniem, w którym wykorzystano część zapisów ze Studium z 1999 roku.

Podsumowując, do konieczności zmiany Studium przyczyniło się kilka okoliczności.

1) Do UM wpłynęły wnioski dotyczące zmiany przeznaczenia terenu, od właścicieli działek praktycznie z terenu całej gminy.

2) Dodatkowym elementem wpływającym na podjęcie decyzji o zmianie Studium była konieczność dostosowania treści tego dokumentu do wymagań narzuconych przez ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. Nr.80, poz. 717). Wspomniana tu ustawa w miejsce spójności nakłada na gminy opracowujące plany miejscowe obowiązek zachowania ich zgodności ze Studium.

3) Zmiany w zakresie lokalnych powiązań komunikacyjnych oraz plany budowy obwodnicy miasta Sępólno Krajeńskie w ciągu drogi krajowej nr 25.

4) Zgłoszono z obszaru gminy tereny planowane do objęcia Europejską Siecią Ekologiczną Natura2000.

3) Ponadto od 2000 r. sporządzono i uchwalono szereg dokumentów określających politykę gminy, powiatu i województwa, w zakresie związanym z gospodarowaniem przestrzenią. Należą do nich:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego (Uchwała Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r.)
- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020 (Uchwała Nr XLI/586/05 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2005 r.)
- Strategia Rozwoju Powiatu Sępoleńskiego (Uchwała Nr XV/94/08 Rady Powiatu Sępoleńskiego z dnia 30 stycznia 2008 r.)
- Program Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami (Uchwała Nr XX/109/08 Rady Powiatu Sępoleńskiego z dnia 25 czerwca 2008 r.)
- Strategia Rozwoju Gminy Sępólno Krajeńskie (Sępólno Krajeńskie, czerwiec 2003 r.)
- Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Gminy Sępólno Krajeńskie Aktualizacja na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015 (Sępólno Krajeńskie, 2008)
- Wieloletni Program Budowy Kanalizacji Sanitarnej i Wodociągów w Gminie Sępólno Krajeńskie (Uchwała Nr XII/104/2003 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 29 sierpnia 2003 r.)
- Gminny Program Budowy i Finansowania Przydomowych Oczyszczalni Ścieków na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie (Uchwała nr XX/159/08 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 29 maja 2008 r.)
- Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego (Sępólno Krajeńskie, 2009 r.)
- Plan Odnowy Miejscowości położonych na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2007-2015 (Uchwała nr XIX/143/08 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 10 kwietnia 2008 r.)
- Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Sępólno Krajeńskie na lata 2009-2014 (Sępólno Krajeńskie, 2009)
- Plan Ochrony Krajeńskiego Parku Krajobrazowego na okres od 1.01.2009 do 31.12.2028.

4) Ważnym powodem było również wstąpienie Polski do Unii Europejskiej. Niezbędne jest zatem wprowadzenie do Studium uaktualnień, które nie zablokują gminie możliwości korzystania z zewnętrznych środków pomocowych wskutek rozbieżności dokumentów planistycznych.

I.2.1.4. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obowiązujące

Obecnie (marzec 2011 r.) na terenie gminy obowiązuje 50 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym 19 planów opracowano dla terenu miasta, 28 dla obszarów wiejskich oraz 3 plany pokrywają jednocześnie obszary wiejskie wraz z terenami miasta. Pokrycie

planami dla terenu gminy wynosi 0,9%⁵ jej powierzchni (18% powierzchni terenu miasta). Ponadto powierzchnia planów opracowanych dla terenu miasta stanowi 50% powierzchni planów opracowanych dla całej gminy. Plany sporządzane były w oparciu o 2 ustawy:

- z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415 z późniejszymi zmianami) – 13 planów dla terenu miasta, 12 planów dla obszarów wiejskich gminy; 1 wspólny dla terenów wiejskich gminy oraz miasta,
- z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późniejszymi zmianami) – 6 planów dla terenu miasta, 16 planów dla obszarów wiejskich gminy, 2 wspólne dla terenów wiejskich gminy oraz miasta.

Tabela 3: Dynamika uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

	Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Obszar obowiązywania	obszar wiejski	3	5	1	1	1	2	5	0	3	1	1	3	1	4
	miasto	3	5	3	1	2	0	2	1	1	1	1	1	0	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

Analizując powyższą tabelę nie można mówić o jakiegokolwiek dynamice opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Liczba uchwalanych planów nie wynika z przyjętej polityki przestrzennej gminy, a z realizacji działań inwestycyjnych, dla których niemożliwe było spełnienie warunków do wydania pozytywnej decyzji o warunkach zabudowy. Potwierdza to również powierzchnia opracowywanych planów. Na obszarach wiejskich gminy obowiązujące plany często dotyczą jednej lub wielu działek przy czym ich powierzchnia nie przekracza 1 ha (są to głównie zmiany ustaleń dla poszczególnych wydziełów nieobowiązującego miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego). Podobnie kształtuje się sytuacja na terenie miasta, aczkolwiek tutaj większy udział przypada na plany o powierzchniach powyżej 10 ha. Najmniejszy obszar, dla którego sporządzano plan miał powierzchnię 0,01 ha, największy zaś 37 ha.

Tabela 4: Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – obszar miasta

Lp.	Tytuł opracowania	Uchwała	Publikacja	Uwagi
1m	w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Sępólno Krajeńskiego	Nr 117/IV/96 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 29 kwietnia 1996 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego nr 17 poz. 78 z dnia 29.07.1996 r.	Nieobowiązujący , zmieniony przez lp. 3 (Nr 220/IV/97 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 28 maja 1997 r.), lp. 15 (Nr XXXV/377/01 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 18 października 2001 r.), lp. 21 (Nr XIII/90/07 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 25.10.2007 r.)
2m	w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Sępólno Krajeńskiego	Nr 208/III/97 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 10 kwietnia 1997 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego nr 18 poz. 89 z dnia 13.05.1997 r.	

⁵ Z analiz powierzchniowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zostały wyłączone ze względu na swą specyfikę plany podjęte następującymi uchwałami: „w sprawie zmiany miejscowych planów ogólnych zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sępólno Kraj.” (Nr III/36/98 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 08.12.1998r.) oraz „w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Krajeńskie, w zakresie wprowadzenia granicy polno-leśnej” (Nr XI/129/99 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 31.08.1999 r.)

STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Tytuł opracowania	Uchwała	Publikacja	Uwagi
3m	w sprawie zmian miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Sępólna Krajeńskie	Nr 220/IV/97 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 28 maja 1997 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego nr 24 poz. 121 z dnia 24.06.1997 r.	Częściowo obowiązujący , zmieniony przez lp. 14 (Nr XXXII/321/2001 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 25 kwietnia 2001 r.)
4m	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej i usługowej przy ul. Koronowskiej w Sępólnie Krajeńskim i Niechorzu.	Nr 263/X/97 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 30 grudnia 1997 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego nr 19, poz. 76 z dnia 31.03.1998 r.	
5m	w sprawie zmiany miejscowych planów ogólnych zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sępólno Kraj.	Nr III/36/98 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 8 grudnia 1998 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 11, poz. 53 z dnia 23.02.1999 r.	Obowiązuje również dla terenów wiejskich gminy lp. 6g
6m	w sprawie zmian miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Sępólna Krajeńskiego	Nr III/32/98 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 8 grudnia 1998 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 11 poz. 49 z dnia 23.02.1999 r.	Częściowo obowiązujący , zmieniony przez lp. 21 (Nr XIII/90/07 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 25.10.2007 r.)
7m	w sprawie uchwalenia zmian w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego miasta Sępólno Krajeńskie	Nr IV/55/98 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 29 grudnia 1998 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 13, poz. 68 z dnia 04.03.1999 r.	
8m	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej i usługowej przy ul. Hanki Sawickiej w Sępólnie Kraj.	Nr III/33/98 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 8 grudnia 1998 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 11, poz. 50 z dnia 23.02.1999 r.	
9m	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy rzemieślniczej w Sępólnie Krajeńskim przy ulicy Sienkiewicza	Nr IV/54/98 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 29 grudnia 1998 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 13, poz. 67 z dnia 04.03.1999 r.	
10m	w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Sępólna Kraj., obejmującej część działki nr. 81/35 przy ul. Składowej	Nr XI/131/99 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 31 sierpnia 1999 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 64, poz. 725 z dnia 18.10.1999 r.	
11m	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę mieszkaniową i usługi w Sępólnie Krajeńskim przy ul. Niechorskiej	Nr XI/130/99 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 31 sierpnia 1999 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 34, poz. 320 z dnia 29.06.2000 r.	
12m	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę mieszkaniową i usługi w Sępólnie Krajeńskim przy ul. Moniuszki i Wieniawskiego	Nr XI/128/99 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 31 sierpnia 1999 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 34, poz. 319 z dnia 29.06.2000 r.	

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Tytuł opracowania	Uchwała	Publikacja	Uwagi
13m	w sprawie zmiany w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego miasta Sępólna Krajeńskiego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów obejmujących – dz. nr 115 i nr 170/8	Nr XXI/213/2000 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 29 maja 2000 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 83, poz. 632 z dnia 30.10.2000 r.	
14m	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pod miejskie targowisko przy ul. Kościuszki w Sępólnie Kraj.	Nr XXXII/321/2001 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 25 kwietnia 2001 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 67, poz. 1286 z dnia 27.09.2001 r.	
15m	w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej i usług na obszarze miasta Sępólna Krajeńskiego	Nr XXXV/377/01 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 18 października 2001 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 67, poz. 271	Częściowo obowiązujący , zmieniony przez lp. 21 (Nr XIII/90/07 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 25.10.2007 r.)
16m	w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów położonych na terenie miasta i gminy Sępólno Krajeńskie	Nr XII/99/2003 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 29 sierpnia 2003 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 156, poz. 2084 z dnia 8.12.2003 r.	Obowiązuje również dla terenów wiejskich gminy lp. 14g
17m	o miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę mieszkaniową i usługi przy ul. Chojnickiej w Sępólnie Krajeńskim	Nr XIII/113/2003 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 10 października 2003 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 13, poz. 145 z dnia 13.02.2004 r.	
18m	o miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej przy ul. Niechorskiej, terenu usług rzemieślniczych z zabudową mieszkaniową przy ul. Kościuszki, terenu zabudowy mieszkaniowej i usług przy ul. Mickiewicza, ul. Brzozowej i ul. Parkowej przy ul. Sienkiewicza w Sępólnie Krajeńskim	Nr XVII/169/2004 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 19.02.2004 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 37, poz. 569 z dnia 24.03.2004 r.	
19m	w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów w mieście i gminie Sępólno Krajeńskie	Nr XXXVI/304/05 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 24.11.2005 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 150, poz. 2865 z dnia 30.12.2005 r.	Obowiązuje również dla terenów wiejskich gminy lp. 20g
20m	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zawartego pomiędzy ulicami: Wojska Polskiego, Nowy Rynek, Sienkiewicza, Targowa i Chopina w Sępólnie Kraj.	Nr II/17/06 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 30.11.2006 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 3, poz. 59 z dnia 9.01.2007 r.	
21m	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zawartego pomiędzy ulicami: Tadeusza Kościuszki, Odrodzenia, Sportową i Chojnicką w Sępólnie Krajeńskim	Nr XIII/90/07 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 25.10.2007 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 22, poz. 306 z dnia 13.02.2008 r.	
22m	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy rzemieślniczej w Sępólnie Kraj.	Nr XX/162/08 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 29 maja 2008 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 100, poz. 1579 z dnia 30.07.2008 r.	

STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Tytuł opracowania	Uchwała	Publikacja	Uwagi
23m	w sprawie uchwalenia zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów w mieście i gminie Sępólno Krajeńskie dla działek nr 429/4, nr 429/7 i nr 429/8 w Sępólnie Kraj.	Nr XLII/322/10 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 25.02.2010 r.		Zmiana poszczególnych ustaleń planu lp. 19m

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

Tabela 5: Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – obszar wiejski gminy

Lp.	Tytuł opracowania	Uchwała	Publikacja	UWAGI
1g	w sprawie zmian miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Krajeńskie	Nr 217/IV/97 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 28.05.1997 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego nr 25 poz. 128 z dnia 30.06.1997 r.	
2g	w sprawie zmian miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Kraj.	Nr 265/X/97 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 30.12.1997 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego nr 9 poz. 41 z dnia 19.02.1998 r.	
3g	w sprawie zmian miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Kraj.	Nr 264/X/97 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 30.12.1997 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego nr 19 poz. 77 z dnia 31.03.1997 r.	
4g	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej i usługowej we wsi Lutówko (dz. 86/1) gmina Sępólno Kraj.	Nr III/34/98 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 8.12.1998 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 11 poz. 51 z dnia 23.02.1999 r.	
5g	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej i usługowej we wsi Lutówko (dz. nr 9) gmina Sępólno Kraj.	Nr III/35/98 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 08.12.1998 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 11 poz. 52 z dnia 23.02.1999 r.	
6g	w sprawie zmiany miejscowych planów ogólnych zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sępólno Kraj.	Nr III/36/98 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 08.12.1998 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 11 poz. 53 z dnia 23.02.1999 r.	Obowiązuje również dla terenu miasta lp. 5m
7g	w sprawie zmian miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Krajeńskie, obejmujących tereny położone we wsiach Lutówko, Piaseczno, Wałdowo, Wiśniewa	Nr III/37/98 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 08.12.1998 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 11 poz. 54 z dnia 23.02.1999 r.	Częściowo obowiązujący , zmieniony przez lp. 15 (Nr XIV/135/03 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 03.12.2003 r.)
8g	w sprawie uchwalenia zmian w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Kraj.	Nr IV/53/98 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 29.12.1998	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 13 poz. 66 z dnia 4.03.1999 r.	
9g	w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Krajeńskie, w zakresie wprowadzenia granicy polno-leśnej	Nr XI/129/99 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 31.08.1999 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 33 poz. 315 z dnia 26.06.2000 r.	

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Tytuł opracowania	Uchwała	Publikacja	UWAGI
10g	w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Kraj. we wsiach Lutowo – dz. nr 429/1 i Wiśniewka – dz. nr 137/4, oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej i usług we wsi Piaseczno dz. nr 131/1 i 131/2	Nr XXI/214/00 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 29.05.2000 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 83 poz. 633 z dnia 30.10.2000 r.	
11g	w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów usług i zabudowy mieszkaniowej na obszarze gminy Sępólno Kraj.	Nr XXXV/378/01 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 18.10.2001 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 15 poz. 272 z dnia 15.03.2002 r.	
12g	o uchwaleniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę mieszkaniową z usługami, działalność produkcyjno-usługową oraz ubojnię we wsi Sikorz – dz. nr 381/2, gm. Sępólno Kraj.	Nr XLVI/461/02 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 04.10.2002 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 123 poz. 2481 z dnia 31.10.2002 r.	
13g	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę produkcyjno-usługową i mieszkaniową części działki nr 74/3 we wsi Świdwie gm. Sępólno Krajeńskie	Nr II/11/02 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 29.11.2002 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 3 poz. 30 z dnia 27.01.2003 r.	
14g	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych na terenie miasta i gminy Sępólno Krajeńskie	Nr XII/99/03 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 29.08.2003 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 156 poz. 2084 z dnia 8.12.2003 r.	Obowiązuje również dla terenu miasta lp. 16m
15g	o zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Krajeńskie, obejmujących tereny położone we wsiach Lutówko, Piaseczno, Waldowo i Wiśniewa w zakresie zmiany ustaleń dotyczącej terenu w Piasecznie	Nr XIV/135/03 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 03.12.2003 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 40 poz. 638 z dnia 29.03.2004 r.	
16g	o zmianach miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Kraj., obejmujących tereny pod boiska sportowe oraz o miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenu sportu i usług turystyczno-wypoczynkowych, zabudowy mieszkaniowej i usług, zbiornika przeciwpożarowego	Nr XIV/133/03 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 03.12.2003 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 39 poz. 625 z dnia 26.03.2004 r.	
17g	o miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej i usługowej we wsiach: Zboże – dz. 26/1 i Włocibórz – dz. 55/1, gmina Sępólno Kraj.	Nr XIV/134/03 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 03.12.2003 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 40 poz. 637 z dnia 29.03.2003 r.	
18g	o miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów pod zabudowę mieszkaniową i usługi we wsi Sikorz – dz. nr 1/4, usługi i obsługę komunikacji we wsi Niechorz – dz. nr 101/3 oraz zabudowę mieszkaniową i usługi we wsi Piaseczno – cz. dz. nr 36/1 i 110/1 – gmina Sępólno Kraj.	Nr XIV/132/03 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 03.12.2003 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 39 poz. 624 z dnia 26.03.2004 r.	
19g	w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów położonych we wsiach Dziechowo i Lutówko gm. Sępólno Kraj.	Nr XXVII/234/05 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 27.01.2005 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 23 poz. 398 z dnia 9.03.2005 r.	
20g	w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów w mieście i gminie Sępólno Kraj.	Nr XXXVI/304/05 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 24.11.2005 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 150 poz. 2865 z dnia 30.12.2005 r.	Obowiązuje również dla terenu miasta lp. 19m

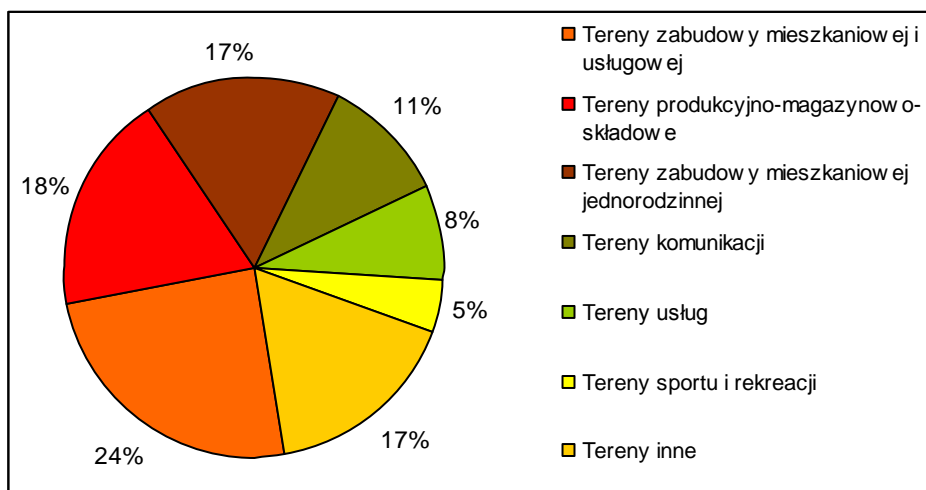
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Tytuł opracowania	Uchwała	Publikacja	UWAGI
21g	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego we wsi Wiśniewka, gmina Sępólno Kraj.	Nr XXXVI/305/05 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 24.11.2005 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 150 poz. 2866 z dnia 30.12.2005 r.	
22g	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działki nr 87 w Sikorzu, gmina Sępólno Krajeńskie	Nr II/18/06 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 30.11.2006 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 3 poz. 60 z dnia 9.01.2007 r.	
23g	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działki nr 233/11 położonej w Niechorzu, gmina Sępólno Kraj.	Nr XIII/91/07 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 25.10.2007 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego	
24g	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działki nr 134 w miejscowości Wiśniewka, gmina Sępólno Kraj.	Nr XX/161/08 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 29.05.2008 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 107 poz. 1702 z dnia 13.08.2008 r.	
25g	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działki nr 297 w miejscowości Świdwie, gmina Sępólno Kraj.	Nr XX/163/08 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 29.05.2008 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 100 poz. 1580 z dnia 30.07.2008 r.	
26g	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę mieszkaniową działki nr 198/38 w wsi Piaseczno gm. Sępólno Kraj.	Nr XXI/168/08 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 26.06.2008 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 157 poz. 2432 z dnia 4.12.2008 r.	
27g	w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego we wsi Dziechowo, gmina Sępólno Kraj.	Nr XXXIII/252/09 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 25.06.2009 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 87 poz. 1527 z dnia 28.08.2009 r.	
28g	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w Wiśniewce, gmina Sępólno Kraj.	Nr XLII/318/10 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 25.02.2010 r.		
29g	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działki nr 64/2 położonej w Piasecznie, gmina Sępólno Kraj.	Nr XLII/320/10 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 25.02.2010 r.		
30g	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działki nr 256/38 położonej w Niechorzu, gmina Sępólno Kraj.	Nr XLII/321/10 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 25.02.2010 r.		
31g	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu działki nr 72/19 w Piasecznie, gmina Sępólno Kraj.	Nr XLII/319/10 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 25.02.2010 r.		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

Z analiz ustaleń poszczególnych planów wynika, że sporządzano je głównie na potrzeby rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usługowej (24%). Strukturę ustaleń w zakresie przeznaczenia terenu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego prezentuje poniższy wykres.

Wykres 1: Udział % przeznaczenia terenu w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

Obszary, dla których obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zostały przedstawione na schemacie nr 3 pt. „Obszary obowiązywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego”.

I.2.1.5. Decyzje administracyjne

Przeanalizowano następujące rodzaje decyzji administracyjnych:

1. decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, na które składają się:
 - a. decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego,
 - b. decyzje o warunkach zabudowy,
2. decyzje o pozwoleniu na budowę.

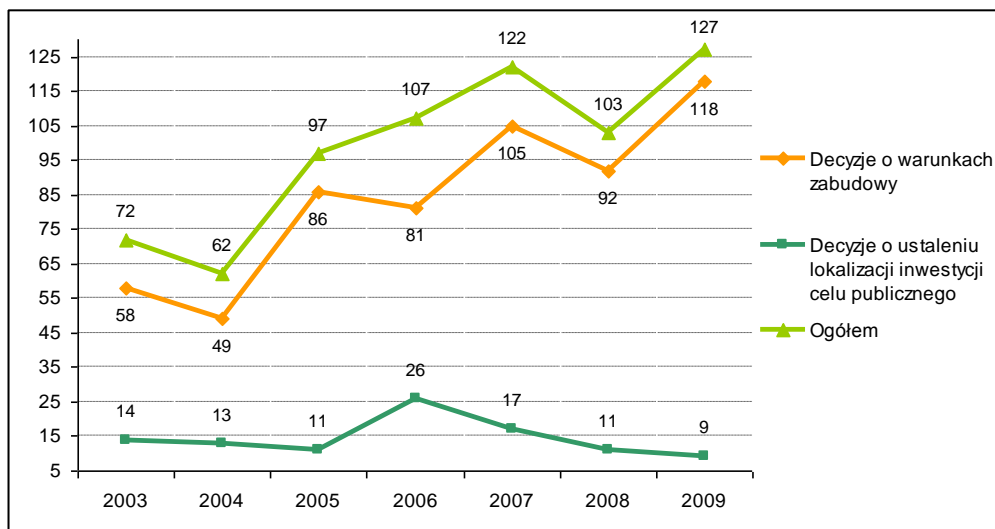
Analizowane decyzje administracyjne wydawane były w okresie 2003 – 2009 r.

Obszary dla których zostały wydane wspomniane decyzje administracyjne zostały przedstawione na schemacie nr 4 pt. „Rozmieszczenie decyzji o warunkach zabudowy i pozwoleń na budowę wydanych w latach 2003–2009”.

Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu

W okresie od roku 2003 do 2009 r. Burmistrz Sępólna Krajeńskiego wydał 844 decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jednakże w związku charakterem inwestycji dla których wydawano decyzje oraz skalą niniejszego opracowania, dalszym analizom poddano 690 decyzji. Z analiz wyłączono między innymi decyzje dotyczące budowy płyt obornikowych, zbiorników na gnojowicę, przyłączy do mediów infrastruktury technicznej oraz remontów. W związku z powyższym przeanalizowano 327 decyzji dla obszaru miasta oraz 335 dla obszarów wiejskich gminy, ponadto dla 28 decyzji zgodnie z wykazem niemożliwe było ustalenie lokalizacji. Wśród przeanalizowanych decyzji: 589 zostało wydanych w trybie decyzji o warunkach zabudowy (dotyczyły 709 działek), 101 w trybie decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego (dotyczyły 1354 działek). Rozbieżności wynikające z liczby decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego w stosunku do liczby objętych nimi działek wynikają z faktu, iż przedmiotem większości decyzji były obiekty infrastruktury technicznej o charakterze liniowym (jeden obiekt zazwyczaj położony jest na wielu działkach).

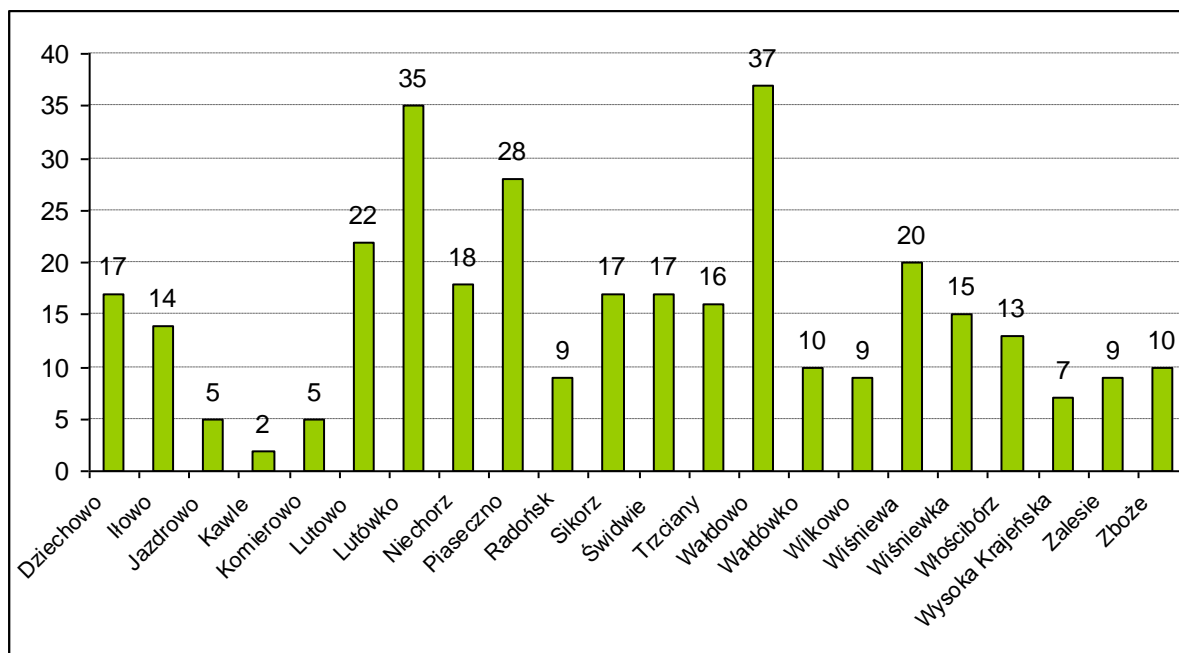
Wykres 2: Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydane w latach 2003–2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Sępólno Krajeńskie

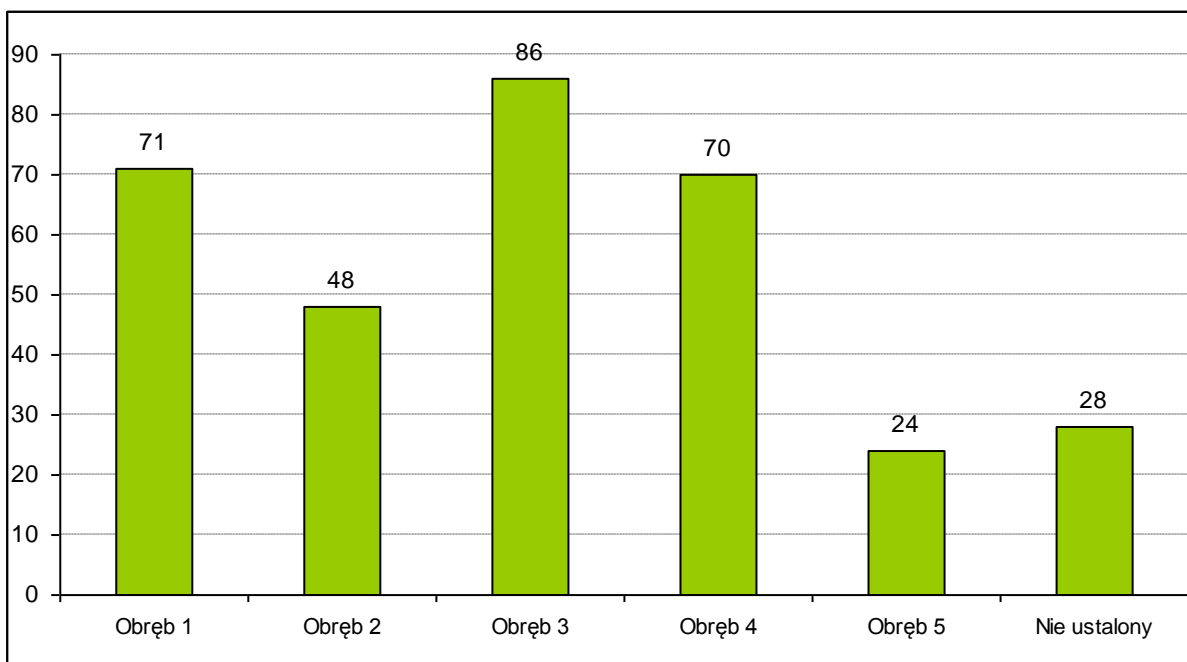
Od roku 2003 liczbę wydawanych decyzji charakteryzuje tendencja wzrostowa. W roku 2009 Burmistrz wydał niemalże dwukrotnie więcej decyzji niż w roku 2003. Liczba wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego utrzymuje się na stałym poziomie. Najwięcej decyzji w tym trybie wydano w roku 2006, kiedy znaczna ich część dotyczyła budowy wodociągów oraz linii energetycznych. Rozkład przestrzenny wszystkich decyzji w rozbiciu na rok wydania jest równomierny dla całego obszaru gminy. Ilość wydanych decyzji w danym sołectwie wyraźnie koreluje z liczbą mieszkańców w nim zameldowanych.

Wykres 3: Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w rozbiciu na obręby geodezyjne na obszarach wiejskich gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Sępólno Krajeńskie

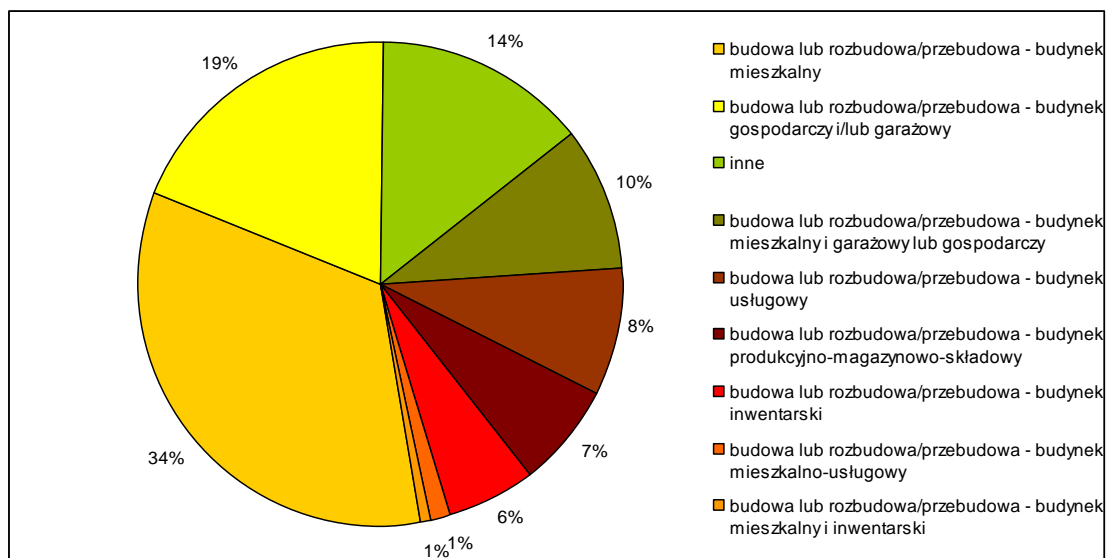
Wykres 4: Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w rozbiciu na obręby geodezyjne na terenie miasta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Sępólno Krajeńskie

Najwięcej decyzji o warunkach zabudowy na obszarach wiejskich gminy wydano w Wałdowie (37) oraz Lutówku (35), zaledwie 2 decyzje wydano w Kawłach. Porównując liczbę decyzji wydanych dla poszczególnych sołectw oraz obrębów z terenu miasta widać, że w mieście wydawano ok. dwukrotnie więcej w poszczególnych obrębach niż w sołectwach cieszącym się największym zainteresowaniem inwestycyjnym. Przedmiotem rozstrzygnięć decyzji była głównie budowa lub rozbudowa/przebudowa budynków mieszkalnych. Łącznie stanowiły one ok. 34% spośród wszystkich decyzji wydanych w tym trybie. Ponadto do kategorii „inne” zostały zakwalifikowane między innymi budowy stacji bazowych telefonii komórkowej (1 w 2005 r. w Wałdowie; 2 w 2006 r. oraz 1 w 2008 r. w Sępólnie Krajeńskim), a także budowy wolnostojących elektrowni wiatrakowych (po jednej w 2006 r. w Sikorzu i Świdwiu oraz 4 w 2007 r. w Świdwiu).

Wykres 5: Struktura wydanych decyzji o warunkach zabudowy w rozbiuku na przedmiot decyzji

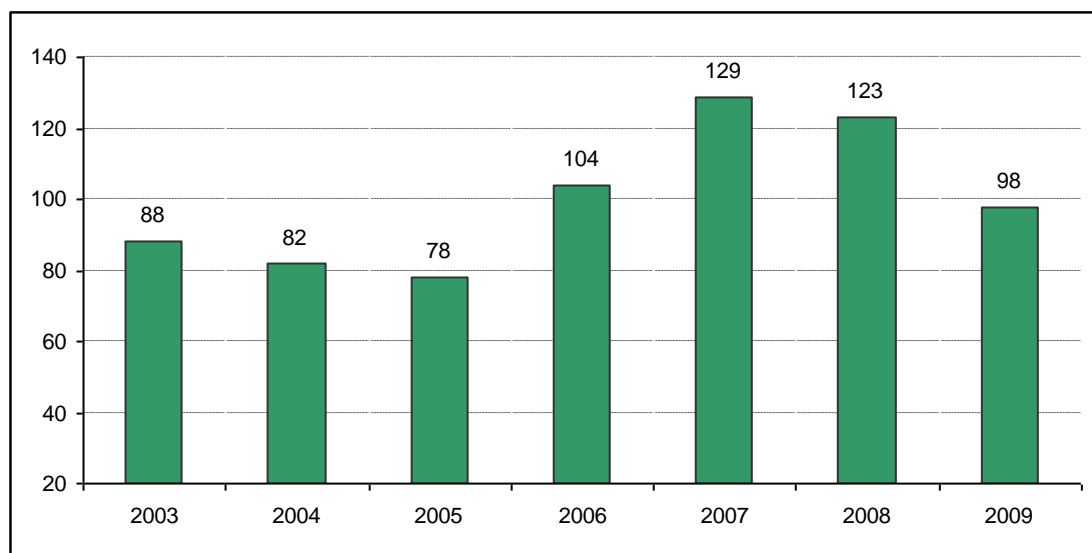
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Sępólno Krajeńskie

Analizując decyzje pod względem ich przedmiotu oraz lokalizacji zaobserwowano koncentrację poszczególnych przedmiotów decyzji na obszarze gminy. Decyzje dotyczące budowy, przebudowy oraz rozbudowy budynków mieszkalnych i/lub gospodarczych, garażowych rozproszone są na obszarze całej gminy. Stosunkowo więcej decyzji koncentruje się na terenie miasta, co determinuje liczba mieszkańców (Obręby 1, 3 i 4). Decyzje, których przedmiotem były budynki usługowe skupione, są przede wszystkim w centrum miasta (Obręb 4). Również w mieście koncentrowały się decyzje dotyczące obiektów produkcyjno-magazynowo-składowych (cały Obręb 2 oraz południowe tereny Obrębu 5). Analizując koncentrację decyzji na obszarach wiejskich gminy zauważa się, że w jej wschodniej części skupiały się decyzje dotyczące budynków inwentarskich (sołectwa: Zalesie, Wałdowo, Wilkowo, Wałdówko).

Decyzje o pozwoleniu na budowę

Istniejący ruch budowlany najpełniej obrazują wydane decyzje o pozwoleniu na budowę. W analizowanym okresie (2003–2009) Starosta powiatu sępoleńskiego wydał 1226 pozwoleń na budowę dla obszaru miasta i gminy Sępólno Krajeńskie. Jednakże w związku charakterem inwestycji, dla których wydawano pozwolenia oraz skalą niniejszego opracowania, dalszym analizom poddano 702 decyzje Starosty. Z analiz wyłączono między innymi pozwolenia dotyczące budowy instalacji gazowych w budynkach mieszkalnych, płyt obornikowych, zbiorników na gnojowicę, przyłączy do mediów infrastruktury technicznej oraz remontów. W związku z powyższym przeanalizowano 339 pozwoleń dla terenu miasta oraz 363 pozwolenia dla obszarów wiejskich gminy. Spośród analizowanych decyzji Starosty aż 628 pozwoleń wydano na budowę obiektów kubaturowych, pozostałe dotyczyły obiektów o charakterze liniowym. Najwięcej decyzji wydano w roku 2007. Tendencja wzrostowa zaczyna się kształtować od roku 2006. Ze względu na niepełne dane z roku 2009 (brak liczby pozwoleń wydanych dla terenu miasta w listopadzie i grudniu 2009 r.), nie można określić, czy tendencja wzrostowa nadal się utrzyma, czy też stosunkowo mała liczba pozwoleń wydanych do końca października 2009 r. prognozuje załamanie się wspomnianej linii trendu.

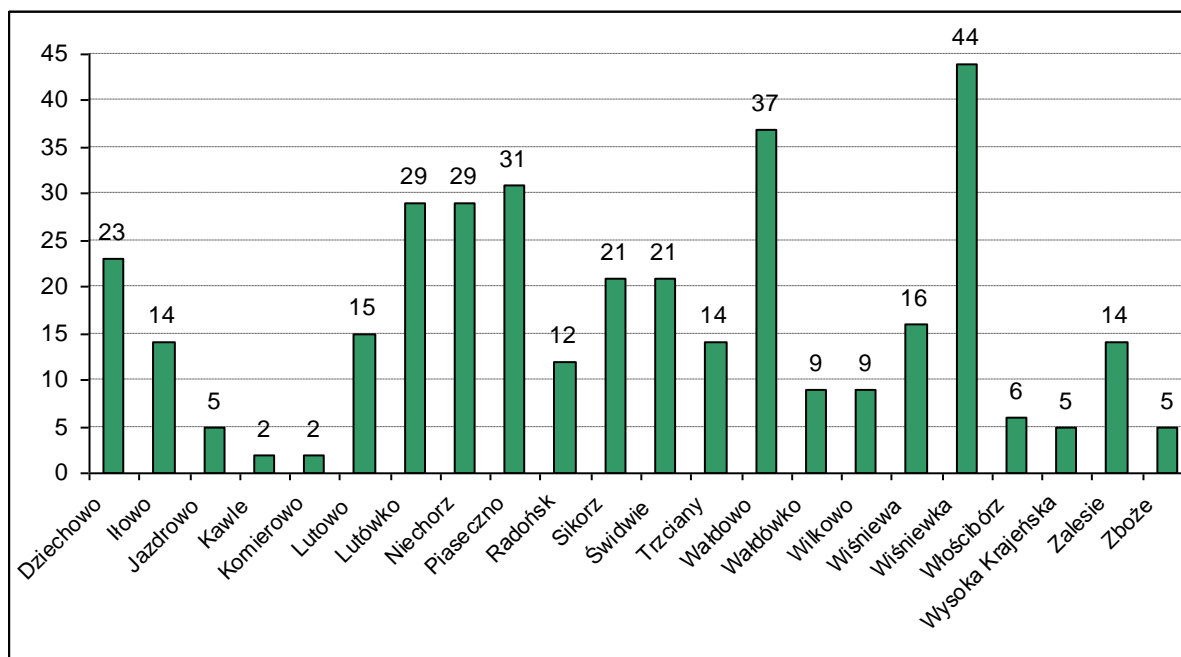
Wykres 6: Liczba wydanych pozwoleń na budowę w okresie 2003 – 2009 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Sępólnie Krajeńskim

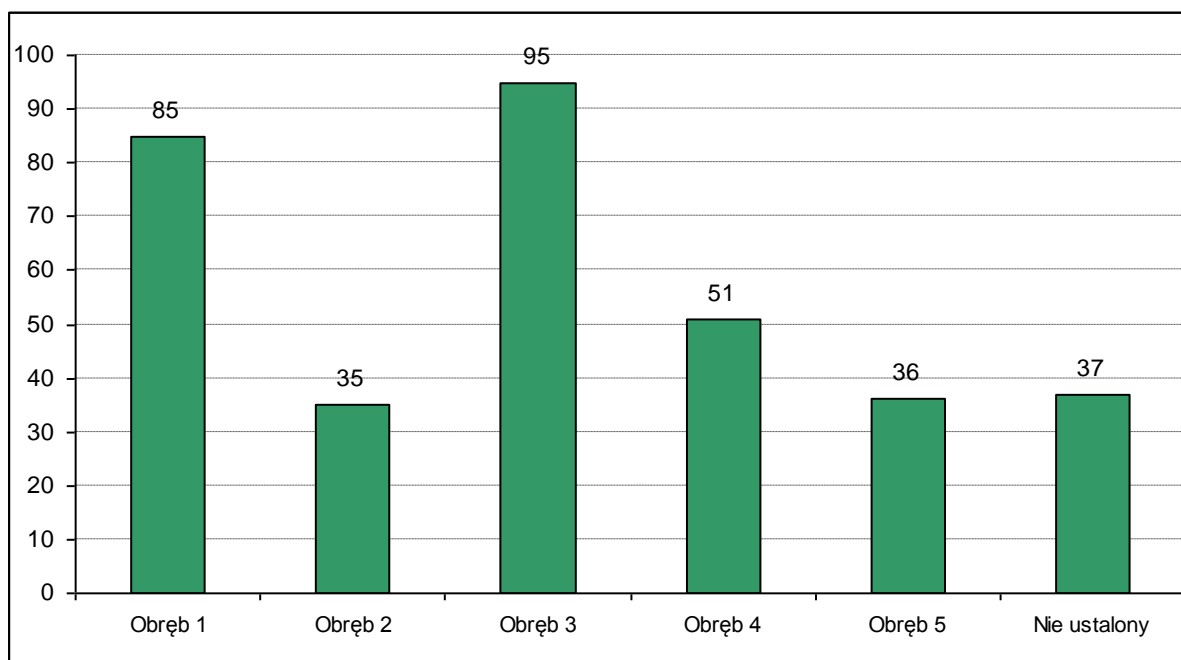
Najwięcej pozwoleń na budowę wydano dla sołectwa Wiśniewka (44). Ponad połowa z nich dotyczy działek położonych w bliskim sąsiedztwie południowo-zachodniego obszaru miasta Sępólno Krajeńskie. Stosunkowo dużo pozwoleń wydano również dla sołectw: Wałdowo, Piaseczno, Niechorz oraz Lutówko.

Wykres 7: Liczba wydanych pozwoleń na budowę w rozbiciu na obręby geodezyjne na obszarach wiejskich gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Sępólnie Krajeńskim

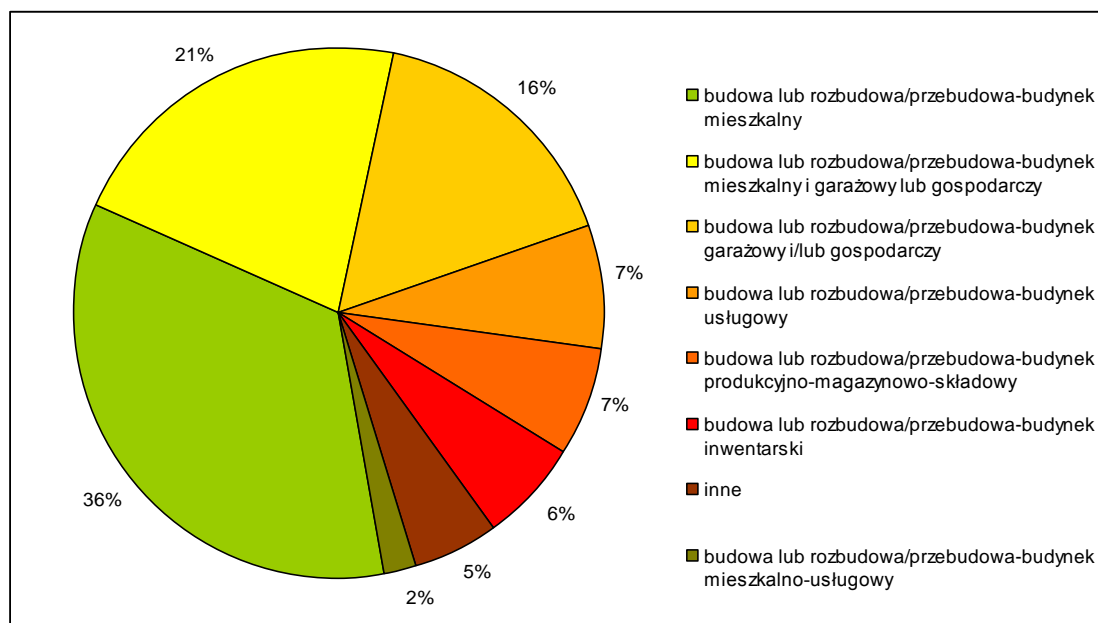
Wykres 8: Liczba wydanych pozwoleń na budowę w rozbiciu na obręby geodezyjne na terenie miasta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Sępólnie Krajeńskim

Wśród pozwoleń na budowę dla obiektów kubaturowych dominowały rozstrzygające o budowie lub rozbudowie/przebudowie budynku mieszkalnego (217 szt.).

Wykres 9: Struktura wydanych pozwoleń na budowę w rozbiu na przedmiot pozwolenia (obiekty kubaturowe)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

Pozwolenia na budowę wydane dla obiektów o charakterze liniowym dotyczyły głównie budowy sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz elektroenergetycznej; wydano ich 72 szt.

Koncentracja poszczególnych grup pozwoleń wyodrębnionych na podstawie daty wydania, ich przedmiotu oraz lokalizacji, kształtuje się podobnie jak w przypadku decyzji o warunkach zabudowy. Wynika to ze specyfiki procedury wydawania pozwoleń, które są wydawane na podstawie decyzji o warunkach zabudowy bądź miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Podsumowanie

Obecnie zarządzanie przestrzenią w gminie Sępólno Krajeńskie prowadzone jest głównie w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy oraz o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Decyzje te nie muszą spełniać warunku zgodności z ustaleniami Studium. Zarówno sporządzane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, jak i decyzje o warunkach zabudowy w większości dotyczą rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Największym zainteresowaniem inwestycyjnym cieszą się tereny położone w granicach administracyjnych miasta (w części zachodniej głównie zabudowa mieszkaniowa i usługowa, natomiast po wschodniej stronie linii kolejowej – tereny zabudowy przemysłowej, skladowej, rzemiosła itp.). Na obszarach wiejskich największym zainteresowaniem inwestycyjnym cieszą się tereny graniczące z zachodnią oraz północną częścią miasta (sołectwa Wiśniewka oraz Piaseczno). Tereny te zostały również w Studium wskazane jako tereny perspektywicznego rozwoju zabudowy mieszkaniowej.

Zapisy analizowanego Studium charakteryzują się dość dużą ogólnością (szczególnie dotyczy to obszarów wiejskich), nie precyzują m.in. wskaźników oraz parametrów rozwoju zabudowy, często nie wprowadzają żadnych zakazów a jedynie postulaty i zalecenia. Mając powyższe na uwadze można uznać, iż wszystkie plany miejscowe pozostają w zgodzie z ustaleniami dotychczas obowiązującego Studium.

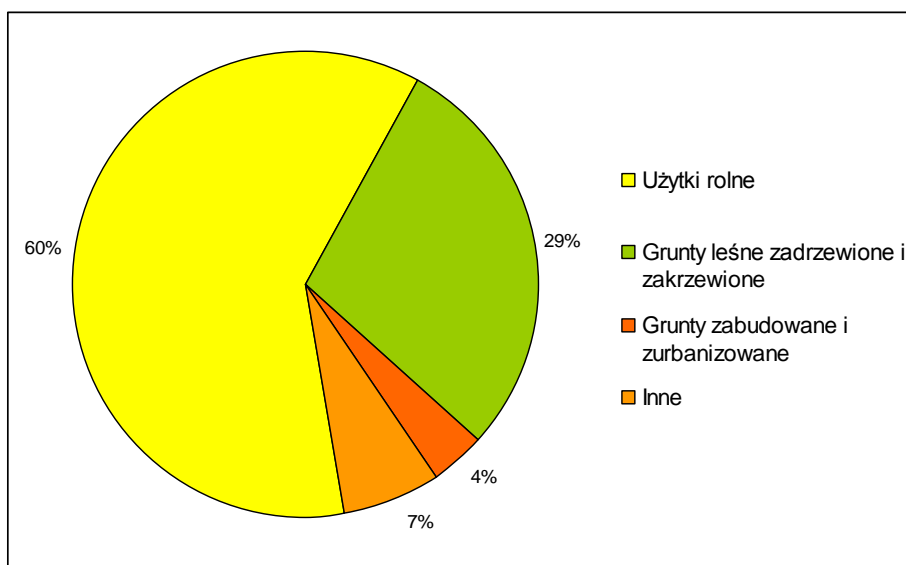
Na podstawie istniejących trendów w zagospodarowaniu oraz stanu wykorzystania terenów budowlanych w mieście można stwierdzić, iż w najbliższych latach miasto Sępólno Krajeńskie będzie rozwijało się w kierunkach południowo-zachodnim oraz północnym na obszarach sołectw Wiśniewka oraz Piaseczno, pochłaniając kolejne tereny pod rozwój zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej.

I.2.2. DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW

I.2.2.1. Użytkowanie terenu

Struktura użytkowania terenów gminy Sępólno Krajeńskie jest typowa dla gmin miejsko-wiejskich o dominującej funkcji rolniczej. Użytki rolne zajmują ok. 13 934 ha, co stanowi ponad 60% powierzchni gminy. Stopień lesistości kształtuje się na stosunkowo wysokim poziomie ok. 29% w porównaniu do średniej województwa kujawsko-pomorskiego wynoszącej ok. 23%. Tereny otwarte, wolne od zabudowy i przekształceń w analizowanym obszarze stanowią aż 96% powierzchni gminy. Pozostałe 4% zajmują tereny zabudowane i zurbanizowane, czyli te najbardziej przekształcone w wyniku działalności człowieka.

Wykres 10: Struktura użytkowania terenu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie, 2009 r.

Wśród użytków rolnych dominują grunty orne, stanowiąc 83% ich powierzchni. Na gruntach zurbanizowanych i zabudowanych przeważają tereny dróg stanowiące 58% ich powierzchni, przy jednoczesnym stosunkowo niskim udziale terenów zabudowy mieszkaniowej kształtującym się na poziomie 17%. Najmniejszy udział w ogólnej strukturze użytkowania gruntów gminy stanowią: użytki ekologiczne – 210 ha (0,01%).⁶

Tabela 6: Struktura użytkowania terenu

Lp.	Rodzaj	Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	
1	Użytki rolne	R – grunty orne	11569	13934
2		S – sady	70	
3		Ł – łąki trwałe	1237	
4		Ps – pastwiska trwałe	691	
5		B-R, B-Ł, B-Ps – grunty rolne zabudowane	247	
6		Wsr – grunty pod stawami	13	
7		W – grunty pod rowami	107	
8	Grunty leśne zadrzewione i zakrzewione	Ls – lasy	6416	6584
9		Lz – grunty zadrzewione i zakrzewione	168	
10	Grunty zabudowane i zurbanizowane	B – tereny mieszkaniowe	153	891
11		Ba – tereny przemysłowe	71	

⁶ Zgodnie z wydzieleniem PODGiK

12	zurbanizowane	Bp – zurbanizowane tereny niezabudowane	25	
13		Bz – tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	29	
14		Bi – inne tereny zabudowane	45	
15		dr – drogi	521	
16		Tk – tereny kolejowe	46	
17		K – użytki kopalne	1	
18		Grunty pod wodami	Wp – wody płynące	
19	Ws – wody stojące		16	
20	Inne	E – użytki ekologiczne	210	975
21		N – nieużytki	753	
22		Tr – tereny różne	12	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PODGiK, 2009 r.

I.2.2.2. Struktura osadnicza

Strukturę osadniczą gminy tworzy miasto Sępólno Krajeńskie oraz 33 wsie, w tym 23 sołectwie. Miasto Sępólno Krajeńskie położone jest w centralnej części gminy. Jest siedzibą władz miejskich oraz powiatowych. W mieście zamieszkuje ok. 57% ludności gminy. Pełni również rolę ośrodka zaspokajającego potrzeby mieszkańców w zakresie usług administracji, nauki, kultury, sportu i ekonomii. Poszczególne typy zabudowy w mieście tworzą czytelny podział na strefy funkcjonalno-przestrzenne. Najstarsza zabudowa skupia się wokół trójkątnego rynku (Plac Wolności) oraz ulicy gen. Hallera. Tworzą ją II-III kondygnacyjne XIX wieczne kamienice, będące obecnie siedzibą punktów usług handlowych, gastronomicznych, finansowych oraz hotelowych. Funkcje centrotwórcze pełni jednak obszar wzdłuż ulicy Kościuszki od ronda im. Ks. E. Grudzińskiego do ulicy Przemysłowej, gdzie koncentrują się obiekty usług publicznych.

W mieście dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, głównie osiedla położone w północnej oraz południowo-wschodniej części miasta (Osiedle Leśne, Jana Pawła II). W centralnej części położonej na wschód względem rz. Sępoleńki koncentruje się wysoka zabudowa wielorodzinna (bloki V kondygnacyjne wybudowane w latach 70-tych XX w.). W rejonie ulic Przemysłowej, Kościuszki, Składowej oraz Komierowskiej wyraźnie wyodrębniona jest dzielnica przemysłowo-składowa. Znajdują się tu liczne obiekty produkcyjno-magazynowo-składowe. Wśród występującej zabudowy dominują wielkopowierzchniowe hale oraz kilkukondygnacyjne budynki biurowe. W mieście nie występują skupiska zabudowy pełniące funkcje turystyczno-rekreacyjne. Funkcje te pełnią tereny otwarte (głównie tereny zieleni nieurządzonej) położone w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora Sępoleńskiego na przeciwległych jego brzegach, wzdłuż ulic Jeziornej oraz Osiedle Leśne. Najnowszą zabudowę powstałą po roku 2000 tworzą skupiska zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wybudowane w zachodnim rejonie ulic H. Sawickiej oraz Krasickiego, a także na wschód od ul. Kochanowskiego (powiększenie terenu osiedla Jana Pawła II poprzez zajęcie obszaru sołectwa Wiśniewka). Tereny wskazane do zabudowy w mieście zostały zagospodarowane w 90%. Wolne od zabudowy pozostały jedynie tereny w północno-wschodniej części miasta wskazane w dotychczas obowiązującym Studium pod rozwój zabudowy przemysłowo-składowej. Obecnie zabudowa rozwija się przede wszystkim w kierunku południowo-zachodnim (obszar sołectwa Wiśniewka) oraz północnym (sołectwo Piaseczno).

Na obszarach wiejskich zabudowa koncentruje się głównie przy lokalnych szlakach komunikacyjnych. Struktura agrarna bezpośrednio wpływa na lokalizację siedlisk gospodarstw rolnych. Dzięki temu, iż jest ona korzystna, na obszarach wiejskich gminy spotykamy również rozproszoną zabudowę zagrodową.

Na obszarach wiejskich zabudowa ma charakter typowo rolniczy, tworzą ją głównie siedliska gospodarstw rolnych. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna występuje jako uzupełniająca, nie ma wsi w której by wyraźnie dominowała. Przy wielkoobszarowych gospodarstwach rolnych, dawnych PGR-ach (Iłowo, Kawle, Komierowo, Komierówko, Niechorz, Piaseczno, Skarpa, Zboże) dominuje zabudowa wielorodzinna (bloki II-III kondygnacyjne z lat 70-tych XX w.). Zabudowa ta często sąsiaduje z dawnymi zespołami dworsko-parkowymi oraz zabudową folwarczną (XIX w.), tworząc

tym samym obszary dużych kontrastów oraz dysharmonii urbanistycznej. Na obszarach wiejskich podobnie jak i w mieście nie występują miejsca koncentracji zabudowy turystyczno-rekreacyjnej, co jest zjawiskiem nietypowym mając na uwadze wysokie walory gminy w tym zakresie. Na obszarze gminy znajduje się jeden zespół pałacowo-parkowy w Komierowie oraz 4 zespoły dworsko-parkowe, będące świadectwem dziedzictwa kulturowego regionu. Na obszarach wiejskich nie występują skupiska nowej zabudowy, powstałej po roku 2000. Wyjątek stanowią jedynie sołectwa Wiśniewka oraz Piaseczno, jednak powstająca w nich zabudowa stanowi kontynuację rozprzestrzeniającej się zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z miasta Sępólno Krajeńskie.

I.2.2.3. Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa

Najbardziej aktualne dane odnośnie gospodarki mieszkaniowej na terenie miasta i gminy Sępólno Krajeńskie pochodzą z roku 2008. W latach 2003–2008 zasoby mieszkaniowe systematycznie się zwiększały, średnio o 0,5% w stosunku do roku ubiegłego. W analizowanym okresie przybyło 107 mieszkań (w tym w mieście 68). Na zmiany w wielkości zasobów mieszkaniowych wpływają głównie mieszkania stanowiące własność osób fizycznych, pozostała liczba mieszkań utrzymuje się na stosunkowo stałym poziomie. W 2008 r. przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosiła 75 m², zaś na jedną osobę 22,1 m²/os. Wśród zasobów mieszkaniowych dominują mieszkania będące własnością osób fizycznych, stanowiąc ponad 70% ogółu.

Tabela 7: Zasoby mieszkaniowe w gminie

Zasoby mieszkaniowe	2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	obszary wiejskie	miasto	obszary wiejskie	miasto	obszary wiejskie	miasto	obszary wiejskie	miasto	obszary wiejskie	miasto	obszary wiejskie	miasto
zasoby gmin (komunalne)	67	360	67	360	69	317	69	317	68	291	b.d.	b.d.
zasoby spółdzielni mieszkaniowych	6	644	6	644	7	644	7	644	6	560	b.d.	b.d.
zasoby zakładów pracy	110	35	110	35	106	35	106	35	106	35	b.d.	b.d.
zasoby osób fizycznych	1549	1817	1554	1836	1558	1885	1568	1896	1578	2016	b.d.	b.d.
zasoby pozostałych podmiotów	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	b.d.	b.d.
RAZEM	1736	2859	1741	2878	1744	2884	1754	2895	1762	2905	1775	2927
	4595		4619		4628		4649		4667		4702	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

Spośród nowych mieszkań oddawanych w badanym okresie do użytkowania przeszło 90% stanowiły mieszkania indywidualne. Poniższa tabela prezentuje liczbę nowych budynków oddanych do użytkowania.

Tabela 8: Budynki nowe oddane do użytkowania

		Budynki		ogółem	
		mieszkalne	niemieszkalne		
2003	miasto	35	16	51	73
	obszary wiejskie	11	11	22	
2004	miasto	22	18	40	57
	obszary wiejskie	6	11	17	
2005	miasto	9	25	34	39
	obszary wiejskie	4	1	5	
2006	miasto	13	9	22	52

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

		Budynki		ogółem	
		mieszkalne	niemieszkalne		
2007	obszary wiejskie	10	20	30	93
	miasto	13	15	28	
	obszary wiejskie	11	54	65	
2008	miasto	19	15	34	54
	obszary wiejskie	13	7	20	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

Mieszkania charakteryzują się średnim stopniem wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne. W ok. 96% mieszkań jest bieżąca woda (sieć wodociągowa występuje we wszystkich sołectwach gminy), w 88% znajduje się łazienka, 70% posiada centralne ogrzewanie, 52% posiada dostęp do gazu sieciowego (tylko mieszkania z obszaru miasta).

I.2.2.4. Tereny usługowo – produkcyjne

Miasto Sępólno Krajeńskie skupia na swym terenie największą liczbę podmiotów gospodarczych w gminie, co bezpośrednio przekłada się na wielkość powierzchni zajmowanej przez tereny usługowo-produkcyjne. Obecnie stanowią one ok. 25% powierzchni terenu miasta. Miejscem koncentracji największych podmiotów jest dzielnica produkcyjno-składowa we wschodniej części miasta. Znajdują się tu m.in. zakłady produkcji mebli, konstrukcji stalowych (ProjPrzem), fabryka wyrobów z drewna (FAGUS), składy materiałów budowlanych, ciepłownia. Tereny produkcyjne koncentrują się również w południowej części miasta przy wylocie drogi krajowej nr 25 w kierunku Bydgoszczy. Mieści się tu zakład produkcji mebli biurowych (MDD), zakład produkcji elementów wyposażenia stajni (Remtor), zakład produkcji wyrobów betonowych, 2 stacje paliwowe oraz stacja kontroli pojazdów wraz z zakładem blacharsko-lakierniczym. Pozostałe podmioty gospodarcze o znacznie mniejszej wielkości obrotów oprócz miasta zlokalizowane są również na obszarach wiejskich, skupiając się głównie we wsiach sołeckich. Na terenie gminy funkcjonują 3 stacje paliwowe, 2 supermarkety (Polo, Biedronka). Zarówno stacje paliwowe, jak i supermarkety położone są wyłącznie na terenie miasta. Podmioty świadczące usługi z zakresu handlu, gastronomii, zdrowia, nauki, kultury, sportu oraz ekonomii i administracji koncentrują się głównie w śródmieściu Sępólna Krajeńskiego. Na obszarach wiejskich działają raczej drobne obiekty produkcyjne i usługowe. Są to przeważnie sklepy oraz zakłady usługowo-rzemieślnicze obsługujące głównie miejscową ludność. Z zakresu usług turystyki w mieście działalność prowadzą 2 hotele oraz schronisko młodzieżowe, ponadto na obszarach wiejskich działają 3 gospodarstwa agroturystyczne.

Działalność gospodarcza w gminie w 2008 r. prowadzona była przez 1332 podmioty gospodarki narodowej (w tym 1016 zarejestrowanych na obszarze miasta). Najwięcej podmiotów zarejestrowanych było w sekcji G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (30%), na kolejnych miejscach plasowały się jednostki z sekcji F – Budownictwo (14%) oraz D – przetwórstwo przemysłowe (12%), udział jednostek z pozostałych sekcji nie przekraczał (9%).

I.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

W oparciu o przepisy odrębne na potrzeby zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sępólno Krajeńskie sporządzone zostało opracowanie ekofizjograficzne podstawowe. W poniższych rozdziałach zamieszczono najistotniejsze informacje wynikające z tego opracowania.

I.3.1. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – ZASOBY

I.3.1.1. Rzeźba terenu

Teren gminy Sępólno Krajeńskie leży średnio na wysokości 110-120 m n.p.m. W części zachodniej występują pojedyncze wzniesienia o wysokości około 140 m n.p.m. Najwyższe wzniesienie zlokalizowane jest we wschodniej części gminy i wynosi 147 m n.p.m. Główne obniżenia terenu stanowią doliny rzeczne, z najniższym punktem w dolinie rzeki Sępoleńki o wysokości 102 m n.p.m. Dolina rzeki Sępoleńki biegnie równoleżnikowo w środkowej części gminy. Na wschód od Sępólna ma ona dość strome zbocza. Na terenie gminy występuje duże urozmaicenie rzeźby terenu.

Teren gminy położony jest na obszarze wysoczyzn morenowych młodoglacjalnych i równin sandrowych młodoglacjalnych. Równiny sandrowe leżą w zachodniej części gminy. Rzeźba terenu gminy charakteryzuje się płaskim i falistym terenem. W północnej części gminy, równina morenowa poprzecinana jest dolinami małych cieków. Tylko w okolicach Niechorza, Siedliska, Świdwia i Wiśniewy znajdują się równiny powstałe w wyniku zarastania jezior. Obok moren akumulacyjnych i spiętrzonych występują: ozy, kemy i rynny polodowcowe. Ozy leżą w okolicach Komierowa, Niechorza i Świdwia, natomiast kemy zlokalizowane są na południe od Włóściborza oraz w Zbożu przy granicy z gminą Więcbork. Na obszarze gminy znajdują się wały morenowe. Jeziora mają kształt wydłużony równoleżnikowy, równoległy do przebiegu moreny. Największe jeziora na terenie gminy leżą w dolinie rynnowej rzeki Sępoleńki (Sępoleńskie. Lutowskie).

Krajobraz gminy ma charakter młodoglacjalny. Rzeźba terenu została ukształtowana przez ostatnie zlodowacenie, mające miejsce około 16,5 tys. lat temu. Rzeźbę tworzą różne formy akumulacyjne (np. moreny) i erozyjne (np. rynny jeziorne) działalności glacialnej i fluwioglacjalnej mające miejsce głównie w fazie poznańskiej zlodowacenia.

Procesy erozyjne zachodzą głównie w dolinie rzeki Sępoleńki.

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski opracowanej przez Kondrackiego obszar został zakwalifikowany do prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego, makroregionu Pojezierza Południowopomorskiego i mezoregionu Pojezierza Krajeńskiego.

I.3.1.2. Warunki gruntowe

Geologia inżynierska określa warunki wodno-gruntowe dla potrzeb posadowienia obiektów budowlanych

Na warunki geologiczno-inżynierskie wpływ mają:

- budowa geologiczna,
- ukształtowanie powierzchni terenu,
- warunki hydrogeologiczne.

Na terenie gminy Sępólno Krajeńskie większość terenów jest dogodna dla budownictwa, co nie wyklucza istnienia innych poza geologicznymi ograniczeń. Obszarami o korzystnych warunkach geologiczno-inżynierskich jest wysoczyzna zbudowana z glin zwałowych lub piasków wodnolodowcowych, gdzie głębokość wód gruntowych przekracza 2 m.

Rejonami o warunkach geologiczno-inżynierskich utrudniających budownictwo są grunty organiczne występujące wzdłuż rynien jeziornych oraz wyspowo na całej powierzchni gminy (obszary występowania kotłów eworsyjnych, zagłębień wytopiskowych).

I.3.1.3. Warunki glebowe

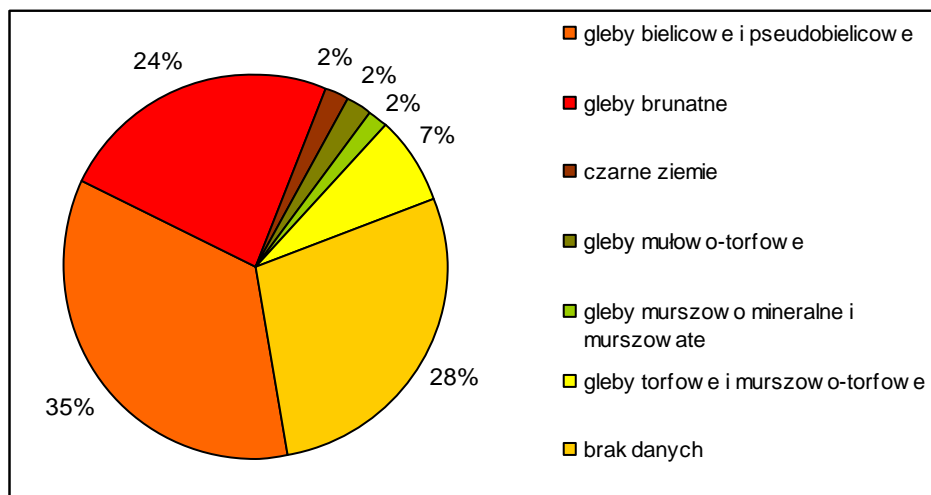
Charakterystyka gleb na terenie gminy

W gminie Sępólno Krajeńskie dominują wylugowane gleby brunatne wytworzone z utworów polodowcowych (wapnistych glin zwałowych, eluwiów glin i piasków naglinowych). Na piaskach wodnolodowcowych powstały silnie zakwaszone gleby biellicowe. Z wylugowanych częściowo gleb brunatnych, wykształciły się pseudobiellicowe. Lepszymi warunkami dla rozwoju rolnictwa charakteryzuje się część południowa oraz północno-wschodnia i wschodnia. W obniżeniach terenu, przy jeziorach i wzdłuż cieków wodnych wytworzyły się gleby torfowe. W bardzo niewielkim stopniu na mało przepuszczalnym podłożu bezodpływowych obniżeniach, gdzie okresowo stagnuje woda, występują czarne ziemie, traktowane jako użytki zielone. Na terenach okresowo zalewanych oraz w strefie zarastania jezior wykształciły się gleby torfowe i bagienne, również w rolnictwie wykorzystywane jako użytki zielone.

Rozmieszczenie typów gleb w gminie Sępólno Krajeńskie przedstawiono na schemacie nr 7 pt. „Rozmieszczenie typów gleb”.

Udział poszczególnych typów gleb w ogólnej powierzchni gminy obrazuje poniższy wykres.

Wykres 11: Struktura typów gleb w gminie Sępólno Krajeńskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z IUNG w Puławach

Największą powierzchnię zajmują gleby IV klasy bonitacyjnej, pokrywają ponad 60 % obszaru gminy. Gleby chronione (na podstawie przepisów odrębnych) zajmują ok. 9% powierzchni gminy, stanowią je grunty III klasy bonitacyjnej. Na terenie gminy nie występują gleby I i II klasy bonitacyjnej.

I.3.1.4. Warunki klimatyczne

Na terenie gminy nie prowadzi się stałych obserwacji meteorologicznych.

Cechy klimatu gminy Sępólno Krajeńskie (wg Atlasu klimatycznego Polski):

- o średnia roczna temperatura powietrza - ok. 8°C,
- o okres wegetacji (średnia temperatura >5 °C) – 205 dni,
- o średnia liczba dni pogodnych w roku – 36,
- o średnie roczne sumy opadu – 600 mm (minimum: styczeń-marzec, maksimum: lipiec),
- o liczba dni z pokrywą śnieżną – 53,
- o średnia liczba dni pogodnych – 36,
- o średnia liczba dni z rosą – 130,
- o średnia liczba dni z burzą – 21,

- średnia liczba dni z gradem – 2,
- średnia liczba dni z mgłą – 70.

Największe różnice temperatur występują między dolinami i terenami podmokłymi a wyniesieniami na wysoczyźnie. W dolinach cieków wodnych i jezior występuje inwersja termiczna (zaleganie chłodnych mas powietrza), a także często występują mgły.

Teren gminy jest dobrze przewietrzany, dominują wiatry zachodnie i południowo-zachodnie.

I.3.1.5. Hydrologia

Wody powierzchniowe

RZEKI

Przez teren gminy przebiega dział wodny pierwszego rzędu między dwoma dorzeczami Odry i Wisły. Dorzecze Wisły zajmuje większą północno-wschodnią część gminy, należą do niego rzeki Sępolenka i Kamionka. Zlewnie Sępolenki i Kamionki rozdziela dział wodny trzeciego rzędu. Do dorzecza Odry należą zlewnia rzeki Łobżonki oraz pośrednio rzeka Orla i Jelonek.

Sępolenka: Główną rzeką przepływająca przez gminę jest rzeka Sępólna⁷, należąca do zlewni rzeki Brdy. Źródła rzeki znajdują się na wysokości 140 m n.p.m. w okolicy miejscowości Lutkówko. Płynie ona z zachodu na wschód, przepływa przez Jezioro Lutowskie, Sępoleńskie i Niechorz. Rzeka według typologii IMGW należy do typu potoku nizinnego piaszczystego. Dolina, poniżej Sępólna Krajeńskiego, jest zabagniona i zatorfowiona, dalej rzeka charakteryzuje się naturalnym, meandrującym korytem. Całkowita powierzchnia dorzecza wynosi 196 km², całkowita długość rzeki to 42 km.

Kamionka: Należy do zlewni rzeki Brdy, jest jej największym dopływem. Całkowita długość rzeki wynosi 71 km a powierzchnia dorzecza to 496 km². Wzdłuż niej biegnie fragment północno-zachodniej granicy gminy.

Łobżonka: Jest dopływem Noteci. Jej główne dopływy z terenu gminy to: Orla i Jelonek. Łobżonka na odcinku około 5 km stanowi zachodnią granicę gminy

JEZIORA

Łączna liczba jezior wynosi 17, w tym nazwanych 13. Jeziora gminy Sępólno Krajeńskie mają charakter rynnowy, mają wydłużony kształt, strome brzegi, są głębokie z licznymi progami i przegłębieniami w dnie.

Tabela 9: Największe jeziora gminy Sępólno Krajeńskie

L.p.	Nazwa	Powierzchnia (ha)	Objętość (tys.m ³)	Głębokość max (m)
1.	Sępoleńskie	175,50	7501,6	10,9
2.	Lutowskie	162,97	5492,3	12,1
3.	Juchacz	73,85	961,8	2,6
4.	Niechorz	44,31	1919,8	12,3

Źródło: UM Sępólno Krajeńskie

POZOSTAŁE ELEMENTY SYSTEMU HYDROLOGICZNEGO

Sieć hydrograficzną gminy uzupełniają bezimienne ciekły oraz rowy odprowadzające wody do Sępolenki, Łobżonki i Kamionki.

Tereny podmokłe występują wyspowo na terenie całej gminy. Ich występowanie jest związane z budową geologiczną podłoża (torfy na gytiach; torfy na piaskach, miejscami mułkach i łąkach jeziornych; piaski, mułki i łąki jeziorne;) tereny te położone są przeważnie z dala od istniejącej zabudowy, wyjątkiem są nieliczne przysiółki.

Wody podziemne

Obszar gminy znajduje się w pomorskim rejonie hydrogeologicznym, w większości w podregionie pomorskim oraz częściowo w podregionie chojnickim. Na obszarze gminy można wyodrębnić dwa użytkowe piętra wodonośne: trzeciorzędowe i czwartorzędowe.

⁷ Zgodnie z Państwowym Rejestrem Nazw Geograficznych

PIĘTRO UŻYTKOWE TRZECIORZĘDOWE

Użytkowy poziom wodonośny tworzą piaski drobnoziarniste miocenu. Rozciąga się on prawie pod całym obszarem gminy. Występuje na głębokości 100 – 150 m. Wody płyną w kierunku południowym w stronę Noteci oraz wschodnim w stronę Wisły. Rzędne zwierciadła wynoszą od ok. 100 do 130 m n.p.m.

Na terenie gminy występują dwa obszary gdzie brak jest użytkowego piętra wodonośnego. Pierwszy z nich znajduje się na wschód od Sępólna Krajeńskiego, drugi na zachód od miasta.

Zachodnią część gminy, w obrębie wsi Lutowo, Iłowo i Jazdrowo obejmuje niewielki fragment głównego zbiornika wód podziemnych w utworach trzeciorzędowych. Jest to zbiornik nr 127: Złotów- Piła – Strzelce Krajeńskie.

PIĘTRO UŻYTKOWE CZWARTORZĘDOWE

W obrębie tego piętra wyodrębnione są dwa poziomy wodonośne: górny i dolny. Oba poziomy wykazują łączność hydrauliczną tworząc jeden system wodonośny. Na obszarze dorzecza Wisły wody płyną w kierunku rzek Sępolenki i Kamionki oraz na wschód, gdzie regionalną bazę drenażu stanowi rzeka Brda. Na obszarze dorzecza Odry wody płyną w kierunku południowo-zachodnim i południowym, gdzie regionalną bazę drenażu stanowi rzeka Noteć. Ustalone zwierciadło wody występuje na głębokości od ok. 0 do ok. 20 m. Rzędne zwierciadła wynoszą od 100 m n.p.m. do 140 m n.p.m.

Wody podziemne stanowią jedyne źródło zaopatrzenia ludności, rolnictwa i przemysłu na terenie gminy. Średni pobór z ujęć komunalnych Sępólna wód podziemnych wynosi ok. 1120 m³/24h.

GLÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH

Opisano je w rozdziale „I.5 WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH”.

I.3.1.6. Flora

Szata roślinna gminy Sępólno Krajeńskie jest stosunkowo młoda, rozwinęła się dopiero po ostatecznym wycofaniu się lodowca. Dominują gatunki borealne i środkowoeuropejskie.

Roślinność borealną reprezentuje m.in.: świerk pospolity, brzoza niska, turzyca strunowa, fiołek błotny, sosna zwyczajna, brzoza karłowata i omszona, niektóre gatunki wierzb, brzoza brodawkowata, jałowiec pospolity, borówka czernica, knieć błotna.

Roślinność środkowoeuropejską reprezentują m.in.: grab zwyczajny, dąb szypułkowy i bezszypułkowy, olsza czarna, lipa drobnolistna, klon zwyczajny, jesion wyniosły, buk zwyczajny, leszczyna, zawilec gajowy, konwalia majowa, bluszcz pospolity.

Najmniej zmienionymi zbiorowiskami są zbiorowiska wodne i bagienne, oraz torfowiskowe i leśne, najmniej naturalnym zbiorowiskiem jest roślinność łąk i pastwisk.

Na terenie gminy występują rośliny rzadkie i zagrożone znajdujące się m.in. na Czerwonej liście roślin naczyniowych zagrożonych w Polsce jak i rośliny objęte ochroną gatunkową, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 września 2001r. w sprawie określenia listy gatunków roślin rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową ścisłą i częściową oraz zakazów właściwych dla tych gatunków i odstępstw od tych zakazów. Na uwagę zasługują gatunki występujące na torfowiskach m. in. rosiczka długolistna, żurawina błotna, modrzewnica zwyczajna, borówka bagienna i bagno zwyczajne; rośliny wodne: grązel żółty i grzybień biały a także drzewa cis pospolity i jarzab brekinia.

I.3.1.7. Fauna

Pod względem faunistycznym teren gminy Sępólno Krajeńskie jest dość zróżnicowany. Najwięcej gatunków zwierząt występuje w zbiorowiskach wodnych i leśnych. Woda jako jedyny biotop dla ichtiofauny jest równocześnie niezbędnym elementem w cyklu życiowym wszystkich płazów, jednego gada (zaskroniec zwyczajny) a także wielu gatunków ptaków i ssaków. Ze środowiskami wodnymi związane są miejsca bytowania ptaków wód otwartych: łabędzi, perkozów, głowienki; występujących w strefie przybrzeżnej wód stojących: krzyżówki, bociana białego, brodziec oraz występujących

w strefie brzegowej: sieweczki, czajki i bąka. Ponadto w strefie wód płynących występuje łąbędź niemy oraz ptaki szuwarów i zarośli: żurawie, bociany czarne, sikory i słowiki. Ze środowiskiem wodnym związanych jest wiele gatunków ssaków np. rzęsorek rzeczny, nornik, wydra, bóbr.

W dolnych warstwach lasu żyje przede wszystkim większość gatunków łownych ssaków oraz zwierzęta prowadzące stały lub okresowy podziemny tryb życia w norach. W dnie lasu gnieździ się również słonka, bytują gady i płazy. Warstwa krzewów zbiorowisk leśnych to miejsce gniazdowania m. in. pokrzewki, dzierzby, makolągwy, rudzika i gila, a także występowania rzekotki drzewnej. Do fauny nadrzewnej zasiedlającej dziuple należą ssaki: kuny, wiewiórki, popielice i nietoperze; ptaki: sowy, dzięcioły, muchołówki, kowaliki i pełzacze. Korony drzew zasiedlają ptaki: jastrzębie, czaple siwe, myszolowy, gołębie grzywacze, kukułki, dzierzby, pierwiosnki i zaganiacze.

Przedstawicielami fauny brzeżnej lasów są m.in. ssaki: kret, jeż, zając, królik, borsuk, lis, tchórz, dzik, sarna; ptaki: gołąb grzywacz, krogulec, kobuz, pójdzka, wilga, kruk, sikora bogatka, drozd i pokrzewka.

W zadrzewieniach dolin rzek i jezior żyją ssaki: nietoperz, zając, wiewiórka, lis, tchórz, bóbr, ryjówka, karczownik ziemno-wodny; ptaki: turkawka, sikora, pokrzewka, paszkota, kwiczoła; oraz gady: jaszczurka żyworodka, zaskroniec oraz żmija.

Z zadrzewieniami osiedlowymi związane są m.in. ssaki: nietoperz, wiewiórka, kuna domowa, łasica; ptaki: bocian biały, sierpówka, sójka, sroka, kawka, gawron, sikory, szpak, mazurek, dzwonec; płazy: ropuchy i traszki.

Fauna kręgowców łąk i pól obejmuje ssaki: kret, nornica i myszy; ptaki: kuropatwy, skowronki, mazurki, trznadla, pliszki; płazy: ropuchy, grzebiuszki ziemne, rzekotki drzewne, żaby jeziorkowe i trawne oraz traszki zwyczajne.

Spośród fauny bezkręgowców występuje np. pijawka, szczeżuja; spośród ślimaków: błotniarka, ślimak winniczek i inne. Występujący rak rzeczny jest wskaźnikiem czystości wód.

Najliczniejszą gromadą wśród bezkręgowców są owady, wśród których na wyróżnienie zasługują biedronki i mrówki mające duże znaczenie w ochronie lasu (odżywiają się; gąsienicami szkodliwych motyli), pszczoły i trzmiele ze względu na ich udział w zapylaniu roślin. Do groźnych szkodników lasu należą niektóre motyle - brudnica mniszka, barczatka sosnowka, strzygonia choinówka i zwójki oraz chrząszcze: chrabąszcz majowy, guniak czerwcyk, przyplaszczek granatek i cetyńce.

Gatunkami łownymi uznanymi polskim prawem łowieckim występującymi na terenie gminy są: łoś, jelen szlachetny, daniel, sarna, dzik, lis, jenot, borsuk, kuna leśna i domowa, norka amerykańska, tchórz zwyczajny, piżmak, zając szarak, dziki królik, bażant, kuropatwa, czapla siwa, gęś gęgawa i zbożowa, krzyżówka, cyraneczka, głowienka, czemica, gołąb grzywacz i łyska.

I.3.2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE – ZAGROŻENIA

Potencjalnymi zagrożeniami środowiska przyrodniczego w gminie Sępólno Krajeńskie mogą lub może być:

- wzmożone procesy erozyjne – obszary najbardziej narażone na erozję wodną gleb (silną i intensywną) występują w strefach krawędziowych rzek: Sępolenki i Kamionki,
- intensywne nawożenie i stosowanie środków ochrony roślin,
- chemiczne środki ochrony roślin i nawozy wymywane z pól uprawnych,
- niewłaściwe składowanie obornika oraz gnojowicy, często na przepuszczalnym podłożu,
- ścieki nieoczyszczone lub niedostatecznie oczyszczone odprowadzane bezpośrednio do wód lub do gruntu,
- emisja spalin samochodowych szczególnie wzdłuż drogi krajowej nr 25 oraz dróg wojewódzkich (w ostatnich latach zostaje odnotowany wzrost natężenia ruchu drogowego, co wpływa na wzrost emisji zanieczyszczeń),
- emisje pochodzące z produkcji energii cieplnej w kotłowniach oraz ciepłownictwo indywidualne,
- wprowadzanie monokultur uprawowych,
- powstawanie dzikich wysypisk odpadów komunalnych.

I.3.3. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Lasy z terenu gminy Sępólno Krajeńskie znajdują się na obszarze Nadleśnictw: Lutówko, Runowo oraz Zamrzenica. Nadleśnictwa podlegają Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu.

Lesistość

Wskaźnik lesistości⁸ w gminie wynosi 28,7%. Wartość ta jest jedną z wyższych wśród gmin powiatu sępoleńskiego. Lesistość w powiecie Sępólno Krajeńskie wynosi 24,4% zaś w województwie kujawsko-pomorskim osiąga 23,3%. W samym mieście Sępólno Krajeńskie lasy stanowią 12,4% jego powierzchni. Zalesianie gruntów porolnych nie przyczynia się do znacznego wzrostu powierzchni lasów. W latach 2000-2008 powierzchnia lasów wszystkich form własności zwiększyła się w gminie o 230,1 ha, w tym lasów prywatnych zaledwie o 45,1 ha. W roku 2008 na gruntach prywatnych w gminie zalesiono jedynie 2,6 ha. Struktura powierzchniowa lasów na terenie gminy jest rozdrobiona. Największe kompleksy leśne zlokalizowane są w północno-zachodniej części gminy w sołectwach: Lutowo, Jazdrowo, Howo, Radońsk oraz południowo-wschodniej w sołectwie Komierowo. Warto zaznaczyć, że omawiane lasy znajdują się w bliskim sąsiedztwie Borów Tucholskich, które są jednym z większych kompleksów leśnych w Polsce.

Struktura własności

Największa część lasów gminy znajduje się pod zarządem Lasów Państwowych – 5771,8 ha, co stanowi 90% powierzchni wszystkich lasów. Nadleśnictwo Lutówko obejmuje swym zasięgiem 3658,9 ha (58%) lasów gminy, Nadleśnictwo Runowo 2002,5 ha (32%) a pozostała część lasów pod zarządem Lasów Państwowych podlega Nadleśnictwu Zamrzenica. Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa zajmują powierzchnię 653,9 ha (10%), w tym grunty leśne prywatne zajmują 593,2 ha, a grunty leśne gminne 60,7 ha.

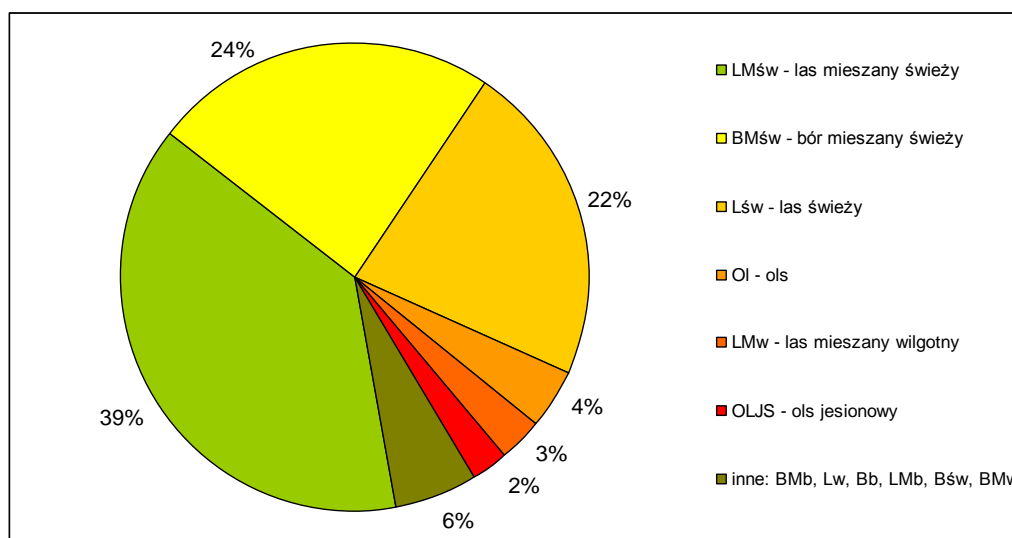
Struktura siedliskowa

W strukturze siedliskowej lasów gminy dominują siedliska lasowe, które stanowią łącznie 67% powierzchni lasów pod zarządem Lasów Państwowych. Są to przede wszystkim: las mieszany świeży (LMśw) i las świeży (Lśw), zajmujące gleby żyzne o umiarkowanym uwilgotnieniu, najczęściej gliny zwałowe, piaski i żwiry sandrowe na glinach zwałowych. Drugim siedliskiem pod względem zajmowanej powierzchni jest bór mieszany świeży (BMśw) zajmujący gleby mniej żyzne o umiarkowanym uwilgotnieniu, głównie piaski i żwiry lodowcowe. Lasy gminy Sępólno Krajeńskie wyróżniają się swoją żyznością na tle lasów krainy przyrodniczo-leśnej, w której się znajdują tj. Kraina III, Wielkopolsko-Pomorska. Podczas gdy na terenie III krainy przyrodniczo-leśnej ubogie siedliska Bs i Bśw zajmują ponad 50% powierzchni, to na terenie gminy siedliska te nie przekraczają 1% udziału powierzchniowego. Również udział siedlisk wilgotnych i bagiennych sięgający 15% jest wysoki w porównaniu do lasów całej krainy przyrodniczo-leśnej. Struktura siedliskowa lasów gminy wskazuje na to, iż mogą one być bogate pod względem różnorodności biologicznej i cenne z przyrodniczego punktu widzenia.

⁸ Dane z GUS BDR 2008

⁹ Dane z GUS BDR 2008

Wykres 12: Struktura siedliskowa – udział poszczególnych typów siedliskowych lasów w gminie Sępólno Krajeńskie

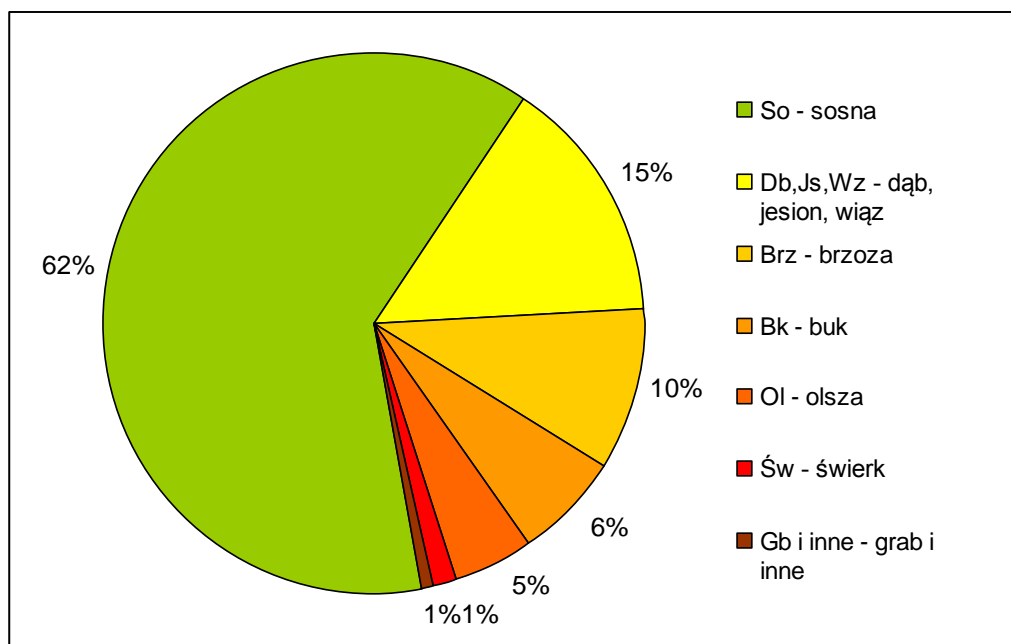
Źródło: Zestawienie własne na podstawie danych z Nadleśnictw: Lutówko, Runowo i Zamrzenica oraz UM Sępólno Krajeńskie¹⁰

Struktura gatunkowa

Gatunkiem dominującym jest sosna, która stanowi ponad 60% składu gatunkowego Lasów Państwowych w gminie. Pozostałymi gatunkami mającymi znaczenie gospodarcze są dąb i brzoza. W domieszce gatunkowej występuje również olsza, buk i świerk. Grab i inne gatunki są gatunkami panującymi na obszarze nie przekraczającym 1% powierzchni lasów. Struktura siedliskowa lasów występujących na terenie gminy wskazuje na potencjalny skład gatunkowy z większym udziałem gatunków liściastych. Obecne działania Lasów Państwowych dążą do dostosowania składów gatunkowych lasów do panujących warunków siedliskowych.

¹⁰ Uproszczony Plan Urządzania Lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa, Sępólno Krajeńskie, 2004

Wykres 13: Struktura gatunkowa – udział poszczególnych powierzchni wg gatunków panujących w Lasach Państwowych gminy Sępólno Krajeńskie

Źródło: Zestawienie własne na podstawie danych z Nadleśnictw: Lutówko, Runowo i Zamrzenica oraz UM Sępólno Krajeńskie

Lasy ochronne

Ze względu na pełnione funkcje lasy dzielone są na dwie kategorie: lasy gospodarcze i lasy ochronne. Lasy ochronne znajdujące się na terenie gminy Sępólno Krajeńskie łącznie zajmują 1834 ha. Wśród nich największy udział mają lasy wodochronne (73%). Ostoje zwierząt stanowią 15%, natomiast lasy glebochronne 9%. Pozostałe kategorie lasów ochronnych występujących na terenie gminy to lasy nasienne, lasy w granicach administracyjnych miasta oraz cenne fragmenty rodzimej przyrody. Stanowią one 3% powierzchni lasów ochronnych.

Występujące gatunki zwierząt

W obwodach łowieckich na terenie gminy wśród gatunków zwierząt łownych zwierzyny grubej najliczniej występują: dzik, sarna, jelen. Ze zwierzyny drobnej w lasach żyją: lisy, jenoty, borsuki, kuny, zające i dzikie króliki a ze zwierzyny gatunków obcych zarejestrowano norki amerykańskie oraz tchórze zwyczajne. Ptaki będące zwierzętami łownymi są reprezentowane przez: bażanty, kuropatwy, dzikie gęsi, dzikie kaczki, gołębie grzywacze, słonki i łyski.

Zalesienia oraz granica polno-leśna

Uchwałą Nr XI/129/99 z dnia 31.08.1999 r. Rada Miejska w Sępólnie Krajeńskim przyjęła plan w zakresie wprowadzenia granicy polno-leśnej (*Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego nr 33 poz. 315 z dnia 26.06.2000 r.*). Ustalenia niniejszego planu wyznaczają przebieg granicy polno-leśnej określającej sposób rolniczego lub leśnego użytkowania gruntów, ponadto wyznaczono tereny przeznaczone do zalesienia o łącznej powierzchni 934,85 ha. Na terenach przeznaczonych pod zalesienia plan wprowadza zakaz lokalizacji obiektów budowlanych, nie związanych z gospodarką leśną. Obecnie zalesionych zostało ok. 10% spośród terenów wyznaczonych w analizowanym planie.

Lasy gminy Sępólno Krajeńskie oraz ustalenia powyższego planu przedstawiono na schemacie nr 5 pt. „Leśna przestrzeń produkcyjna”.

I.3.4. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Charakterystyka warunków klimatycznych

Rozwojowi rolnictwa w gminie sprzyja długi okres wegetacyjny, który wynosi ok. 210-215 dni, przy czym średnia dla Polski wynosi 200 dni. Przeciętne dla rozwoju produkcji rolnej na obszarze gminy są warunki termiczne, średnia roczna temperatura wynosi tutaj 6,9-7°C. Niskie roczne sumy opadów atmosferycznych (550 mm) nie wpływają korzystnie na rozwój produkcji rolnej w gminie.

Charakterystyka rolniczej przydatności gleb

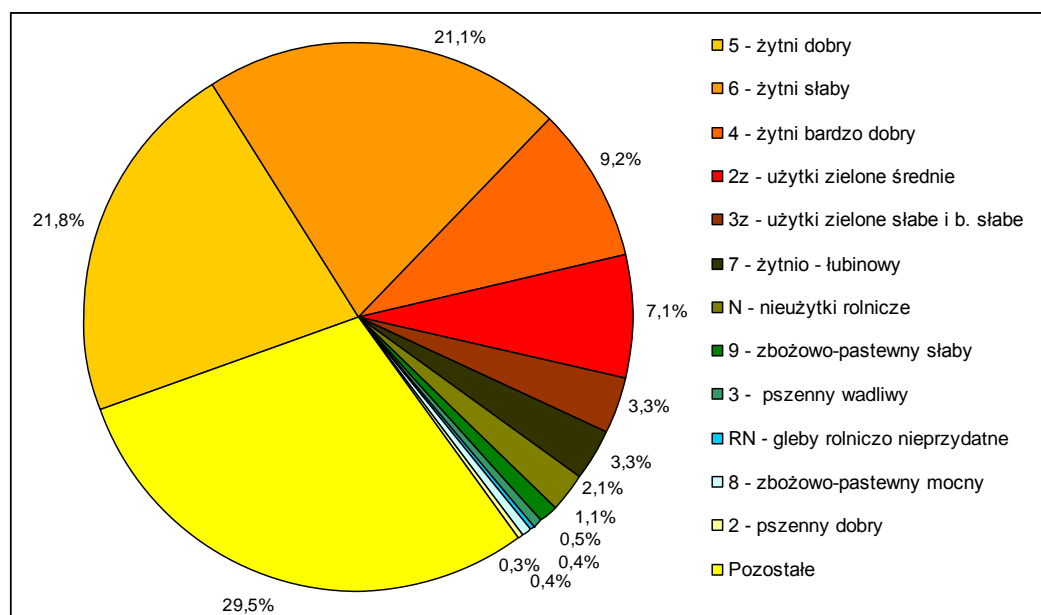
Kompleksy rolniczej przydatności gleb

Na przydatność rolniczą gleb składa się wiele czynników związanych bezpośrednio z właściwościami fizycznymi gleby (właściwości skały macierzystej – uziarnienie, zasobność w składniki odżywcze, odczyn, zawartość próchnicy), jak i środowiska (rzeźba terenu, stosunki wodne, agroklimat). Na podstawie analizy wszystkich tych czynników ustalana jest przynależność poszczególnych gleb do kompleksów rolniczej przydatności. Podział ten został opracowany przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG).

Na badanym terenie dominują kompleksy glebowe¹¹ o stosunkowo niskiej i średniej przydatności rolniczej (rozproszone na obszarze całej gminy): 6 – żytni słaby (21,06% pow. gminy), 5 – żytni dobry (21,79% pow. gminy). Najlepsze kompleksy tj. 2 – pszenno dobry (0,34% pow. gminy) oraz 3 – pszenno wadliwy (0,46% pow. gminy) występują w północno-wschodniej części gminy, u zbiegu granic trzech sołectw tj. Zalesie, Trzciany i Wałdowo). Ponadto kompleks 4 – żytni bardzo dobry (9% pow. gminy) największe powierzchnie zajmuje we wschodniej części gminy – obręby Trzciany, Włocibórz, Wałdowo, Wilkowo, Wałdówko, Komierowo oraz w południowej części – obręby Świdwie, Niechorz, Wiśniewa, Kawle, Zboże, Wysoka Krajeńska.

Występowanie kompleksów glebowych zostało przedstawione na schemacie nr 6 pt. „Rozmieszczenie kompleksów rolniczej przydatności gleb”.

Wykres 14: Struktura kompleksów rolniczej przydatności gleb

Źródło: Zestawienie własne na podstawie danych z IUNG w Puławach

Klasy bonitacyjne użytków rolnych

Warunki glebowe do produkcji rolnej na obszarze gminy Sępólno Krajeńskie można określić jako średnie, co w niewielkim stopniu sprzyja rozwojowi rolnictwa. Miarą jakości gleb są klasy bonitacyjne. Najwięcej, bo ok. 61% areалу gruntów ornych gminy, zajmują średnio przydatne dla

¹¹ Saturnin, Zawadzki (red.): Gleboznawstwo PWRiL, 1999

rozwoju produkcji rolnej gleby IV klasy. Na analizowanym obszarze nie występują gleby klasy I i II, natomiast gleby III klasy bonitacyjnej łącznie zajmują ok. 9%. Niekorzystny dla rozwoju produkcji rolnej jest udział gleb najłagodniejszych (V, VI), który w gminie Sępólno Krajeńskie sięga prawie 26 % i po gminie Więcbork jest najwyższy wśród gmin powiatu sępoleńskiego. Gleby najwyższych klas tj. III zalegają głównie we wschodniej części gminy (sołectwa: Komierowo, Trzciany, Wałdowo, Wałdówko, Wilkowo, Włóścibórz i Zalesie) oraz w centralno-południowej (sołectwa: Kawle, Lutowo, Świdwie, Wiśniewa, Wysoka i Zboże).

Charakterystyka rzeźby terenu pod względem przydatności rolniczej

W gminie występują średnio korzystne dla produkcji rolnej ukształtowanie terenu. Tereny użytkowane rolniczo charakteryzują się pagórkowatą oraz falistą rzeźbą, co nie ułatwia prowadzenia prac polowych. Wspomniane warunki pracy mogą wymagać ponoszenia dodatkowych kosztów uprawy, związanych z gospodarowaniem na terenach o dużych nachyleniach oraz zagrożonych wystąpieniem erozji.

Wpływ warunków środowiskowych na produkcję rolniczą – podsumowanie

W celu dokonania zbiorczej charakterystyki rolniczej przestrzeni produkcyjnej IUNG dokonał waloryzacji tejże przestrzeni dla wszystkich gmin w Polsce¹². W 2003 roku opracowano w IUNG waloryzację według obecnego podziału administracyjnego w wersji cyfrowej. Waloryzacja ta obejmuje następujące elementy środowiska przyrodniczego: gleby, agroklimat, rzeźbę terenu oraz warunki wodne.

- Gleba jest warsztatem pracy rolnika dlatego poświęcono jej najwięcej uwagi. W związku z powyższym jej ocena jest wynikiem analizy dwóch ujęć, a mianowicie powierzchni klas bonitacyjnych oraz powierzchni kompleksów przydatności rolniczej gleb.
- Wskaźnik oceny agroklimatu jest próbą oceny zdolności plonotwórczej klimatu dla podstawowych upraw rolnych. Zakłada się tutaj jednolitość tła pozaklimatycznego oraz względną wartość plonu poszczególnych upraw.
- Rzeźba terenu wywiera dość duży wpływ na jakość przestrzeni produkcyjnej. Wpływ ten jest zarówno pośredni (kształtowanie się gleb, układ stosunków wodnych terenu, warunki klimatyczne) oraz bezpośredni (utrudniona organizacja produkcji rolnej na terenach silnie urzeźbionych, zabiegi przeciwoerozyjne). Wskaźnik bonitacji rzeźby terenu został uzyskany na podstawie oceny tych dwóch wpływów.
- Ostatnim czynnikiem, którego bonitacji dokonano pod kątem potrzeb produkcji rolnej, są warunki wodne środowiska. Wskaźnik bonitacji warunków wodnych jest efektem analiz powierzchniowych zestawień glebowych, według występujących na nich warunków wodnych (np. uwilgotnienie gleb).

Tabela 10: Wskaźniki bonitacji dla 4 podstawowych elementów środowiska przyrodniczego

OBSZAR	WSKAŹNIK BONITACJI				OGÓLNY WSKAŹNIK JAKOŚCI ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ
	JAKOŚCI I PRZYDATNOŚCI ROLNICZEJ GLEB	AGROKLIMATU	RZEŻBY TERENU	WARUNKÓW WODNYCH	
Sępólno Krajeńskie (identyczne wartości przyznano dla obszaru wiejskiego gminy oraz miasta)	45,2	9,4	3,8	2,5	60,9
powiat Sępoleński	46,5	9,5	3,7	2,6	62,3
byłe woj. bydgoskie	53,1	9,3	4,0	3,1	69,5
Polska	49,5	9,9	3,9	3,3	66,6

¹² Praca zbiorowa pod red. T. Witka "Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski według gmin" Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Puławy 1994, seria A-57

Źródło: Dane z IUNG w Puławach

Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie Sępólno Krajeńskie jest niezbyt sprzyjająca dla rozwoju rolnictwa, co potwierdzają powyższe wskaźniki. Pod tym względem obszar gminy plasuje się na jednym z ostatnich miejsc wśród gmin województwa kujawsko-pomorskiego (ogólny wskaźnik dla woj. kujawsko-pomorskiego wynosi 71).

Użytkowanie gruntów

Sposób zagospodarowania terenów gminy Sępólno Krajeńskie z wyłączeniem obszaru miasta potwierdza jej rolniczy charakter. Według danych UM ok. 61% powierzchni gminy stanowią użytki rolne.

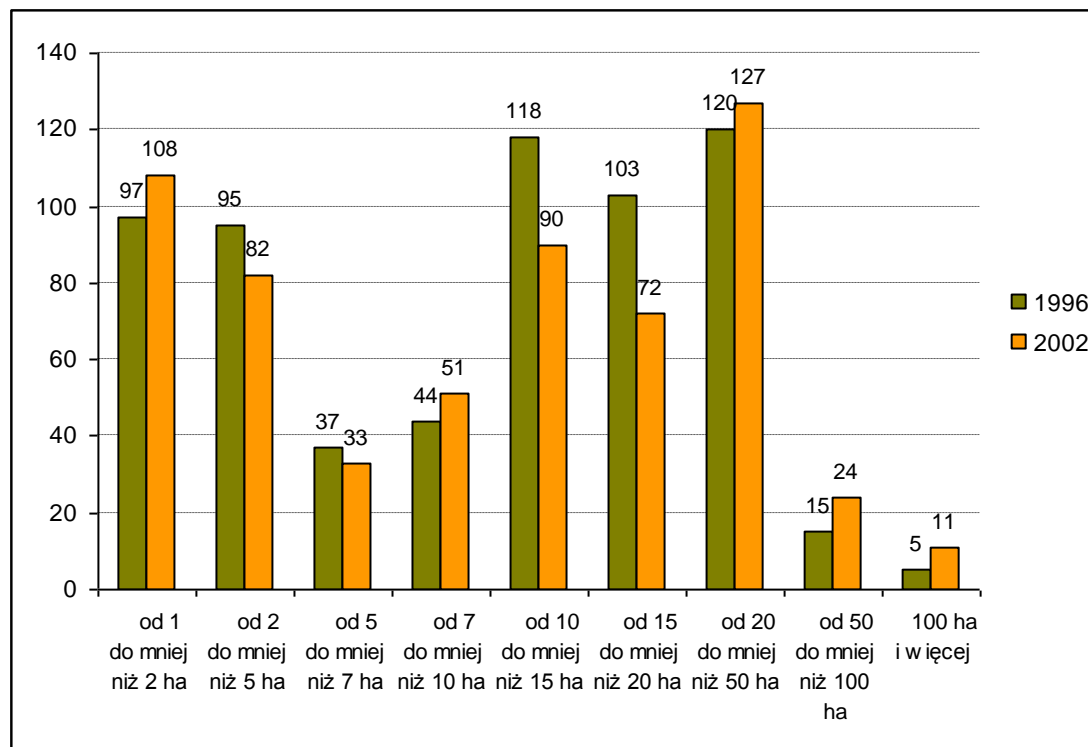
Tabela 11: Struktura użytkowania gruntów

WYSZCZEGÓLNIENIE GRUNTÓW		POWIERZCHNIA	
		ha	udział %
Użytki rolne (razem)		13934	60,89
w tym:	Grunty orne	11569	50,56
	Sady	70	0,31
	Łąki	1237	5,41
	Pastwiska trwałe	691	3,02
	Grunty rolne zabudowane	247	1,08
	Grunty pod stawami	13	0,06
	Grunty pod rowami	107	0,47
Lasy i grunty leśne		6584	28,77
Grunty zabudowane i zurbanizowane		891	3,89
Grunty pod wodami		528	2,31
Inne		946	4,13
Powierzchnia ogólna		22883	100,00

Źródło: Zestawienie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

Dane dotyczące rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie Sępólno Krajeńskie pochodzą z powszechnego Spisu Rolnego z 2002 r., Urząd Miejski nie dysponuje nowszymi danymi. Według powyższych danych, w 2002 roku na terenie gminy Sępólno Krajeńskie znajdowało się 912 gospodarstw rolnych z czego 910 to gospodarstwa indywidualne. Przeważały gospodarstwa o powierzchni równej 10 ha i powyżej (35,53% wszystkich gospodarstw). Niewiele mniej stanowiły gospodarstwa o powierzchni do 1 ha łącznie (34,43%). W gminie rośnie liczba gospodarstw dużych, o powierzchni od 20 ha, w 2002 r. było ich o 22 więcej niż w roku 1996, w tym przybyło 6 gospodarstw o powierzchni 100 ha i większej. Średnia wielkość gospodarstwa w gminie wynosiła ok. 14 ha.

Wykres 15: Ilość gospodarstw rolnych wg powierzchni

Źródło: Zestawienie własne na podstawie danych z BDR GUS

Struktura produkcji rolnej¹³

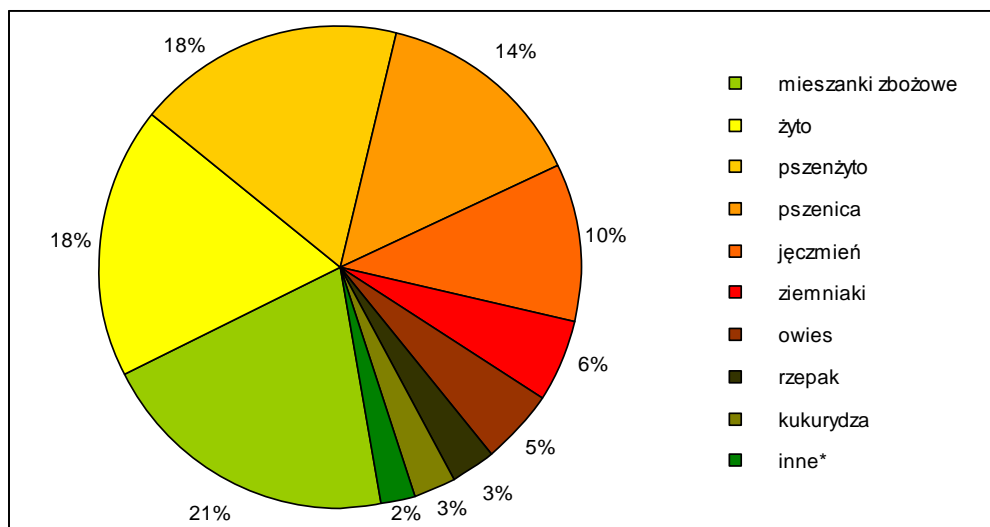
Produkcja roślinna

Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej bezpośrednio wpływa na dobór roślin w strukturze upraw na terenie gminy. Według Powszechnego Spisu Rolnego 2002 największe powierzchnie zajmowały zboża, które stanowiły ponad 92% powierzchni upraw. Wśród nich dominowały zasiewy mieszanek zbożowych (1823,43 ha) oraz żyta (1656,06 ha) i pszenżyta (1617,99 ha). Najczęściej uprawianą rośliną były ziemniaki (w 72% wszystkich gospodarstw). Natomiast gospodarstwa zajmujące się uprawą mieszanek zbożowych stanowiły 60%, na co wpłynął ich wysoki udział w powierzchniowej strukturze upraw. W ok. 407 gospodarstwach uprawiało się żyto (54% wszystkich gospodarstw).

Łączna powierzchnia zasiewów w porównaniu z rokiem 1996 znacznie zmalała. W głównej mierze było to wynikiem niemalże dwukrotnego zmniejszenia się areалу żyta (o 46% w stosunku do roku 1996).

¹³ Dane pochodzą z Powszechnego Spisu Rolnego 2002 i 1996.

Wykres 16: Struktura powierzchni zasiewów

inne*- okopowe pastewne, warzywa gruntowe, gryka, proso i inne zbożowe, truskawki, buraki cukrowe, strączkowe jadalne

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2002

Produkcja zwierzęca

Oprócz upraw polowych na terenie gminy prowadzono również hodowlę zwierząt. Do najczęściej hodowanych należała trzoda chlewna (40% wszystkich gospodarstw) oraz bydło (35%). Aż w 493 gospodarstwach nie prowadziło się hodowli zwierząt (54%). Porównując dane z przeprowadzonych w 1996 i 2002 roku Powszechnych Spisów Rolnych widać dosyć znaczne różnice w ilości sztuk zwierząt. W roku 2002 było o ok. 23% DJP¹⁴ mniej niż w 1996. Duży spadek pogłowia nastąpił wśród trzody chlewnej (-24%), oraz bydła (-19%).

Tabela 12: Struktura hodowli zwierząt

Pogłowia zwierząt gospodarskich	Współczynnik przeliczania sztuk rzeczywistych na DJP	Powszechny Spis Rolny – dane GUS			
		1996		2002	
		sztuki	DJP	sztuki	DJP
bydło ogółem	1	4812	4812,000	3 897	3897,000
krowy	1	1887	1887,000	1 504	1504,000
trzoda chlewna ogółem	0,25	26227	6556,750	19 963	4990,750
trzoda chlewna lochy	0,3	2561	768,300	2 149	644,700
konie	1,2	112	134,400	81	97,200
owce	0,1	2357	235,700	119	11,900
kury ogółem	0,004	21552	86,208	16 740	66,960
kury nioski	0,004	18822	75,288	9 488	37,952
Razem	x	x	14555,646	x	11250,462

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 i 2002

¹⁴ DJP – Duża Jednostka Przeliczeniowa

Obsługa rolnictwa

Udział rolnictwa w strukturze głównych źródeł utrzymania wynosi niespełna 10%¹⁵, przy czym dla obszarów wiejskich gminy wskaźnik ten jest dwukrotnie wyższy (21%). Wśród mieszkańców miasta dla ok. 2,6% rolnictwo jest głównym źródłem utrzymania. W 2008 roku w rejestrze REGON w sekcji A zarejestrowanych było tylko 51 podmiotów gospodarczych (ok. 4% wszystkich podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy, średnia dla gmin miejsko-wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego również wynosiła ok. 4%).

Tabela 13: Podmioty gospodarki narodowej – sekcja A

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON W 2008 ROKU WG SEKCJI PKD	
Ogółem	
Ogółem	1332
Sektor prywatny	1277
Sekcja A – Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	
Ogółem	51
Sektor prywatny	50

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Wnioski

Warunki rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Sępólno Krajeńskie charakteryzują się:

- o obszar gminy posiada średnie warunki glebowe do rozwoju produkcji rolnej,
- o przeważające w ukształtowaniu terenu równiny faliste i pagórkowate są średnio korzystne dla rozwoju produkcji rolnej,
- o w produkcji rolnej występują tendencje spadkowe, zarówno w powierzchni zasiewów jak i pogłowiu zwierząt gospodarskich,
- o na terenie gminy działa niewielka liczba podmiotów gospodarczych zapewniających obsługę rolnictwa,
- o obszar gminy charakteryzuje się korzystną strukturą agrarną; grunty orne często położone są na dużych działkach swym kształtem zbliżonych do kwadratu,
- o od roku 1996 wzrasta średnia wielkość gospodarstwa rolnego.

I.3.5. WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Ciagi przyrodnicze

Przez zachodni skraj gminy prowadzi ponadregionalny ciąg (korytarz) ekologiczny, który obejmuje obszar Natury 2000 „Dolina Łobżonki” (PLH 300040 - specjalny obszar ochrony siedlisk). Przez południową część gminy przechodzi regionalny korytarz ekologiczny łączący „Dolinę Łobżonki” z „Doliną Brdy i Stążki w Borach Tucholskich” (PLH 040023 - specjalny obszar ochrony siedlisk) oraz „Borami Tucholskimi” (PLB 220009 - obszar specjalnej ochrony ptaków).

Lokalny korytarz ekologiczny stanowi dolina Sępolenki łącząca poprzez dolinę Łobżonki korytarz ekologiczny „Pradolina Noteci” 13m z korytarzem ekologicznym „Brda” 16k, które są częścią krajowej europejskiej sieci ECONET.

Chronione gatunki roślin i zwierząt

Ochrona gatunkowa ma na celu zabezpieczenie dziko występujących roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, oraz zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. W zakresie ochrony gatunkowej roślin aktualnie w Polsce obowiązuje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 roku,

¹⁵ Dane wg Narodowego Spisu Powszechnego Ludności w 2002r.

wydane wraz z listami: gatunków roślin rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową ścisłą i objętych ochroną gatunkową częściową.

Lista chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych Krajeńskiego Parku Krajobrazowego została zawarta w opracowaniu ekofizjograficznym sporządzonym na potrzeby niniejszej zmiany Studium.

Znalazło się na niej 91 gatunków. Spośród nich 48 jest umieszczonych na „Czerwonej liście roślin i zwierząt ginących i zagrożonych w regionie kujawsko-pomorskim, 51 – na liście „Ginące i zagrożone rośliny naczyniowe Pomorza Zachodniego i Wielkopolski” oraz 10 w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin.

Na terenie Krajeńskiego Parku Krajobrazowego zanotowano 53 gatunki mchów, wśród których 8 jest objętych ochroną ścisłą, zaś 20 ochroną częściową

Na terenie gminy występuje wiele cennych gatunków porostów (64) w skali przestrzennej zdecydowanie rozleglejszej niż Park. Wśród nich 23 zostało objęte ochroną ścisłą, 1 strefową zaś 4 częściową.

Na badanym terenie występują liczne gatunki grzybów. Wiele z nich jest objętych ochroną gatunkową, są to m.in.:

- purchawica olbrzymia *Langermannia gigantea*,
- sromotnik bezwstydnny *Phallus impudicus*,
- szmaciak gałęzisty *Sparassis crispa*.

Ponadto grzyby wielkoowocnikowych, zarówno jadalne, jak i niejadalne oraz trujące podlegają w naszym kraju ochronie częściowej.

Ochrona siedlisk

Tabela 14: Zestawienie siedlisk o znaczeniu europejskim w Krajeńskim Parku Krajobrazowym wg I Dyrektywy Siedliskowej

Nazwa siedliska przyrodniczego	Kod siedliska	Lutówko	Runowo	Zamrzeńca	Razem Pow (ha)
		Pow (ha)	Pow (ha)	Pow (ha)	
SIEDLISKA NIELEŚNE					
Naturalne jeziora eutroficzne	3150	20,24	11,62	x	31,86
Naturalne dystroficzne jeziora	3160	1,66	x	x	1,66
Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	6510	230,18	x	x	230,18
Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	7140	22,16	1,72	1,15	25,03
Górskie i niżowe torfowiska zasadowe	7230	1,48	x	x	1,48
Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	7110	x	10,69	x	10,69
Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	7120	x	x	0,05	0,05
Razem nieleśne:		300,95			
SIEDLISKA LEŚNE					
Kwaśne buczyny niżowe	9110-1	23,93	5,35	x	29,28
Żyzne buczyny niżowe	9130-1	346,16	0,49	x	346,65
Grąd środkowoeuropejski isubkontynentalny	9170	715,13	1300,77	62,51	2078,41
Śródłądowe kwaśne dąbrowy	9190-2	94,92	469,38	37,00	601,3
Bory i lasy bagienne	91D0	6,03	x	x	6,03
Brzeziny bagienne	91D0-1	39,80	96,2	x	136,0
Sosnowe bory bagienne typowe	91D0-2a	37,75	361,1	x	398,85
Łęgi olszowe, olszowo-jesionowe i jesionowe	91E0b	405,39	203,06	10,22	618,67

STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	91F0	14,24	5,83	x	20,07
Cieplolubne dąbrowy	91I0	1,00	x	x	1,00
Razem leśne:	4236,26				
SUMA:					4537.21

Źródło: Materiały archiwalne nadleśnictw

Na terenie nadleśnictw, które wchodzi w skład Parku obowiązuje Zarządzenie nr 24 z 5 listopada 2003 Dyrektora RDLP w Toruniu, w którym objęto ochroną niektóre siedliska naturalne z listy Ministra Środowiska z 2001 roku. W granicach KPK wytypowano 14 obiektów, w których ochronie poddano siedliska. Ich łączna powierzchnia wynosi 121, 77 ha. Zostały one przedstawione w poniższej w tabeli.

Tabela 15: Siedliska chronione zarządzeniem Dyrektora RDLP w Toruniu na terenie KPK

Nr	Nadleśnictwo, Obręb, Leśnictwo, Oddział i pododdział, pow.	Siedliskowy Typ Lasu, Zbiorowiska roślinne, cenne gatunki	Położenie i ogólna charakterystyka
1	Runowo, Runowo, Runowo Młyn, 99 d, g, f, 11,47 ha	Jezioro: Zbiorowiska wodne z klasy <i>Potametea</i> , w tym zespół „lilii wodnych” <i>Nupharo-Nymphaetum</i> , zbiorowiska szuwarowe z klasy <i>Phragmitetea</i> , zarośla łozowe <i>Salicetum pentandro-cinerea</i> Ol: Ols porzeczkowy <i>Ribeso nigri-Alnetum</i> (99 f), miejsc. łęg olszowo-jesionowy <i>Fraxino-Alnetum</i> , Cenne gatunki: <i>Nuphar luteum</i> , <i>Nymphaea alba</i> , <i>Circaea alpina</i> , kruszyna <i>Frangula alnus</i> , porzeczką czarna <i>Ribes nigrum</i>	Niewielki jeziora rozdzielone lasem bagiennym we wsch. części uroczyska Runowo Młyn 1
2	Runowo, Runowo, Runowo Młyn, 95 j, 96 g, 3,77 ha	OlJ,OlJ, Łęg olszowo-jesionowy <i>Fraxino-Alnetum</i> , miejsc ols porzeczkowy <i>Ribeso nigri-Alnetum</i> , Cenne gatunki: kruszyna <i>Frangula alnus</i> , porzeczką czarna <i>Ribes nigrum</i> , <i>Circaea alpina</i> , <i>Viburnum opulus*</i> , dorodne okazy wiązów - polnego <i>Ulmus minor</i> i szypułkowego <i>U. laevis</i> ,	Wąska otoczka lasów higrofilnych po północno-zach. stronie J.Runowskie Duże. Lasy wodochronne, Teren silnie penetrowany przez wędkarzy
3	Runowo, Runowo, Witosław, 300 b, 1,71 ha	LMśw1, <i>Galio-Carpinetum calamagrostietosum</i> Cenne gatunki: kruszyna <i>Frangula alnus</i> , <i>Phyteuma spicatum</i> ., <i>Convallaria majalis</i>	Teren położony po południowej stronie Jeziora Witosławskiego, w uroczysku Orle, Lasy wodochronne, Teren penetrowany przez wędkarzy
4	Runowo, Runowo, Runowo Młyn, 77 a, 77 b, 77 f, 11,08 ha	Bw, Bw, BMB, Brzezina bagienna <i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , miejsc. <i>Quercu roboris-molinietosum</i> , Cenne gatunki: <i>Ledum palustre</i> , <i>Lycopodium annotinum*</i> , <i>Frangula alnus*</i> , <i>Dryopteris dilatata</i> ,	Uroczysko Karolewo II i północno-zach. skraj ur. Karolewo I, pomiędzy wsia karolewo i Jastrzębiec, Teren penetrowany przez wędkarzy
5	Runowo, Runowo, Nowy Dwór 30 b, c, d, 31 a, d, 32 d, 20,96 ha	Bw, Bb, bór bagienny <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , brzezina bagienna <i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , miejsc. bór mieszany wilgotny <i>Quercu roboris-molinietosum</i> , Cenne gatunki: <i>Ledum palustre*</i> , <i>Lycopodium annotinum**</i> , <i>L. selago**</i> , <i>Frangula alnus</i> , <i>Dryopteris dilatata</i> , <i>Vaccinium uliginosum</i> ,	Bory i brzeziny bagienne oraz fragment grądu po połudn-wsch. stronie Jeziora Radońskiego

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

6	Runowo, Sośno, Komierowo, 33 a, 38 b, 9,37 ha	Ol, fragm., OIJ Lśw2, ols porzeczkowy <i>Ribeso nigri-Alnetum</i> , łęg olszowo-jesionowy <i>Fraxino-Alnetum</i> , grąd środkowopolski <i>Galio-Carpinetum</i> , Cenne gatunki: <i>Ribes nigrum*</i> , <i>Menyanthes trifoliata</i> , <i>Viola palustris</i> , <i>Calla palustris</i> , <i>Galium odoratum*</i> , <i>Convallaria majalis*</i> ,	Niewielkie uroczysko leśne otaczające , dwa nieduże jeziora: Łopianek i Głębocek w pobliżu wsi Trzciany, Lasy wodochronne
7	Runowo, Sośno, Dabrowice, 220 b, 1,84 ha	LMśw1, Grąd środkowopolski <i>Galio-Carpinetum</i> , Cenne gatunki: <i>Convallaria majalis*</i> , <i>Frangula alnus*</i> , <i>Ribes alpinum</i>	Las liściasty porastający wydłużony pagórek w pobliżu leśniczówki Dąbrowice
8	Lutówko, Lutówko, Witkowo, 55 i, 63 c, 65 d, 67 d, 67 f, 26,55 ha	Grąd zboczowy <i>Aceri-Tilietum</i> , łęg olszowo-jesionowy <i>Fraxino-Alnetum</i> , łęg wiązowo-jesionowy <i>Ficario-Ulmetum minoris</i> , Cenne gatunki: <i>Hepatica nobilis*</i> , <i>Convallaria majalis*</i> <i>Phyteuma spicatum</i> , <i>A. pseudoplatanus</i> , <i>Campanula trachelium</i> , <i>Viburnum opulus*</i> , <i>Daphne mezereum**</i> (niezwykle bogata populacja), <i>Ribes nigrum*</i> , <i>Frangula alnus*</i> , <i>Mercurialis perennis</i>	Zbocza, terasy zalewowe i nadzalewowe doliny Kamionki w zachodniej części uroczyska Witkowo, Lasy wodochronne
9	Lutówko, Lutówko, Doręgowice, 15 c, 5,04 ha	LMśw, Grąd zboczowy <i>Aceri-Tilietum</i> , Cenne gatunki: <i>Convallaria majalis*</i> , <i>Vinca minor*</i> , kruszyna <i>Frangula alnus*</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>A. pseudoplatanus</i>	Południowo-zachodnie zbocza rynny Jeziora Zamarte, w pobliżu wsi Zamarte, Lasy wodochronne, Na terenie opisanego obiektu znajduje się zabytkowy cmentarz
10	Lutówko, Lutówko, Kamionka, 28 a, c, 30 b, 31 a, f, 6,15 ha	Ols <i>Ribeso nigri-Alnetum</i> miejsc. łęg olszowo- jesionowy <i>Fraxino-Alnetum</i> i grąd niski <i>Galio- Carpinetum stachyetosum</i> , grąd zboczowy <i>Aceri- Tilietum</i> , Gatunki cenne: <i>Frangula alnus*</i> , <i>Ribes nigrum*</i> , <i>Hepatica nobilis*</i> , <i>Convallaria majalis*</i> , <i>Campanula trachelium</i>	Południowy brzeg J. Niwskiego w uroczysku Zamarte III, Lasy wodochronne
11	Lutówko, Lutówko, Kamień, 311 k (część), 312 m, p, 68 h, 8,6 ha	OI, OIJ, Łęg źródłiskowy <i>Fraxino-Alnetum cardaminetosum</i> , miejsc. Ols <i>Ribo nigri-Alnetum</i> , Gatunki cenne: <i>Ribes nigrum*</i> , <i>Silene dioica</i> (<i>Melandrium rubrum</i>), <i>Geranium sylvaticum</i> , <i>Ranunculus lanuginosus</i> , <i>Carex remota</i> ,	Obszar źródłiskowy, w północnej części niecki J. Mochel, fragment uroczyska Obkas Młyn, Lasy wodochronne, Obszar trudny do penetracji florystycznej, ale bardzo interesujący pod względem fitosocjologiczny- szczegółowe badania mogą wykazać konieczność ochrony wyższej rangi- rezerwatowej
12	Lutówko, Lutówko, Lutowo 137 j, 143 a, 143 b (część), około 4,0 ha	Lśw, Bagno, Żyzna buczyna pomorska <i>Galio odorati-Fagetum</i> , zb. łęg wiązowo-jesionowy <i>Ficario-Ulmetum minoris</i> / grąd niski <i>Galio-Carpinetum stachyetosum</i> , ols porzeczkowy <i>Ribeso nigri- Alnetum</i> , miejsc. łęg olszowo-jesionowy <i>Fraxino- Alnetum</i> , Gatunki cenne: <i>Cimicifuga europaea**</i> (2 zgrupowania po około 10 osobników), <i>Actaea spicata</i> ^, <i>Thalictrum aquilegifolium</i> ^, <i>Mercurialis perennis</i> , <i>Circaea lutetiana</i> , <i>Carex remota</i> ,	Północno-zachodnie obrzeże J. Mielec w centralnej części ur. Kompleks Główny
13	Lutówko, Lutówko, Lutowo, 149 d, 150 d, 7,40 ha	BMb, Brzezina bagienna <i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , Cenne gatunki: <i>Frangula alnus*</i> , <i>Vaccinium uliginosum</i> , <i>Eriophorum vaginatum</i> , <i>Dryopteris dilatata</i>	Obiekt położony około 300 m na S od J. Mielec, w uroczysku Kompleks Główny, Lasy wodochronne
14	Lutówko, Lutówko, Zaleśniak, 171 i 3,83 ha	Bb Brzezina bagienna <i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> Cenne gatunki: <i>Vaccinium uliginosum</i> , <i>Dryopteris dilatata</i> , <i>Frangula alnus*</i> ,	Niewielkie zatorfienie w południowo- wschodniej części uroczyska Kompleks Główny, pomiędzy J. Juchacz, a Lutowem, lasy wodochronne

	Eriophorum vaginatum,	
Razem		121,77 ha

** gat. podlegające ochronie całkowitej

* gat. podlegające ochronie częściowej

^ gatunki rzadkie w regionie

Źródło: Krajeński Park Krajobrazowy, 2008

I.4. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROZEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie gminy Sępólno Krajeńskie nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

I.5. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

Złóża kopalin

Na terenie gminy występują zasoby:

- kredy jeziornej,
- piasku,
- piasku ze żwirem,
- torfu (złoża prognostyczne – okolice Lutowa, Wiśniewka, Niechorz).

Udokumentowane zostały cztery złoża kopalin. Obecnie tylko jedno z nich jest eksploatowane (złóże Wiśniewa).

Tabela 16: Złóża kopalin

L.p.	Rodzaj kopaliny	Lokalizacja kopaliny - nazwa	Sposób eksploatacji	Stan zagospodarowania	Zasoby bilansowe w tys. ton	Pow. złoża [ha]
1	kreda jeziorna	Iłowo II	odkrywkowy	eksploatacja zaniechana	43,5	0,97
2	piasek	Iłowo-Diabli Kąt	odkrywkowy	eksploatacja zaniechana	1785,0	4,84
3	piasek ze żwirem	Jazdrowo	odkrywkowy	złóże rozpoznane szczegółowo	365,7	1,80
4	piasek ze żwirem	Wiśniewa	odkrywkowy	złóże zagospodarowane	345,1	1,98

Źródło: geoportal.pgo.gov.pl, PIG

Na terenie gminy prowadzone były poszukiwania nowych złóż piasku ze żwirami, jednak rozpoznanie ich było negatywne.

Zasoby wód podziemnych

Zachodnia część gminy (sołectwa: Lutowo, Iłowo i Jazdrowo) jest położona na obszarze głównego zbiornika wód podziemnych w utworach trzeciorzędowych. Jest to zbiornik nr 127: Złotów-Piła – Strzelce Krajeńskie. Teren gminy położony na obszarze GZWP zajmuje powierzchnię 45 km². Ogólna powierzchnia zbiornika wynosi prawie 3,9 tys. km², średnia głębokość ujęcia – 100 m, natomiast szacunkowe zasoby dyspozycyjne – 186 tys. m³/24h. Zbiornik ten nie jest zaliczany do systemu obszarów najwyższej ochrony (ONO), ani obszarów wysokiej ochrony (OWO).

I.6. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Koncesję na wydobywanie kopaliny kruszywa naturalnego posiada złoża Wiśniewa (koncesja nr 2/2003 z dnia 10 listopada 2003 r.). Powierzchnia terenu górniczego wynosi około 1,9938 ha. Zasoby geologiczne złoża wynoszą 345 123 Mg, zaś możliwe do wydobycia 278 300,0 Mg kruszywa. Koncesja wygasa z dniem 31 grudnia 2013 r. Teren ten został wskazany na mapie „*Uwarunkowania*”.

I.7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

I.7.1. ZARYS HISTORII I PRZEMIAN STRUKTURY PRZESTRZENNEJ MIASTA I GMINY

Krajna Sępoleńska obejmuje obszar czterech gmin: Sępólno Krajeńskie, Kamień Krajeński, Sośno i Więcbork, tworzących obecny powiat sępoleński.

Od średniowiecza do rozbiorów oraz w dwudziestolecium międzywojennym ziemie te stanowiły zachodnie rubieże Rzeczypospolitej. Pomimo dziejowych zawieruch oprócz cennych zabytków architektury sakralnej zachowało się również sporo obiektów świeckich, pochodzących jednak najczęściej z XIX w.

I.7.1.1. Gmina

W okresie tworzenia się podstaw państwowości, ziemia sępoleńska przyłączona została do Polski. Niestety już po śmierci Bolesława Chrobrego odpadła od macierzy. Historia tej ziemi przebiegała różnie, aż do lat 1113-22, kiedy to nastąpiło wcielenie Krajny do Wielkopolski, której nazwa pochodzi od „ziem na rubieżach kraju”.

Od 1309 r. ziemia sępoleńska najeżdżana była przez Krzyżaków. Włączenie Krajny przez Kazimierza Wielkiego do ziem polskich pozwoliło tym obszarom na rozwój gospodarczy.

Po II pokoju toruńskim i włączeniu Prus Królewskich do Polski w 1466 r. Krajna weszła w skład województwa kaliskiego, a od 1768 r. do nowo utworzonego województwa gnieźnieńskiego.

W XVI w. przez Krajnę przeszła fala reformacji, a z nią walki i zamieszki religijne.

Na przełomie XVII i XVIII w. wyraźne nasilają się wpływy niemieckie.

W dalszym okresie, najazdy Szwedów oraz głód i epidemie które nękały mieszkańców, w znacznym stopniu ograniczyły liczbę mieszkańców. Mimo iż w 1660 r. Krajna wróciła do Polski, to lata wojny północnej 1700-21 spowodowały dalsze wielkie zniszczenia tego regionu.

Pierwszy rozbiór Polski spowodował oderwanie Krajny od Wielkopolski. Polityka germanizacji ziem, a szczególnie obowiązek służby w armii pruskiej, powodował liczną dezercję poborowych z Krajny do Polski, a nawet wyzbywanie się przez właścicieli ziemskich swych dóbr, co wzmogło tylko kolonizację osadników niemieckich. W okresie Księstwa Warszawskiego część Krajny wróciła na krótko w obręb departamentu bydgoskiego. W latach późniejszych, północna część Krajny należała do Prus Zachodnich, z całym negatywnym wpływem różnych organizacji niemieckich, działających na rzecz wynaradawiania Polaków. W 1920 r. Polsce przyznano tylko wsch. część Krajny, na obszarze której utworzono powiat sępoleński, zach. część weszła w granice Prus Zachodnich. Powstanie Pierwszej Rzeczypospolitej – to odradzanie się polskości, tworzenie organizacji politycznych, społecznych, nauki i kultury.

Krajna leżała w sąsiedztwie Pogranicza, stąd w 1939 r. narażona była na pierwszy atak wojsk hitlerowskich, a w następnych miesiącach na masową eksterminację ludności (masowe mordy, obozy koncentracyjne).

Wyzwolenie spod okupacji hitlerowskiej nastąpiło 24 stycznia 1945 r.

I.7.1.2. Miasto Sępólno Krajeńskie

Pierwsza wzmianka o osadzie pochodzi z 1312 r. pod nazwą Sampolno. W XIV w. Sępólno należało do Ostrorogów. Geneza osady sięga przełomu XII i XIII w., kiedy to na szlaku handlowym z południa, poprzez Krajnę, do Gdańska, tworzyły się osady (Mrocza, Więcbork, Sępólno, Kamień i dalej), które pełniły ówczesne funkcje targowe i obsługę ruchu handlowego.

Osada targowa rozwinęła się w najdogodniejszym miejscu, przy przewężeniu jeziora i przeprawie, stała się później osnową przyszłego miasta. Inne osady, sąsiadujące z Sampolnarn powstały na zachód od obecnego Pl. Wolności – Rybaki oraz na pld.-wsch. – osada przy młynie wodnym (ul. Młyńska).

Plac targowy ukształtował się w najwyższym terenie, w rozwidleniu szlaków. Powstał obszerny, trójkątny plac targowy (obecnie ulica Hallera i Średnia). Poza osadami, istniał gród, strzegący przeprawy w kierunku Gdańska, był też siedzibą właścicieli osady, później miasta. W grodzie był zamek wybudowany w XIV w. i zniszczony wraz z miastem przez Krzyżaków dwukrotnie w 1409 i 1414 r.

Prawa miejskie Sępólno uzyskało w 1360 r. z nadania Kazimierza Wielkiego, w tym też roku erygowany był kościół, którego budowa była warunkiem lokacji. Fundatorem kościoła był Hektor Ostroróg, który sprowadził do kościoła miechowitów. Jego lokalizacja, poza terenem targowym, świadczyła o rozwiniętej w dużym stopniu osadzie. Równolegle z budową kościoła właściciel miasta buduje młyn wodny, którego urządzenia, w tym śluza podniosły poziom wody we wschodniej odnodze jeziora. Niewiele informacji zachowało się o urządzeniach miejskich z początków funkcjonowania miasta i o samym kształcie architektonicznym zabudowy. Strategiczne położenie miasta nie wymuszało budowy fortyfikacji miejskich z uwagi na topografię terenu. Od 1460 r. w mieście znajdowała się komora celna.

W następnych wiekach (XV-XVIII) miasto rozwija się w granicach lokacyjnych, z przewagą ludności o zajęciu rolniczym i kilkunastu rzemieślnikach. Włączone zostały osady: Rybaki i przy młynie wodnym.

Do końca XVI w. właścicielami miasta byli potomkowie Ostroroga, Sempelborscy – Ostrorogowi, a w końcu wieku przeszło we władanie Zebrzydowskich. Po 1674 r. właścicielem miasta został Breza h. Goraj, a w 1685 r. połowa miasta należy już do Potulickich, w rękach których powstaje do końca XVIII w., później przechodzi na własność Króla Prus.

Przez wieki miasto się rozrastało, powstawały nowe domy, warsztaty rzemieślnicze, wzrastała liczba mieszkańców. W 1644 r. Zebrzydowscy chcąc uaktywnić miasto pod względem handlowym sprowadzają Żydów, którzy pobudowali: bożnicę, dwie szkoły – wyższą i niższą. Szkoły spaliły się w wielkim pożarze miasta w 1886 r.

Żydzi głęboko zakorzenili się w mieście, odbudowując spalone obiekty. Wybudowano łaźnię i rzeźnię rytualną oraz na rynku miejską wagę. Cały handel tranzytowy obsługiwany był wyłącznie przez miejscowych Żydów. Gwałtowny napływ ludności żydowskiej do miasta spowodował w późniejszych latach ostre konflikty narodowościowe i religijne.

Znaczny regres miasto przeżywa w końcu XVII w., jest to zresztą upadek wszystkich miast polskich w wyniku najazdów szwedzkich i występującej zarazy. W 1656 r. wybuchła zaraza, która uśmierciła ponad 1000 osób, praktycznie większość jego mieszkańców. Podstawą dla odrodzenia się miasta było odnowienie w 1674 r. przywileju lokacyjnego. Pewne ożywienie gospodarcze nastąpiło w końcu XVIII w, kiedy to osiedlają się niemieccy osadnicy. W 1773 r. wybudowano na rynku drewniany ratusz, pełniący równocześnie funkcję kościoła ewangelickiego.

W 1777 r. zamiast szkół katolickiej i ewangelickiej, powstaje szkoła miejska, a w 1783 r. zlokalizowano sąd królewsko-ziemski, przydający splendoru miasta.

Na początku XIX w. rozwój miasta, odbywający się dzięki handlowej aktywności przedstawicieli gminy żydowskiej, przerwany został przez pożar, który wybuchł w 1806 r. i zniszczył część zabudowy. Szybko jednak zgliszcząca została odbudowana. W 1808 r. powstała nowa bożnica przy ul. Krótkiej, a w 1844 powstał nowy cmentarz żydowski przy ul. Hallera.

Na początku XIX w. gruntownej przebudowie uległ kościół katolicki. W 1854 r. następny pożar strawił prawie połowę zwartej zabudowy miasta. Mimo odbudowy straty były tak wielkie, że zahamowały na pewien okres rozwój Sępólna.

W układzie urbanistycznym nie zaszły większe zmiany, pod zabudowę zaczęto przeznaczać tereny wokół młyna (obecne ul. Niechorska, Komierowska, Młyńska) oraz tereny osuszone po zabiegach melioracyjnych. Po pożarze zniknął jednak pierwotny kształt Nowego Rynku, wchłonięty w ulicę Hallera. Powstaje nowy gmach sądu i więzienia, w latach późniejszych gruntownie przebudowany. Większość istniejącej zabudowy w centralnej dzielnicy miasta pochodzi z końca XIX w. i początków XX w.

Budowa w 1892 r. linii kolejowej z Nakła przez Sępólno do Chojnic w dużym stopniu przyczyniła się do ożywienia miasta i podniesienia jego rangi. W 1909 r. wybudowana została gazownia, co

umożliwiło założenie oświetlenia gazowego w mieście. U schyłku XIX wieku w mieście działały: tartak, cegielnia, rakarnia, młyn, mleczarnia, browar. Na początku XX wieku miasto zaczęło się rozrastać w kierunku południowym i północno-wschodnim, gdzie lokowane były budynki użyteczności publicznej.

Na szczególną uwagę zasługuje działalność Zarządu Miejskiego, który już na początku XX w. koordynował rozwój miasta, nie zapominając o korektach wobec starszej zabudowy. Bardzo rygorystycznie przestrzegana była „przednia linia zabudowy” w pierzejach głównych ulic miasta.

W okresie międzywojennym miasto podupadało w związku z wyjazdem części ludności pochodzenia niemieckiego do Niemiec. Zaczęły powstawać innego rodzaju inwestycje, takie jak park i promenada nad jeziorem, zorganizowano plażę z kąpieliskiem oraz targowisko. Po 1945 r. miejskie zainwestowanie rozszerza się o osiedla domków jednorodzinnych wzdłuż ul. Polnej i Jeziornej, powstało też wiele współczesnych budynków w obszarze historycznym miasta, nie zawsze zgodnych z dawnym klimatem dzielnicy. Problemem równie ważnym dla władz miasta było tworzenie nowych zakładów pracy, odbudowa i rozbudowa miasta oraz infrastruktura techniczna.

Tabela 17: Liczba mieszkańców miasta w czasach historycznych

rok (okres)	1580	1 poł. XVII w.	1674	1773	pocz. XIX w.	1852	1872	1890	1919
liczba mieszkańców	/-/	780	540	1350	2563	3187	3516	3510	3818
liczba domów	105	130	90	229	/-/	/-/	404	406	430

Źródło: Studium historyczno-konserwatorskie miasta Sępólno, 1988 r.

I.7.2. WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

O indywidualnym charakterze gminy Sępólno Krajeńskie stanowią zarówno pojedyncze obiekty architektoniczne, stanowiska archeologiczne, jak i zachowane układy przestrzenne. Na obszarze gminy, w niemal każdej wsi, znajdują się obiekty zabytkowe, o różnej wartości i stanie technicznym, do których zaliczono:

- kościoły, w przeważającej części poewangelickie, obecnie rzymsko-katolickie: Sępólno Krajeńskie, Iłowo, Lutowo, Wałdowo i Włościbórz,
- zespoły dworsko-parkowe i pałacowo-parkowe, z zachowanymi obiektami o różnym stanie technicznym, położone w miejscowościach: Iłowo, Komierowo, Lutówko, Niechorz, Sikorz, Skarpa, Trzciany, Wałdówko, Wilkowo, Zalesie, Zboże,
- zespoły folwarczne, przylegające do dworów lub pałaców, obecnie z zachowaną w formie szczątkowej zabudową gospodarczą (Iłowo, Niechorz, Komierowo, Komierówko, Trzciany, Wałdówko, Zboże),
- zespoły wiejskie o ciekawych układach urbanistycznych, z zachowanymi w śladowej ilości drewnianymi chałupami z końca XIX w.,
- cmentarze rzymsko-katolickie i nieczynne ewangelickie, z nagrobkami kamiennymi, świadczące o ludziach, którzy tworzyli i pomnażali dorobek kultury regionu,
- stanowiska archeologiczne, które niezbitnie zaświadczać o istnieniu od bardzo dawna, osadnictwa na tych ziemiach.

I.7.2.1. Miasto Sępólno Krajeńskie

Do rejestru zabytków z terenu miasta wpisano dwa obiekty: kościół parafialny pod wezwaniem św. Bartłomieja z 1812 r. (rozbud. 1926-27) oraz cmentarz parafialny założony w 1882 r.

Pozostałościami po dwóch społecznościach, które swego czasu miały znaczny wpływ na rozwój Sępólna, są dwa nieczynne już cmentarze: cmentarz ewangelicko-augsburski, założony w XIX w. oraz cmentarz żydowski zlokalizowany między brzegiem Jeziora Sępoleńskiego a rejonem ulic: Jeziorna, Polna i Na Skarpie, pochodzącym z drugiej połowy XIX w., obecnie porośnięty jest zielenią leśno-parkową.

Wśród innych obiektów zabytkowych należy wymienić dawny młyn wodny oraz liczne kamienice i budynki z końca XIX i pocz. XX wieku. Domy przy ul. Młyńskiej, ul. Sienkiewicza murowane, z cegły z XIX w. lub drewniane, konstrukcji sumikowo-łatkowej, na podmurówce ceglanej, stanowią pozostałość po dawnej zabudowie miejskiej.

Elementem wyróżniającym Sępólno spośród innych miast jest unikalny XIX-wieczny rynek założony na planie trójkąta. Stanowi on podstawę układu urbanistycznego, w skład którego wchodzi:

- a) zespół kościoła parafialnego p.w. św. Bartłomieja, z kaplicą i plebanią,
- b) budynki: sądu, szkoły, poczty,
- c) budynki mieszkalne z XIX wieku.

I.7.2.2. Zespoły pałacowo-parkowe, dworsko-parkowe oraz folwarczne

Na terenie gminy do czasów współczesnych zachowało się kilkanaście historycznie ukształtowanych założeń przestrzennych, wśród których można wymienić założenia dworsko-parkowe, pałacowo-parkowe, folwarczne oraz zespoły wiejskie. Stan zachowania substancji zabytkowej obiektów w tych obszarach jest różny. Po II wojnie światowej większość majątków dworskich została rozparcelowana a zabudowania dworskie zostały przeznaczone na potrzeby Państwowego Gospodarstwa Rolnego (PGR Więcbork, PGR Komierowo).

We wszystkich przypadkach wymaga przeprowadzenie kompleksowych prac rewaloryzacyjnych. Cztery założenia dworsko-parkowe i jedno pałacowo-parkowe zostały objęte ochroną w formie wpisu do rejestru zabytków.

Większość zespołów dworsko-parkowych wyróżnia się w krajobrazie wiejskim miejscowości. Polepszają one warunki estetyczne wsi. Jednocześnie ze względu na swoje położenie, w płynny sposób wpisują się w naturalny krajobraz. Założenia parkowe mają duże walory krajobrazowe, wraz z innymi skupieniami drzew i krzewów spełniają znaczącą rolę regulatora stosunków wodnych i klimatycznych dla najbliższej okolicy.

Jednym z najbardziej wartościowych założeń pałacowo-parkowych na terenie Pomorza Środkowego jest **Komierowo**. Pałac usytuowany jest w miejscu dawnego warownego grodu, który jest pozostałością polodowcowego ozu. Obecną formę neobarokowo-klasycystyczną zawdzięcza przebudowie z lat 1924-1929. Przedtem był tu dwór w stylu neogotyckim, a jeszcze wcześniej – barokowy. Komierowo przez ponad tysiąc lat było siedzibą rodu Bossutów-Komierowskich. W 1939 r. ostatni właściciel dóbr został zamordowany przez Niemców. Podczas okupacji w pałacu i zabudowaniach folwarcznych zorganizowano prowizoryczny obóz dla internowanych Polaków. W latach powojennych pałac pełnił różne funkcje: ośrodka pracy dla więźniów, magazynu, siedziby PGR, ośrodka młodzieżowych obozów jeździeckich. Obecnie pałac pomimo nieużytkowania jest w dość dobrym stanie. Od 1997 r. właścicielem pałacu z parkiem i częścią budynków folwarcznych jest Janina Anna Komierowska.

Oprócz pałacu w skład zespołu wchodzi także oficyna z 1919 r., budynki czworaków z 2 poł. XIX w. W otoczeniu pałacu rozciąga się obszerny park krajobrazowy o pow. 15 ha z licznymi okazami starodrzewia, założony zapewne w początkach XIX w. Park został wkomponowany w miejscowy krajobraz oparty na naturalnych elementach otoczenia. Kanwą kompozycyjną całego założenia parkowego stanowi układ wodny, na który składa się pięć tarasowo położonych stawów o ponad pięciohektarowym lustrze wodnym. Na skraju parku znajduje się kościół wybudowany w miejscu XVII-wiecznego, zburzonego w 1945 r. przez Niemców.

Na północ od pałacu znajduje się obszerny folwark z budynkami wzniesionymi lub gruntownie przebudowanymi na przełomie XIX i XX w. Na zachód położone są trzy czworaki zbudowane ok. 1863 r. We wjazdach na folwark i do parku stoją bramy z 1 połowy XIX w. utworzone z murowanych, cylindrycznych słupów zwieńczonych piramidkami z kamiennymi kulami. Oprócz tego we wsi zachowało się kilka budynków mieszkalnych z II poł. XIX w.

Zespół pałacowo-parkowy wpisany jest do rejestru zabytków pod nr A/214/1-4 z 5.06.1987 i objęty jest strefą „A” ochrony konserwatorskiej, natomiast zespół folwarczny, czworaki oraz cmentarze rzymskokatolicki i ewangelicki – strefą „B” ochrony konserwatorskiej.

Dość dobrze utrzymanym założeniem dworsko-parkowym jest obiekt w **Iłowie**. Pierwszymi właścicielami Iłowa była rodzina Rungów (później zmienili nazwisko na Sypniewscy), następnie: Potulickich (od 1467 r.), Witosławskich (od XVII w.), Działyńskich, Grabowskich. Od połowy XIX w. do 1946 r. majątek Iłowo należał do członków rodów Wilckens i Langer. Po wojnie jako mienie polskie przeszedł na własność Skarbu Państwa po czym urządzono w nim Państwowe Gospodarstwo Rolne – w budynku dworu znajdowały się biura PGR i mieszkania jego pracowników. Po likwidacji PGR dwór przejęła powstała na jego bazie spółka rolna „Iłrol”. Od 2004 r., gdy właścicielem zabudowań folwarcznych, dworu i parku jest osoba prywatna, park został uporządkowany, zrewitalizowano prawie już nieistniejący staw, podjęto też prace remontowe w samym budynku dworskim. Także zabudowania pofolwarczne w większości nadal użytkowane, są zadbane.

Czas powstania budynku dworu o cechach klasycystycznych nie jest jednoznacznie określony, wskazują jednak na okres, gdy właścicielem Iłowa był Carl Albert Ferdynand Langer (w źródłach podawane są daty: koniec XIX w. / koniec 3 ćw. XIX w. / 1888 r. / 1874 r.).

Od strony południowej, zachodniej i północnej dwór otoczony jest parkiem o powierzchni ok. 4,5 ha, który można podzielić na dwie części: większą – zadrzewioną i mniejszą, nie zadrzewioną ze stawem. Bardzo dobrze zachowany jest układ kompozycji – zachowane są osie widokowe, czytelny układ komunikacji wewnątrz parku oraz zróżnicowany gatunkowo drzewostan. W okresie funkcjonowania PGR w obrębie całego założenia powstały nowe urządzenia obce dla dawnych założeń dworsko-parkowych: zbiornik na nieczystości, ujęcie wodne, budynek hydroforni.

Z zespołem dworsko-parkowym (wpis do rejestru zabytków, strefa „A” ochrony konserwatorskiej) graniczą zespoły objęte strefą ochrony konserwatorskiej „B”: wiejski i folwarczny w skład którego wchodzi owczarnia, chlewnia, stajnie, obora, gorzelnia i magazyny.

Wpisane do rejestru zabytków pod nr A/31/1-2 założenie dworsko-parkowe w **Trzcianach** położone jest przy drodze z Sępólna Krajeńskiego do Tucholi, nad północno-wschodnim brzegiem Jeziora Trzciańskiego (dawniej – Jezioro Kuchenne). Neoklasycystyczny budynek wzniesiony został dla rodziny Bothe (właściciele wsi Trzciany) pod koniec XIX w., na miejscu wcześniejszego, zniszczonego przez pożar. Do dworu przylegał park o swobodnym układzie krajobrazowym założony w okresie budowy dworu oraz folwark usytuowany po zachodniej stronie dworu. Po II wojnie światowej majątek przeszedł na własność Skarbu Państwa, grunty rozparcelowano, a dwór przeznaczono na mieszkania lokatorskie. W późniejszych latach został częściowo przebudowany. W 2000 r. budynek i park powróciły do spadkobierców dawnych właścicieli. Budynek został wyremontowany, uporządkowano też park, w którym zachowało się kilka pięknych okazów starodrzewia. W odległości ok. 200 m na południe od dworu znajduje się również odnowiony i uporządkowany cmentarz rodowy rodziny Bothe.

Granice i układ założenia dworsko-parkowego od czasów powstania prawie nie uległy zmianie, został on objęty strefą „A” ochrony konserwatorskiej. Natomiast zmienił się zasięg folwarku. Większość dawnych budynków nie istnieje, a te które się zachowały podlegały wielokrotnej przebudowie, w ciągu minionych lat. Tylko spichlerz nie zmienił swojego wyglądu. Dodatkowo powstało kilka nowych budynków gospodarskich (silos, hydrofornia). Folwark objęty jest strefą „B” ochrony konserwatorskiej, podobnie jak cmentarz.

Założenie dworsko-folwarczne usytuowane jest w odległości ok. 1,5 km na zachód od wsi **Zboże**. Dwór wybudowano ok. 1890 r. stylistycznie nawiązując do cech neoklasycystycznych i neorenesansu. Od strony zachodniej do dworu przylega folwark o powierzchni ok. 2 ha – budynki folwarku nie zachowały się, obecnie na ich miejscu stoją współczesne zabudowania. Natomiast od strony wschodniej z dworem graniczy park w stylu krajobrazowym z wyschniętym stawem, założony prawdopodobnie w okresie budowy dworu. Jego obecna powierzchnia wynosi ok. 1,2 ha, stan zachowania jest bardzo zły. Pozbawiony opieki i bieżącej pielęgnacji podlega stopniowej degradacji.

Po rozparcelowaniu folwarku w latach 30-tych XX w. większość gruntów przejęli osadnicy niemieccy, resztówka natomiast była własnością rodziny Przybylskich. Po II wojnie światowej utworzono tu PGR Więcbork. Dwór został przeznaczony na mieszkania pracowników, przez co układ wnętrz został częściowo przekształcony, wprowadzono dodatkowe podziały i wybudowano przepierzenia w pomieszczeniach. Wprowadzono również zmiany murarskie w partii otworów okiennych, co zakłóciło rytm elewacji i zdeformowało pierwotny wygląd. W 1986 r. dwór został opuszczony i od tego czasu stopniowo ulega degradacji i popada w ruinę.

Całe założenie jest w bardzo złym stanie, o postępującej degradacji technicznej. Zespół dworski, mimo dewastacji, wpisany jest do rejestru zabytków pod nr A/475/1-2, objęty jest także strefą „A”, a folwarczny strefą „B”.

Od poł. XIX w. wieś **Skarpa** należała do Prądyńskich, na ten okres datuje się także budowę późnoklasykistycznego dworu na zrębach wcześniejszej budowli. W 1895 r. miała miejsce przebudowa dworu – dobudowa zachodniego skrzydła, ryzalitu ogrodowego i łącznika. W okresie międzywojennym majątek słynął z hodowli koni i eksportu ziemniaka. Po 1945 r. gospodarstwo zostało przejęte przez PGR Radzim a w dworze utworzono przedszkole oraz mieszkania dla pracowników PGR. W maju 1994 r. Skarpa została przejęta przez AWR Skarbu Państwa i następnie wdzierżawiona przez zakład rolny. Od 1997 r. dwór wraz z parkiem jest własnością prywatną. Obecnie (od 2008 r.) zrujnowany dwór jest wystawiony na sprzedaż.

Od wschodu przylega do dworu stosunkowo dobrze zachowany lecz zaniedbany park krajobrazowy z niewielkim jeziorem oraz klasycystyczną kaplicą z 1930 r., obecnie filią parafii w Wałdowie. Na jej frontowej ścianie wmurowano po wojnie tablicę pamiątkową ku czci Lucjana i Antoniny Prądyńskich, zamordowanych w 1939 r. w obozie w Karolewie koło Więcborka.

Zespół dworsko-parkowy wpisany jest do rejestru zabytków pod nr 103/A i objęty jest strefą ochrony konserwatorskiej „A”.

Dwór w **Sikorzu** został zbudowany w 1926 r. dla rodziny Orland, prawdopodobnie na miejscu wcześniejszego budynku z XVIII w. Budynek po przebudowach powojennych już bez większości cech zabytkowych nie reprezentuje konkretnego stylu. Znajdują się w nim mieszkania komunalne. Po dawnym parku zachowały się nikle resztki drzewostanu oraz rozmiarów staw Około 1,5 km na północ od dworu znajduje się cmentarz rodowy rodziny Orland.

Zespół dworsko-parkowy w **Wałdówku** z dworem zbudowanym w końcu XIX w., dla rodziny Krueger. Po 1945 r. przejęty przez Skarb Państwa i częściowo rozparcelowany, a częściowo przejęty przez PGR Komierowo. Dwór przeznaczono na mieszkania – i tę rolę pełni do dziś. Znajduje się w nim także sklep spożywczo-przemysłowy. W wyniku powojennej przebudowy budynek został całkowicie odarty z pierwotnej szaty architektonicznej. Stan techniczny budynku nie jest najlepszy. Również po dawnym parku pozostało niewiele. Natomiast zabudowania gospodarcze dawnego folwarku (obora, owczarnia, magazyn, stodoła) znajdują się w dzierżawie. Właścicielem jest Agencja Nieruchomości Rolnych SP.

Wśród pozostałych miejscowości, w których znajdują się dwory bądź ich pozostałości, należy wymienić:

- Lutówko – dwór mur., obora mur. i stodoła mur. z 4 ćw. XIX w., park XIX w. (obecnie w dworze znajduje się siedziba Nadleśnictwa Lutówko)
- Wilkowo – dwór mur. 1871 r., obora mur. 1920 r., chlewnia mur. 1869 r., park XIX w.
- Zalesie – dwór z ok. poł. XIX w.
- Niechorz – dwór.

I.7.2.3. Wsie o układzie przestrzennym i zabudowie o wartościach historycznych

Na terenie gminy znajduje się kilkanaście wsi o metryce średniowiecznej. Pierwsze zapisy o poszczególnych wsiach pojawiają się odpowiednio w latach: Dziechowo 1259 r., Wałdowo 1289 r.,

Iłowo 1370 r., Lutowo 1370 r., Lutówko 1372 r., Komierowo 1376 r., Włóścibórz 1383 r., Zalesie 1420 r., Sikorz 1424 r., Niechorz 1432 r., Radońsk 1432 r., Trzciany 1432 r., Zboże 1453 r., Wałdówko 1484 r., Świdwie 1552 r., Jazdrowo 1653 r. Do młodszych wsi z zachowaną zabudową XIX-wieczną należą miejscowości: Piaseczno, Teklanowo, Wilkowo, Wiśniewa i Wysoka Krajeńska.

W większości z wyżej wymienionych wsi zachowały się zespoły wiejskie z zabudową z XIX i początku XX w. oraz zespoły dawnych folwarków, które w większości przypadków bezpośrednio sąsiadują z zabudową dworską (Iłowo, Komierowo, Trzciany, Wałdówko, Zboże). Pozostałe dwa folwarki znajdują się w Komierówku i Niechorzu. Wszystkie 7 folwarków i 16 zespołów wiejskich zostało objęte strefą „B” ochrony konserwatorskiej.

I.7.2.4. Kościoły zabytkowe

Na terenie gminy znajduje się 6 kościołów zabytkowych. Najstarszym z nich jest zlokalizowany w centrum wsi Wałdowo kościół parafialny p.w. św. Mateusza. Zbudowany został w 1621 r. w stylu gotycko-renesansowym. Przy kościele zlokalizowana jest plebania z początku XIX w., klasycystyczna, murowana, parterowa. Kościół otoczony jest murem kamiennym, z cmentarzem przykościelnym, na którym najstarszy nagrobek pochodzi z 1875 r. Zarówno kościół, jak i cmentarz wpisane są do rejestru zabytków.

Drugim kościołem z terenu gminy wpisanym do rejestru zabytków jest kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja w Sępólnie Krajeńskim wybudowany w latach 1799-1812 w stylu klasycystycznym, rozbudowany w latach 1926-1927 w stylu neobarokowym.

Najmłodszym wśród kościołów ujętych w rejestrze zabytków jest dawny kościół ewangelicki w Iłowie. Został on wzniesiony w latach 1904-1905 w stylu neogotyckim, obecnie pełni funkcję kościoła filialnego. Przy kościele znajduje się drewniana plebania z 1 poł. XIX w., o konstrukcji szkieletowej z wypełnieniami ceglanyymi.

Pozostałe kościoły zlokalizowane we wsiach:

- Włóścibórz – kościół poewangelicki, obecnie rzymsko-katolicki p.w. św. Józefa, zbudowany w 1900 r. i cmentarz, z drugiej połowy XIX w.
- Lutowo – kościół parafialny p.w. św. Wawrzyńca, murowany, 1929 r.
- Komierowo – kościół wybudowano w 1987 r., na miejscu dawnego zniszczonego przez Niemców w 1945 r.

Innymi obiektami sakralnymi są kaplice: na obrzeżu parku w Skarpie (1930 r.; z tablicą pamiątkową ku czci Lucjana i Antoniny Prądyńskich, zamordowanych w 1939 r. w obozie w Karolewie koło Więcborka), w Sępólnie krajeńskim (XIX/XX w., przy kościele), Wilkowie (1926 r.) oraz kaplica cmentarna rodziny Komierowskich w Komierowie (1911 r.). Warte odnotowania są kapliczki przydrożne: w Iłowie (z pocz. XX w.), Lutowie (ok. 1900 r.), Lutówku (1946 r.) oraz grota kamienno-murowana na cmentarzu ewangelickim w Sikorzu.

I.7.2.5. Cmentarze

Na terenie gminy znajduje się 37 udokumentowanych cmentarzy. Świadczą one o zmiennej historii tych ziem. Większość z nich stanowią nieczynne cmentarze ewangelickie (25), które przeważnie mają zatarty układ kompozycyjny, tylko na nielicznych zachowały się mogiły czy nagrobki z czasu ich funkcjonowania.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Tabela 18: Cmentarze zabytkowe

Lp.	Miejscowość	Wyznanie		Lokalizacja	Uwagi
1	Sępólno Krajeńskie	cm. rzym.-kat.	zał. 1882 r., czynny, pow. 1,74 ha	przy zbiegu ulic Tucholskiej i Chojnickiej	Wpisany do rejestru zabytków (A/371/1) cmentarz parafialny (parafia p.w. św. Bartłomieja) - zbiorowy grób pomordowanych i poległych za Ojczyznę - groby zamordowanych przez hitlerowców w latach 1939, 1943, 1944 - mogiła zbiorowa żołnierzy LWP poległych w walkach o wyzwolenie miasta
2	Sępólno Krajeńskie	cm. ewang.-augsb.	zał. XIX w., w części czynny, pow. 1,32 ha	ul. Chojnicka, na niewielkim wzgórzu	- groby żołnierzy radzieckich poległych w walkach o wyzwolenie miasta, zlokalizowane w wydzielonej części cmentarza - pomnik poległych w latach 1918-1921
3	Sępólno Krajeńskie	cm. żydowski	zał. 2 poł. XIX w., nieczynny, pow. 2,5 ha	na pn.-zach. Od centrum miejscowości w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora	stan cmentarza i nagrobków zły, porośnięty lasem
4	Dziechowo	cm. ewang.	zał. XIX w., nieczynny, pow. 0,25 ha	w lesie na wzgórku nad jeziorem, przy leśnej drodze, na pd. od wsi	2 zabytkowe krzyże żeliwne
5	Łłowo	cm. ewang.	zał. XVIII w., nieczynny, pow. 0,78 ha	na pd. od wsi (300 m) przy polnej drodze	stary cmentarz ewangelicki, bardzo zniszczony, z fragmentami starego (XVIII w.) muru z kamienia
6	Łłowo	cm. ewang.	zał. XIX w., nieczynny, pow. 0,6 ha	na pd. od wsi (3 km) przy polnej drodze	stary, zniszczony cmentarz, na którym 2 świeżej daty groby (otoczone drewnianą obudową)
7	Jazdrowo	cm. ewang.	zał. XIX w., nieczynny, pow. 0,25 ha	na wzgórzu, po lewej stronie szosy, pośród pól, w pobliżu zwirowni	cmentarz zdewastowany, wg informacji miejscowych rolników ostatni pochówek w III 1946 r.
8	Komierowo	cm. rzym.-kat.	zał. pocz. XX w., czynny, pow. 0,3 ha	położony na krańcu wsi przy drodze do PGR, na zach. od PGR na terenie płaskim	cmentarz parafialny 2 zbiorowe mogiły: - ofiar terroru hitlerowskiego zamordowanych w 1939 r. - żołnierzy WP poległych w 1939 r.
9	Komierowo	cm. rzym.-kat.	pow. 0,35 ha	położony przy drodze do Przepalkowa od strony pn.-wsch.; usytuowany w odległości 50 m od drogi na znacznym wzniesieniu terenu	cmentarz przykościelny
10	Komierowo	cm. ewang.	zał. 2 poł. XIX w., nieczynny, pow. 0,2 ha	położony na pd. od miejscowości. Usytuowany na skraju lasu w odległości 100 m na pd.-wsch. od leśniczówki	
11	Lutowo	cm. rzym.-kat.	zał. pocz. XX w., czynny, pow. 0,9 ha	za wsią (pn.-wsch.) w kierunku Sępólna Kraj.	
12	Lutowo	cm. rzym.-kat.	zał. XVIII w. (?), nieczynny, pow. 0,12 ha	wokół kościoła parafialnego	dawny cmentarz przykościelny zlikwidowany w pocz. XX w. gdy wybudowano cmentarz parafialny.
13	Lutówko	cm. ewang.	zał. 2 poł. XIX w. (?), nieczynny, pow. 0,35 ha	w centrum wsi, obok nowego kościoła katolickiego	wg informacji mieszkańców na terenie wybudowanego w I. 80-tych XX w. kościoła katolickiego znajdował się dawniej cmentarz ewangelicki. Obecnie brak śladów

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

14	Lutówko	cm. rzym.-kat.	zał. przed 1917 r., czynny, pow. 0,2 ha	w centrum wsi, obok nowego kościoła katolickiego	
15	Niechorz	cm. ewang.	zał. 2 poł. XIX w., nieczynny, pow. 0,3 ha	położony na terenie płaskim przy szosie z Sępólna Kraj. Do Bydgoszczy po pn. stronie drogi w odległości 1 km przed miejscowością, otoczony lasem	
16	Piaseczno	cm. rzym.-kat.	zał. XIX/XX w., czynny, pow. 0,24 ha	na pd. od wsi, w kierunku Sępólna, na wzgórzu	cmentarz parafialny
17	Radońsk	cm. ewang.	zał. XIX w., nieczynny, pow. 0,1 ha	w lesie, na pd.-zach. od wsi, przy rozstaju leśnych dróg od strony łowa	
18	Radońsk	cm. ewang.	zał. XIX w., nieczynny, pow. 0,32 ha	100 m na pd. od drogi Radońsk – Lutowo na wysokości ośrodka zdrowia	
19	Sikorz	cm. ewang.	zał. XIX w., nieczynny, pow. 0,49 ha	ok. 2 km na pn.-wsch. od wsi, przy leśnej drodze	krzyż na wzgórzu w centralnym punkcie cmentarza murowany z kamienia, wys. ok. 7 m, grub. ok. 0,7 m grota murowana z kamienia
20	Sikorz	cm. ewang.	nieczynny		
21	Świdwie	cm. ewang.	zał. 2 poł. XIX w., nieczynny, pow. 0,25 ha	położony na niewielkim wzniesieniu w bezpośrednim sąsiedztwie torów kolejowych oraz przejazdu kolejowego drogi polnej	
22	Trzciany	cm. ewang.	zał. XIX w., nieczynny, pow. 1,3 ha	0,5 km od Trzcian w kierunku Sępólna, po lewej stronie drogi, na wysokim wzgórzu	
23	Wałdowo	cm. rzym.-kat.	zał. 1 poł. XIX w., czynny, pow. 1,2 ha	w rozwidleniu dróg do Olszewki i Gostycyna	cmentarz parafialny
24	Wałdowo	cm. rzym.-kat.	zał. XVI w. (?), nieczynny, pow. 0,45 ha	usytuowany w centrum miejscowości na terenie płaskim wokół kościoła parafialnego	Wpisany do rejestru zabytków (A/375/1-2) - tablica poległych i zamordowanych w latach 1939-1945 umieszczona na zewnętrznej ścianie kościoła - nagrobek J. Szola i J. Borowca rozstrzelanych przez hitlerowców w 1945 r.
25	Wałdowo	cm. ewang.	zał. 2 poł. XIX w., nieczynny, pow. 0,12 ha	położony na pd.-zach. od centrum miejscowości w rozwidleniu dróg polnych	
26	Wałdowo	cm. ewang.	zał. 2 poł. XIX w., nieczynny, pow. 0,54 ha	położony 2,5 km od miejscowości w kierunku pn. usytuowany na znacznym wyniesieniu terenu	
27	Wałdowo	cm. choleryczny	zał. 2 poł. XIX w., nieczynny, pow. 0,09 ha	położony poza wsią w kierunku wsch. przy drodze do Wilkowa. Usytuowany na wyraźnym wzniesieniu terenu	
28	Wałdówko	cm. ewang.	zał. 2 poł. XIX w., nieczynny, pow. 0,35 ha	położony na terenie o nieznacznym wyniesieniu przy szosie do Olszewki na pd.-zach. od miejscowości. Od strony pd. graniczy z lasem iglastym	
29	Wilkowo	cm. ewang.	zał. 2 poł. XIX w., nieczynny, pow. 0,25 ha	położony na terenie płaskim przy drodze z Wałdowa do Wilkowa po zach. stronie drogi w odległości ok. 700 m od miejscowości	
30	Wiśniewa	cm. ewang.	zał. 2 poł. XIX w., nieczynny, pow. 0,25 ha	położony na pn. skraju wsi w odległości ok. 100 m od drogi z Sępólna do Radońska. Usytuowany przy szkole	

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

			ha	podstawowej	
31	Wiśniewka	cm. ewang.	zał. XIX w., nieczynny, pow. 0,17 ha	za wsią w kierunku Sępólna (wsch.), przy zakręcie drogi, na stoku wzgórza	
32	Włóścibórz	cm. ewang.	zał. 1 poł. XIX w., nieczynny, pow. 0,35 ha	położony na niewielkim wzniesieniu na pd.-zach. od wsi w odległości 500 m. Od strony pd.-zach. graniczy z lasem sosnowym	
33	Włóścibórz	cm. ewang.	zał. 2 poł. XIX w., nieczynny, pow. 0,25 ha	położony na terenie płaskim w środkowej części miejscowości po wsch. stronie drogi przez wieś przy kościółce neogotyckim, od strony pn. graniczy z parkiem	
34	Włóścibórz	cm. rodzinny Wegnerów	zał. 2 poł. XIX w., nieczynny, pow. 0,03 ha	położony na terenie płaskim z niewielkim wyniesieniem w pn. części miejscowości na zapleczu gospodarstwa rolnego, po zach. stronie drogi przez wieś	
35	Wysoka Krajeńska	cm. ewang.	zał. 2 poł. XIX w., nieczynny, pow. 0,2 ha	położony na wzgórzu przy drodze z Więcborka do Wysokiej po pn. stronie drogi w odległości 1 km przed miejscowością oraz 500 m od przejazdu kolejowego	
36	Zalesie	cm. ewang.	nieczynny		
37	Zboże	cm. ewang.	zał. 2 poł. XIX w., nieczynny, pow. 0,3 ha	położony przy szosie na wzgórzu z Więcborka do Sępólna Kraj. na łuku szosy na zach. od centrum miejscowości	

Źródło: Karty ewidencyjne cmentarzy zabytkowych

I.7.2.6. Inne wartościowe obiekty zabytkowe

Obiekty techniki – młyny w miejscowościach:

- Niechorz – młyn wodno-motorowy z połowy XIX w., przebudowany w 1936 r.
- Wałdówko – młyn wodny z początku XX w., murowany, z cegły, położony nad rzeką Sępolenką w okolicy wsi Olszewka
- Włóścibórz – zespół młyna (młyn murowany, dom młynarza)
- Zboże – zespół młyna (młyn murowany, dom młynarza)
- Sępólno Krajeńskie – zespół młyna przy ul. Młyńskiej (młyn murowany, dom młynarza). Lokalizacja tego młyna sięga czasów lokacji miasta.

Na terenie gminy zachowały się 2 gorzelnie – jedna w Wałdowie (pocz. XX w., przebudowana), druga natomiast w ramach zespołu dworskiego w Iłowie (ok. 1850 r.).

W Wysokiej Krajeńskiej na uwagę zasługują zabudowania dworca kolejowego PKP, zaś we Włóściborzu – remiza strażacka i budynek dawnej karczmy. Świadectwem swoich czasów są 3 kuźnie – w Komierowie (k. XIX w.) Lutówku i Zalesiu (obie z pocz. XX w.).

Obiekty użyteczności publicznej:

- Sąd (ob. Biblioteka Publiczna oraz Sąd Rejonowy w Tucholi), ok. 1930 r., Sępólno Krajeńskie, ul. Wojska Polskiego 22,
- Poczta, lata 20-te XX w., Sępólno Krajeńskie, ul. Hallera 2,
- Poczta, ok. 1910 r., Wałdowo,

Placówki oświaty – na terenie miasta:

- Zespół Szkoły Wydziałowej (ob. ZSZ) – budynek szkoły i sali gimnastycznej z 1925 r., ul. Jeziorna 1,
- Zespół Szkoły – szkoła (ob. bud. mieszk.) i bursa (ob. internat LO) z ok. 1900 r., ul. Wojska Polskiego 20,
- Szkoła (ob. podstawowa nr 1) k. XIX w., ul. Wojska Polskiego 34,
- Szkoła (ob. podstawowa nr 2) lata 20-te XX w., ul. Hallera 29,

Placówki oświaty – 11 dawnych szkół na terenie wiejskim gminy: Iłowo, Jazdrowo, Komierowo, Lutowo, Niechorz, Piaseczno, Świdwie, Wilkowo, Wysoka Krajeńska, Zalesie, Zboże. W większości tych obiektów mieszczą się obecnie świetlice wiejskie.

Inne obiekty:

- Budynek administracyjny gazowni, ok. 1906 r., Sępólno Krajeńskie ul. Kościuszki 2
- Leśniczówka z ok. poł. XIX w. w Lutówku

I.7.3. ROZPOZNANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA KULTUROWEGO NA OBSZARZE MIASTA I GMINY

I.7.3.1. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków

Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków został przedstawiony w rozdz. „I.12.2.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków”.

I.7.3.2. Stanowiska archeologiczne

Teren gminy Sępólno Krajeńskie leży w zasięgu 12 obszarów AZP: 29-34, 39-35, 30-32, 30-33, 30-34, 30-35, 31-31, 31-32, 31-33, 31-34, 31-35, 32-33. Wszystkie z tych obszarów były w ostatnim czasie przebadane, dzięki czemu na terenie gminy zidentyfikowano ponad 650 stanowisk archeologicznych. Ich zasięg przestrzenny został przedstawiony na rysunku „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”, natomiast spis stanowisk archeologicznych został przedstawiony w załączniku nr A. Wykaz ten może ulegać zmianom, a jego aktualizacja nie wymaga wprowadzania zmian w niniejszym studium.

I.7.3.3. Obiekty i obszary wpisane do ewidencji WKZ

Dokładny spis obiektów wskazanych przez WKZ jako wpisane do ewidencji zabytków został zamieszczony w załączniku nr A. Na początku roku 2010 r. została opracowana również gminna ewidencja zabytków, jednakże nie została ona zweryfikowana przez WKZ (stan na dzień 31.03.2010). Wykaz obiektów wpisanych do tej ewidencji stanowi załącznik nr B.

Wykaz ten może ulegać zmianom, a jego aktualizacja nie wymaga wprowadzania zmian w niniejszym studium. Na załączniku graficznym „Uwarunkowania” zostały wskazane ważniejsze obiekty i obszary objęte ewidencją tj.: założenia pałacowo-parkowe, dworsko-parkowe i folwarczne, zespoły wiejskie, obiekty sakralne oraz zabytkowe cmentarze.

I.7.3.4. Strefy ochrony konserwatorskiej wyznaczone w obowiązujących mpzp

Część z obowiązujących planów miejscowych zawiera ustalenia dotyczące stref ochrony konserwatorskiej. Są to strefy: A, B, C, E, W. W Studium adaptuje się strefy ochrony konserwatorskiej wyznaczone w obowiązujących planach miejscowych (tabela, rys.).

Tabela 19: Strefy ochrony konserwatorskiej

L.P	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (Nr Uchwały, data)	Strefy ochrony konserwatorskiej obowiązujące na mocy obowiązujących mpzp	
1	III/37/98 z 98.12.08	B	Położenie terenu w strefie „B” ochrony konserwatorskiej, obliguje właścicieli terenu do uzgodnienia wszelkich nowych inwestycji z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.
2	IV/53/98 z 98.12.29	B	Teren położony w strefie ochrony konserwatorskiej „B” – z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków należy uzgadniać lokalizację nowych obiektów lub przebudowę istniejących budynków zabytkowych.
3	XI/130/99 z 99.08.31	C	Położenie terenu w strefie konserwatorskiej ochrony ekspozycji i krajobrazu – obliguje inwestorów do stosowania indywidualnych projektów budowlanych, uwzględniających ukształtowanie terenu oraz uzyskanie uzgodnienia z Wojewódzkim Oddziałem Służby Ochrony Zabytków.
4	XXXV/377/01 z 01.10.18	A	Położenie terenu w strefie „A” – pełnej ochrony konserwatorskiej, obligują inwestora do uzgodnienia wszelkich prac z Wojewódzkim Oddziałem Służby Ochrony Zabytków.
		B	Położenie terenu w strefie „B” ochrony konserwatorskiej, obliguje inwestora do uzgodnienia z Wojewódzkim Oddziałem Służby Ochrony Zabytków lokalizację nowych obiektów.
5	XII/99/2003 z 03.08.29	B	Wyznacza się dla zabytkowych zespołów wiejskich strefę ochrony konserwatorskiej „B” obejmującą obszary podlegające rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy, w której wszelkie przebudowy obiektów zabytkowych, lokalizację nowych obiektów oraz korekty układu przestrzennego wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.
6	XII/99/2003 z 03.08.29	A	Wyznacza się dla zespołu staromiejskiego strefę pełnej ochrony konserwatorskiej „A” obejmującą obszary szczególnie wartościowe do bezwzględного zachowania, w której wszelkie prace wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, zaś prace ziemne zapewnienia nadzoru archeologicznego.
7	XIV/133/2003 z 03.12.03.	B	Położenie terenu w strefie „B” ochrony konserwatorskiej, która obejmuje obszary podlegające rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy – wymaga uzgodnienia ze Służbą Ochrony Zabytków w zakresie lokalizacji nowych obiektów, korekty układu przestrzennego.
8	XIV/134/2003 z 03.12.03.	B	Położenie terenu w strefie „B” ochrony konserwatorskiej, obejmującej zespół wsi Włóścibórz, obligują inwestora do uzgodnienia projektu przebudowy obiektu ze Służbą Ochrony Zabytków, w zakresie charakteru i skali zabudowy.
9	XVII/169/04 z 04.02.19	C	Położenie terenu w strefie „C” ochrony ekspozycji, obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zabytkowego zespołu miejskiego, obliguje każdego z inwestorów do uzgodnień z Wojewódzkim Oddziałem Służby Ochrony Zabytków w zakresie określenia intensywności zabudowy i jej nieprzekraczalnych gabarytów.
10	XXVII/234/05 z 05.01.27	B	Tereny wyznaczone w planie położone są w strefie „B” ochrony konserwatorskiej wyznaczonej dla historycznego zespołu wiejskiego, obejmującej obszar podlegającym rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy – lokalizacje nowych obiektów oraz prace ziemne należy uzgadniać z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków (Delegaturą w Bydgoszczy)

L.P	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (Nr Uchwały, data)	Strefy ochrony konserwatorskiej obowiązujące na mocy obowiązujących mpzp	
11	II/17/06 z 06.11.30	B	Strefa „B”: a) Obowiązuje rygor w zakresie utrzymania historycznego rozplanowania i zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy; b) Obowiązuje zachowanie historycznego układu zabudowy (linie zabudowy, proporcję gabarytów i wysokości, podziały historyczne, wkomponowanie w krajobraz naturalny), zachowanie zabudowy historycznej (jej konserwacja i rewaloryzacja), dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji, zachowanie kompozycji i układów zieleni historycznej, usuwanie obiektów dysharmonizujących); c) Obowiązuje uzgodnienie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków remontów, modernizacji, adaptacji obiektów zabytków, uzupełnienie zabudowy, wprowadzania małych form architektonicznych, lokalizacje nowych obiektów, korekty układu przestrzennego, prace ziemne w zakresie ochrony archeologicznej;
		E	Strefa „E”: a) Strefą „E” objęty cały obszar planu w granicach jego opracowania, stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołu zabytkowego miasta; b) Obowiązuje właściwe eksponowanie zespołu zabytkowego, zachowanie jego indywidualnej sylwety, ochrona przed powstawaniem dominant widokowych, zachowanie historycznych relacji przestrzennych, ustalenie nieprzekraczalnych gabarytów i wysokości zabudowy nowowprowadzanej; c) Obowiązuje uzyskanie pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dla nowych inwestycji.
12	XIII/90/07 z dnia 07.10.25	A	Na terenie objętym planem ustala się strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej „A” terenu cmentarza wpisanego do rejestru zabytków, terenu szczególnie wartościowego, do bezwzględnej zachowania. Wymagane jest zachowanie historycznych elementów cmentarza, ich konserwacja, rewaloryzacja rekonstrukcja oraz zachowanie i rewaloryzacja towarzyszącej historycznej zieleni komponowanej. Na obszarze strefy „A” wszelkie prace wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.
13	XX/162/08 z 08.05.29	W	W miejscach określonych na rysunku planu ustala się strefę konserwatorską „W”, która obejmuje obszary o rozpoznanej, na podstawie badań, zawartości ważnych reliktywów archeologicznych. Na obszarze strefy wszelka działalność inwestycyjna musi być poprzedzona badaniami archeologicznymi. Zakres prac archeologicznych określony zostaje na etapie uzgadniania projektu budowlanego z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

I.7.4. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Znaczne nagromadzenie zabytkowych obiektów i elementów układu przestrzennego świadczy o bogatej historii tych ziem. Środowisko kulturowe jest istotnym uwarunkowaniem przy kształtowaniu kierunków dalszego przestrzennego rozwoju gminy, jednocześnie stanowi niezaprzeczalny walor w promocji atrakcyjności turystycznej miasta i gminy Sępólno Krajeńskie.

Nie można jednak pominąć zagrożeń, które stanowi w dużym stopniu zły stan techniczny zabudowy historycznej, powodujący jej dekapitalizację a w rezultacie zatarcie całych zespołów zabytkowych (dotyczy to szczególnie zespołów dworsko-parkowych i folwarcznych na terenie gminy). Równie niepokojącym zjawiskiem stają się remonty obiektów prowadzone niezgodnie z wymogami konserwatorskimi.

I.8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

I.8.1. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY

Potencjał demograficzny gminy jest jednym z decydujących wskaźników wpływających na jej obecną sytuację gospodarczo-ekonomiczną a także możliwości rozwoju. Wskaźnikami, które służą do przedstawienia potencjału demograficznego, są przede wszystkim liczba ludności, gęstość zaludnienia, przyrost naturalny, struktura wieku i płci oraz poziom migracji społeczności lokalnej.

I.8.1.1. Liczba ludności i gęstość zaludnienia

Gminę Sępólno Krajeńskie w 2009 r. zamieszkiwało 16 212 osób¹⁶, co stanowiło ok. 40% ludności powiatu sępoleńskiego (najwyższy udział wśród poszczególnych gmin powiatu sępoleńskiego). Wzrost liczby mieszkańców w stosunku do roku 1998, wśród gmin powiatu sępoleńskiego został odnotowany jedynie w gminie Sępólno Krajeńskie.

Tabela 20: Liczba ludności gmin powiatu sępoleńskiego w roku 1998 i 2008

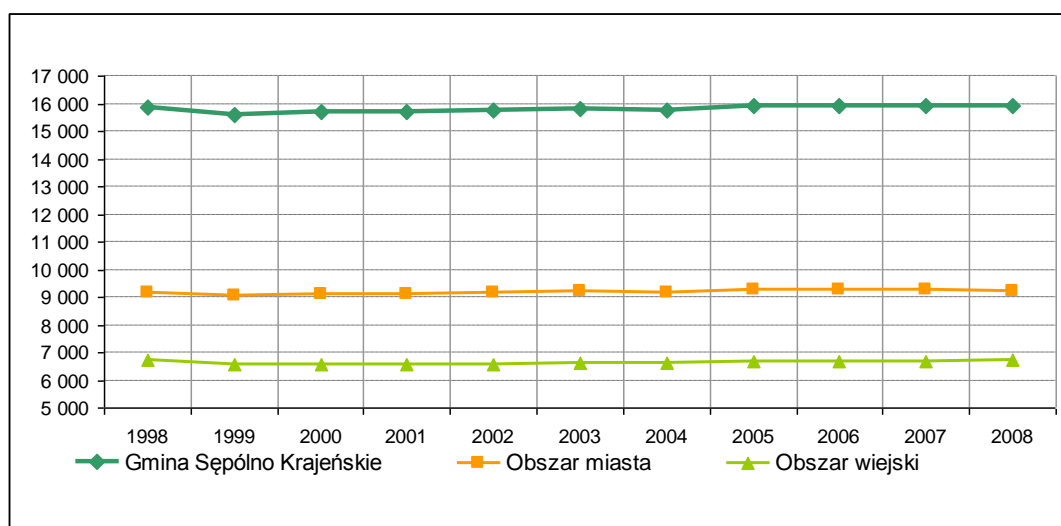
JST*)	1998		2008	
	[os.]	[%]	[os.]	[%]
Gmina Sępólno Krajeńskie	15 861	37,9%	15 943	38,8%
Gmina Kamień Krajeński	7 142	17,1%	6 864	16,7%
Gmina Więcbork	13 617	32,5%	13 135	32,0%
Gmina Sośno	5 228	12,5%	5 117	12,5%
Powiat Sępoleński	41 848	100,0%	41 059	100,0%

*) JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

Ponad połowa mieszkańców gminy (ok. 58%), zamieszkuje obszar miasta. Wśród całkowitej liczby ludności 51,1% stanowią kobiety (8 153 osoby). Współczynnik feminizacji (2008 r.): wynosi 105 kobiet na 100 mężczyzn. W latach 1998-2008 liczba mieszkańców utrzymywała się na stosunkowo stałym poziomie.

Wykres 17: Dynamika zmian liczby ludności w latach 1998-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

Na obszarach wiejskich gminy najludniejsze są sołectwa Wałdowo i Piaseczno, zaś najmniej osób zamieszkuje sołectwa Jazdowo, Teklanowo oraz Dziechowo.

¹⁶ Dane z UM Sępólno Krajeńskie

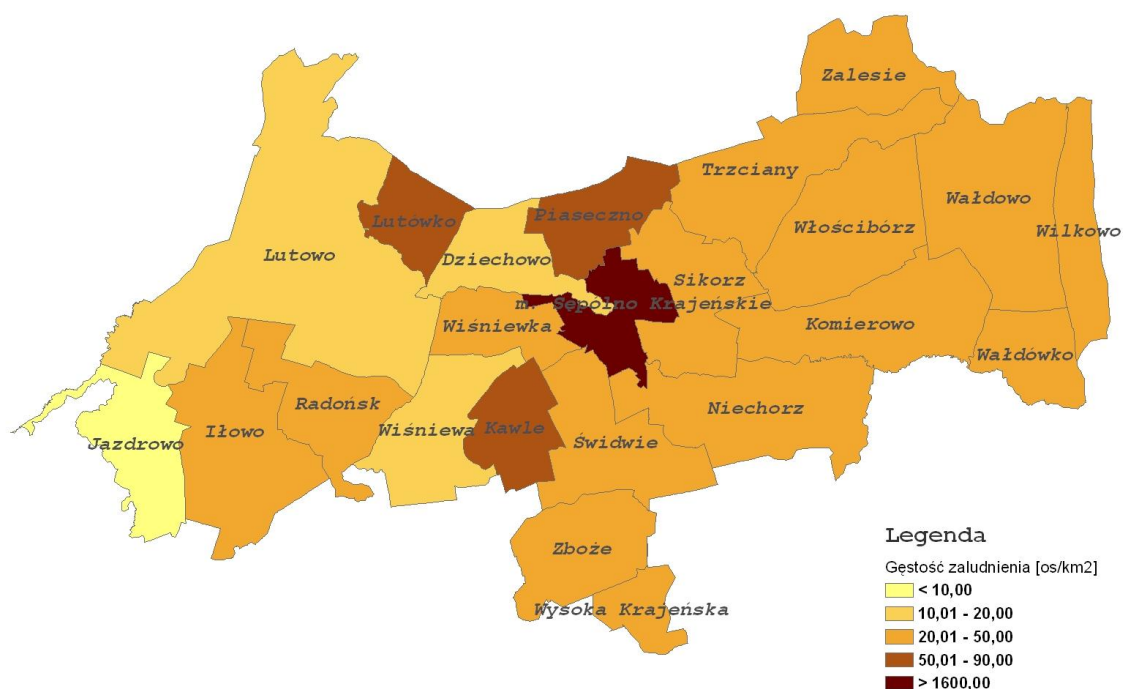
Tabela 21: Liczba mieszkańców w gminie Sępólno Krajeńskie

Sołectwo	Wieś	Liczba mieszkańców	
		wieś	sołectwo
Dziechowo	Dziechowo	114	114
Itowo	Itowo	298	298
Jazdrowo	Jazdrowo	56	56
Komierowo	Komierowo	323	323
Lutowo	Lutowo	473	494
	Gaj	4	
	Zaleśniak	17	
Lutówko	Lutówko	280	292
	Lutówko-Młyn	12	
Niechorz	Niechorz	332	483
	Komierówko	46	
	Siedlisko	105	
Piaseczno	Piaseczno	570	570
Radońsk	Radońsk	251	251
Sikorz	Sikorz	284	284
Skarpa	Skarpa	261	261
Świdwie	Świdwie	171	396
	Grochowiec	156	
	Chmielniki	69	
Trzciany	Trzciany	279	279
Teklanowo	Teklanowo	102	102
Waldowo	Waldowo	589	604
	Toboła	15	
Waldówko	Waldówko	165	165
Wiśniewa	Wiśniewa	160	473
	Kawle	313	
Wiśniewka	Wiśniewka	142	142
Wilkowo	Wilkowo	187	187
Wysoka Krajeńska	Wysoka Krajeńska	139	139
Włoscibórz	Włoscibórz	414	475
	Włoscibórek	61	
Zalesie	Zalesie	208	208
Zboże	Zboże	307	307
Razem		6903	6903
Miasto Sępólno Krajeńskie		9309	
Razem		16212	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie, stan na 31.12.2009 r.

Średnia gęstość zaludnienia dla gminy wynosi ok. 72 os./km². Koncentracja ludności w gminie jest wyższa niż w powiecie sępoleńskim, gdzie średnia gęstość zaludnienia wynosi 52 os./km². Rozmieszczenie ludności nie jest jednak równomierne, co determinuje znaczna koncentracja ludności w mieście Sępólno Krajeńskie. Gęstość zaludnienia dla tego obszaru wynosi 1600 os./km², podczas gdy gęstość zaludnienia obszarów wiejskich gminy równa jest 32 os./km² (zgodnie z danymi z UM Sępólno Krajeńskie). Najmniejszą gęstością zaludnienia charakteryzują się sołectwa położone w zachodniej części gminy, co warunkuje występowanie na tym terenie dużych kompleksów leśnych.

Rysunek 3: Gęstość zaludnienia

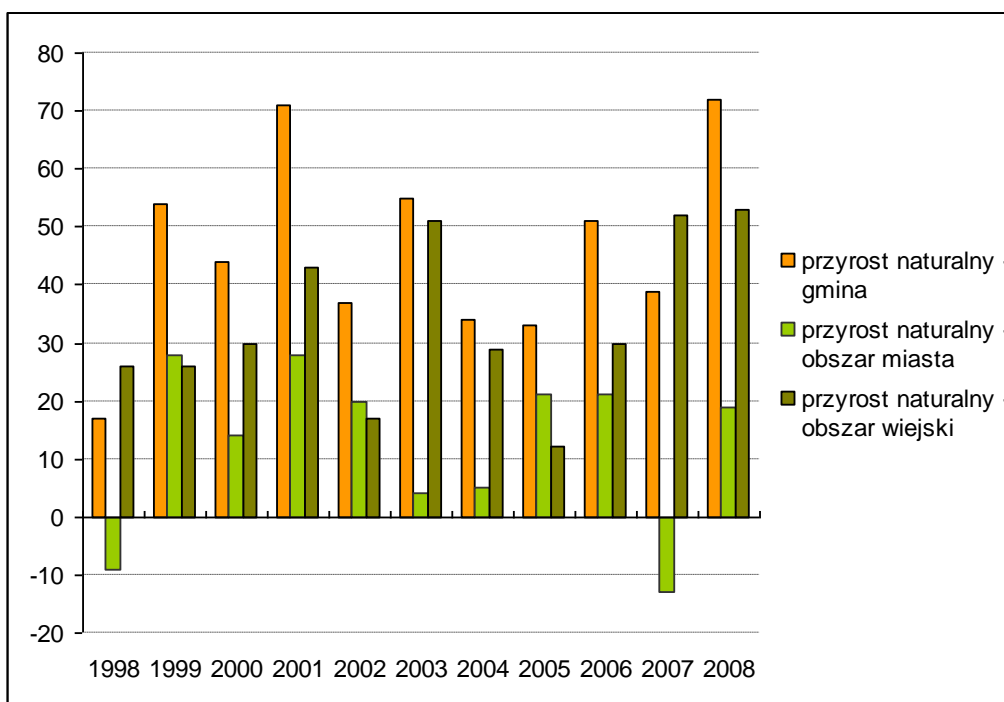
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

I.8.1.2. Dynamika zmian liczby ludności

Przyrost naturalny

Zgodnie z danymi GUS w 2008 r. przyrost naturalny w Gminie Sępólno Krajeńskie wyniósł 72 osoby, co oznacza kilkukrotny wzrost w porównaniu ze stanem z roku 1998. W ciągu analizowanego okresu przyrost naturalny dla gminy przyjmował wartości dodatnie. Przyrost naturalny gminy jest porównywalny z sytuacją zarówno w skali lokalnej (wskaźnik przyrostu naturalnego dla powiatu wynosi 4,7‰), jak i w całej Polsce. Wskaźnik przyrostu naturalnego dla gminy wyniósł 5‰, przy czym dla miasta wyniósł 2,1‰, zaś dla obszarów wiejskich 7,8‰.

Wykres 18: Dynamika zmian przyrost naturalnego w gminie Sępólno Krajeńskie w latach 1998-2008 [os.]

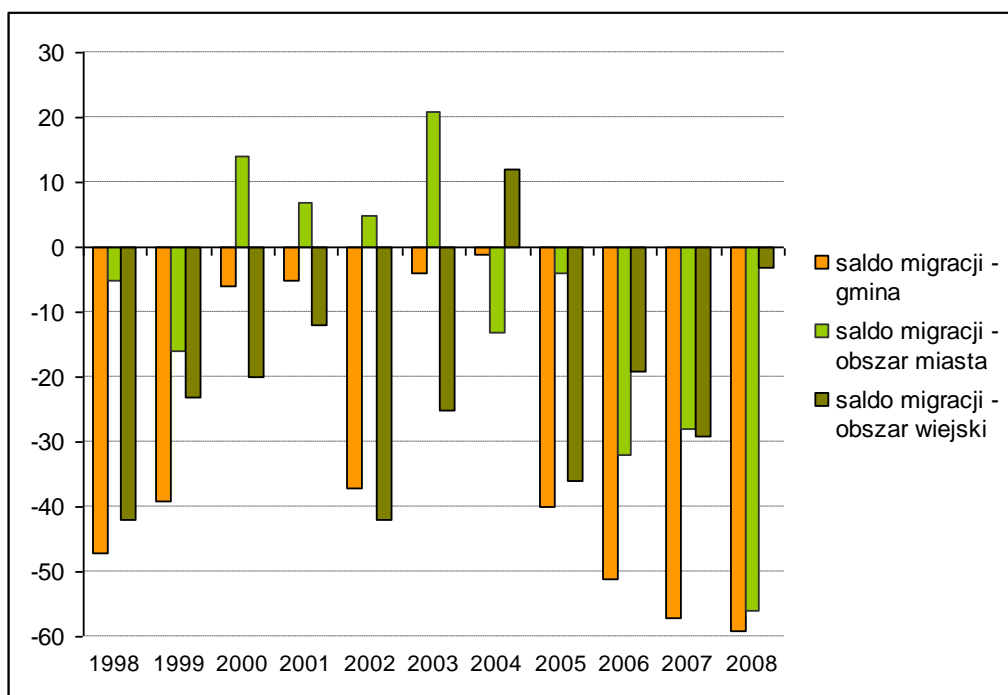

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

Saldo migracji

W analizowanym okresie saldo migracji ogółem (uwzględniając zarówno migracje wewnętrzne, jak i zewnętrzne) jest stale ujemne. Ma to niekorzystny wpływ na wartość potencjału demograficznego gminy, gdyż najczęściej oznacza odpływ ludności w wieku produkcyjnym. W większym stopniu migrują mężczyźni. Od roku 2005 zarówno na obszarach wiejskich, jak i w mieście wskaźnik ten przyjmuje wartości ujemne, co w znacznym stopniu warunkuje niekorzystne tendencje stale powiększającego się odpływu ludności z terenu gminy.

Wykres 19: Dynamika zmian salda migracji ogółem w gminie Sępólno Krajeńskie w latach 1998-2008

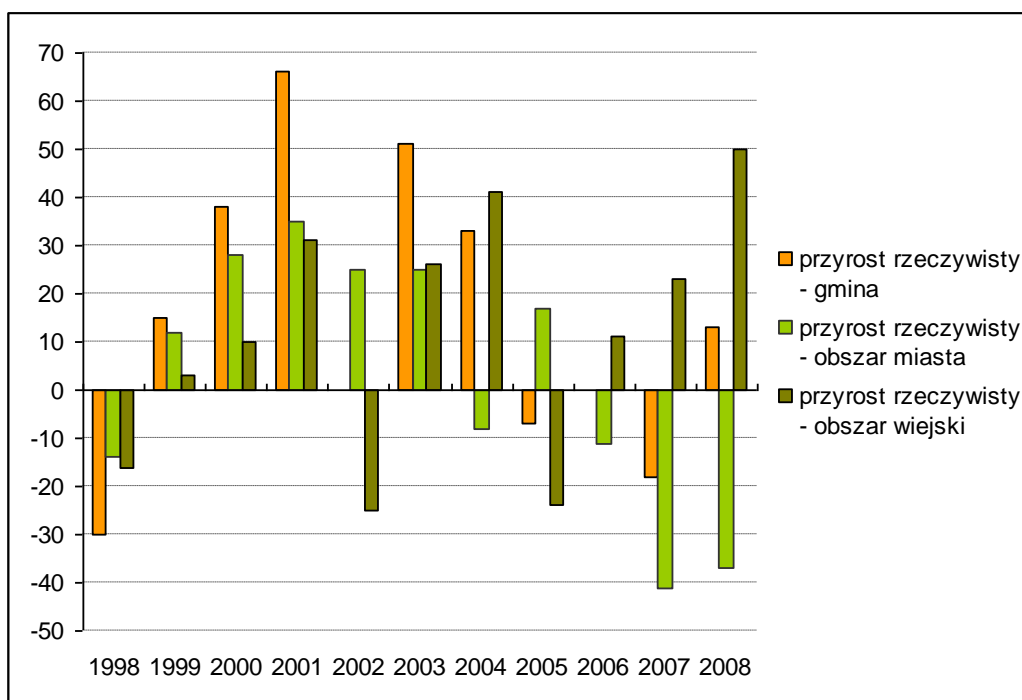

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

Przyrost rzeczywisty

Syntetycznym wskaźnikiem w pełni obrazującym zmiany liczby mieszkańców jest przyrost rzeczywisty, będący sumą wartości przyrostu naturalnego oraz salda migracji. W analizowanym okresie przybiera on różne wartości, niejednokrotnie znacznie od siebie odbiegające. Ich rozkład nie wyraża zarówno wyraźnej tendencji wzrostowej czy też spadkowej, co w analizowanym okresie przekłada się na stosunkowo stałą liczbę mieszkańców gminy Sępólno Krajeńskie.

Wykres 20: Dynamika zmian przyrost rzeczywistego w gminie Sępólno Krajeńskie w latach 1998-2008
 [os.]

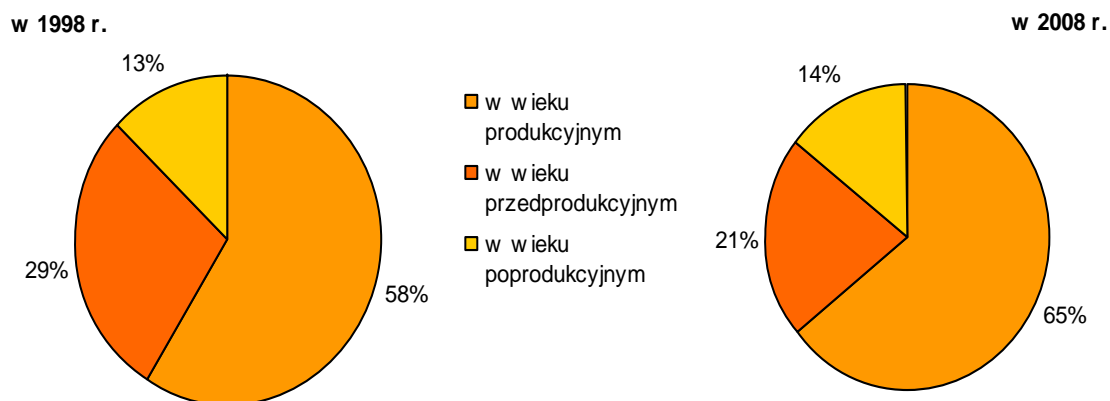

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

Struktura wiekowa

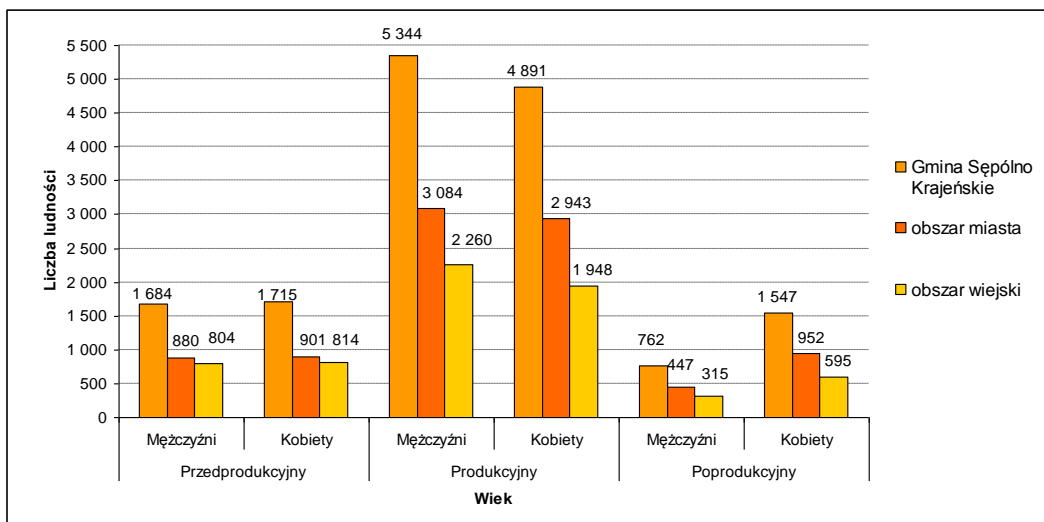
Struktura wiekowa mieszkańców gminy charakteryzuje się dużym udziałem osób w wieku produkcyjnym, który stanowi 65% ogółu mieszkańców (kobiety w wieku 19-60 lat i mężczyźni w wieku 19-65 lat).

Wykres 21: Udział poszczególnych grup wiekowych w strukturze ludności gminy w 1998 r. i w 2008 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

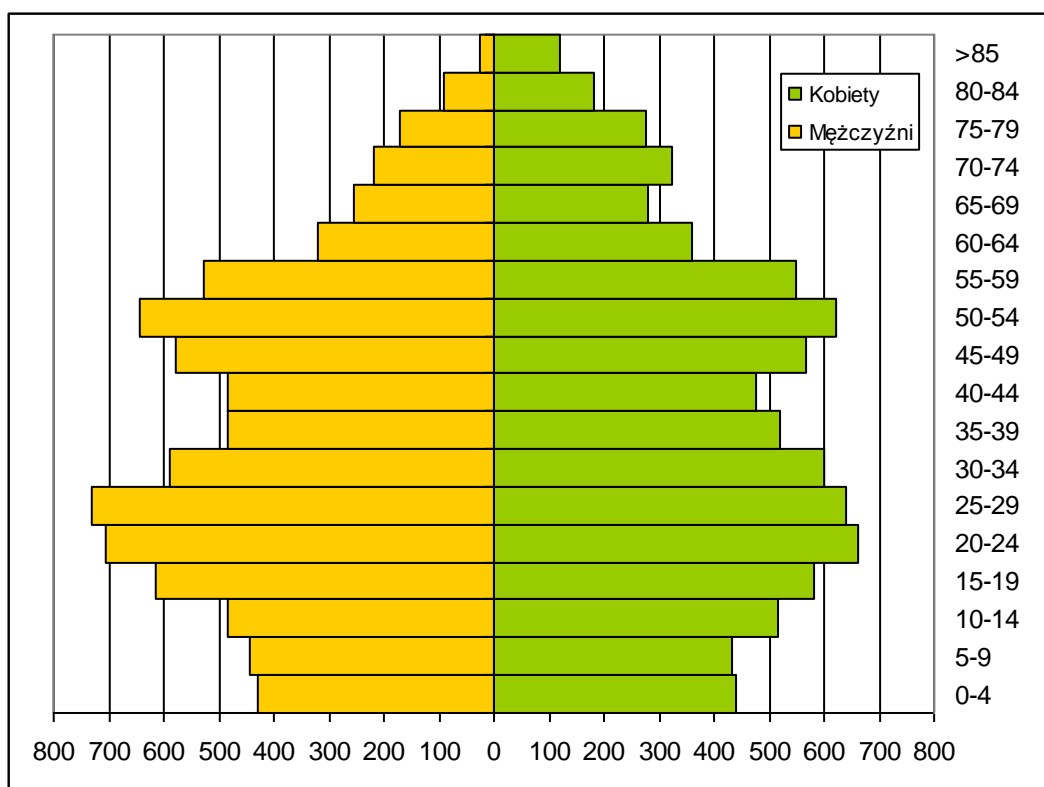
Wykres 22: Porównanie struktury ludności wg ekonomicznych klas wieku dla terenów miejskich i wiejskich Sępólno Krajeńskie w roku 2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

Struktura wieku i płci przedstawiona w formie piramidy pokazuje niekorzystną tendencję, która wskazuje na proces starzenia się społeczności lokalnej (podobnej również do sytuacji w całej Polsce).

Wykres 23: Struktura wieku i płci w gminie Sępólno Krajeńskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

I.8.2. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

I.8.2.1. Podmioty gospodarcze

Mieszkańcy gminy Sępólno Krajeńskie przejawiają stosunkowo wysoką aktywność gospodarczą, co potwierdza wskaźnik przedsiębiorczości, mierzony liczbą przedsiębiorstw prywatnych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Obecnie (2008 r.) wynosi on 125 i jest najwyższy spośród gmin

powiatu sępoleńskiego. Analizowany wskaźnik przyjął wartość 161 dla terenu miasta oraz 73 dla obszarów wiejskich gminy. W porównaniu z rokiem 1998 zauważalny jest znaczny wzrost, wskaźnik przedsiębiorczości dla gminy wynosił wtedy 93 przedsiębiorstwa prywatne na 1000 osób w wieku produkcyjnym.

Wskaźnik ten korzystnie prezentuje się również na tle innych jednostek administracyjnych, gdzie dla powiatu wynosi 118, dla gmin miejsko-wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego 114, natomiast dla wszystkich gmin miejsko-wiejskich w Polsce jest równy 129.

Według danych GUS BDR w 2008 r. na terenie gminy Sępólno Krajeńskie działalność gospodarczą prowadziło 1332 zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej, co oznacza ponad 50% wzrost w porównaniu z rokiem 1998. Wśród jednostek gospodarczych zdecydowanie przeważały podmioty prywatne (95%), jedynie 55 podmiotów prowadziło działalność w sektorze publicznym. Większość podmiotów gospodarczych została zarejestrowana na terenie miasta (76% wszystkich podmiotów z terenu gminy).

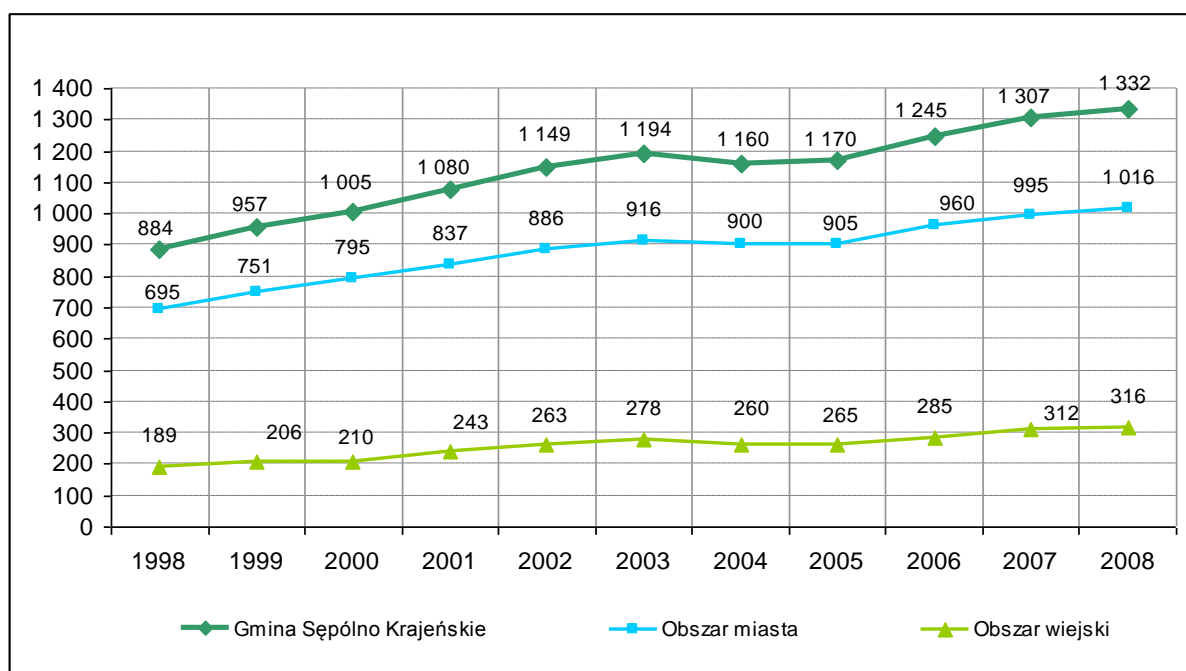
Tabela 22: Zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych

Sektory własności		Gmina Sępólno Krajeńskie	W tym na obszarze miasta	W tym na obszarze wiejskim
Sektor publiczny	podmioty gospodarki narodowej ogółem	55	45	10
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	48	39	9
	spółki handlowe	2	2	0
Sektor prywatny	podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 277	971	306
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1 099	827	272
	spółki handlowe	39	33	6
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	10	7	3
	spółdzielnie	9	8	1
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	34	26	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

Liczba rejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy od ponad dziesięciu lat charakteryzuje się stałą tendencją wzrostową. Prezentowane poniżej zjawisko w zestawieniu z niekorzystnym przyrostem rzeczywistym pozwala sądzić, iż produkty oraz usługi oferowane przez sępoleńskich przedsiębiorców często swych odbiorców znajdują poza terenem gminy Sępólno Krajeńskie, co jest zjawiskiem korzystnie wpływającym na rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

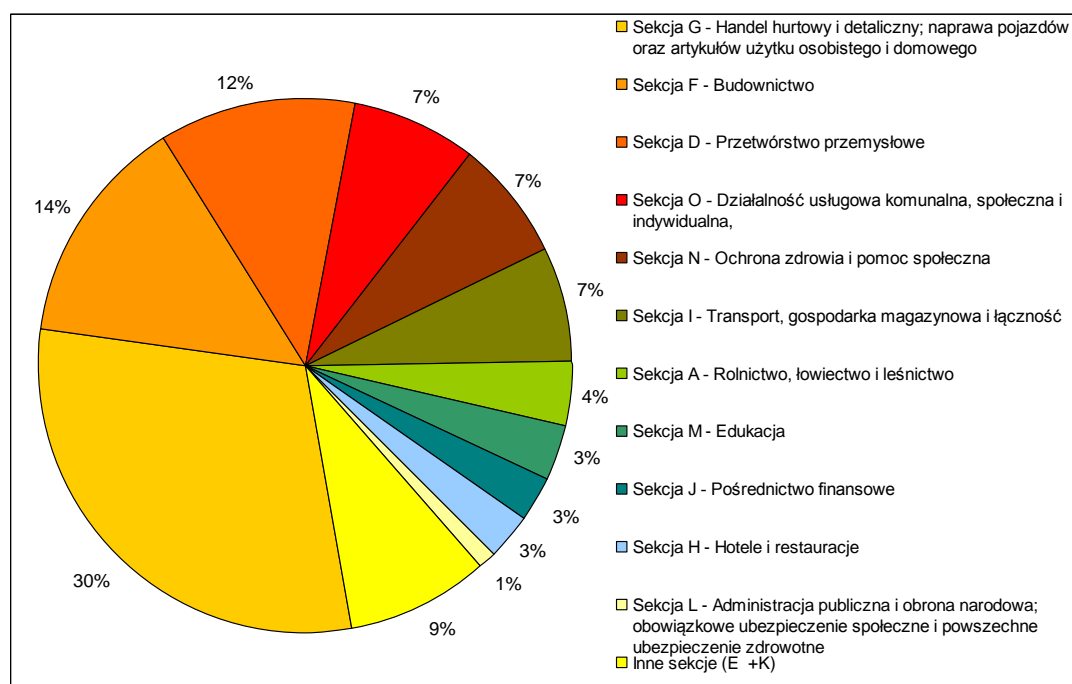
Wykres 24: Dynamika zmian liczby rejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 1998-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

Wśród podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD największy udział przypadł jednostkom zaliczonym do sekcji G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów oraz artykułów użytku osobistego i domowego. Na kolejnych pozycjach plasowały się jednostki z sekcji F – budownictwo (14%) oraz jednostki z sekcji D – przetwórstwo przemysłowe (12% udział w całkowitej liczbie podmiotów gospodarczych).

Wykres 25: Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD (2008)

Inne: E - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną gaz i wodę; K - Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

I.8.2.2. Stan zatrudnienia i bezrobocie

Gmina Sępólno Krajeńskie jest głównym miejscem pracy dla blisko 3000 osób, większość z nich znajduje zatrudnienie na obszarze miasta. Pozostali aktywni zawodowo mieszkańcy regularnie dojeżdżają i pracują poza terenem gminy.

W porównaniu z sytuacją sprzed 10 lat można zaobserwować spadek liczby osób zatrudnionych na terenie gminy.

Tabela 23: Pracujący w gminie w latach 1998-2008

	1998			2008		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Gmina Sępólno Krajeńskie	3 567	2 121	1 446	2 995	1 578	1 417
w tym na obszarze miasta	2 982	1 781	1 201	2 630	1 436	1 194
w tym na obszarze wiejskim	585	340	245	365	142	223

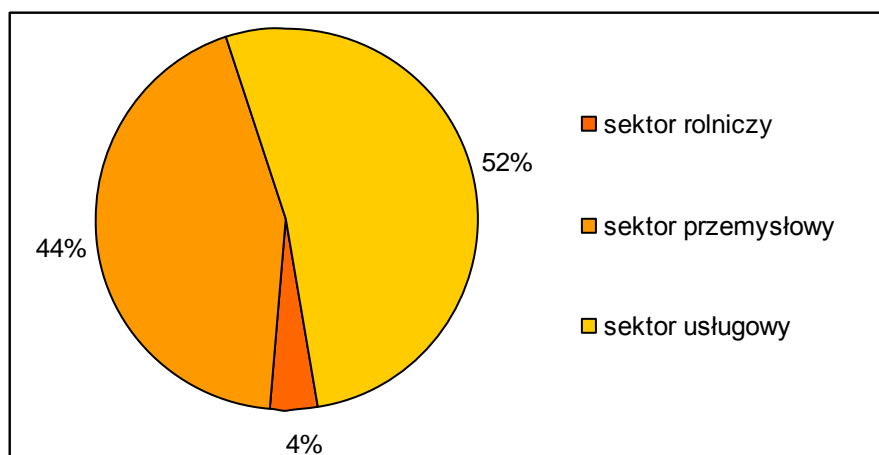
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

Aktualne dane obrazujące strukturę zatrudnienia w gminie Sępólno Krajeńskie pochodzą z Głównego Urzędu Statystycznego (stan na 31 grudnia 2003 r.). Urząd Miejski nie dysponuje nowszymi danymi. W 2003 r. ponad połowa wszystkich zatrudnionych w gminie Sępólno Krajeńskie, pracowała w sektorze usług.

Głównymi miejscami pracy na terenie gminy Sępólno Krajeńskie są¹⁷:

- Zakład Transportu i Usług w Sępólnie Krajeńskim,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim,
- Urząd Miejski w Sępólnie Krajeńskim,
- DUKO Sp. z o.o. w Sępólnie Krajeńskim,
- Gminna Spółka Wodna w Sępólnie Krajeńskim,
- PPHU Quercus w Sępólnie Krajeńskim.

Wykres 26: Udział pracujących w sektorach ekonomicznych w 2003 r.

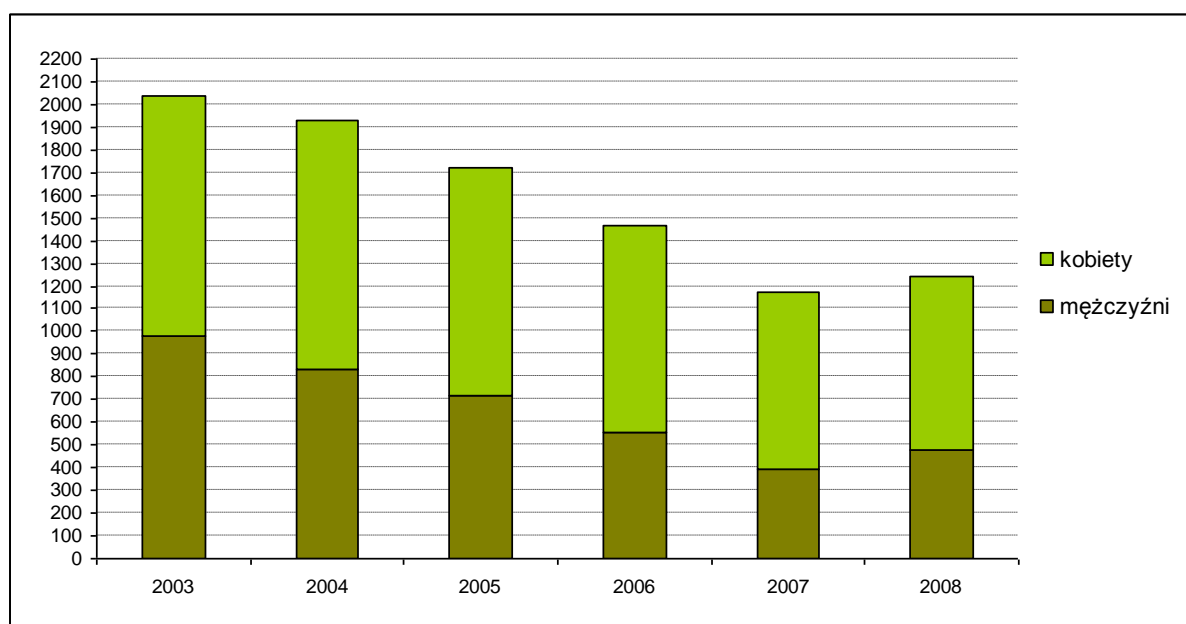

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

W 2008 r. na terenie gminy Sępólno Krajeńskie zarejestrowanych było 1243 bezrobotnych (12,1%). Większość z nich stanowiły kobiety (61%). Wśród bezrobotnych najliczniejszą grupę w 2008 r. stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (38%), zaś najmniej liczną osoby z wykształceniem wyższym (3%). Liczba bezrobotnych systematycznie spada, co przedstawia poniższy wykres. Wyjątek stanowi rok 2008, w którym liczba bezrobotnych nieznacznie wzrosła w stosunku do roku ubiegłego.

¹⁷ Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Sępólnie Krajeńskim

Wykres 27: Dynamika zmian liczby bezrobotnych w gminie Sępólno Krajeńskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

I.8.3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Infrastruktura społeczna jest jednym z podstawowych elementów zapewniających prawidłowe funkcjonowaniu układu społeczno-gospodarczego gminy, a tym samym dostęp do niej współdecyduje o warunkach i jakości życia mieszkańców. Na infrastrukturę społeczną składają się między innymi instytucje oświaty i wychowania, służby zdrowia i opieki społecznej, kultury i sztuki oraz sportu i rekreacji.

I.8.3.1. Oświata

W Sępólnie Krajeńskim znajdują się dwa przedszkola, których organem prowadzącym jest samorząd lokalny:

- Gminne Przedszkole nr 1 z oddziałami integracyjnymi w Sępólnie Krajeńskim oraz
- Gminne Przedszkole nr 2 w Sępólnie Krajeńskim.

Edukację przedszkolną w obu placówkach pobiera około 250 podopiecznych, ilość miejsc w przedszkolach okresowo okazuje się niewystarczająca dla wszystkich chętnych. Znacznym utrudnieniem jest brak przedszkoli zlokalizowanych na obszarach wiejskich gminy. W celu zapewnienia opieki najmłodszym we wsiach Iłowo, Komierowo, Niechorz, Piaseczno i Włocibórz działają alternatywne formy edukacji przedszkolnej. W pięciu szkołach podstawowych zlokalizowanych poza miastem działają oddziały „0” dla sześciolatków.

Na terenie gminy funkcjonuje siedem szkół podstawowych, w których naukę pobiera ponad 1100 dzieci¹⁸. Szkoły podstawowe znajdują się w miejscowościach: Sępólno Krajeńskie (dwie placówki), Wałdowo, Lutowo, Zalesie, Zboże oraz Wiśniewa. Ponadto część uczniów zamieszkujących sołectwo Wałdówko uczy się w szkole usytuowanej w sąsiedniej gminie Sośno. Przy obu szkołach podstawowych zlokalizowanych w mieście Sępólno Krajeńskie oraz przy szkołach podstawowych w Wałdowie i Lutowie działają gimnazja (łącznie ponad 660 uczniów w roku 2007).

Tabela 24: Lokalizacja oraz zasięg obsługi placówek oświatowych

Placówka oświatowa	Obsługiwane miejscowości
Szkoła nr 1 w Sępólnie Krajeńskim	cz. miasta Sępólno Krajeńskie, Chmielniki, Niechorz
Szkoła nr 3 w Sępólnie Krajeńskim	cz. miasta Sępólno Krajeńskie, Piaseczno, Dziechowo, Sikorz
Szkoła w Wałdowie	Wałdowo, Teklanowo, Wilkowo,

¹⁸ Informacje na podstawie Strategii rozwoju edukacji elementarnej z 2007 r.

Placówka oświatowa	Obsługiwane miejscowości
	Wałdówko, Włocibórz, Włociborek
Szkoła w Zalesiu	Zalesie, Trzciany, Skarpa
Szkoła w Lutowie	Lutowo, Lutówko, Radońsk, cz. Iłowa, Jazdrowo
Szkoła w Wiśniewie	Wiśniewa, Kawle, cz. Iłowa
Szkoła w Zbożu	Zboże, Wysoka, Świdwie, Grochowiec

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

Na terenie gminy funkcjonują również placówki powiatowe, tj. Zespół Szkół Specjalnych nr 2 (Szkoła Podstawowa, Publiczne Gimnazjum), Liceum Ogólnokształcące oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych (Technikum Mechaniczne, Technikum Drogownictwa, Technikum Uzupełniające dla Dorosłych, Liceum Profilowane, Policealna Szkoła Zawodowa, Zasadnicza Szkoła Zawodowa). Wymienione placówki zapewniają dzieciom i młodzieży naukę na poziomie podstawowym, gimnazjalnym oraz ponadgimnazjalnym. Ponadto na terenie gminy działa Poradnia psychologiczno-pedagogiczna w Sępólnie Krajeńskiej oraz jeden zakład doskonalenia zawodowego. Lokalizację tych obiektów wskazano na mapie „Uwarunkowania”.

I.8.3.2. Ochrona zdrowia, pomoc społeczna

Zadania z zakresu służby zdrowia na terenie gminy Sępólno Krajeńskie realizowane są przez pięć jednostek:

- Niepubliczny Zespół Diagnostyczno-Lecznicy „Bonus Plus” w Sępólnie Krajeńskiej (wykonujący świadczenia medyczne podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej również w ramach publicznej służby zdrowia),
- Niepubliczny Zakład Diagnostyczno-Lecznicy „Doktor” w Sępólnie Krajeńskiej,
- Zakład Rehabilitacji w Sępólnie Krajeńskiej,
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Radońsku,
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Wałdowie.

Mieszkańców gminy Sępólno Krajeńskie obsługuje również Pielęgniarski Ośrodek Medycyny Środowiskowo-Rodzinnej w Sępólnie Krajeńskiej oraz Indywidualna Praktyka Położnicza. Ośrodki te poszerzają zakres usług medycznych dla mieszkańców całej gminy, jak również gmin sąsiednich.

Według danych GUS w 2008 r. pacjentom udzielono łącznie 63 628 porad z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (z czego blisko 93% wszystkich na terenie miasta). Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są cztery apteki położone w granicach miasta, co oznacza, że średnio na jedną aptekę przypada blisko 4000 mieszkańców gminy. Rozmieszczenie placówek medycznych i aptek zapewnia zdecydowanie łatwiejszy dostęp do opieki zdrowotnej mieszkańcom miasta Sępólno Krajeńskie.

Ponadto na terenie gminy działa Ośrodek Pomocy Społecznej zlokalizowany w Sępólnie Krajeńskiej. Do podstawowych zadań ośrodka należy przede wszystkim prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej oraz pomoc osobom znajdującym się w ubóstwie, przebywającym na bezrobociu, dotkniętych niepełnosprawnością bądź chorobą. W roku 2006 wsparciem ośrodka pomocy społecznej zostało objętych ponad 3300 mieszkańców¹⁹.

Szpital zaspokajający potrzeby zdrowotne mieszkańców powiatu sępoleńskiego znajduje się w Więcborku, oddalonym od Sępólna o ok. 13 km.

I.8.3.3. Kultura

Podstawową i najbardziej prężnie działającą instytucją kultury na terenie gminy jest Centrum Kultury i Sztuki zlokalizowane w Sępólnie Krajeńskiej. CKiS wykonuje zadania w dziedzinie wychowania, upowszechnienia wiedzy i kultury w społeczeństwie, a także zaspokajania jego potrzeb kulturalnych i aktywnego mobilizowania do uczestnictwa w kulturze. Na szeroki zakres prac placówki składa się m.in. organizowanie spektakli teatralnych, koncertów, wystaw, odczytów, projekcji

¹⁹ informacje na podstawie Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2007-2013

filmowych, prowadzenie nauki języków obcych, organizowanie zajęć plastycznych czy tanecznych. CKiS jest znaczącą instytucją kultury w skali lokalnej.

W gminie działa również Biblioteka Publiczna im. J. Iwaszkiewicza oraz Wiejskie Ośrodki Kultury w Wałdowie i Lutowie. Ich działalność jest zróżnicowana, przede wszystkim jednak pozwala mieszkańcom na rozwijanie zainteresowań i uzdolnień artystycznych oraz obejmuje współpracę z innymi organizacjami, w tym klubem rolnika, kołem gospodyń czy ochotniczą strażą pożarną. Infrastrukturę społeczną gminy współtworzy dodatkowo 18 świetlic wiejskich, nad którymi pieczę sprawuje Centrum Kultury i Sztuki. Świetlice rozmieszczone są na terenie całej gminy: Dziechowo, Iłowo, Jazdrowo, Kawle, Komierowo, Lutówko, Niechorz, Piaseczno, Radońsk, Sępólno OSP, Skarpa, Świdwie, Teklanowo, Trzciany, Wałdówko, Wilkowo, Wiśniówka, Włościbórz, Wysoka Krajeńska, Zalesie. Ośrodki te organizują szereg cyklicznych i okolicznościowych wydarzeń kulturowych. Posiadają również bogatą ofertę skierowaną do osób dorosłych, które mogą uczestniczyć w dyskusyjnych klubach książki, zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku, spotkaniach poetyckich i różnych festiwalach.

W gminie Sępólno Krajeńskie organizowanych jest dużo imprez kulturalnych, w tym wiele o charakterze cyklicznym m.in. Międzynarodowe Spotkania Poetyckie „Pobocza”, Jarmark św. Wawrzyńca, Dzień Adwentowy, Wojewódzki Przegląd Teatrów Lalkowych „Pacynka”, Wojewódzki Piknik Osób Niepełnosprawnych, przeglądy, wystawy, konkursy i wiele innych.

Na terenie gminy działają liczne związki i stowarzyszenia, co świadczy o dużej aktywności społecznej Krajaników. Poniżej zamieszczone zostały wykazy działających na terenie gminy organizacji społecznych.

Tabela 25: Wykaz stowarzyszeń działających na terenie gminy Sępólno Krajeńskie

1	Stowarzyszenie „Hospicjum – Sępólno Krajeńskie” pod wezwaniem Świętego Wawrzyńca	11	Ochotnicza Straż Pożarna w Sępólnie Krajeńskiej	21	Stowarzyszenie „Grupa Producentów Trzody Chlewniej ROL-TUCZ” Wiśniówka
2	Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Jantar” w Sępólnie Kraj.	12	Ochotnicza Straż Pożarna w Wałdowie	22	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju demokracji lokalnych oraz inicjatyw pozarządowych „BEZ GRANIC” – Sępólno Kraj.
3	Stowarzyszenie „Dorośli Dzieciom” w Sępólnie Kraj.	13	Ochotnicza Straż Pożarna w Zalesiu	23	Stowarzyszenie „DUŻE RÓŻOWE SŁOŃCE” w Sępólnie Kraj.
4	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Sępólno Kraj. Wawrzyniec” w Sępólnie Kraj.	14	Miejski Ludowy Klub Sportowy „Krajna” w Sępólnie Kraj.	24	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Kół Gospodyń Wiejskich i Kółek Rolniczych” Gminy Sępólno Kraj. w Radońsku
5	Stowarzyszenie „Szansa dla wsi” Wiśniówka	15	Gminne Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe” w Sępólnie Kraj.	25	„Jesteśmy Tacy Sami” w Sępólnie Kraj.
6	Stowarzyszenie „Razem w przyszłość” w Sępólnie Kraj.	16	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej w Sępólnie Kraj.	26	Stowarzyszenie Odnowy Wsi Krajeńskiej” Wysoka Krajeńska
7	Ochotnicza Straż Pożarna w Iłowie	17	Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Sępólnie Kraj.	27	Stowarzyszenie "Zielona Krajna" w Sępólnie Krajeńskiej
8	Ochotnicza Straż Pożarna w Komierowie	18	Krajeńskie Stowarzyszenie Kupieckie w Sępólnie Kraj.	28	Stowarzyszenie "Blżej Szkoły" w Sępólnie Kraj.
9	Ochotnicza Straż Pożarna w Lutowie	19	Stowarzyszenie „Bądź z Nami” w Sępólnie Kraj.	29	Stowarzyszenie "Na Rzecz Rozwoju Wsi - Niechorzanie" Niechorz
10	Ochotnicza Straż Pożarna w Lutówku	20	Krajeńskie Stowarzyszenie Producentów Trzody Chlewniej "Tucz -Krajna" Piaseczno	30	Stowarzyszenie Ziemi Krajeńskiej

Źródło: UM Sępólno Krajeńskie

Tabela 26: Stowarzyszenia ewidencjonowane w Starostwie Powiatowym

1	Ludowy Zespół Sportowy XYNERGIA w Skarpie	4	Klub Jeździecki „GRODNO – DWÓR”	7	Uczniowski Klub Sportowy „OLIMPIJCZYK” Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych
---	---	---	---------------------------------	---	--

2	Ludowy Zespół Sportowy WIOSEŁKA w Włóściborzu	5	Uczniowski Klub Sportowy „KOŁOSKAGATOS” Zespół Szkół Licealnych	8	Uczniowski Klub Sportowy „ORŁY WIŚNIEWA” Szkoła Podstawowa Wiśniewa
3	Ludowy Zespół Sportowy TAXUS w Komierowie	6	Uczniowski Klub Sportowy „HERKULES” Zespół Szkół Nr 2		

Źródło: UM Sępólno Krajeńskie

Tabela 27: Związki działające na terenie gminy Sępólno Krajeńskie

1	Polski Czerwony Krzyż Oddział w Sępólnie Kraj.	4	Oddział Gminnego Związku Rolników, Kótek i Organizacji Rolniczych w Sępólnie Kraj.	7	Pomorsko-Kujawski Związek Pszczelarzy w Bydgoszczy Koło Pszczelarzy w Sępólnie Kraj.
2	Oddział Związku Inwalidów Wojennych RP Zarząd Oddziału w Sępólnie Kraj.	5	Oddział Związku Kombatantów RP w Sępólnie Kraj.	8	Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów - weterani Pracy Oddział Miejski w Sępólnie Krajeńskim
3	Oddział Związku Nauczycielstwa Polskiego Zarząd Oddziału w Sępólnie Kraj.	6	Oddział Polskiego Związku Niewidomych w Sępólnie Kraj.		

Źródło: UM Sępólno Krajeńskie

Na obszarze gminy znajdują się trzy kościoły rzymsko-katolickie parafialne: Św. Bartłomieja Apostoła w Sępólnie Krajeńskim, Św. Mateusza Apostoła w Wałdowie oraz Św. Wawrzyńca w Lutowie. Ponadto funkcjonuje pięć kościołów filialnych w miejscowościach Lutówko, Howo, Komierowo, Włóścibórz i Zboże, kaplica w Skarpie oraz dom parafialny w Niechorzu. Placówki te zapewniają dostęp do usług sakralnych dla centralnej, wschodniej i zachodniej części gminy. Część mieszkańców z Howa i Jazdrowa należy do parafii w Sypniewie. Mieszkańcy wschodniej części gminy uczęszczają również na nabożeństwa do kaplicy w sąsiedniej gminie Sośno.

I.8.3.4. Sport

W gminie Sępólno Krajeńskie ośrodkiem najprężniej realizującym zadania z zakresu sportu i rekreacji jest Miejski Ludowy Klub Sportowy „Krajna”, który prowadzi działalność w sześciu sekcjach (piłka nożna, lekkoatletyka, podnoszenie ciężarów, szachy, tenis stołowy i żeglarsstwo). Ponadto mieszkańcy gminy mogą uprawiać sport w obiektach zlokalizowane przy placówkach szkolnych na terenie całej gminy.

Bazę infrastrukturalną zapewniającą obsługę w zakresie uprawiania sportu tworzą obiekty zlokalizowane przy placówkach oświatowych oraz zespół obiektów wraz ze stadionem przy MLKS „Krajna”. Warto również wspomnieć o niedawno otwartym boisku „Orlik” przy Zespole Szkół nr 3.

W latach 2010-2011 planowana jest budowa trzech zespołów boisk wielofunkcyjnych przy zespołach szkół: nr 1 w mieście Sępólno Krajeńskie oraz nr 2 na obszarach wiejskich. W 2010 r. rozpocznie się budowa hali widowiskowo-sportowej, która ma powstać przy aktualnym zapleczu MLKS Krajna.

Na terenie gminy działa szereg stowarzyszeń, które wspierają rozwój aktywności fizycznej mieszkańców Sępólna Krajeńskiego, zwłaszcza dzieci i młodzieży. Należą do nich:

- Miejski Ludowy Klub Sportowy „Krajna”
- Ludowy Zespół Sportowy XYNERGIA w Skarpie,
- Ludowy Zespół Sportowy WIOSEŁKA w Włóściborzu
- Ludowy Zespół Sportowy TAXUS w Komierowie
- Klub Jeździecki „GRODNO – DWÓR” w Sępólnie Krajeńskim,
- Uczniowski Klub Sportowy „KOŁOSKAGATOS” przy Zespole Szkół Licealnych w Sępólnie Krajeńskim,
- Uczniowski Klub Sportowy „HERKULES” w Sępólnie Krajeńskim,
- Uczniowski Klub Sportowy „OLIMPIJCZYK” w Sępólnie Krajeńskim,
- Uczniowski Klub Sportowy „ORŁY WIŚNIEWA” w Wiśniewie.

Mieszkańcy gminy Sępólno Krajeńskie są bardzo aktywni podczas organizacji różnorodnych wydarzeń sportowych zarówno o zasięgu lokalnym, jak i regionalnym. Świadczy o tym między innymi liczba odbywających się imprez sportowych, z których większość ma charakter cykliczny.

W roku 2009 odbyły się następujące wydarzenia sportowe:

- Bal Mistrzów Sportu (podsumowanie osiągnięć sportowych z poprzedniego roku),
- Mistrzostwa Miasta w badmintonie,
- Masowe biegi uliczne im. K. Bągorskiego w Sępólnie Krajeńskim,
- Mityng lekkoatletyczny przy MLKS „Krajna”,
- -Regaty żeglarskie w klasie „Optymist”, regaty żeglarskie o „Puchar Burmistrza Sępólna” oraz regaty z okazji obchodów Święta Św. Wawrzyńca,
- Otwarty turniej tenisa stołowego o puchar Ziemi Krajeńskiej,
- Finały wojewódzkie „Piłkarska Kadra Czekaj”,
- Mistrzostwa Miasta i Gminy dzieci i młodzieży w lekkiej atletyce
- Etapowy wyścig kolarski „Po Ziemi Bydgoskiej”
- Otwarty turniej tenisa ziemnego,
- Turniej piłkarski o „Puchar Burmistrza Sępólna Krajeńskiego”,
- Turniej siatkówki plażowej kobiet i mężczyzn,
- Mistrzostwa Województwa Zrzeszenia LZS w piłce nożnej kobiet,
- Otwarte zawody pływackie dzieci i młodzieży,
- Mistrzostwa Województwa junierek i juniorów w podnoszeniu ciężarów do lat 17,
- Otwarte zawody lekkoatletyczne o „Puchar Ziemi Krajeńskiej”,
- Memoriał im. Czesława Muzoły w tenisie stołowym,
- Turniej szachowy oraz turniej tenisa stołowego z okazji Święta Niepodległości,
- Mistrzostwa Miasta i Gminy Kobiet i Mężczyzn w tenisie stołowym,
- Krajeńska Liga Siatkówki Mężczyzn,
- Mistrzostwa Polski Zrzeszenia LZS w warcabach 100-polowych.

I.8.3.5. Turystyka

Położenie gminy na Pojezierzu Krajeńskim wśród licznych jezior i lasów świadczy o bardzo bogatych walorach turystycznych miejsca. Na terenie gminy znajduje się 17 jezior w tym 5 o powierzchni lustra wody powyżej 20 ha. Największe z jezior to: Sępoleńskie, Lutowskie oraz Juchacz. Na atrakcyjność turystyczną gminy wpływa wysoka jakość środowiska naturalnego. Niemalże cały obszar gminy zawiera się w Krajeńskim Parku Krajobrazowym, ponadto znajdują się tu cztery rezerwaty przyrody, liczne pomniki przyrody, użytki ekologiczne oraz zespół przyrodniczo-krajobrazowy. Walory środowiska przyrodniczego sprzyjają uprawianiu sportu i turystyki. Mieszkańcy gminy oraz odwiedzający ją turyści mogą miło spędzać czas organizując wędrowki piesze i rowerowe, spływy kajakowe, jazdy konne, grzybobrania, wędkowania bądź żeglując. Większość sołectw wyposażona jest w boiska sportowe oraz miejsca wypoczynku dla dzieci i młodzieży. Bazę noclegową na terenie gminy tworzą: dwa hotele (Sępólno Krajeńskie), trzy gospodarstwa agroturystyczne (Piaseczno, Zboże, Sępólno Krajeńskie), pensjonat (Lutówko), ośrodek wypoczynkowy (Radońsk) oraz szkolne schronisko młodzieżowe (Sępólno Krajeńskie). Ponadto w Sępólnie Krajeńskim funkcjonuje Punkt Informacji Turystycznej przy Stowarzyszeniu „Dorośli-Dzieciom”.

Przez teren gminy przebiega pięć znakowanych pieszych szlaków turystycznych²⁰:

- Szlak „ZNAKU RODŁA im. Janiny Kłopotkiej” (niebieski) 36,5 km, przebieg: Sypniewo – Jazdrowo – Iłowo – Radońsk – Lutowo – Lutówko Młyn – Płocicz – Duża Cerkwica – Drożdżenica. Szlak poświęcony pamięci działaczki Związku Polaków w Niemczech, malarki, twórczyni znaku „Rodła”.
- Szlak „SĘPOLEŃSKI” (czarny) 7,5 km, przebieg: Sępólno Krajeńskie – Dziechowo – Lutówko. Spacerowy szlak został poprowadzony wzdłuż północnych brzegów jezior Sępoleńskiego i Lutowskiego.
- Szlak „im. gen. JAKUBA KOMIEROWSKIEGO” (niebieski) 22 km, przebieg: Sępólno Krajeńskie – Sikorz – Komierowo – Wałdówko – Olszewka – Ciosek – Mała Klonia. Szlak poświęcony postaci Jakuba Komierowskiego, właściciela Krajenki, który za własne pieniądze wystawił pułk piechoty i zginął w bitwie stoczonej z pruskimi wojskami pod wsią Ostrowite w 1807 r.

²⁰ Folder promocyjny gminy Sępólno Krajeńskie, Wyd. MERITUM, Sępólno Krajeńskie, 2009

- Szlak „REZERWATÓW KRAJEŃSKICH” (zielony) 29 km, przebieg: Sypniewo – Iłowo – Witkowo. Szlak interesujący dla przyrodników. Prowadzi od Sypniewa przez kompleksy leśne, wzdłuż jezior Modła, Jeleń, Jelonek, w pobliżu jeziora Juchacz i Mielec do Witkowa. Na trasie szlaku znajdują się rezerwaty przyrody: „Lutowo” i „Gaj Krajeński”.
- Szlak „RYCERZA BOSSUTY” (czerwony) 24 km, przebieg: Sępólno Krajeńskie – Komierowo – Włocibórz – Mała Cerkwica – Kamień Krajeński. Szlak poświęcony jest pierwszemu właścicielowi Komierowa, rycerzowi czeskiemu Bossucie, który przybył do Polski w orszaku Dąbrowki, otrzymał nadanie z rąk Mieszka I.

I.9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Dla obszaru gminy Sępólno Krajeńskie w 2009 r. opracowany został Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego. W niniejszym dokumencie wymienione zostały zagrożenia mogące wystąpić na terenie gminy wraz z ich szczegółową charakterystyką, a także oceną ryzyka ich wystąpienia. Ponadto plan sprecyzował zadania i obowiązki zespołów odpowiedzialnych za funkcjonowanie gminy w sytuacjach kryzysowych oraz określił warianty działań w sytuacjach kryzysowych. Jego celem jest usprawnienie reagowania na niebezpieczne zdarzenia, łagodzenie ich skutków oraz przywracanie i odtwarzanie warunków bytowania po zaistniałych zdarzeniach. Do potencjalnych i realnych zagrożeń o dużym i średnim ryzyku wystąpienia na terenie gminy zalicza się:

1. Zagrożenia spowodowane czynnikami atmosferycznymi – dotyczące obszaru całej gminy:
 - silne (huraganowe) wiatry oraz występujące w okresie letnim trąby powietrzne, których występowaniu sprzyja ukształtowanie terenu gminy,
 - nawalny deszcz powodujący lokalne podtopienia budynków i upraw,
 - mróz, gołoledź oraz intensywne opady śniegu,
 - susze.
2. Pożary – obszarami i obiektami szczególnie zagrożonymi są:
 - kompleksy leśne w rejonach sołectw Lutówko, Jazdrowo, Lutowo, Radońsk, Wiśniewa i Świdwie,
 - zwarta szeregowa zabudowa centrum Sępólna Krajeńskiego (palne konstrukcje budynków oraz pokryć dachowych),
 - zbiorniki paliw i substancji łatwopalnych (3 obiekty na terenie Sępólna Krajeńskiego),
 - zakłady zajmujące się obróbką i przetwarzaniem drewna (fabryki mebli w Sępólnie Krajeńskim),
 - ciepłownia na biomasę,
 - gazociąg Turzno-Nakło przebiegający przez teren gminy.
3. Awarie obiektów i sieci infrastruktury technicznej,
4. Potencjalne wystąpienie chorób zakaźnych wśród ludzi lub zwierząt,
5. Katastrofy komunikacyjne:
 - katastrofa drogowa – miejscami najbardziej narażonymi na jej wystąpienie są przebiegające przez teren gminy drogi: krajowa nr 25 oraz wojewódzka nr 241,
 - katastrofa kolejowa – miejscami najbardziej narażonymi na jej wystąpienie są tereny zlokalizowane wzdłuż trasy kolei używanej obecnie jedynie do transportu towarowego oraz niestrzeżone przejazdy kolejowe.

Jako niskie określa się prawdopodobieństwo wystąpienia niebezpieczeństw związanych z zagrożeniem terrorystycznym oraz zagrożeniem radiacyjnym. Mało prawdopodobnym określa się również wystąpienie protestów społecznych, jednakże w okresie letnim na terenie całej gminy występują zagrożenia porządku publicznego związane z organizacją imprez otwartych. Jako najczęstszą przyczynę tych zagrożeń wskazuje się niedostateczny poziom bezpieczeństwa zapewniany przez organizatorów.

Innym aspektem zagrożeń bezpieczeństwa ludności i jej mienia są przestępstwa, wykroczenia oraz wypadki w ruchu drogowym. W ciągu ostatnich lat ogólna liczba przestępstw regularnie się zmniejsza. W roku 2006 zanotowano 524 przestępstwa na terenie gminy podczas gdy w ciągu następujących dwóch lat ich liczba spadła do 307. Słabnącą dynamiką charakteryzuje się liczba przestępstw najbardziej dokuczliwych społecznie tj. kradzież z włamaniem, kradzież mienia, uszkodzenie mienia, bójka lub pobicie. Pozytywnym aspektem jest spadek liczby przestępstw na tle narkotykowym.

W ostatnich latach poziom wykrywalności przestępstw kształtuje się na podobnym poziomie (jego wahania w kolejnych latach nie przekraczają 1 punktu procentowego). Wzrosła wykrywalność przestępstw narkotykowych oraz gospodarczych przy jednoczesnym drastycznym spadku wykrywalności różnego rodzaju kradzieży.

Tabela 28: Struktura popełnionych przestępstw w latach 2007-2008

Rodzaj	Przestępstwa		Wykrywalność [%]	
	2007	2008	2007	2008
Ogółem	445	325	81,5	80,4
Przestępstwa kryminalne	286	184	72,3	65,4
Kradzież samochodu	7	4	37,5	0,0
Kradzież mienia	68	40	47,9	29,3
Kradzież z włamaniem	34	20	42,1	30,0
Rozbój	4	5	100,0	80,0
Uszkodzenie mienia	20	19	35,0	57,9
Bójka, pobicie	3	4	100,0	100,0
Przestępczość gospodarcza	61	72	96,7	100,0
Przestępczość narkotykowa	28	7	92,9	100,0
Nietrzeźwi kierujący	67	48	100,0	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

Przyczyną znacznego wzrostu liczby wypadków drogowych w ostatnich latach jest nie tylko nieprzestrzeganie przepisów ruchu drogowego, wzrost liczby pojazdów, czy niski poziom kultury motoryzacyjnej ale i niezadawalający stan infrastruktury drogowej na terenie gminy. W 2009 r. w województwie kujawsko-pomorskim powiat sępoleński cechował się jednym z najwyższych wskaźników liczby wypadków na 10 000 mieszkańców wynoszącym 11,74, przy czym aż 45% zdarzeń zanotowanych w powiecie sępoleńskim dotyczyło gminy Sępólno Krajeńskie. Poniższe tabele przedstawiają miejscowości w gminie oraz ulice w Sępólnie Krajeńskim, gdzie najczęściej dochodzi do wypadków drogowych.

Tabela 29: Miejscowości o największej liczbie wypadków drogowych w gminie

Miejscowość	Liczba wypadków drogowych w 2008 r.
Sępólno Kraj.	106
Piaseczno	12
Trzciany	12
Niechorz	10
Zboże	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

Tabela 30: Ulice Sępólna Krajeńskiego o największej liczbie wypadków drogowych

Ulice Sępólna Krajeńskiego	Liczba wypadków drogowych w 2008 r.
ul. Kościuszki	18
ul. Sienkiewicza	9
ul. Hallera	9
ul. Chojnicka	8
ul. Koronowska	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

Mieszkańcy gminy, szczególnie osoby działające w samorządach gminnych oraz ich jednostkach organizacyjnych i pomocniczych, są dobrze poinformowani o zagrożeniach występujących na terenie gminy. Wiedzę tę pogłębiają uczestnicząc w szkoleniach organizowanych przez Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe i służby Wojewody Kujawsko-Pomorskiego.

Instytucjami i formacjami odpowiedzialnymi za zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców gminy są:

1. Komenda Powiatowa Policji w Sępólnie Krajeńskim,
2. Pogotowie Ratunkowe w Sępólnie Krajeńskim,
3. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Sępólnie Krajeńskim,
4. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Sępólnie Krajeńskim, Lutowie, Lutówku, Wałdowie, Komierowie, Zalesiu oraz Iłowie,
5. Gminny Pluton Ratownictwa Ogólnego (złożony ze strażaków ochotników z wybranych jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej),
6. Gminne jednostki organizacyjne
 - o Ośrodek Pomocy Społecznej (odpowiedzialny za zakwaterowanie poszkodowanej ludności),
 - o Zakład Transportu i Usług (odpowiedzialny za zasoby osobowe i sprzętowe).

Na terenie gminy nie występują obszary osuwania się mas ziemnych.

Ryzyko wystąpienia powodzi na terenie gminy określa się jako znikome. Pomimo występowania dużej ilości zbiorników wodnych (w tym 17 jezior o łącznej powierzchni ok. 433 ha) oraz cieków i rzek, sprawnie funkcjonujące zabezpieczenia retencyjne umożliwiają bezpieczne zagospodarowanie nadmiaru wody na terenie całej gminy.

Jedynie w północno-wschodnim terenie gminy (wzdłuż rz. Kamionki) RZGW wskazał obszar narażony na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi. Brak wyznaczenia przez RZGW obszarów powodziowych dla innych rzek nie oznacza, że zagrożenie takie nie może wystąpić w innych dolinach. Obszar ten został przedstawiony na mapie „*Uwarunkowania*”.

I.10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

I.10.1. DOKUMENTY SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO

I.10.1.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Gmina Sępólno Krajeńskie położona jest w „strefie północnej”. Główne zadania polityki przestrzennej uwarunkowane są przede wszystkim położeniem w obrębie regionalnego systemu ekologicznego obejmującego m.in. parki krajobrazowe oraz obszary chronionego krajobrazu. Stąd poza wzmocnieniem roli Tucholi nie przewiduje się przyspieszenia procesów urbanizacyjnych. Natomiast wskazuje się predyspozycje w kierunku rozwoju gospodarki leśnej, przetwórstwa rolno-spożywczego, edukacji ekologicznej prowadzonej na bazie parków krajobrazowych i użytkowania rekreacyjnego. Plan zakłada na tym terenie rozwój turystyki oraz wzmocnienie roli m.in. miasta Sępólno Krajeńskie jako regionalnego centrum obsługi ruchu turystycznego o charakterze pobytowym i krajoznawczym. Ponadto zagospodarowanie przestrzenne ukierunkowane jest głównie na poprawę wyposażenia infrastrukturalnego i rozwój komunikacji. Jednocześnie podkreśla się konieczność podporządkowania działalności gospodarczej wymogom ochrony zasobów i walorów przyrodniczych oraz zapewnienie spójności (ciągłości) przestrzennej obszarów najcenniejszych przyrodniczo i krajobrazowo.

Dla powiatu sępoleńskiego wskazuje się także na korzystną strukturę agrarną umożliwiającą rozwój rolnictwa wielkoobszarowego typu farmerskiego oraz korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego wynikające pośrednio z ograniczeń w lokalizacji przedsiębiorstw uciążliwych dla środowiska w związku z położeniem części gmin powiatu (w tym gminy Sępólno Krajeńskie) na obszarze Krajeńskiego Parku Krajobrazowego.

Wyszczególnione w Planie Zagospodarowania Województwa Kujawsko-Pomorskiego planowane działania w stosunku do obszaru, na którym znajduje się gmina Sępólno Krajeńskie, obejmują:

- w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego – poprawę jakości wód najbardziej zanieczyszczonych jezior (w tym jez. Sępoleńskiego) oraz rozbudowę i odbudowę obiektów małej retencji wód w zlewniach wybranych rzek (w tym Sępoleńki, Kamionki, Orli),
- w zakresie ochrony i kształtowania środowiska kulturowego – planuje się objęcie ochroną historycznych układów urbanistycznych (w tym Sępólno Krajeńskie), utworzenie Sępoleńskiego Parku Kulturowego,
- w zakresie gospodarki turystycznej – poprawę standardu istniejącego zagospodarowania turystycznego oraz nowe inwestycje w tym zakresie, promocję tradycyjnych form turystyki,
- dla wzmocnienia funkcji rolniczej aktywizującej gospodarczo obszar oraz zaspokojenia potrzeb rozwijającej się turystyki – trwałe rozdysponowanie gruntów rolnych znajdujących się w zasobie AWR SP, rozwój lokalnego przetwórstwa płodów rolnych zwłaszcza dostarczanych przez rolnictwo niekonwencjonalne oraz zmianę użytkowania gruntów o niskiej przydatności dla produkcji rolnej pod dolesienia,
- w zakresie układu komunikacyjnego – przebudowę dróg nr 25 oraz nr 241 przebiegających przez teren gminy wraz z budową obwodnicy miasta Sępólno Krajeńskie,
- w zakresie infrastruktury komunalnej – rozbudowę sieci kanalizacyjnej w mieście Sępólno Krajeńskie oraz realizację przydomowych oczyszczalni ścieków dla zabudowy rozproszonej, bieżącą likwidację „dzikich” wysypisk,
- w zakresie dalszego postępu gazyfikacji – budowę gazociągu Dn 250/150 mm Nakło – Mrocza – Sępólno Krajeńskie.

Obecnie zgodnie z informacją²¹ z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego trwają prace związane z przystąpieniem przez Województwo Kujawsko-Pomorskie do zmiany *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa* (Uchwała Nr VII/91/07 Sejmiku

²¹ Pismo skierowane do UM Sępólno Krajeńskie, znak: PSG.III.7322-48/2009 z dnia 2 grudnia 2009 r.

Kujawsko-Pomorskiego z dnia 23 kwietnia 2007 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego).

I.10.1.2. Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020

Zaktualizowana Strategia została przyjęta Uchwałą Nr XLI/586/05 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2005 r. Wyznacza perspektywę rozwoju regionu w latach 2007-2020. Dokument obejmuje także działania, które będą współfinansowane ze środków krajowych i funduszy strukturalnych UE w ramach dwóch okresów programowania. Jego realizacja skutkować będzie wzrostem potencjału ekonomicznego regionu, unowocześnieniem jego struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz poprawą poziomu życia mieszkańców. Przeprowadzona aktualizacja (w stosunku do Strategii uchwalonej w 2000 r.), pomimo znaczącej zmiany zewnętrznych uwarunkowań rozwoju regionu, nie wprowadziła zmiany w treści celu nadrzędnego województwa, zdefiniowanego jako „Poprawa konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”.

Strategia wyznacza następujące priorytetowe obszary działań strategicznych:

- Rozwój nowoczesnej gospodarki,
- Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu,
- Rozwój zasobów ludzkich.

Wśród zapisanych w ramach powyższych obszarów priorytetowych – celów strategicznych, istotnych dla rozwoju gminy Sępólno Krajeńskie, można wymienić:

- Wzmacnianie konkurencyjności regionalnej gospodarki rolnej – poprzez wspieranie adaptacji gospodarstw rolnych do funkcjonowania na współczesnych rynkach rolnych,
- Wspieranie rozwoju sieci osadniczej – poprzez rewitalizację struktury osadniczej miast i wsi,
- Rozwój infrastruktury technicznej – poprzez unowocześnienie układów transportowych wewnątrz regionalnych łączących gminy peryferyjne z biegunami wzrostu województwa oraz budowę szerokopasmowej sieci teleinformatycznej,
- Zachowanie i wzbogacanie zasobów środowiska przyrodniczego – poprzez rewaloryzację środowiska przyrodniczego

Ponadto dokument zawiera propozycję systemu i wskaźników służących monitorowaniu realizacji Strategii oraz jej uwarunkowania realizacyjne.

I.10.2. DOKUMENTY SZCZEBŁA POWIATOWEGO

I.10.2.1. Strategia Rozwoju Powiatu Sępoleńskiego

Strategia została przyjęta Uchwałą Nr XV/94/08 Rady Powiatu Sępoleńskiego z dnia 30 stycznia 2008 r. Ustala hierarchię celów, podporządkowuje działania doraźne celom długookresowym oraz dostarcza podstaw do racjonalnego działania. Misja powiatu została określona jako „Osiągnięcie wysokich standardów życia mieszkańców oraz poprawa konkurencyjności i atrakcyjności”. Jednocześnie przyjęto następujące cele strategiczne:

- „Powiat sępoleński obszarem atrakcyjnym”. Poprawa konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej powiatu.
- „Powiat sępoleński obszarem o wysokiej jakości życia mieszkańców”. Poprawa jakości funkcjonowania sfery usług publicznych oraz tworzenie przestrzeni publicznej przyjaznej dla mieszkańców.
- „Powiat sępoleński obszarem znanym i lubianym”. Promocja i kreowanie pozytywnego wizerunku powiatu jako obszaru atrakcyjnego i nowoczesnego.

W odniesieniu do obszaru gminy Sępólno Krajeńskie wyodrębniono zestaw najważniejszych działań o charakterze inwestycyjnym, które powinny być realizowane w kolejnych latach:

- realizacja obwodnicy Sępólna Krajeńskiego w przebiegu dróg nr 25 i 241,
- dokończenie wodociągowania gminy zgodnie z posiadany planem,
- dokończenie kanalizacji sanitarnej w gminie zgodnie z posiadany planem,
- poprawa standardu dróg i chodników oraz realizacja nowych chodników,
- realizacja kanalizacji deszczowej w Sępólnie Krajeńskim,

- zagospodarowanie przestrzeni nad Jeziorem Sępoleńskim, w tym budowa mola spacerowego, wraz z przystanią żeglarską oraz amfiteatrem na wodzie,
- budowa hali widowiskowo-sportowej w Sępólnie Krajeńskim,
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej,
- rozwój ogólnodostępnego zagospodarowania turystycznego na terenie gminy (zwłaszcza ścieżki rowerowe i kąpieliska).

Wskazano także działania o charakterze nie inwestycyjnym lub inwestycyjnym o małej skali:

- utrzymanie bardzo korzystnego ogólnego poziomu funkcjonowania szkół podstawowych i gimnazjów (stan bazy lokalowej oraz sportowej, nauczanie języków obcych),
- poprawa funkcjonowania instytucji kulturalnych na terenie gminy oraz zwiększenie liczby i atrakcyjności oferty kulturalnej,
- poprawa dostępności do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej,
- stworzenie oferty kulturalno-sportowej w celu zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców – zwłaszcza młodzieży,
- wyznaczanie terenów inwestycyjnych,
- zwiększenie liczby parkingów na terenie miasta,
- poprawa stanu wód,
- poprawa funkcjonowania komunikacji publicznej w miejscowościach wiejskich,
- poprawa dostępu do obiektów sportowych (w tym także realizacja nowego zagospodarowania służącego uprawianiu sportu i rekreacji),
- poprawa bezpieczeństwa publicznego i bezpieczeństwa na drogach, w tym doposażenie Straży Pożarnej oraz Policji,
- poprawa dostępu do Internetu,
- poprawa zagospodarowania służącego dzieciom (plac zabaw).

Planowane działania pokrywają się z potrzebami mieszkańców wyrażonymi w badaniach ankietowych przeprowadzonych przez władze powiatu. W opinii mieszkańców gminy Sępólno Krajeńskie najważniejsze postulaty dotyczące zagadnień, którymi powinny zająć się władze gminy, obejmują:

- poprawę jakości dróg i ulic (w tym porządkowanie poboczy i realizacja obwodnicy),
- ograniczanie bezrobocia, tworzenie nowych miejsc pracy, lepsze warunki dla inwestorów,
- jakość i dostępność podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej (w tym stomatolog i specjaliści),
- rozwój kanalizacji,
- rozwój turystyki,
- poprawę stanu albo realizację nowych chodników (w tym często „chodniki na wsi”),
- estetykę, ład i porządek w mieście (w tym zagospodarowanie terenu jeziora).

I.10.2.2. Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Powiatu Sępoleńskiego aktualizacja na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015

Program Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami został przyjęty Uchwałą Nr XX/109/08 Rady Powiatu Sępoleńskiego z dnia 25 czerwca 2008 r. Program obejmuje horyzont czasowy lat 2008-2015, z podziałem na okresy: 2008-2011 i 2012-2015. Nadrzędny cel programu sformułowano następująco: „Powiat sępoleński obszarem wysokiej jakości życia mieszkańców”. Jego osiągnięciu ma służyć realizacja szeregu celów w ramach następujących bloków zagadnień tematycznych:

- gospodarka ściekowa i ochrona wód,
- ochrona powietrza atmosferycznego,
- gospodarka odpadami,
- ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb,
- ochrona przed hałasem i polami elektromagnetycznymi,
- ochrona przyrody różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- pozostała działalność (edukacja ekologiczna, poważne awarie, chemikalia,
- promieniowanie jonizujące, działalność badawczo-rozwojowa).

Tabela 31: Harmonogram realizacyjny Programu Ochrony Środowiska na lata 2008-2015

Cele średnioterminowe	Cele krótkoterminowe
<ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie dla przyszłych pokoleń terenów o wyróżniających się w skali regionu walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych • Utrzymanie różnorodności biologicznej powiatu sępoleńskiego na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym i ponadgatunkowym (ekosystemów i krajobrazu) 	<ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej w celu szczegółowego rozpoznania i udokumentowania zasobów przyrodniczych powiatu • Poprawa różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarze powiatu • Uznawanie kolejnych rezerwatów przyrody • Uznawanie kolejnych pomników przyrody, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i stanowisk dokumentacyjnych przyrody nieożywionej • Zwiększenie lesistości powiatu • Propagowanie programów rolno środowiskowych. • Rewaloryzacja parków podworskich, w szczególności zabytkowych
<p>Utrzymanie dobrej jakości zasobów glebowych przy efektywnym i nieszkodliwym wykorzystaniu potencjału produkcyjnego ziemi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rekultywacja terenów po zakończeniu eksploatacji złoża z przywróceniem użytkowych walorów środowiska • Ochrona gruntów rolnych o wysokich walorach użytkowych • Wprowadzanie zadrzewień przy ciągach komunikacyjnych • Ochrona obszarów wodno-błotnych głównie na gruntach pochodzenia organicznego
<ul style="list-style-type: none"> • Objęcie wszystkich mieszkańców powiatu zorganizowaną zbiórką odpadów • Wylimitowanie nielegalnego składowania odpadów (dzikich wysypisk) • Doskonalenie istniejących systemów gospodarki odpadami: segregacji u źródła i na składowiskach odpadów (wtórnej) • Osiągnięcie docelowych poziomów odzysku odpadów zgodnie z PGO • Wdrożenie systemu zapewniającego pełną ewidencję wytwarzanych odpadów i ich obrotu. • Wdrożenie skutecznego systemu kontroli i nadzoru nad gospodarowaniem odpadami, w tym prowadzenie monitoringu • Realizacja celów określonych w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie powiatu sępoleńskiego • Tworzenie, prowadzenie i doskonalenie międzygminnych kompleksów unieszkodliwiania odpadów komunalnych (KPGO 2010) 	<p>Cele krótkoterminowe są zbieżne ze średnioterminowymi.</p>
<p>Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych powiatu oraz zabezpieczenie potrzeb ludności w zasoby wody pitnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczanie wprowadzanego ze ściekami komunalnymi i przemysłowymi ładunku zanieczyszczeń do wód powierzchniowych • Zaprzestanie odprowadzania ścieków do jezior • Wyposażenie zakładów sektora rolno-spożywczego w oczyszczalnie ścieków zapewniające ociążnięcie wprowadzanych standardów emisji zanieczyszczeń • Usuwanie przyczyn zanieczyszczenia wód podziemnych w szczególności pierwszego poziomu wodonośnego

Cele średnioterminowe	Cele krótkoterminowe
<p>Utrzymanie stanu obecnego (lub jego poprawa) - utrzymywanie wymagań prawnych i standardów emisyjnych w zakresie jakości powietrza (i powstrzymywanie związanych z tym zmian klimatycznych)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz promowanie budownictwa stosującego materiały energooszczędne • Oszczędność surowców i energii • Realizacja powiatowego programu usprawnienia ruchu drogowego na podstawowym układzie ulic Kamienia Kraj., Sępólna Kraj., Sośna i Więcborka • Wydawanie pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza • Sukcesywne wprowadzanie odnawialnych źródeł energii (OZE)
<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie narażenia mieszkańców powiatu na ponadnormatywny hałas emitowany przez środki transportu co doprowadzi do ogólnej poprawy jakości klimatu akustycznego • Utrzymanie istniejącego stanu nie wykazującego przekroczeń wartości dopuszczalnych dla środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie pełnej inwentaryzacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego • Wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż szlaków komunikacyjnych i granic terenów chronionych • Wprowadzenie ustaleń do mpzp sprzyjających ograniczeniu zagrożenia środowiska hałasem • Monitoring hałasu w rejonach szczególnej uciążliwości akustycznej (droga krajowa 25) • Tworzenie w sytuacjach określonych w Prawie ochrony środowiska obszarów ograniczonego użytkowania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POŚ Powiatu Sępoleńskiego

Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Sępoleńskiego zakłada, iż odpady wytworzone na terenie powiatu sępoleńskiego trafiają do jednego z czterech czynnych składowisk zlokalizowanych w każdej z gmin powiatu (w tym zlokalizowanego we Włociborku na terenie gminy Sępólno Krajeńskie). Odpady z terenu powiatu po wyczerpaniu powierzchni gminnych składowisk odpadów będą trafiały na składowisko w Bładowie w powiecie Tucholskim, gmina Tuchola.

I.10.2.3. Plan Ochrony Krajeńskiego Parku Krajobrazowego – operat generalny, Plan ochrony na okres od 1.01.2009 do 31.12.2028

Krajeński Park Krajobrazowy położony jest na terenie sześciu gmin znajdujących się w środkowej części Pojezierza Krajeńskiego, w tym także na terenie gminy Sępólno Krajeńskie. Park krajobrazowy obejmuje wszystkie 23 sołectwa w gminie, z wyłączeniem terenu miasta Sępólno Krajeńskie.

W Planie Ochrony formułuje się cel strategiczny dla Krajeńskiego Parku Krajobrazowego jako „zachowanie unikalnego środowiska przyrodniczego, swoistych cech krajobrazu oraz wartości kulturowych, charakterystycznych dla regionu Pojezierza Krajeńskiego”. Ponadto dokument zawiera kompleksowe informacje dotyczące Parku utworzonego na mocy Rozporządzenia Nr 24/98 Wojewody Bydgoskiego z dnia 17 sierpnia 1998 r. oraz działania zaplanowane do realizacji na jego terenie w okresie od 01.01.2009 r. do 31.12.2028 r.

W dokumencie podjęto się identyfikacji głównych zagrożeń oraz ich negatywnych skutków dla środowiska parku, wraz ze wskazaniem przeciwdziałań koniecznych do realizacji w badanym okresie czasu. Za problemy o najwyższym priorytecie eliminacji uznano m.in.:

- postępujące przesuszenie terenu Parku oraz zagrożenia związane z niewłaściwą ingerencją w stosunki wodne,
- zanieczyszczenia punktowe wód powierzchniowych (powodowane przez zrzuty ścieków),
- zanieczyszczenia obszarowe wód powierzchniowych (powodowane przez intensywne rolnictwo),
- odpady niebezpieczne (brak programu zagospodarowania odpadów niebezpiecznych, głównie azbestowych),
- niezorganizowaną turystykę i rekreację poza wyznaczonymi do tych celów strefami,
- defragmentację krajobrazu, zabudowę rozproszoną, ze szczególnym uwzględnieniem przekształcenia linii brzegowej zbiorników i cieków wodnych,
- intensywne rolnictwo ukierunkowane na produkcję zwierzęcą i monokulturę zbożową,
- niekontrolowaną lokalizację siłowni wiatrowych,

- dewastację obiektów kulturowych.

W stosunku do obszaru całego Parku, a więc zarazem w stosunku do niemalże całej powierzchni gminy Sępólno Krajeńskie, Plan Ochrony przyjmuje ustalenia obejmujące m.in.:

- dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do siedlisk, stałe zwiększanie lesistości, tworzenie stref ekotonów stanowiących ochronę lasów przed zanieczyszczeniami gospodarki rolnej oraz zanieczyszczeniami komunikacyjnymi,
- czynną ochronę terenów torfowisk, łąk i pastwisk, niewielkich śródpolnych zbiorników wodnych i obszarów podmokłych,
- wzbogacanie struktury krajobrazu przez wprowadzanie kęp i pasm roślinności drzewiastej i krzewiastej, żywopłotów itp. wśród pól i łąk,
- ochronę ciągu zadrzewień przydrożnych, wzdłuż cieków wodnych i otaczających zbiorniki wodne, odtwarzanie ciągów zadrzewień wzdłuż dolin rzecznych,
- propagowanie trwałych form użytkowania gruntów, łąk i pastwisk kosztem gruntów ornych,
- zrealizowania jak największej liczby obiektów małej retencji oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków tam gdzie nie ma możliwości budowy kanalizacji,
- odchodzenie od intensywnych form produkcji rolnej oraz propagowanie gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych.

Podkreślana w innych dokumentach konieczność nadania priorytetu w rozwoju gospodarczym gminy turystyce znalazła odzwierciedlenie także w Planie Ochrony Krajeńskiego Parku Krajobrazowego. Przeprowadzona na potrzeby Planu diagnoza wskazała, iż najbardziej atrakcyjnymi turystycznie miejscami gminy Sępólno Krajeńskie są:

- wsie Lutówko i Dziechowo (budujące swą atrakcyjność na bliskości jezior Lutowskiego i Sępoleńskiego oraz ogromnego kompleksu leśnego),
- Jezioro Juchacz i przyległe tereny leśne,
- wieś Trzciany wraz z jeziorami: Pierścionek, Kuchenne, Borówno, Średnie i Głębocek (jako rejon do uprawniania wędkowania z możliwością pełnego wypoczynku),
- wsie Iłowo i Wałdówko (ze względu na walory kulturowe).

Duży potencjał dostrzegany jest także w możliwości rozwoju turystyki rowerowej. W tym celu wskazuje się na konieczność planowania i budowy sieci turystycznych tras rowerowych eksplorujących najbardziej atrakcyjne tereny gminy.

W dokumencie przedstawiono także szereg szczegółowych zaleceń w zakresie sieci osadniczej i budownictwa, których celem jest zachowanie układu przestrzenno-funkcjonalnego sieci osadniczej oraz zachowanie charakteru fizjonomicznego zabudowy jednostek osadniczych, poprzez kształtowanie formy nowych budynków mieszkalnych w nawiązaniu do architektury regionalnej.

Ze względu na duże walory krajobrazowe, poznawcze oraz dydaktyczne postuluje się objęcie ochroną indywidualną następujących najbardziej cennych i eksponowanych w krajobrazie Parku obiektów znajdujących się na terenie gminy Sępólno Krajeńskie:

- najatrakcyjniejsze krajobrazowo części wałów ozowych okolic Trzcian,
- oz położony na wschód od wsi Komierowo,
- fragment ozu na północ od Świdwia, przechodzący przez wał drumlinowy,
- największe drumliny położone w okolicach wsi Zboże i Wysoka Krajeńska.

Ponadto, w kilku miejscach o najwyższych walorach krajobrazowych tworzących naturalne ciągi widokowe zaleca się przygotowanie nowych punktów widokowych. W gminie Sępólno Krajeńskie są to następujące lokalizacje:

- punkt widokowy w pobliżu Dziechowa na wysokości ok. 126 m n.p.m., w środkowej części północnej krawędzi rynny Jeziora Sępoleńskiego (widok w kierunku południowym i południowo-wschodnim na Jezioro Sępoleńskie i jego rynnę oraz na południowe fragmenty Sępólna Krajeńskiego),
- punkt widokowy z szosy w pobliżu zabudowań wsi Wysoka Krajeńska na wysokości ok. 143 m n.p.m. (widok w kierunku zachodnim, północno-zachodnim i południowo-zachodnim na

kompleks drumlinów oraz na rozległą równinę biogeniczną wypełnioną torfem, w dużej części stanowiącą obszar zanikłego jeziora).

Teren Krajeńskiego Parku Krajobrazowego pokrywa się z wieloma terenami systemu obszarów chronionych, o których szerzej napisano w podrozdziale „I.12.1. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY”.

Ponadto, do końca 2028r., na terenie gminy postuluje się utworzenie następujących obszarów ochrony:

- Rezerwat „Juchacz” – projektowany na terenie Nadleśnictwa Lutówko, ok. 4 km na zachód od wsi Lutówko. Głównym celem jego utworzenia jest ochrona gatunków ptaków będących pod ochroną prawną, bytujących na jeziorze Juchacz i w jego bezpośrednim, silnie zabagnionym otoczeniu.
- Rozszerzenie granic rezerwatu „Lutowo” – planuje się poszerzyć obszar o strefę ochronną o łącznej powierzchni 43,32 ha, a także o przylegające do niej, od lat nieużytkowane łąki.
- Rezerwat „Smolarki” oraz rezerwat „Mielec” – proponuje się objąć ochroną dwa obszary zawierające wybrane elementy rynny jezior: Sępoleńskiego, Lutowskiego i kilku innych mniejszych zbiorników.
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina rzeki Sępólnej” – prowadzone są badania w celu ustalenia ostatecznej propozycji przebiegu jego granic.

I.10.3. DOKUMENTY SZCZEBLA LOKALNEGO

I.10.3.1. Strategia Rozwoju Gminy Sępólno Krajeńskie do roku 2010 z perspektywą do roku 2015

Strategia identyfikuje najważniejsze szanse i zagrożenia rozwoju gminy, wyznacza cele i kierunki rozwoju gminy realizujące aspiracje lokalnej społeczności oraz uwzględniające istniejące szanse i zagrożenia rozwoju.

Dokument określa nadrzędny cel rozwoju gminy jako: „Zapewnienie mieszkańcom wysokiej jakości życia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, restrukturyzację rolnictwa oraz właściwą realizację zadań własnych gminy, zwłaszcza w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej i zapewnienia właściwego poziomu edukacji”.

Realizację celu nadrzędnego zapewni realizacja zestawu następujących celów głównych:

- aktywizacja gospodarcza – tworzenie miejsc pracy i aktywne pozyskiwanie inwestorów,
- poprawa wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców,
- rozwój infrastruktury technicznej,
- poprawa sytuacji ekonomicznej ludności rolniczej oraz dostosowanie rolnictwa do potrzeb integracji ze strukturami UE,
- promocja gospodarcza gminy.

Wybrane cele szczegółowe dla gminy przedstawione do realizacji w przedstawionym w Strategii horyzoncie czasowym dotyczą m.in.:

- wyznaczenia, przygotowania i promocji terenów inwestycyjnych,
- wspierania rozwoju przedsiębiorczości na terenach wiejskich gminy, a zwłaszcza rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego, leśno-spożywczego oraz gospodarki leśnej,
- rozwoju szkolnej i ogólnodostępnej bazy sportowo-rekreacyjnej,
- dokończenia realizacji sieci wodociągowej,
- realizacji obwodnicy miasta w ciągu drogi krajowej nr 25,
- właściwej gospodarki odpadami stałymi (wraz z systemem segregacji odpadów),
- poprawy warunków prowadzenia gospodarki rolnej – rozwój infrastruktury dla rolnictwa, poprawy wyposażenia gospodarstw, rozwoju infrastruktury technicznej na terenach wiejskich,
- wsparcia gospodarstw agroturystycznych,
- regularnego opracowywania materiałów promocyjnych (foldery, informatory, przewodniki),
- stworzenia i uaktualniania banku danych inwestycyjnych – zbioru informacji na temat terenów i nieruchomości dostępnych dla inwestorów oraz podmiotów gospodarczych poszukujących kooperantów.

I.10.3.2. Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Gminy Sępólno Krajeńskie aktualizacja na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015

Zaktualizowany w 2008 r. dokument obejmuje dwie perspektywy czasowe: krótkookresową w latach 2008-2011 oraz średniookresową do 2015 r. Jako podstawowy cel ekologiczny na obszarze gminy Sępólno Krajeńskie do 2015 r. przyjęto: „Zapewnienie mieszkańcom wysokiej jakości życia, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, restrukturyzację rolnictwa oraz właściwą realizację zadań własnych gminy, zwłaszcza w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej i zapewnienia właściwego poziomu edukacji”.

W ramach kierunków działań proekologicznych wyznaczono następujące cele średniookresowe do 2015 r.:

w zakresie ochrony przyrody, różnorodności biologicznej i krajobrazu:

- o zachowanie dla przyszłych pokoleń terenów o wyróżniających się w skali regionu walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.
- o utrzymanie różnorodności biologicznej gminy Sępólno Krajeńskie na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym i ponadgatunkowym (ekosystemów i krajobrazu).

w zakresie ochrony i przywrócenia wartości użytkowej gleb:

- o utrzymanie dobrej jakości zasobów glebowych przy efektywnym i nieszkodliwym wykorzystaniu potencjału produkcyjnego ziemi.

w zakresie ochrony przed odpadami:

- o objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowaną zbiórką odpadów,
- o podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy,
- o wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów (tzw. dzikich wysypisk),
- o doskonalenie istniejących systemów gospodarki odpadami: segregacji u źródła i na składowisku odpadów (wtórnej),
- o osiągnięcie docelowych poziomów odzysku odpadów: opakowaniowych, budowlanych, niebezpiecznych, wielkogabarytowych i biodegradowalnych zgodnie z PGO,
- o wdrożenie systemu zapewniającego pełną ewidencję wytwarzanych odpadów i ich obrotu,
- o wdrożenie skutecznego systemu kontroli i nadzoru nad gospodarowaniem odpadami, w tym prowadzenie monitoringu,
- o realizacja celów określonych w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie gminy Sępólno Krajeńskie,
- o tworzenie, prowadzenie i doskonalenie międzygminnych kompleksów unieszkodliwiania odpadów komunalnych („KPGO 2010”).

w zakresie gospodarki ściekowej i ochrona wód:

- o osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych gminy oraz zabezpieczenie potrzeb ludności w zasoby wody pitnej.

w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:

- o utrzymanie stanu obecnego (lub jego poprawa) – utrzymywanie wymagań prawnych i standardów emisyjnych w zakresie jakości powietrza (i powstrzymywanie związanych z tym zmian klimatycznych).

w zakresie ochrony przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym:

- o zmniejszenie narażenia mieszkańców gminy na ponadnormatywny hałas emitowany przez środki transportu co doprowadzi do ogólnej poprawy jakości klimatu akustycznego,
- o utrzymanie istniejącego stanu nie wykazującego przekroczeń wartości dopuszczalnych dla środowiska.

w zakresie pozostałej działalności (edukacja ekologiczna, poważne awarie, chemikalia, promieniowanie jonizujące):

- o ciągle podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa i zapewnienie jej szerokiego dostępu do informacji środowisku i jego ochronie,
- o kształtowanie pełnej świadomości i budzenie zainteresowań społeczeństwa gminy wzajemnie powiązanymi kwestiami ekonomicznymi, społecznymi, politycznymi i ekologicznymi,
- o kształtowanie w społeczeństwie, zwłaszcza wśród młodzieży, poczucia odpowiedzialności za stan i potrzebę ochrony środowiska,

- o umożliwienie każdemu mieszkańcowi powiatu zdobywania wiedzy i umiejętności niezbędnych dla poprawy jakości środowiska,
- o tworzenie nowych wzorców zachowań, kształtowanie postaw, wartości i przekonań jednostek, grup i społeczeństwa, uwzględniających troskę o jakość środowiska,
- o zwiększenie roli wiedzy i innowacyjności w procesie zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego powiatu sępoleńskiego,
- o dążenie do zminimalizowania ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych poprzez nadzór na wszystkim instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii,
- o zmniejszenie narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku życia i pracy.

Ponadto Program wskazuje na konieczność tworzenia nowych obszarów zieleni, obiektów chronionych oraz zalesianie gruntów porolnych.

Celem nadrzędnym polityki ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami na obszarze gminy Sępólno Krajeńskie jest zapobieganie powstawaniu odpadów, przy rozwiązywaniu problemu odpadów „u źródła”, odzyskiwanie surowców i ponowne wykorzystanie odpadów oraz bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów nie wykorzystanych w inny sposób.

Plan zakłada, iż odpady wytworzone na terenie gminy trafiają na składowisko zlokalizowane we Włocibórku. W długiej perspektywie czasowej, po wyczerpaniu powierzchni tego składowiska, odpady będą trafiały na składowisko w Bładowie w powiecie Tucholskim, gmina Tuchola.

I.10.3.3. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Sępólno Krajeńskie na lata 2009-2014

Celem opracowania i wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego w zagrożonych patologiami obszarach miasta. W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych władze gminy stwierdziły, że rewitalizacja stanowi niebywałą szansę na ożywienie miasta zarówno w sferze społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej.

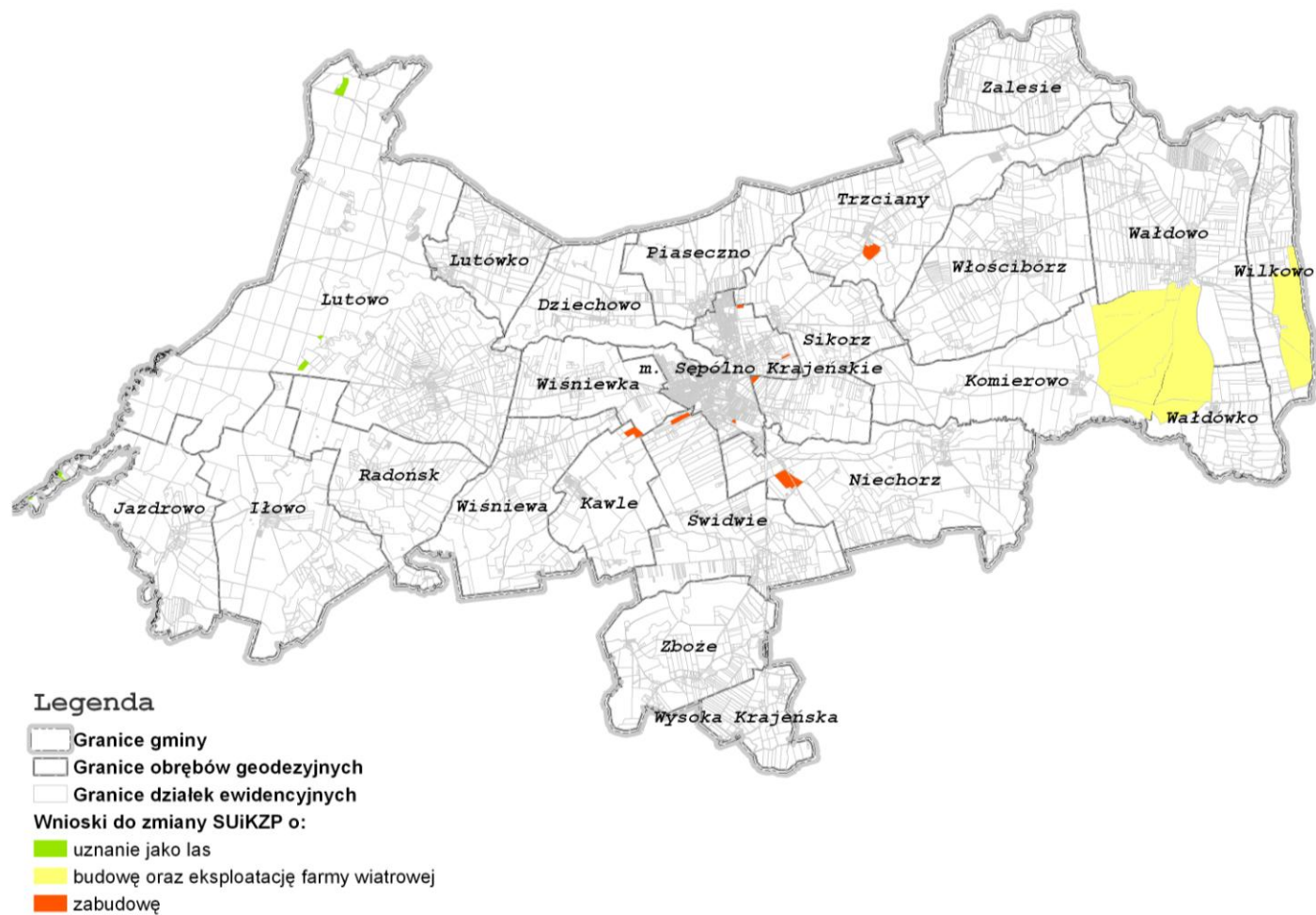
W ramach programu przewidziane są następujące działania finansowane z funduszy zewnętrznych (w tym pochodzących z UE) oraz własnych gminy:

- o kompleksowa rewitalizacja przestrzeni śródmiejskiej,
- o aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rozszerzanie świadomości znaczenia edukacji w życiu zawodowym,
- o stworzenie Centrum Aktywności Gimnazjalisty,
- o indywidualne doradztwo osobom młodym, które nie mogą znaleźć pracy,
- o budowa ogródka jordanowskiego nad rzeką Sępolenką – rodzinnego centrum sportowo-rekreacyjnego dla dzieci i dorosłych,
- o budowa miasteczka rowerowego wraz z skateparkiem,
- o modernizacja drogi krajowej nr 25,
- o przebudowa i podnoszenie standardu dróg gminnych oraz chodników w obszarze „Stare Miasto”,
- o zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu, poprzez budowę szeroko-pasmowych sieci internetowych,
- o rozbudowa i doposażenie istniejących placówek przedszkolnych,
- o projekty szkoleniowe o charakterze społecznym.

I.10.4. WNIOSKI ZŁOŻONE DO SUIKZP

Na etapie składania wniosków do SUIKZP, do Urzędu Miejskiego w Sępólnie Krajeńskiej wpłynęło 21 wniosków, w tym 11 wniosków złożonych przez instytucje. Pozostałe wnioski składane były głównie przez mieszkańców gminy. Przedmiotem analizowanych wniosków była przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa i mieszkaniowo-usługowa. Mieszkańcy wnioskowali również o rozwój zabudowy usługowo-rzemieślniczej. Jeden z wniosków dotyczył budowy farmy wiatrowej we fragmentach sołectw: Komierowo, Wałdowo, Wałdówko oraz Wilkowo.

Rysunek 4: Rozmieszczenie wniosków złożonych do SUIKZP

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Tabela 32: Wykaz wniosków złożonych przez instytucje do zmiany studium

Lp.	Data wpływu wniosku	Nazwa instytucji	Przedmiot wniosku
1	2	3	4
11	2009-12-21	Kujawsko-Pomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Włocławku Oddział Rejonowy w Bydgoszczy, ul. Paderewskiego 26, 85-197 Bydgoszcz	Kujawsko-Pomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Włocławku Oddział Rejonowy w Bydgoszczy informuje, że w imieniu Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego administruje śródlądowymi wodami powierzchniowymi, stanowiącymi własność publiczną, istotnymi dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa. Na terenie objętym studium są to następujące ciek: Kamionka, Sępolenka, Orla, Kanał Jeleń i Rów Kawelski. Biorąc pod uwagę możliwość przyszłej modernizacji - regulacji tych cieków dla potrzeb poprawy warunków przepływu wód i ochrony przeciwpowodziowej terenów przyległych wnosimy o uwzględnienie w opracowywanym studium pasa technologicznego, o szerokości po około 5 m na obu brzegach cieków, wolnego od infrastruktury technicznej, uniemożliwiającej ewentualne nasze przyszłe działania inwestycyjne.
12	2009-12-17	Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu Delegatura w Bydgoszczy, ul. Jezuicka 2, 85-102 Bydgoszcz	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2003 r., nr 80, poz. 717 z późn. zm.) w studium powinny być uwzględnione uwarunkowania, wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska kulturowego. 2. Problematyka ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego, stanowiących trwałe i istotny element struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, powinna być uwzględniona we wszystkich fazach opracowania Studium. 3. Opracowywanie w/w problematyki należy do zadań zespołu autorskiego, sporządzającego Studium. Ze względu na konieczność dokonania analizy stanu i funkcjonowania środowiska kulturowego oraz określenia warunków ochrony, zagadnienia te powinny być opracowane z udziałem odpowiednich specjalistów. 4. Podobnie jak w przypadku innych zagadnień specjalistycznych, problematyka ochrony środowiska kulturowego wymaga uwzględnienia w zapisach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. 5. Zakres przedmiotowy, jak i kierunki działań powinny dotyczyć: - spełnienia wymagań ochrony zasobów środowiska kulturowego na podstawie art. 19 ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. nr 162, poz. 1568 z późn. zm.); - rozszerzenia ochrony na zasoby posiadające wartości dla tożsamości kulturowej miejsc i obszarów; - poprawy stanu i funkcjonowania oraz kształtowania nowych wartości środowiska kulturowego; - minimalizacji zagrożeń wartości kulturowych i krajobrazowych. 6. W przypadku projektowania terenów pod elektrownie wiatrowe należy uwzględnić wymóg opracowania dla tych terenów Studium ochrony krajobrazu kulturowego. 7. Zgodnie z art. 23 ustawy z 27 marca 2003 r. o panowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r., nr 80 poz. 717 z późn. zm.), Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków udostępni zespołowi autorskiemu materiały i opracowania dotyczące zasobów kulturowych gminy, znajdujące się w zbiorach Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Toruniu Delegatura w Bydgoszczy. 8. Zgodnie z art. 11 pkt 8c ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003 r. studium uwarunkowań i kierunków należy przedłożyć do zaopiniowania Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków.
13	2009-12-15	Nadleśnictwo Lutówko, 89-407 Lutówko	Wnosi o uwzględnienie w opracowywanym Studium (...) uznania jako las wymienionych powierzchni: 95/2LP - RV; 157/3LP - ŁIV; 157/4LP - ŁIV; 164/1LP - RV; 164/1LP - RVI; 222/7LP - ŁV; 235/2LP - ŁV

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Data wpływu wniosku	Nazwa instytucji	Przedmiot wniosku
14	2009-12-14	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Lech Jaworski Zastępca Dyrektora Oddziału ds. Przygotowania Inwestycji	<p>1. Uwzględnić aktualny przebieg DK25 i rozwiązania techniczne zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (dz. U. z 1999 r. Nr 43 poz. 430) dla dróg klasy GP o przekroju jedno jezdniowym.</p> <p>2. Sposób powiązań komunikacyjnych terenów przyległych do DK25 przewidywać w taki sposób, aby zachowane zostały wymagane odległości pomiędzy sąsiednimi skrzyżowaniami. W tym celu konieczne jest ograniczenie liczby skrzyżowań i zjazdów, przewidywanie obsługi terenów poprzez istniejące i projektowane drogi niższych kategorii, w tym planowanie rezerw pod przyszłe gminne drogi zbierająco-rozprowadzające - zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (dz. U. z 1999 r. Nr 43 poz. 430). Wskazane jest przeprowadzenie analizy ilości niezbędnych włączeń dróg niższych kategorii do drogi krajowej oraz wprowadzenie zakazu budowy zjazdów z drogi krajowej.</p> <p>3. Uwzględnić w SUIKZP przebieg planowanej obwodnicy miasta Sępólna Krajeńskiego, zgodnie z opracowanym Studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowym. Do chwili wyznaczenia ostatecznego przebiegu projektowanej obwodnicy, należy wariantowo uwzględnić wszystkie przewidziane w STEŚ rozwiązania. Powiązania komunikacyjne z pozostałą siecią dróg dla projektowanej obwodnicy należy przyjąć zgodnie z przygotowywaną dokumentacją ww. obwodnicy, docelowo droga klasy GP o przekroju jedno jezdniowym.</p> <p>4. Zgodnie z art. 35 ust. 2 Ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115 z późn. zm.) wskazane jest również, dla obszarów bezpośrednio przyległych do obecnego przebiegu DK25 i planowanej obwodnicy, aby nie przewidywać lokalizacji obszarów dla funkcjonowania których sąsiedztwo drogi mogłoby mieć negatywny wpływ. Funkcje jakich nie należy przewidywać należy przyjąć zgodnie z załącznikiem nr 1 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 120, poz. 826).</p>
15	2009-11-27	Polskie Koleje Państwowe S.A. Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Bydgoszczy, ul. Z. Augusta 7, 851-959 Bydgoszcz	Zachowanie istniejącej dotychczasowej funkcji (przeznaczenia) nieruchomości PKP SA w projektowanych zmianach studium.
16	2009-11-27	Wojewoda Kujawsko-Pomorski	Informuję, że przedmiotową zmianę studium należy opracować zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.), ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 28, poz. 150 z późn. zm.), rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233) oraz normami prawnymi i przepisami ustaw odrębnych, mającymi zastosowanie przy wykonywaniu ww. opracowania.
17	2009-11-25	Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego	Nie wnoszę uwag do zmiany studium.
18	2009-12-07	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, ul. M. Skłodowskiej Curie 73, 87-100 Toruń	<p>W przedmiotowej zmianie studium uwzględnić należy zadania o znaczeniu krajowym:</p> <ul style="list-style-type: none"> o zadanie nr 2 - ochrona gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze, o zadanie nr 14 - przebudowa drogi krajowej nr 25, <p>oraz znaczeniu wojewódzkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> o zadanie nr 39 - opracowanie programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla obszaru województwa kujawsko-pomorskiego, o zadanie nr 40 - realizacja programu zwiększenia lesistości i zadrzewień województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2001-2020, o zadanie nr 41 - powiększenie Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Wisły i Krajeńskiego Parku Krajobrazowego, o zadanie nr 45 - opracowanie planu ochrony Krajeńskiego Parku Krajobrazowego, o zadanie nr 46 - opracowanie i ustanowienie planów ochrony dla wszystkich rezerwatów przyrody,

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

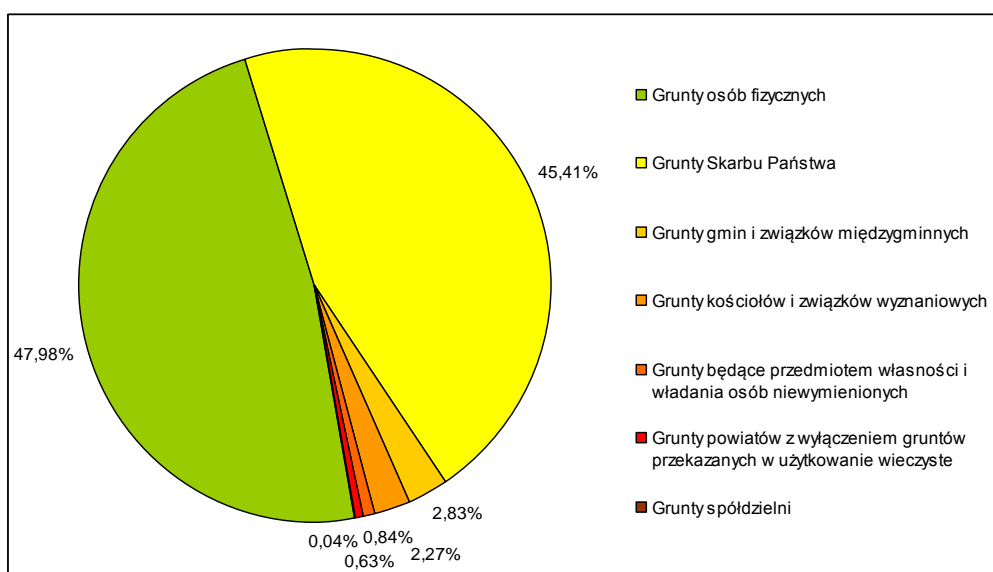
Lp.	Data wpływu wniosku	Nazwa instytucji	Przedmiot wniosku
			<ul style="list-style-type: none"> o zadanie nr 49 - realizacja obiektów małej retencji wód, w szczególności w zlewniach: Noteci, Welny, Orli, Kamionki, Sępolenki, Krówki, Osy, Lutryny, Rypienicy, Strugi Toruńskiej i Rużca, o zadanie nr 50 - likwidacja składowisk odpadów stwarzających zagrożenia dla środowiska i rekultywacja nieczynnych składowisk odpadów, o zadanie nr 52 - rekultywacja zdegradowanych jezior z należyтым rozpoznaniem uwarunkowań i celowości takich zabiegów, o zadanie nr 53 - rewaloryzacja historycznych układów urbanistycznych, zadanie nr 84 - przebudowa drogi wojewódzkiej nr 241, o zadanie nr 177 - budowa gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Nakło - Mrocza - Sępólno Krajeńskie Dn 250mm/150mm. Dodatkowo w projekcie studium należy uwzględnić fakt, iż na terenie gminy znajduje się projektowany w ramach sieci Natura 2000 Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk pn. "Dolina Łobzonki". Informuję również, iż trwają prace związane z przystąpieniem przez Województwo Kujawsko-Pomorskie do zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa (Uchwała Nr VII/91/07 Sejmiku Kujawsko-Pomorskiego z dnia 23 kwietnia 2007 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego).
19	2009-12-09	Enea Operator Grupa Enea	W projekcie zmiany należy uwzględnić potrzeby w zakresie budowy i rozbudowy urządzeń elektroenergetycznych wynikające z opracowanych i pozytywnie zaopiniowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
20	2009-12-11	Pomorska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Bydgoszczy ul. Jagiellońska 42, 85-097 Bydgoszcz	<p>1. Gaz ziemny na teren gminy doprowadzany jest gazociągiem wysokiego ciśnienia DN 150 z kierunku Chojnic do istniejącej stacji gazowej wysokiego ciśnienia o przepustowości Q = 600m³/h, usytuowanej w m. Sikorz. Gazociąg ten stanowi źródło zasilania dla miasta i gminy Sępólno Krajeńskie. Wobec powyższego prosimy o zweryfikowanie legendy na załączniku graficznym studium i zastąpienie zapisu: Projektowana Stacja Redukcyjna Gazu, zapisem: Istniejąca Stacja Gazowa Wysokiego Ciśnienia.</p> <p>2. Miasto Sępólno Krajeńskie zasilane jest gazem ziemnym ze stacji gazowej wysokiego ciśnienia w Sikorzu poprzez rozdzielcze gazociągi niskiego i średniego ciśnienia, które sukcesywnie są rozbudowywane na podstawie zawartych umów przyłączeniowych.</p> <p>3. Gazyfikacja gminy na chwilę obecną nie jest uwzględniona w planach rozwoju na lata 2009-2013, ponieważ brak jest zgłoszeń z przedmiotowego obszaru o strategicznych odbiorcach gazu, którzy zapewniliby efektywność ekonomiczną inwestycji. Sytuacja ta nie wyklucza jednak zmiany naszych planów w przypadku pojawienia się potencjalnych odbiorców i równoczesnym zaistnieniu warunków technicznych umożliwiających gazyfikację kolejnych miejscowości.</p> <p>4. Wyjaśniamy, że gazyfikacja poszczególnych miejscowości na terenie gminy lub ulic w mieście może być realizowana w oparciu o pozytywne wskaźniki ekonomiczne i możliwości techniczne, zgodnie z uwarunkowaniami wynikającymi z ustawy Prawo energetyczne wraz z zarządzeniami wykonawczymi.</p> <p>5. Informujemy, że zgodnie z obowiązującą Koncepcji Gazyfikacji pomorskiego Operatora Systemu Dystrybucyjnego Sp z o.o. na lata 2007-2025, Wydanie I, grudzień 2007 (dnia 6 października 2008 r. nastąpiła zmiana nazwy firmy na Pomorska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.), w ramach poprawy warunków eksploatacyjnych sieci gazowej wysokiego ciśnienia na obszarze działania naszej spółki planowana jest budowa dystrybucyjnego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 200 relacji Nakło-Mrocza-Sępólno Krajeńskie. Inwestycja ta ujęta jest w planach rozwoju na lata 2009-2013 w przypadku pozyskania zewnętrznych środków.</p>
21	2010-01-07	Polska Agencja Żeglugi Powietrznej, ul. Wieżowa 8, 02-147 Warszawa	Polska Agencja Żeglugi Powietrznej nie zgłasza żadnych wniosków w w/w sprawie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

I.11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Gmina Sępólno Krajeńskie zajmuje powierzchnię 22 883 ha w tym 2,5% stanowi obszar miasta. Największy udział procentowy w strukturze własności przypada gruntom prywatnym (10 990 ha). Zarówno dla terenu miasta, jak i obszarów wiejskich ich udział kształtuje się na podobnym poziomie, stanowiąc ponad 40%. Wśród nich na obszarach wiejskich wyraźnie dominują grunty wchodzące w skład gospodarstw rolnych (96% pow. gruntów osób fizycznych na obszarach wiejskich), zaś w mieście stanowią 31%. Skarb Państwa jest właścicielem ok. 45% powierzchni gruntów w gminie, z czego ok. 63% jest w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Wśród pozostałych gruntów większą powierzchnią odznaczają się tereny należące do kościołów i związków wyznaniowych – 519 ha, natomiast gmina jest właścicielem gruntów o łącznej powierzchni 595 ha, co stanowi ok. 2,6% powierzchni gminy. Poniżej został zamieszczony wykres obrazujący strukturę własności gruntów w gminie.

Wykres 28: Struktura własności gruntów w gminie Sępólno Krajeńskie wg grup rejestrowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PODGiK

I.12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

I.12.1. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY

Prawnie ustanowionymi formami ochrony przyrody na obszarze gminy Sępólno Krajeńskie są:

- Rezerwaty przyrody:
 - Buczyzna
 - Dęby Krajeńskie
 - Gaj Krajeński
 - Lutowo
- Krajeński Park Krajobrazowy,
- Pomniki przyrody (40)
- Użytki ekologiczne (56)
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Torfowisko Messy”

Ponadto na terenie gminy znajduje się projektowany obszar Natura 2000 – Dolina Łobzonki PLH300040 (obecnie przekazany do Komisji Europejskiej).

Występowanie prawnie ustanowionych form ochrony przyrody zostało przedstawione na schemacie nr 9 pt. „Rozmieszczenie obszarów i obiektów cennych przyrodniczo” oraz mapie „Uwarunkowania”.

I.12.1.1. Rezerwaty przyrody

Buczyna znajduje się w obrębie ewidencyjnym Lutówko, zajmując powierzchnię 20,01 ha. Cel ochrony/typ rezerwatu – drzewostan bukowy / leśny, biocenotyczny. Na wskazanym obszarze występuje żyzna buczyna niżowa (*Melico-Fagetum*) o bogatym i charakterystycznym składzie gatunkowym. Podstawę prawną objęcia obszaru formą ochrony przyrody stanowi Rozporządzenie nr 247/00 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dn. 7.12.2000 r. (Dz. Urz. Woj. Kuj. – Pom. z 2001 r. Nr 3, poz. 24). Obszar obecnie jest objęty ochroną w zakresie prawa międzynarodowego, gdyż jest położony w projektowanym obszarze „Dolina Łobzonki PLH300040”.

Dęby Krajeńskie znajduje się w obrębie ewidencyjnym Lutówko, zajmując powierzchnię 45,83 ha. Cel ochrony/typ rezerwatu – las grądowy z drzewostanem dębowo-bukowym / leśny, biocenotyczny. Wskazany obszar pokrywa las dębowo – bukowy. Podstawę prawną objęcia obszaru formą ochrony przyrody stanowi Rozporządzenie nr 249/00 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dn. 07.12.2000 r. (Dz. Urz. Kuj. Pom. z 2001 r. Nr 3, poz. 26). Obszar obecnie jest objęty ochroną w zakresie prawa międzynarodowego, gdyż jest położony w projektowanym specjalnym obszarze ochrony siedlisk „Dolina Łobzonki PLH300040”.

Gaj Krajeński znajduje się w obrębie ewidencyjnym Lutówko, zajmując powierzchnię 10,04 ha. Cel ochrony/typ rezerwatu – drzewostan bukowy / leśny, biocenotyczny. Wskazany obszar pokrywa drzewostan bukowo – dębowy. Podstawę prawną objęcia obszaru formą ochrony przyrody stanowi Zarządzenie ML i PD z 03.03.1965 r. (Mon. Pl. Nr 23, poz. 121). Obszar obecnie jest objęty ochroną w zakresie prawa międzynarodowego, gdyż jest położony w projektowanym obszarze „Dolina Łobzonki PLH300040”.

Lutowo znajduje się w obrębie ewidencyjnym Lutówko, zajmując powierzchnię 19,39 ha. Cel ochrony/typ rezerwatu – bór bagienny / leśny, ekosystemowy. Wskazany obszar pokrywa bór bagienny. Podstawę prawną objęcia obszaru formą ochrony przyrody stanowi Zarządzenie ML i PD z 14.01.1963 r. (Mon. Pl. Nr 13, poz. 75). Obszar obecnie jest objęty ochroną w zakresie prawa międzynarodowego, gdyż jest położony w projektowanym obszarze „Dolina Łobzonki PLH300040”.

I.12.1.2. Krajeński Park Krajobrazowy

Został powołany na mocy Rozporządzenia nr 24/98 Wojewody Bydgoskiego z dn. 17 sierpnia 1998 r. w sprawie utworzenia parku krajobrazowego pod nazwą Krajeński Park Krajobrazowy (Dz. Urz. Woj. Bydgoskiego z 1998 roku nr 61, poz. 344). Obecnie KPK funkcjonuje na mocy

Rozporządzenia Nr 21/2005 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 12 września 2005 r. w sprawie Krajeńskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. Nr 108 poz. 1875 z 2005 roku).

Zajmuje powierzchnię 73850 ha. Swym obszarem obejmuje większość terenów uprawianych rolniczo (67%) i jest największym parkiem w województwie kujawsko-pomorskim. Tereny leśne zajmują tu 27%. Bogactwo form rzeźby tego terenu związane jest ze zlodowaceniem bałtyckim i występują tu dobrze zachowane formy morfologiczne, takie jak: ozy, drumliny, kemy, wzniesienia morenowe, rynny jeziorne. Najwyższe wzniesienie w Krajeńskim Parku Krajobrazowym i jednocześnie najwyższy punkt województwa kujawsko-pomorskiego – Czarna Góra znajduje się w Górach Obkaskich i liczy 189 m n.p.m. Do rzadkich roślin torfowiskowych występujących na terenie parku należą m.in.: roszciska okrągłolistna i długolistna, żurawina błotna, modrzewnica zwyczajna, borówka bagienna i bagno zwyczajne, a z wodnych – masowo występuje grąziel żółty i grzybień biały. Do gatunków chronionych i gniazdujących na Krajnie należą: bocian czarny, czaple, łabędzie, rybołów, bielik, puchacz, bąk i masowo żuraw. Natomiast z ssaków coraz liczniej występują: wydry, bobry i rzadko łos. Spośród gadów i płazów występują: jaszczurki, zaskrońce, padalce i żmije. Fragment Krajeńskiego Parku Krajobrazowego jest objęty ochroną w zakresie prawa międzynarodowego, gdyż jest położony w projektowanym obszarze „Dolina Łobzonki PLH300040”.

Rozporządzenie Nr 21/2005 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 12 września 2005 r. w sprawie Krajeńskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. Nr 108 poz. 1875 z 2005 roku) w KPK wprowadza następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późno zm.);
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- 8) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno - błotnych;
- 9) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 10) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- 11) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- 12) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- 13) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Dla Krajeńskiego Parku Krajobrazowego został sporządzony Plan Ochrony na okres od 01.01.2009 do 31.12.2028 – Rozporządzenie Nr 8 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 27 maja 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Krajeńskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. Nr 57 poz. 1173 z 2009 roku).

I.12.1.3. Obszar Natura 2000

Na terenie gminy znajduje się projektowany obszar Natura 2000 „Dolina Łobzonki PLH 300040”.

Obszar chroni dolinę rzeki Łobżonka od jej źródeł do miejscowości Wyrzysk wraz z fragmentami jej dopływów: Lubczą i Orlą oraz tereny do nich przyległe. Łobżonka na wielu odcinkach przybiera charakter rzek podgórskich, meandrując w wąskim wąwozie o stromych stokach. Dno rzeki ma przeważnie charakter żwirowo-piaszczysty.

Dobrze zaznaczony jest gradient zbiorowisk leśnych, charakterystycznym dla krajobrazu Pomorza i Kujaw - od buczyny, przez wąski pas grądu aż po łąg. Występują tu m.in. następujące siedliska:

- Murawy kserotermiczne – nasłonecznione stoki,
- Torfowiska niskie – dolina rzeki o wolniejszym przepływie,
- Grądy,
- Łąki pełnikowe,
- Torfowiska alkaliczne

Ostoję wyróżnia obecność bogatych florystycznie, właściwie wykształconych ekstensywnie użytkowanych łąk. Obszar ten jest bogaty w siedliska i gatunki chronione Dyrektywą Rady 92/43/EWG.

Ostoja pełni rolę korytarza o znaczeniu ponadregionalnym.

I.12.1.4. Pomniki przyrody

Na obszarze gminy Sępólno Krajeńskie znajduje się 40 obiektów objętych ochroną w formie pomników przyrody. Wśród powyższych obiektów znajdują się: aleje (1), grupy drzew (17), pomniki obszarowe (1), pojedyncze drzewa (20) oraz gład narzutowy (1).

1. Osiem dębów bezszypułkowych o obwodach w pierśnicy: 654, 492, 484, 445, 423, 383, 327 i 327 cm, **lipa drobnolistna** o obwodzie w pierśnicy 411 cm, **lipa drobnolistna trójwierzchołkowa** o obwodach w pierśnicy 292/252/228 cm oraz **cis pospolity** o obwodzie w pierśnicy 129 cm rosnące w zabytkowym parku pałacowym (nr rej. zabytków A/214/1-4) na działce ewidencyjnej nr 38/3 obręb Komierowo w miejscowości Komierowo. Nr rejestru wojewódzkiego - 571 i 573.

2. Trzy dęby szypułkowe o obwodach w pierśnicy: 615, 472 i 312 cm rosnące w parku dworskim na działce ewidencyjnej nr 43/2 obręb Komierowo w miejscowości Komierówko. Nr rejestru wojewódzkiego - 572.

3. Dwa dęby szypułkowe o obwodach w pierśnicy 360 i 330 cm rosnące w parku wiejskim na działce ewidencyjnej nr 61/2 w miejscowości Komierówko. Nr rejestru wojewódzkiego - 1112.

4. Dwie lipy drobnolistne o obwodach w pierśnicy 457 i 350 cm oraz **wiąz szypułkowy** o obwodzie w pierśnicy 314 cm rosnące wzdłuż drogi od Nadleśnictwa w kierunku Szkoły Podstawowej w miejscowości Lutówko. Nr rejestru wojewódzkiego - 1157.

5. Osiem buków zwyczajnych o obwodach w pierśnicy: 450, 399, 387, 355, 348, 327, 324 i 312 cm rosnących przy drodze z Sępólno Krajeńskiego do Lutówka między miejscowościami: Piaseczno i Dziechowo. Nr rejestru wojewódzkiego - 1158.

6. Wierzba biała o obwodzie w pierśnicy 333 cm rosnąca przy drodze polnej obok gospodarstwa na działce ewidencyjnej nr 2 obręb miasto Sępólno Krajeńskie 5 przy ulicy Komierowskiej w miejscowości Sępólno Krajeńskie. Nr rejestru wojewódzkiego - 837.

7. Dąb bezszypułkowy o obwodzie w pierśnicy 255 cm rosnący przy skrzyżowaniu ulic Sienkiewicza Henryka i Koronowskiej na działce ewidencyjnej nr 514 obręb miasto Sępólno Krajeńskie 4 w miejscowości Sępólno Krajeńskie. Nr rejestru wojewódzkiego - 838.

8. Klon jawor o obwodzie w pierśnicy 342 cm rosnący w zabytkowym parku dworskim (nr rej. zabytków 103/A) na działce ewidencyjnej nr 190 obręb Trzciany w miejscowości Skarpa. Nr rejestru wojewódzkiego - 574.

9. Klon zwyczajny o obwodzie w pierśnicy 285 cm, **dwa graby zwyczajne** o obwodach w pierśnicy 315 i 285 cm, **dąb szypułkowy** o obwodzie w pierśnicy 360 cm oraz **jedenaste buków zwyczajnych** o obwodach w pierśnicy od 360 do 255 cm rosnące w parku dworskim na działce ewidencyjnej nr 111 w miejscowości Trzciany. Nr rejestru wojewódzkiego - 1113.

10. Trzy lipy drobnolistne o obwodach w pierśnicy: 490, 360 i 330 cm, **buk zwyczajny** o obwodzie w pierśnicy 530 cm oraz **pięć jesionów wyniosłych** o obwodach w pierśnicy od 540 do 285 cm rosnące w parku dworskim na działce ewidencyjnej nr 26/1 w miejscowości: Wałdówko. Nr rejestru wojewódzkiego - 1114.

11. Głaz narzutowy o obwodzie 352 cm znajdujący się w oddziale 89Ag leśnictwa Gaj obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działce ewidencyjnej nr 89/5 obrębu Lutowo między miejscowościami: Witkowo i Dąbrowa. Nr rejestru wojewódzkiego - 582.

12. Trzy dęby szypułkowe o obwodach w pierśnicy: 285, 285 i 282 cm rosnące w oddziale 95b leśnictwa Gaj obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko w pobliżu miejscowości Gaj. Nr rejestru wojewódzkiego - 839.

13. Dwa dęby szypułkowe o obwodach w pierśnicy 384 i 360 cm rosnące w oddziale 96a leśnictwa Gaj obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko w pobliżu miejscowości Gaj. Nr rejestru wojewódzkiego - 840.

14. Jednostronna aleja złożona z siedemnastu dębów szypułkowych o obwodach w pierśnicy od 408 do 203 cm rosnąca w oddziale 96a, b, f, leśnictwa Gaj obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko w pobliżu miejscowości Gaj. Nr rejestru wojewódzkiego - 841.

15. Dąb szypułkowy o obwodzie w pierśnicy 297 cm rosnący w oddziale 101d leśnictwa Gaj obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko w miejscowości Dąbrowa. Nr rejestru wojewódzkiego - 842.

16. Dąb szypułkowy o obwodzie w pierśnicy 439 cm rosnący w oddziale 106b leśnictwa Gaj obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko w miejscowości Dąbrowa. Nr rejestru wojewódzkiego - 843.

17. Dąb szypułkowy o obwodzie w pierśnicy 452 cm rosnący w oddziale 113a leśnictwa Gaj obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko. Nr rejestru wojewódzkiego - 844.

18. Dąb szypułkowy o obwodzie w pierśnicy 482 cm rosnący w oddziale 113d leśnictwa Gaj obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko w pobliżu miejscowości: Gaj. Nr rejestru wojewódzkiego - 845.

19. Dąb szypułkowy o nazwie „Cezary” o obwodzie w pierśnicy 518 cm rosnący w oddziale nr 115a leśnictwa Gaj obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko, na działce ewidencyjnej nr 115 LP obrębu Lutowo w miejscowości Lutówko. Nr rejestru wojewódzkiego - 1392.

20. Dwa dęby szypułkowe o obwodach w pierśnicy 350 i 319 cm oraz buk zwyczajny o obwodzie w pierśnicy 312 cm rosnące w oddziale 117b leśnictwa Gaj obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działce ewidencyjnej 117 LP obrębu Lutowo. Nr rejestru wojewódzkiego - 846.

21. Trzy dęby bezszypułkowe o obwodach w pierśnicy: 400, 354 i 343 cm rosnące w oddziale 119b leśnictwa Gaj obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działkach ewidencyjnych nr 119, 120 i 122/1 LP obrębu Lutowo w pobliżu miejscowości Witkowo. Nr rejestru wojewódzkiego - 576.

22. Wiąz szypułkowy o obwodzie w pierśnicy 386 cm rosnący w oddziale nr 119b leśnictwa Gaj obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko, na działce ewidencyjnej nr 119 LP obrębu Lutowo w miejscowości Gaj. Nr rejestru wojewódzkiego - 1393.

23. Dwadzieścia jeden dębów bezszypułkowych o obwodach w pierśnicy od 426 do 275, cm, oraz **jesion wyniosły** o obwodzie w pierśnicy 376 cm rosnących w oddziale 119c,d leśnictwa Gaj obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działkach ewidencyjnych nr 119, 120 i 122/1 LP obrębu Lutowo w pobliżu miejscowości Witkowo. Nr rejestru wojewódzkiego – 577,578.

24. Dąb bezszypułkowy o obwodzie w pierśnicy 352 cm rosnący w oddziale 120a leśnictwa Gaj obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działce ewidencyjnej nr 120 LP obrębu Lutowo w pobliżu miejscowości Lutówko. Nr rejestru wojewódzkiego - 575 i 579.

25. Pięć dębów bezszypułkowych o obwodach w pierśnicy: 452, 318, 304, 300 i 296 cm rosnących w oddziale 120b leśnictwa Gaj obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działkach ewidencyjnych nr 119, 120 i 122/1 LP obrębu Lutowo w pobliżu miejscowości Witkowo. Nr rejestru wojewódzkiego - 580.

26. Dąb szypułkowy o obwodzie w pierśnicy 386 cm rosnący w oddziale nr 120b leśnictwa Gaj obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działce ewidencyjnej nr 120 LP obrębu Lutowo w miejscowości Gaj. Nr rejestru wojewódzkiego - 1394.

27. Buk zwyczajny o obwodzie w pierśnicy 349 cm rosnący przy drodze: Iłowo - Lipka - Lutowo w oddziale 173a leśnictwa Iłowo obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działce ewidencyjnej nr 173 LP obrębu Iłowo w pobliżu miejscowości: Kacze Rajce. Nr rejestru wojewódzkiego - 581.

28. Buk zwyczajny o obwodzie w pierśnicy 415 cm rosnący w oddziale 111d leśnictwa Lutowo obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działce ewidencyjnej nr 111/6 LP obrębu Lutówko w miejscowości Lutówko. Nr rejestru wojewódzkiego - 583.

29. Cztery dęby bezszypułkowe o obwodach w pierśnicy: 507, 507, 389 i 376 cm rosnące w oddziale 115a leśnictwa Lutowo obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działce ewidencyjnej nr 115 LP obrębu Lutowo w pobliżu miejscowości Dąbrowa. Nr rejestru wojewódzkiego - 584.

30. Dwa dęby bezszypułkowe o nazwie "Jaś i Małgosia" o obwodach w pierśnicy 467 i 410 cm rosnące w oddziale 122g leśnictwa Lutowo obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działce ewidencyjnej nr 122/1 LP obrębu Lutowo w miejscowości Lutówko. Nr rejestru wojewódzkiego - 585.

31. Dąb bezszypułkowy o obwodzie w pierśnicy 341 cm oraz **buk zwyczajny** o obwodzie w pierśnicy 428 cm rosnące w oddziale 123h leśnictwa Lutowo obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działce ewidencyjnej nr 123/2 LP obrębu Lutowo między miejscowościami: Dąbrowa i Lutówko. Nr rejestru wojewódzkiego - 586.

32. Buk zwyczajny o obwodzie w pierśnicy 438 cm rosnący w oddziale 124i leśnictwa Lutowo obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działce ewidencyjnej nr 124 LP obrębu Lutowo w pobliżu miejscowości Lutówko. Nr rejestru wojewódzkiego - 587.

33. Dąb bezszypułkowy o obwodzie w pierśnicy 373 cm rosnący w oddziale 136g leśnictwa Lutowo obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działce ewidencyjnej nr 136/2 LP obrębu Lutowo w pobliżu miejscowości Lutówko. Nr rejestru wojewódzkiego - 588.

34. Fragment drzewostanu dębowego z domieszką buka zwyczajnego zajmujący powierzchnię 6 ha o stanowiący oddział 137b leśnictwa Lutowo obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko w pobliżu miejscowości Lutówko. Nr rejestru wojewódzkiego - 847.

35. Buk zwyczajny o obwodzie w pierśnicy 346 cm rosnący w oddziale 140b leśnictwa Lutowo obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działce ewidencyjnej nr 140/1 LP obrębu Lutowo w pobliżu miejscowości Lutówko. Nr rejestru wojewódzkiego - 589.

36. Dąb bezszypułkowy o obwodzie w pierśnicy 319 cm rosnący w oddziale 141a leśnictwa Lutowo obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działce ewidencyjnej nr 141 LP obrębu Lutowo w pobliżu miejscowości Lutówko. Nr rejestru wojewódzkiego - 590.

37. Dwa buki zwyczajne o obwodzie w pierśnicy 350, 312 cm rosnące w oddziale 177 b leśnictwa Lutowo obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działce ewidencyjnej nr 177/1 LP obrębu Lutowo w pobliżu miejscowości Czyżkowo. Nr rejestru wojewódzkiego - 591.

38. Dąb bezszypułkowy o obwodzie w pierśnicy 345 cm rosnący w oddziale 211b leśnictwa Zalesiak obrębu Lutówko nadleśnictwa Lutówko na działce ewidencyjnej nr 211/4 LP obrębu Jazdrowo w miejscowości Czyżkowski Młyn. Nr rejestru wojewódzkiego - 592.

39. Jałowiec pospolity sześciowierzchołkowy o obwodach w pierśnicy 80/59/56/52/29/28 cm rosnący w trzydziestoletnim lesie sosnowym w pobliżu gospodarstwa Pana Korzeniewskiego w miejscowości Wiśniewka. Nr rejestru wojewódzkiego - 593.

40. Dąb szypułkowy o obwodzie w pierśnicy 420 cm rosnący w oddziale 72 h leśnictwa Komierowo obrębu Sośno w miejscowości Komierówko. Nr rejestru wojewódzkiego – 594.

I.12.1.5. Użytki ekologiczne

Tą formą ochrony przyrody obejmuje się zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych typów środowisk i ich zasobów genowych. Należą do nich: torfowiska, bagna, nieużytkowane łąki i sady, drobne zbiorniki śródpolne i śródleśne, kępy drzew i krzewów, skarpy, jary i wąwozy, trzcinowiska itp. Na terenie gminy znajduje się 56 użytków ekologicznych, zajmujących łącznie powierzchnię ok. 231 ha.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Tabela 33: Wykaz użytków ekologicznych

Lp.	Gmina	Miejscowość i/lub Leśnictwo	Obręb leśny	Oddział, pododdział leśny	Obręb ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej	Pow. [ha]	Opis obiektu
1.	Sępólno Kraj.	Lutowo	Lutówko	131p	Dziechowo	131/6LP	0,98	bagno
2.	Sępólno Kraj.	Lutowo	Lutówko	131i	Dziechowo	131/12LP	1,11	bagno
3.	Sępólno Kraj.	Lutowo	Lutówko	131Ak	Dziechowo	131/13LP	2,57	bagno
4.	Sępólno Kraj.	Lutowo	Lutówko	131Az	Lutowo	131/15LP	1,37	bagno
5.	Sępólno Kraj.	Lutowo	Lutówko	131Ax	Lutowo	131/17LP	2,37	bagno
6.	Sępólno Kraj.	Zaleśniak	Lutówko	188b; c, 174k; l; m; n; o, 189a; g	Lutowo	188/1LP – (8,80 ha), 174/3LP,- (19,37 ha) 189/1LP – (7,13)	35,30	łąka, bagno
	Sępólno Kraj.	Zaleśniak	Lutówko	199d; i, l	łłowo	199LP	20,88	łąka, bagno
	Sępólno Kraj.	Zaleśniak	Lutówko	207a, 200c, 200a	Jazdrowo	207LP – (6,79 ha), 200LP - (17,44 h),	24,23	bagno
							80,41	
7.	Sępólno Kraj.	Jazdrowo	Lutówko	236h	łłowo	236LP (część)	3,02	bagno
8.	Sępólno Kraj.	Jazdrowo	Lutówko	236o	łłowo	236LP (część)	1,72	bagno
9.	Sępólno Kraj.	Jazdrowo	Lutówko	238d; f	Jazdrowo	238/2LP (0,96+3,39)	4,35	bagno, jezioro
10.	Sępólno Kraj.	Zaleśniak	Lutówko	207g	Jazdrowo	207LP (1,98)	1,98	bagno
11.	Sępólno Kraj.	Zaleśniak	Lutówko	208b	Jazdrowo	208LP	1,36	bagno
12.	Sępólno Kraj.	Zaleśniak	Lutówko	208f; g; j	Jazdrowo	208LP	3,68	bagno, woda stojąca
13.	Sępólno Kraj.	Zaleśniak	Lutówko	214o, 219a	Jazdrowo	214/3LP (2,24), 219/1LP (1,85)	4,09	bagno
14.	Sępólno Kraj.	Gaj	Lutówko	124g	Lutowo	124/2LP (3,5510), 124/5LP (0,4275), 124/6LP (1,3664), 124/10LP (0,1279), 124/9LP (0,1762), 124/8LP (0,1500), 124/3LP (0,2550), 124/4LP (0,2360)	6,29	bagno
15.	Sępólno Kraj.	Gaj	Lutówko	124g	Lutowo	124,7LP	0,167	bagno
16.	Sępólno Kraj.	Gaj	Lutówko	127g	Lutowo	127LP	5,42	bagno
17.	Sępólno Kraj.	Zaleśniak	Lutówko	178g	Lutowo	178/1LP	4,60	bagno
18.	Sępólno Kraj.	Dąbie	Runowo	72Ab; Ac	Zboże	72/13LP (0,77+1,46)	2,23	bagno

STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Gmina	Miejscowość i/lub Leśnictwo	Obręb leśny	Oddział, pododdział leśny	Obręb ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej	Pow. [ha]	Opis obiektu
19.	Sępólno Kraj.	Dąbie	Runowo	72Ad; Ai	Zboże	72/13LP (3,47), 72/5LP (5,29)	8,76	teren trwale zabagniony
20.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	31ax	Włościbórz	31/6LP	0,25	bagno
21.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	31bx	Włościbórz	31/5LP	0,51	bagno
22.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	31cx	Włościbórz	31/4LP	0,38	bagno
23.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	31m	Wałdowo	31/17LP	0,82	teren trwale zabagniony
24.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	31n	Wałdowo	31/15LP	0,32	bagno
25.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	31o	Wałdowo	31/16LP	0,30	teren trwale zabagniony
26.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	31p	Wałdowo	31/14LP	0,26	bagno
27.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	31r	Wałdowo	31/20LP	0,66	bagno
28.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	31s; t; w	Wałdowo	31/10LP (1,53 ha), 31/11LP (0,64 ha), 31/12LP (0,26 ha)	2,43	teren trwale zabagniony
29.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	31x	Wościbórz	31/9LP	0,98	teren trwale zabagniony
30.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	31y	Wościbórz	31/8LP	0,49	bagno
31.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	31z	Włościbórz	31/7LP	0,72	bagno
32.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	32a	Trzciany	32/1LP (część)	4,01	bagno
33.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	32c; j	Trzciany	32/1LP – (1,12 ha), 32/2LP – (0,50 ha)	1,62	bagno
34.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	35b	Trzciany	35/1LP	1,48	bagno
35.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	40i	Sikorz	40/2LP	1,27	bagno
36.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	52b	Komierowo	52/2LP	0,87	bagno
	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	52a	Włościbórz	52/1LP	0,75	bagno
	Sępólno Kraj.						1,62	
37.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	65h	Komierowo	65LP	3,83	teren trwale zabagniony
38.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	65i	Komierowo	65LP	11,12	bagno

STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Gmina	Miejscowość i/lub Leśnictwo	Obręb leśny	Oddział, pododdział leśny	Obręb ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej	Pow. [ha]	Opis obiektu
39.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	67j	Komieriwo	67LP (część)	0,94	bagno
40.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	67k	Komierowo	67LP (część)	1,04	bagno
41.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	79Ab	Niechorz	79/2LP (część)	1,59	bagno
42.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	68g, 69h, 70d, 71i; k, 72g, 73h	Komierowo	68LP - (0,28), 69LP - (3,53), 70LP - (1,24), 71LP - (2,12), 72LP - (2,18), 73LP- (2,86)	12,21	bagno
43.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	79Ai	Niechorz	79/2LP (część)	4,15	bagno
44.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	82d	Sikorz	82/1LP	1,79	pastwisko
45.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	82t	Sikorz	82/1LP	2,52	bagno
46.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	86a	Niechorz	86/1LP	3,82	bagno
47.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	88a	Niechorz	88/1LP	0,54	bagno
48.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	89a	Niechorz	89/4LP (część)	0,25	bagno
49.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	89c	Niechorz	89/4LP (część)	0,85	bagno
50.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	91b; d; f	Sikorz	91/4LP (0,71+0,07+2,87)	3,65	pastwisko
51.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	91i; g	Niechorz	91/5LP	0,58	bagno
52.	Sępólno Kraj.	Dębiny	Sošno	84h	Wałdówko	84/1LP	1,60	bagno
53.	Sępólno Kraj.	Dębiny	Sošno	84Aa; Ac	Komierowo	84/2LP (4,60+14,08)	18,68	bagno
54.	Sępólno Kraj.	Świdwie	Sošno	141i; j	Zboże	141/7LP (0,90+0,38)	1,28	bagno
55.	Sępólno Kraj.	Świdwie	Sošno	141k	Zboże	141/8LP (0,80), 172/1LP (0,22)	1,02	bagno
56.	Sępólno Kraj.	Komierowo	Sošno	57a	Wałdowo	57/2LP	5,12	Bagno, trzciniowisko

Źródło: UM Sępólno Krajeńskie

I.12.1.6. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy

Torfowisko Messy zajmuje powierzchnię 634,45 ha. Jest to obszar torfowiska wysokiego z fragmentami lasu naturalnego: boru bagiennego i boru świeżego. Na terenie zespołu występują rzadkie i chronione gatunki roślin, m.in. bagno zwyczajne (*Ledum palustre*), rosiczki (*Drosera rotundifolia*, *Drosera longifolia*), borówka bagienna (*Vaccinium uliginosum*), żurawina błotna (*Oxycoccus quadripetaus*), modrzewnica zwyczajna (*Andromeda polifolia*) i widłak jałowcowaty (*Lycopodium annotinum*). Podstawę prawną objęcia obszaru formą ochrony przyrody stanowi Rozporządzenie Nr 14/97 Wojewody Bydgoskiego z dnia 14 kwietnia 1997 r. w sprawie uznania za zespoły przyrodniczo-krajobrazowe na terenie województwa bydgoskiego (Dz. Urz. Woj. Bydg. z 1997 r. Nr 16 poz. 79).

I.12.2. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE ZABYTKÓW

I.12.2.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Tabela 34: Obiekty wpisane do rejestru zabytków

L.p.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	NR REJESTRU	DATA WPISU
1	Iłowo	kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. św. Andrzeja Boboli, 1904-05	A/1542	24.11.2009
2	Iłowo	zespół dworski: - dwór, 3 ćw. XIX - park, k. XIX - budynki gospodarcze, k. XIX	139/A	30.01.1985
3	Komierowo	zespół pałacowy, XIX/XX: - pałac, 1924-1929 - park - oficyna, 1919 - kuźnia, 1919	A/214/1-4	5.06.1987
4	Sępólno Krajeńskie	kościół par. p.w. św. Bartłomieja Apostoła, 1799-1812, 1926-1927	A/864	20.09.1994
5	Sępólno Krajeńskie, ul. Tucholska	cmentarz par. św. Bartłomieja, 1882	A/371/1	4.09.1993
6	Skarpa	dwór, poł. XIX, 1895	103/A	18.12.1981
7	Trzciany	zespół dworski, 1 poł. XIX, XX: - dwór, 1 poł. XIX, po 1888 - park	A/31/1-2	28.12.2000
8	Waldowo	kościół par. p.w. św. Mateusza, 1621	KOK 5/46	13.07.1936
9	Waldowo	- cmentarz przy kościele, XVII-XX - ogrodzenie	A/816/1-2	11.10.1993
10	Zboże	zespół dworski: - dwór, ok. 1890 - park, XIX/XX	A/475/1-2	23.09.1996

Źródło: Rejestr zabytków nieruchomych

I.12.2.2. Strefy ochrony konserwatorskiej

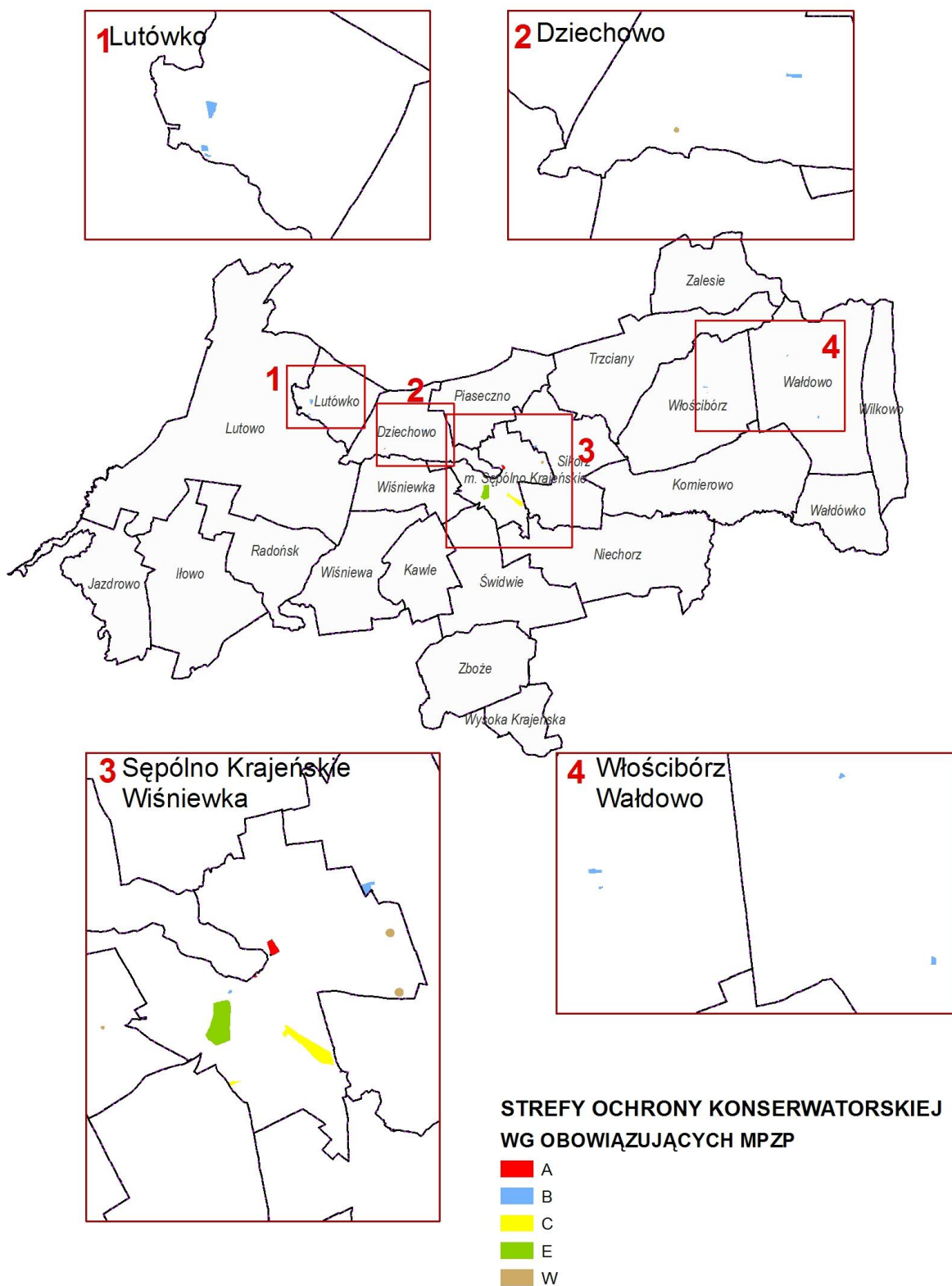
Zarówno Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Krajeńskie z 1999 r. jak i nieobowiązujący już plan ogólny zagospodarowania przestrzennego wyznaczały na terenie miasta i gminy ponad 70 stref ochrony konserwatorskiej, które obejmowały godne zachowania zabytki oraz układy urbanistyczne i ruralistyczne.

W wyżej wymienionych dokumentach wprowadzono następujący podział stref:

- STREFA „A” – pełna ochrona konserwatorska, obejmująca obszary o szczególnej wartości, z obowiązkiem ich zachowania.

- STREFA „B” – ochrona konserwatorska, obejmuje obszar podlegający rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru w skali nowej zabudowy.
- STREFA „C” – strefa ochrony ekspozycji, obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołu zabytkowego.
- STREFA „W” – strefa ochrony archeologicznej, obejmująca obszary występowania udokumentowanych lub potencjalnych stanowisk archeologicznych.

Rysunek 5: Strefy ochrony konserwatorskiej wyznaczone w obowiązujących mpzp

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

I.12.3. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE INNYCH NIŻ POWYŻSZE PRZEPISÓW ODREBNYCH

I.12.3.1. Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach

Lasy ochronne

Część lasów na terenie gminy Sępólno Krajeńskie decyzją Ministra Środowiska pełni funkcje lasów ochronnych. Warunki, jakie muszą spełniać lasy by uzyskać charakter lasów ochronnych, określają przepisy odrębne. Zgodnie z nimi na terenie gminy Sępólno Krajeńskie występują:

- lasy wodochronne – chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz na obszarach wododziałów, zajmują ok. 1337 ha,
- lasy ochronne – stanowiące drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt i stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej, zajmują ok. 308 ha,
- lasy glebochronne – chronią glebę przed zmywaniem lub wyjałowieniem, powstrzymują usuwanie się ziemi, zajmują ok. 164 ha,
- lasy ochronne – stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, zajmują ok. 17 ha,
- lasy w granicach administracyjnych miasta Sępólno Krajeńskie, zajmują ok. 9 ha.

Warunki i tryb przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne określają przepisy odrębne.

I.12.3.2. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Grunty rolne wysokich klas bonitacyjnych

Ochroną przed przeznaczeniem gruntów na cele nierolnicze są objęte grunty III klasy bonitacyjnej. Na obszarze gminy Sępólno Krajeńskie stanowią ok. 9% powierzchni. Występują głównie we wschodniej części gminy (sołectwa: Komierowo, Trzciany, Wałdowo, Wałdówko, Wilkowo, Włocibórz i Zalesie) oraz w centralno-południowej (sołectwa: Kawle, Lutowo, Świdwie, Wiśniewa, Wysoka i Zboże). Zmiana przeznaczenia gruntów tych klas na cele nierolnicze wymaga uzyskania zgody Ministra Rolnictwa.

Gleby pochodzenia organicznego

Gleby organiczne szczególnie chronione (tzn. gleby mułowe, torfowe, murszowe) znajdują się głównie w dolinach rzek i zagłębieniach powytopiskowych zajmując powierzchnię ok. 2200 ha, co stanowi niespełna 10% całkowitej powierzchni gminy.

I.12.3.3. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie wód

Obszary ochrony wód podziemnych

Wokół ujęć wód podziemnych służących do zbiorowego zaopatrywania ludności w wodę do picia i potrzeb gospodarstw domowych oraz do produkcji artykułów żywnościowych i farmaceutycznych istnieje określony Rozporządzeniem MOŚZNiL z 5 listopada 1991 r. obowiązek ustanawiania stref ochronnych. Składają się one z terenów ochrony bezpośredniej (przy studniach wierconych – od 8 do 10 m licząc od zarysu budowli i urządzeń służących do poboru wody), oraz terenów ochrony pośredniej. Na terenach ochrony bezpośredniej zabronione jest użytkowanie gruntów do celów nie związanych z eksploatacją ujęcia wody. Na terenach ochrony pośredniej mogą być zabronione pewne czynności i roboty, powodujące zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub ograniczenie wydajności ujęcia. W przypadkach uzasadnionych warunkami hydrogeologicznymi można odstąpić od wyznaczania terenów ochrony pośredniej.

Wszystkie ujęcia wody, które dostarczają wodę pitną do wodociągów gminnych mają wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej ujęcia zamykającą się w granicach działki.

Obszary pośredniej ochrony ujęć wód

Północny obszar gminy Sępólno Krajeńskie leży w zasięgu strefy ochronnej pośredniej zewnętrznej dla ujęcia wody „Czyżkówko” określonej decyzją Wojewody Bydgoskiego z dnia 14 grudnia 1998 roku, znak OŚ-X-6210/104/98.

Powyższa decyzja na terenie strefy ochrony pośredniej zewnętrznej wprowadza następujące zakazy:

- 1) Zakładania cmentarzy w odległości mniejszej niż 1 km od brzegu wody powierzchniowej;

- 2) Gromadzenia ścieków i składowania odpadów, które wskutek braku odpowiednich zabezpieczeń mogą zanieczyszczać wody;
- 3) Przechowywania i składowania odpadów promieniotwórczych;
- 4) Lokalizowania ferm chowu zwierząt i innych obiektów zaliczonych do inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz mogących pogorszyć stan środowiska;
- 5) Lokalizowania magazynów produktów ropopochodnych i innych substancji chemicznych oraz rurociągów do ich transportu z wyjątkiem gazociągów do celów zaopatrzenia ludności
- 6) Wznoszenia urządzeń i wykonywania robót lub czynności, które mogą zmniejszyć przydatność wody lub wydajność ujęcia wody, związanych z inwestycjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska i zdrowia ludzi oraz mogącymi pogorszyć stan środowiska, z wyjątkiem prac związanych z modernizacją i realizacją niezbędnych inwestycji zabezpieczających istniejące obiekty hydrotechniczne elektrowni wodnych;

W uzasadnionych przypadkach organ właściwy do ustanowienia strefy ochronnej ujęcia „Czyżkówko” może zwolnić od niektórych z powyższych zakazów.

Ponadto na terenie strefy ochrony pośredniej zewnętrznej wprowadza następujące nakazy:

- 1) Porządkowania gospodarki ściekowej, w tym budowa kolektorów odprowadzających ścieki do oczyszczalni;
- 2) Porządkowanie gospodarki odpadowej;
- 3) Wykonanie przeglądu urządzeń tj. szczelności szamb, częstotliwości ich opróżniania i ustalania miejsc ich wywozu oraz szczelności gnojowników, kompostowników i silosów na kiszonkę;
- 4) Wyposażenia istniejących stacji paliw płynnych w urządzenia kontrolno-pomiarowe sygnalizujące wycieki silnikowych paliw płynnych do gruntu i wód gruntowych w terminie i w sposób określony w obowiązujących przepisach;
- 5) Prowadzenia badań zgodnie z opracowywanym programem monitoringu zawartym w opracowaniu jako części składowej wyżej wymienionej decyzji.

Tereny zagrożone powodzią

W 2005 r. na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku wykonano „Wyznaczenie granic obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią w celu uzasadnionego odtworzenia terenów zalewowych etap II rz. Kamionka”. W powyższym opracowaniu określono obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią dla rzeki Kamionki. Na terenie gminy Sępólno Krajeńskie znajdują się obszary, na których istnieje ryzyko wystąpienia powodzi raz na 100 lat (prawdopodobieństwo $p = 1\%$). Są to tereny położone wzdłuż granicy gminy Sępólno Krajeńskie z gminami Kęsowo i Kamień Krajeński w sołectwach Wilkowo, Wałdowo i Zalesie. Ich zasięg został przedstawiony na schemacie nr 8 pt. „Hydrologia”. Na wskazanych terenach obowiązują ograniczenia w ich zagospodarowaniu wynikające z przepisów odrębnych.

Wody powierzchniowe wykorzystywane do celów rekreacyjnych, w szczególności do kąpieli

Na podstawie art. 113. ust 4 pkt 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (Dz.U. 2001 Nr 115 poz. 1229 z późniejszymi zmianami) rejestr wykazów obszarów chronionych zawiera m.in. wykaz jednolitych części wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych. Na obszarze gminy Sępólno Krajeńskie znajdują się wody ujęte w wykazie wód powierzchniowych regionu wodnego Dolnej Wisły wykorzystywanych do rekreacji, a w szczególności do kąpieli. Jest to Jezioro Sępoleńskie, na którym znajduje się niezorganizowane kąpielisko, użytkowane przez Miejski Ośrodek Rekreacji i Wypoczynku.

I.12.3.4. Obszary chronione na podstawie przepisów odrębnych

Tereny zamknięte

Na terenie gminy Sępólno Krajeńskie występują tereny zamknięte, zdefiniowane w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne, uznane na podstawie Decyzji Nr 45 Ministra Infrastruktury z dnia 17 grudnia 2009 r. Zgodnie z powyższą decyzją są to tereny przebiegu linii

kolejowych położone w Niechorzu (dz. ew. nr 264), Piasecznie (dz. ew. nr 37/1), Sikorzu (dz. ew. nr 88), Świdwiu (dz. ew. nr 169), Wysokiej (dz. ew. nr 117), Zbożu (dz. ew. nr 245), Sępólnie Krajeńskim – obręb 2 (dz. ew. nr 1, 5, 9, 74/1), obręb 5 (dz. ew. nr 32, 154).

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla terenów zamkniętych nie sporządza się miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Tereny zamknięte zgodnie z przepisami szczegółowymi są wyłączone z gospodarki przestrzennej gminy (art. 3. ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

I.13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

I.13.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCEGO Z ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO

I.13.1.1. Układ drogowy

Układ drogowy gminy Sępólno Krajeńskie składa się z 256,6 km dróg publicznych, w tym:

- 12,9 km drogi krajowej,
- 19,5 km drogi wojewódzkiej,
- 98,9 km dróg powiatowych,
- 125,3 km dróg gminnych.

Pod względem funkcjonalnym w układzie drogowym można wyróżnić drogi służące połączeniom ponadlokalnym, które zapewniają droga krajowa, wojewódzka, część powiatowych oraz drogi o znaczeniu lokalnym, obsługujące miejscowe potrzeby komunikacyjne, do których zaliczają się pozostałe drogi powiatowe, drogi gminne oraz drogi wewnętrzne.

Gmina Sępólno Krajeńskie położona jest na skraju województwa, poza najważniejszymi ciągami funkcjonalnymi i komunikacyjnymi, charakteryzuje się jednak dobrą dostępnością w komunikacji drogowej.

Do najważniejszych dróg przechodzących przez gminę należą:

- droga krajowa nr 25 o przebiegu: Bobolice (skrzyżowanie z drogą krajową nr 11 relacji Kołobrzeg – Koszalin – Poznań – Bytom) – Człuchów – Kamień Krajeński – Sępólno Krajeńskie – Koronowo – Bydgoszcz – Inowrocław – Konin – Kalisz – Oleśnica, stanowiąca połączenie Wielkopolski i Kujaw z Pomorzem i Środkowym Wybrzeżem,
- droga wojewódzka nr 241 o przebiegu Tuchola – Sępólno Krajeńskie – Więcbork – Nakło – Wągrowiec – Rogoźno, umożliwiającej m.in. regionalne połączenia tranzytowe w relacjach północ – południe z pominięciem Bydgoszczy.

Powyższe drogi zapewniają dobre połączenia z układem innych ważnych dróg w Województwach Kujawsko-Pomorskim i Pomorskim, m.in. drogami krajowymi nr 5 (Grudziądz – Poznań), nr 10 (Szczecin – Warszawa) i nr 22 (Kostrzyn – Elbląg).

W dalszej kolejności dla powiązań zewnętrznych gminy istotne są drogi powiatowe. Podstawowym zadaniem dróg powiatowych jest zapewnienie dostępu do ośrodka powiatowego, którym jest miasto Sępólno Krajeńskie, a także pozostałych głównych miejscowości powiatu i do dróg wyższej kategorii. Do najważniejszych dróg powiatowych w gminie zalicza się:

- nr 1108C o przebiegu Kamień Krajeński – Trzciany, łącząca wschodnią część gminy z Kamieniem Krajeńskim,
- nr 1112C o przebiegu Trzciany – Wałdowo – Gostycyn, zapewniająca powiązania z gminą Gostycyn w powiecie tucholskim,
- nr 1116C o przebiegu Stare Gronowo – gr. woj. – Piaseczno, łącząca gminę Sępólno z przyległymi terenami powiatu człuchowskiego i gminy Debrzno w województwie pomorskim,
- nr 1120C o przebiegu Lipka – gr. woj. – Sępólno Krajeńskie, zapewniająca połączenie z gminą Lipka w województwie wielkopolskim,
- nr 1121C o przebiegu Jazdowo – Iłowo – Sępólno Krajeńskie, zapewniająca wraz z drogą 1122C powiązania zachodniej części gminy z gminą Więcbork,
- nr 1122C o przebiegu Zalesniak – Iłowo – Sypniewo, zapewniająca powiązania zachodniej części gminy z gminą Więcbork,
- nr 1132C o przebiegu Sępólno Krajeńskie – Jastrzębiec, łącząca gminę Sępólno z sąsiednimi terenami gminy Sośno.

Pozostałe drogi powiatowe zapewniają przede wszystkim spójność sieci drogowej i służą obsłudze poszczególnych rejonów gminy, są to drogi:

- nr 1105C o przebiegu Dąbrowa – Kamień Krajeński,
- nr 1111C o przebiegu Mała Cerkwica – Zalesie – Wałdowo,
- nr 1113C o przebiegu Włóścibórz – Przepalkowo,
- nr 1114C o przebiegu Wałdowo – Olszewka,
- nr 1115C o przebiegu Wałdowo – Wilkowo,
- nr 1117C o przebiegu Lutówko – Zalesniak,
- nr 1118C o przebiegu Płocicz – Piaseczno,
- nr 1119C o przebiegu Lutówko – Lutowo,
- nr 1129C o przebiegu Sępólno Krajeńskie – Nowy Dwór – Więcbork,
- nr 1131C o przebiegu Świdwie – Świdwie stacja PKP,
- nr 1133C o przebiegu Więcbork – Wielowicz,
- nr 1136C o przebiegu Zboże – Wysoka Krajeńska.

Wyżej wymienione drogi krajowa, wojewódzka i powiatowe zapewniają również ważne połączenia wewnętrzne gminy, służąc dojazdowi do poszczególnych wsi oraz wiążąc je ze sobą, ponadto drogi te łączą funkcję obsługi ruchu w powiązaniach zewnętrznych i wewnętrznych z obsługą zagospodarowania, znajdującego się przy drodze.

Drogi gminne są uzupełnieniem sieci dróg wyższej kategorii, służą one bezpośredniej obsłudze zagospodarowania, wyprowadzają ruch na drogi wyższych kategorii i uzupełniają powiązania o lokalnym znaczeniu.

Część zagospodarowania gminy obsługiwana jest przez drogi niezaliczone do żadnej kategorii dróg publicznych. Są to drogi wewnętrzne na terenach mieszkaniowych, rolnych i leśnych.

Przebiegi istniejących dróg publicznych i kierunki powiązań zewnętrznych, przedstawiono na schemacie nr 11 pt. „Uwarunkowania rozwoju komunikacji”.

Sieć dróg publicznych i wewnętrznych dobrze udostępnia zagospodarowanie gminy, przy czym część zabudowy dostępna jest jedynie przy pomocy dróg utwardzonych nieulepszonych (żwirowych) i nieutwardzonych (gruntowych).

Drogi o nawierzchni twardej ulepszonej stanowią 55% długości dróg publicznych.

Droga krajowa i droga wojewódzka posiadają nawierzchnie twarde ulepszone. Nawierzchnie twarde ulepszone posiada 90% dróg powiatowych i 16% dróg gminnych. Pozostałe odcinki dróg powiatowych i gminnych utwardzone są żwirem lub posiadają nawierzchnie gruntowe.

Wskaźniki gęstości dróg twardych wynoszą:

- w mieście i gminie razem 62 km/100 km² i 87 km/10 tys. mieszkańców,
- w województwie kujawsko-pomorskim 77 km/100 km² i 76 km/10 tys. mieszkańców,
- w kraju 81 km/100 km² i 60 km/10 tys. mieszkańców.

Przy średniej gęstości zaludnienia w mieście i gminie razem 72 osoby/km², 115 osób/km² w województwie kujawsko-pomorskim i 125 osób/km² w Polsce, przy ok. 40 – 60 osób/km² w gminach wiejskich oznacza to dobrą dostępność do sieci dróg utwardzonych.

Drogi o nawierzchni twardej ulepszonej obsługują najważniejsze połączenia zewnętrzne i wewnętrzne gminy oraz rejon o największej koncentracji zabudowy. Drogi o nawierzchni nieulepszonej obsługują głównie tereny zabudowy jednorodzinnej i ekstensywnie zagospodarowane – rozproszonej zabudowy oraz rolne i leśne.

Droga krajowa i wojewódzka posiadają jezdnie o szerokości 6,0 – 7,0 m, drogi powiatowe 4,0 – 6,0 gminne 3,5 – 5,0 m.

Charakterystykę wyposażenia układu drogowego w nawierzchnie przedstawiono w tabeli „Długość i nawierzchnie poszczególnych kategorii dróg publicznych”.

Tabela 35: Długość i nawierzchnie poszczególnych kategorii dróg publicznych (w tym w mieście)

L.p.	Drogi	Długość	Nawierzchnie	
			Twarde ulepszone	Nietwardzone i nieulepszone
1	Krajowa	12,9 /4,3/	12,9/4,3	-
2	Wojewódzkie	19,5 /1,7/	19,5 /1,7/	-
3	Powiatowe	98,9 /1,7/	88,7/1,7/	10,2 /-/
4	Gminne	125,3 /27,4/	19,9 /12,4/	105,4 /15,0/
5	Ogółem	256,6 /35,1/	141,0 /20,1/	115,6 /15,0/

Źródło: zestawienie własne na podstawie danych zarządców dróg i map topograficznych

Dane dotyczące obecnego poziomu ruchu oraz ruchu prognozowanego przedstawiono w tabeli „Pomiary ruchu”. Informacje pochodzą z Generalnych Pomiarów Ruchu przeprowadzonych w latach 2000 i 2005 r. na zamówienie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. W tabeli przedstawiono również oszacowanie ruchu w 50-tej godzinie w roku, przyjmowanego jako miarodajny dla określania przepustowości dróg zamiejskich. W zależności od charakteru drogi, ruch ten waha się w granicach 8 - 14% SDR (ruchu średniodobowego).

Tabela 36: Pomiary ruchu

L.p	Numer drogi	Odcinek	SDR 2005 lub 2000*	Udział proc. pojazdów ciężarowych	Ruch w 50-tej godzinie
1	25	Kamień Krajeński – Sępólno Krajeńskie	4.385 (4.999)	8 (10)	600
2	25	Sępólno Krajeńskie (przejście)	8.455 (10.552)	7 (5)	1200
3	25	Sępólno Krajeńskie – Mąkowarsko	2.694 (4.191)	10 (6)	500
4	241	Tuchola – Sępólno	1.048*	20	120
5	241	Sępólno – Nakło	2.604	16	300

Źródło: GDDKiA

Największy ruch występuje na drodze nr 25. Pomimo, że należy ona do dróg o najmniejszym na terenie województwa natężeniu ruchu wśród dróg krajowych, to jego wielkość, w zestawieniu z przebiegiem przez zwartą zabudowę miasta, stwarza znaczne uciążliwości. Ruch jest wyraźnie większy w okresie letnim, gdy droga wykorzystywana jest do przejazdów wakacyjnych w relacjach centralna Polska – Środkowe Wybrzeże. Droga nr 25 jest jednocześnie najbardziej niebezpieczną drogą w gminie.

Ruch na drodze wojewódzkiej jest znacznie mniejszy niż na drodze krajowej. Na drodze tej nie występują problemy z przepustowością.

Pośród dróg powiatowych największy ruch występuje na drodze powiatowej nr 1120C, gdzie jego wielkość zbliżona jest do ruchu na drodze wojewódzkiej. Na pozostałych drogach publicznych w gminie, ruch jest znacznie mniejszy.

Istotną kwestią w Sępólnie jest ruch tranzytowy. Zgodnie z opracowaniem p.t. *Analiza bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz projekt koncepcyjny usprawnień ruchu na podstawowym układzie ulic Kamienia Krajeńskiego, Sępólna Krajeńskiego, Sośna i Więcborka. Część III Sępólno Krajeńskie* (Biuro Konsultacyjno-Projektowe Inżynierii Drogowej „Traffic” s.c. Gdańsk 2002), największy ruch tranzytowy występuje w relacjach Bydgoszcz/Więcbork – Człuchów/Chojnice, a w dalszej kolejności Bydgoszcz – Lutowo i Tuchola – Więcbork. Ruch ten prowadzony jest drogą krajową nr 25, wojewódzką nr 241 i powiatową 1120C.

Klasy dróg w stanie istniejącym przedstawiono na schemacie nr 11 pt. „Uwarunkowania rozwoju komunikacji”.

Przy klasyfikacji wykorzystano zarządzenie nr 83 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 24 grudnia 2009 r. w sprawie klas istniejących dróg krajowych, dane z opracowań dla województwa kujawsko-pomorskiego (*Planu zagospodarowania przestrzennego, Strategii rozwoju*), informacje publikowane przez Zarząd Dróg Powiatowych oraz informacje uzyskane w Urzędzie Miasta. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2

marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U.99.43.430). Przez klasę drogi rozumie się przyporządkowanie drodze odpowiednich parametrów technicznych, wynikających z jej cech funkcjonalnych. Zasadniczym problemem przy określaniu klas dróg istniejących jest niepełne dostosowanie parametrów technicznych dróg do funkcji przez nie pełnionych. Większy ruch i zakres obsługi ruchu ponadlokalnego, szczególnie międzyregionalnego, wymagają lepszych parametrów technicznych i ograniczenia obsługi zagospodarowania – dostępności do drogi.

W stanie istniejącym droga krajowa nr 25 jest drogą główną ruchu przyspieszonego (GP). Droga obsługuje ruch międzyregionalny, regionalny i lokalny. Największą część ruchu stanowi ruch tranzytowy w stosunku do gminy oraz dojazdowy do Sępólna. Obecne odległości między skrzyżowaniami nie w pełni odpowiadają wymaganiom dla dróg tej klasy. Odległości te powinny wynosić minimum 2 km poza terenem zabudowy, z dopuszczeniem pojedynczych odległości 1 km, która jest jednocześnie minimalna dla terenów zabudowy. Droga nie posiada jezdni zbiorczych dla obsługi przyległych terenów oraz chodników poza obszarem zabudowanym.

Droga wojewódzka nr 241 na odcinku Tuchola – Sępólno jest drogą klasy zbiorczej, na odcinku Sępólno – Nakło klasy głównej. Odległości między skrzyżowaniami i zakres obsługi zagospodarowania w większości odpowiadają wymaganiom dla tych klasy. Poza odcinkami na terenach zabudowy, droga nie posiada chodników.

Drogi powiatowe są drogami klas zbiorczej, lokalnej i dojazdowej i ich obecne parametry techniczne i użytkowe w większości odpowiadają tym klasom. Dla części dróg konieczne jest poszerzenie jezdni do wymaganych 5,5 – 7,0 m. Drogi powiatowe nie posiadają chodników, poza krótkimi odcinkami na terenach zabudowy.

Drogi gminne posiadają klasy dróg lokalnych i dojazdowych. Podstawowym problemem jest niedostateczne wyposażenie tych dróg w nawierzchnie twarde oraz zbyt małe szerokości jezdni i pasów drogowych, co utrudnia budowę jednocześnie jezdni i chodników.

I.13.1.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiegają dwie linie kolejowe:

- nr 240 Świecie – Terespol Pomorski – Sośno – Więcbork – Złotów, która na odcinku Terespol Pomorski – Złotów, t.j. przebiegającym przez gminę jest nieczynna od lat dziewięćdziesiątych.
- nr 281 Oleśnica – Gniezno – Nakło nad Notecią – Więcbork – Sępólno Krajeńskie – Chojnice, linia drugorzędna, jednotorowa, obsługująca obecnie tylko ruch towarowy.

Żadna z powyższych linii nie znajduje się w wykazie linii kolejowych, które ze względów gospodarczych, społecznych, obronnych lub ekologicznych mają znaczenie państwowe, ustalonym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 2010 r. w sprawie wykazu linii kolejowych o znaczeniu państwowym (Dz. U. 2010.164.1110). Na terenie gminy na linii nr 281 znajduje się stacja w Sępólnie Krajeńskim oraz przystanki w Wysokiej Krajeńskiej i Świdwiu Sępoleńskim.

I.13.1.3. Komunikacja autobusowa

Głównym węzłem komunikacji autobusowej dla gminy i powiatu jest dworzec autobusowy w Sępólnie, skąd w dniu powszednim w ciągu doby odjeżdża ok. 90 autobusów, w większości w kierunkach do Więcborka i Chojnic. Największa liczba kursów realizowana jest w dniach nauki szkolnej. Autobusy kursują wzdłuż dróg krajowej, wojewódzkiej i powiatowych. Oferta przewozowa dostosowana jest do istniejącego zapotrzebowania.

Komunikacja autobusowa zapewnia zadawalające warunki obsługi dla terenów położonych wzdłuż drogi krajowej, wojewódzkiej i części dróg powiatowych. Część zabudowy znajduje się poza zasięgiem bezpośredniej obsługi komunikacją autobusową – przystanki znajdują się w odległości 1 – 3 km, dotyczy to w szczególności terenów, do których nie prowadzą drogi twarde.

I.13.1.4. Transport ładunków

Największe źródła i cele ruchu towarowego (obiekty produkcyjne, przetwórstwa rolnego i spożywczego, magazyny i hurtownie) znajdują we wschodniej i w południowych częściach miasta przy wylotach dróg krajowej i wojewódzkiej. Pozostałe obiekty wymagające dojazdu pojazdami

ciężarowymi to przede wszystkim duże gospodarstwa rolne, położone przy drogach wojewódzkich i powiatowych.

Tranzytowy ruch ciężarowy występuje głównie na drodze krajowej oraz wojewódzkiej.

Obsługa transportu ładunków odbywa się prawie wyłącznie przy pomocy samochodów, minimalna część przy pomocy stacji kolejowej w Sępólnie.

I.13.1.5. Ruch pieszy i rowerowy

Większość dróg, w tym krajowa, wojewódzka i powiatowe nie posiada wydzielonych chodników dla pieszych, które znajdują się wyłącznie na odcinkach z zabudową. Stanowi to poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa pieszych.

Ścieżki rowerowe znajdują się tylko w ulicy Wojska Polskiego (droga powiatowa 1120C) i w rejonie skrzyżowania dróg krajowej i wojewódzkiej w centrum miasta. Ruch rowerowy odbywa się na ogólnodostępnych jezdniach dróg publicznych. Zagrożenie bezpieczeństwa dla rowerzystów będzie narastać w miarę wzrostu ruchu, szczególnie na drogach krajowej i wojewódzkiej.

Dla potrzeb turystyki rowerowej, jako szlaki pieszo-rowerowe wykorzystywane są znakowane szlaki turystyki pieszej.

I.13.1.6. Parkowanie pojazdów

Na terenie gminy problemy z parkowaniem pojazdów występują w centrum miasta i związane są z dojazdami do obiektów handlu, usług oraz miejsc pracy.

Na podstawie uchwały nr XV/153/2003 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 29 grudnia w centrum miasta przy Placu Wolności funkcjonuje strefa płatnego parkowania.

I.13.2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH, DOTYCHCZASOWYCH USTAŁEŃ PLANISTYCZNYCH, STRATEGII, PLANÓW ROZWOJU ORAZ WNIOSKÓW DO STUDIUM.

I.13.2.1. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju komunikacji

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego (przyjęty uchwałą nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r.) określa główny cel zagospodarowania przestrzennego regionu, którym jest zbudowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych podnoszących konkurencyjność regionu i jakość życia mieszkańców. Celami szczegółowymi są m.in.: zwiększenie atrakcyjności regionu, w tym poprzez wysoce sprawne systemy infrastruktury technicznej i dogodne powiązania ze światem zewnętrznym.

Zgodnie z *Planem*, w którym podzielono województwo na cztery zróżnicowane strefy polityki przestrzennej, gmina znajduje się w tzw. „strefie północnej”, przewiduje się rozwój gospodarki leśnej i użytkowanie rekreacyjne, bez koncentracji procesów urbanizacyjnych, poza Tucholą. Zagospodarowanie przestrzenne w tej strefie ukierunkowane będzie głównie na poprawę wyposażenia infrastrukturalnego i rozwój komunikacji, poprawę jakości środowiska przyrodniczego oraz uporządkowanie zagospodarowania turystycznego.

Zagospodarowanie przestrzenne związane z rozwojem komunikacji wymaga przestrzegania podziału infrastruktury komunikacyjnej na nadrzędną i podstawową oraz poprawy parametrów technicznych i użytkowych infrastruktury komunikacyjnej adekwatnie do jej pozycji w układzie funkcjonalnym. Kierunkiem działań planistycznych w zakresie komunikacji jest poprawa powiązań podnoszących atrakcyjność regionu.

W *Planie* przyjęto funkcjonalny podział układu drogowego na nadrzędny, realizujący zewnętrzne powiązania województwa i podstawowy, służący przede wszystkim zapewnieniu bezpośrednich połączeń ośrodków powiatowych ze stolicami województwa i między sobą.

Spośród dróg układu nadrzędnego przez gminę przebiega droga krajowa nr 25, która zostanie przebudowana, wraz z budową obwodnicy Sępólna Krajeńskiego. Budowa obwodnicy wiązać się będzie ze zmianą kategorii istniejącego odcinka drogi, zastąpionego przez obwodnicę.

Droga wojewódzka została zaliczona do układu podstawowego. Droga ma zostać przebudowana dla uzyskania parametrów drogi klasy głównej (G) na całej długości.

Droga krajowa nr 25 i wojewódzka nr 241 wraz z pozostałymi drogami krajowymi i wojewódzkimi zapewnią także połączenia z autostradą A-1 (Gdańsk – Łódź – Ostrawa) oraz drogami ekspresowymi S-5 (Grudziądz – Poznań – Wrocław) i S-10 (Szczecin – Bydgoszcz – Warszawa).

W kierunkach rozwoju podstawowego układu linii kolejowych nie uwzględniono linii kolejowych, przebiegających przez gminę Sępólno Krajeńskie.

W kierunkach polityki przestrzennej w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa, wśród istotnych dla tych potrzeb szlaków komunikacyjnych wskazano na korytarz Więcbork, Sępólno Krajeńskie, Mąkowsko, Koronowo, Fordon, Chełmża, Kowalewo Pomorskie, Żuromin, którego wypełnieniem na terenie gminy są odpowiednie fragmenty dróg wojewódzkiej nr 241 i krajowej nr 25.

W strefie północnej województwa (obejmującej m.in. gminę Sępólno Krajeńskie), dla zapewnienia jej prawidłowego funkcjonowania niezbędna jest modernizacja sieci komunikacyjnej, obejmująca m.in.: przebudowę dróg krajowej nr 25 i wojewódzkiej nr 241, dróg powiatowych, gminnych oraz linii kolejowych znaczenia regionalnego.

Uszczegółowieniem kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa jest spis zadań ponadlokalnych realizujących cele publiczne.

Wśród zadań o znaczeniu krajowym (rozumianych jako wnioski do koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju) w obszarze gminy wymieniono przebudowę drogi krajowej nr 25 z realizacją obwodnicy w Sępólnie Krajeńskim.

Wśród zadań o znaczeniu wojewódzkim wymieniono m.in. przebudowę drogi wojewódzkiej nr 241.

W części graficznej *Planu*, na rysunku nr 21 „Kierunki rozwoju turystyki” linie kolejowe nr 240 i 281 wyróżniono jako linie kolejowe zawieszane dla przewozów pasażerskich, wskazane dla turystyki, natomiast na rysunku nr 24 „Kierunki rozwoju linii kolejowych, dróg wodnych i portów lotniczych”, jako pozostałe linie kolejowe o prędkości do 120 km/h.

W dniu 23 kwietnia 2007r. Sejmik Województwa Kujawsko – Pomorskiego podjął uchwałę Nr VII/91/07 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego* w granicach administracyjnych województwa.

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2007-2020

We wstępie do *Strategii* (przyjętej uchwałą nr XLI/586/05 Sejmiku województwa kujawsko-pomorskiego z dnia 12 grudnia 2005 r.), która jest zaktualizowana wersją *Strategii* z 2000r. stwierdza się, że jest ona w pełni spójna z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego, który rysuje wizję zagospodarowania przestrzennego województwa również w wymiarze roku 2020.

Dokument utrzymuje nadrzędny cel dotychczasowej strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego, którym jest poprawa konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Jednym z priorytetów jest unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu, w tym:

- rozwój infrastruktury technicznej służący poprawie dostępności regionu z zewnątrz i zwiększeniu spójności układów transportowych wewnątrz regionalnych, m.in. przebudowa i modernizacja techniczna dróg krajowych – dostosowaniem do odpowiednich klas technicznych, budowa obwodnic i poprawa bezpieczeństwa ruchu, przebudowa infrastruktury kolejowej, budowa i modernizacja dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych, stworzenie sieci nowoczesnego transportu publicznego, budowa dróg rowerowych.

Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013

W *Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2007-2013* wśród projektów wojewódzkich znajduje się: połączenie autostrady A-1 z obszarem Tucholi, Sępólno Krajeńskiego, Nakła (droga ekspresowa S-10), odcinek Sępólno Krajeńskie – Kcynia. Nastąpi połączenie miast Kcynia, Nakło, Mrocza, Więcbork, Sępólno Krajeńskie i Tuchola z węzłem autostradowym w Warlubiu przy pomocy dróg wojewódzkich nr 238, 241 i powiatowej 1015C. W związku z tym zwiększy się także ruch

tranzytowy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 241. Planowana obwodnica w ciągu drogi krajowej nr 25, przejmie też ruch tranzytowy związany z drogą wojewódzką.

Wnioski do zmiany SUIKZP

W piśmie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego PSG.III.7322-48/2009 z dnia 2 grudnia 2009 r. zgłoszono wnioski wynikające z zadań samorządu województwa służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych zawartych w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa*. W zakresie zadań o znaczeniu krajowym w *Studium* należy uwzględnić m.in. przebudowę drogi krajowej nr 25 i przebudowę drogi wojewódzkiej nr 241.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Bydgoszczy w piśmie GDDKiA-O/BY-P1/439/140/2009 z dnia 10.12.2009 r. wnosi o uwzględnienie w *Studium* następujących uwag i zastrzeżeń:

- uwzględnić aktualny przebieg drogi krajowej nr 25 i rozwiązania techniczne wymagane dla dróg klasy głównej ruchu przyspieszonego (GP) o przekroju jednojezdniowym,
- powiązania komunikacyjne terenów przyległych do DK25 przewidywać w taki sposób, aby zostały zachowane wymagane odległości pomiędzy sąsiednimi skrzyżowaniami; konieczne jest ograniczenie liczby skrzyżowań i zjazdów oraz planowanie obsługi terenów przez istniejące i projektowane drogi niższych kategorii, w tym gminne drogi zbierająco-rozprowadzające; wskazane jest wprowadzenie zakazu budowy zjazdów z drogi krajowej,
- uwzględnić wariantowe przebiegi i rozwiązania planowanej obwodnicy Sępólna Krajeńskiego – jednojezdniowej drogi klasy GP, wraz z jej powiązaniem z pozostałą siecią drogową, zgodnie z opracowanym *Studium* techniczno-ekonomiczno-środowiskowym,
- wskazane jest, aby w obszarach przylegających do istniejącej DK25 i planowanej obwodnicy, nie przewidywać lokalizacji funkcji, dla których droga mogłaby mieć negatywny wpływ, zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14.06.2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

W piśmie PKP SA Oddziału Gospodarowania Nieruchomościami w Bydgoszczy z dnia 27 listopada 2009 r. zgłoszono wniosek o zachowanie w *Studium* istniejącej dotychczasowej funkcji (przeznaczenia) nieruchomości PKP SA.

Strategia Rozwoju Powiatu Sępoleńskiego

Zgodnie ze *Strategią Rozwoju Powiatu Sępoleńskiego* (przyjętą uchwałą nr XV/94/08 Rady Powiatu Sępoleńskiego z dnia 30 stycznia 2008 r.) zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców powiatu oraz poprawa jego konkurencyjności będą możliwe m.in. poprzez:

- prawidłową realizację zadań własnych samorządów gmin i powiatów, w tym w zakresie zapewnienia właściwego stanu dróg powiatowych,
- zapewnienie właściwej dostępności komunikacyjnej, w tym także przy pomocy komunikacji publicznej, w układzie wewnętrznym i zewnętrznym, będzie to osiągnięte m.in. poprzez modernizację dróg wszystkich kategorii, budowę nowych, w tym obwodnicy Sępólna, utrzymanie linii kolejowych i rozwój komunikacji autobusowej.

Przewiduje się poprawę stanu technicznego dróg powiatowych, w tym budowę nawierzchni bitumicznych. Długofalowy plan rozwoju infrastruktury drogowej w zakresie sieci dróg powiatowych zakłada w szczególności:

- przebudowę DP 1113C relacji Włocibórz – Przepałkowo na odcinku Włocibórz – Komierowo,
- przebudowę DP 1118C relacji Płocicz – Piaseczno na odcinku Płocicz – Płocicz (b. PGR),
- przebudowę DP 1119C relacji Lutówko – Lutowo,
- przebudowę DP 1129C relacji Sępólna Krajeńska – Nowy Dwór – Więcbork w obrębie ulicy Targowej w Sępólnie Krajeńskiej,
- przebudowę DP 1129C relacji Sępólna Krajeńska – Nowy Dwór – Więcbork na odcinku Kawle – Nowy Dwór.

W zakresie rozwoju turystyki przewiduje się rozbudowę sieci dróg i szlaków rowerowych oraz podjęcie działań na rzecz wykorzystania nieczynnej linii kolejowej Złotów – Świecie dla organizacji przewozów turystycznych.

Analiza bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz projekt koncepcyjny usprawnień ruchu na podstawowym układzie ulic Kamienia Krajeńskiego, Sępólna Krajeńskiego, Sośna i Więcborka

W opracowaniu p.t. *Analiza bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz projekt koncepcyjny usprawnień ruchu na podstawowym układzie ulic Kamienia Krajeńskiego, Sępólna Krajeńskiego, Sośna i Więcborka. Część III Sępólno Krajeńskie* (Biuro Konsultacyjno-Projektowe Inżynierii Drogowej „Traffic” s.c. Gdańsk 2002), stwierdzono m.in., że wzrost wielkości ruchu, w krótkim czasie (do 2015 roku) spowoduje dużą niewydolność podstawowego układu ulic Sępólna, szczególnie duże utrudnienia wystąpią na przejeździe przez centrum miasta. W konkluzji stwierdzono, że rozwój układu ulic miasta Sępólna powinien obejmować przede wszystkim rozwój układu zewnętrznego wraz z przeniesieniem ruchu tranzytowego poza obszary centralne miasta i skupiska mieszkańców, poprzez realizację obwodnicy w ciągu drogi krajowej nr 25 po wschodniej stronie miasta oraz obwodnicy po południowej stronie miasta, łączącej obecne skrzyżowanie dróg nr 25 i 241 z wylotem z miasta drogi powiatowej nr 1120C. Wyniki tego opracowania, w zestawieniu z *Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007 – 2013*, gdzie znajduje się: połączenie węzła autostrady A-1 „Warlubie” z obszarem Tucholi, Sępólna Krajeńskiego i Nakła, m.in. przy pomocy drogi wojewódzkiej nr 241, wskazują również na konieczność przeanalizowania rozbudowy układu dróg obwodowych po południowej stronie miasta o połączenie obwodnicy w ciągu drogi krajowej z wylotem drogi nr 241 w kierunku Więcborka, z pominięciem obszaru zurbanizowanego w rejonie Grochowca. Dodatkowo połączenie to pozwoli skierować ruch w kierunku z Nakła w kierunku Chojnic najkrótszą drogą na obwodnicę bez potrzeby przejazdu przez miasto. Opracowanie to zawiera również zestaw proponowanych działań, poprawiających bezpieczeństwo ruchu na ważniejszych ulicach w mieście.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie (przyjęte uchwałą Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim nr XIII/148/99 z dnia 21.10.1999r.) w kierunkach rozwoju komunikacji ustala m.in.:

- realizację po wschodniej stronie miasta obwodnicy w ciągu drogi krajowej nr 25 w celu eliminacji ruchu tranzytowego w mieście,
- modernizację istniejących dróg publicznych w celu uzyskania właściwych parametrów techniczno-użytkowych i poprawy warunków bezpieczeństwa ruchu,
- realizację w południowo-zachodniej części miasta ulicy zbiorczej łączącej drogę powiatową nr 1120C z drogami krajową i wojewódzką,
- wytworzenie ciągu ulic Bojowników o Wolność i Demokrację – Reymonta do skrzyżowania drogi krajowej nr 25 z drogą powiatową nr 1116C,
- połączenie ulicy Niechorskiej z drogą gminną nr 0520023, poprzez nowy przejazd (wiadukt) przez linię kolejową,
- utrzymanie linii kolejowej Gniezno – Chojnice,
- warunkowe utrzymanie linii kolejowej Złotów – Świecie,
- poprawę warunków obsługi komunikacją zbiorową,
- realizację ścieżek i szlaków rowerowych,
- rozwój urządzeń obsługi ruchu – parkingów i stacji paliw.

Strategia Rozwoju Gminy Sępólno Krajeńskie (przyjęta uchwałą nr XXXIII/341/2001 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 20 czerwca 2001 r., do najważniejszych czynników pozytywnych sprzyjających rozwojowi gminy zalicza dobrą dostępność w komunikacji drogowej. Nadrzędnym celem rozwoju gminy powinno być zapewnienie mieszkańcom wysokiej jakości życia, m.in. poprzez rozwój infrastruktury technicznej. Wśród zadań w tym zakresie przewiduje się m.in. realizację obwodnicy miasta w ciągu drogi krajowej nr 25, doprowadzenie do właściwego stanu

technicznego dróg gminnych oraz przywrócenie komunikacji pasażerskiej na linii kolejowej Chojnice – Nakło.

Program Ochrony Środowiska (przyjęty uchwałą nr XXXII/245/09 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 28 maja 2009 r.) wśród celów wymienia zmniejszenie narażenia mieszkańców gminy na ponadnormatywny hałas emitowany przez środki transportu, a wśród kierunków działań m.in. wyprowadzenie z miasta uciążliwego tranzytowego ruchu pojazdów ciężkich, budowę i modernizację dróg oraz wyposażanie ich w pasy zieleni izolacyjnej i ekrany akustyczne.

Plany Rozwoju Miejscowości (zatwierdzone uchwałą nr XXXIV/257/09 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 16 lipca 2009 r.) w zakresie komunikacji przewidują utwardzenie dróg gminnych i wewnętrznych na terenach mieszkaniowych i rolnych, budowę chodników oraz następujących ścieżek rowerowych: Wiśniewka – Lutówko Młyn, Lutówko Młyn – Lutówko, Grochowiec – Świdwie, Wałdówko – Ciosek i Wałdowo – Wałdówko.

Studium techniczno-ekonomiczno- środowiskowe obwodnicy Sępólna proponuje cztery warianty przebiegu obwodnicy w ciągu drogi nr 25. Budowa obwodnicy wiązać się będzie z przekształceniami pozostałej sieci drogowej, w szczególności przecinać ona będzie kilka dróg gminnych, które nie będą miały z nią skrzyżowań, z uwagi na wymagania wynikające dla dróg tej klasy. W zależności od wariantów, dotyczyć to będzie dróg nr 0520001, 0520003, 0520022, 0520024, 0520019 i 0520018.

I.13.2.2. Ocena funkcjonowania i możliwości rozwoju systemu transportowego gminy
Do podstawowych problemów funkcjonowania systemu transportowego gminy należą:

- nie w pełni zhierarchizowany układ drogowy – drogi krajowa i wojewódzka o dużym udziale ruchu tranzytowego, których podstawową funkcją, wynikającą z położenia w sieci powinno być prowadzenie ruchu ponadlokalnego, obsługują jednocześnie przyległą zabudowę, powoduje to niejednorodność ruchu pod względem struktury rodzajowej pojazdów i prędkości,
- brak obwodnicy Sępólna w ciągach drogi krajowej nr 25 i wojewódzkiej nr 241,
- niedostosowanie istniejącej sieci drogowej w mieście do potrzeb wzrastającego ruchu,
- zagrożenie bezpieczeństwa ruchu, wynikające z dużej dostępności do dróg wyższych klas (poza drogą krajową) i konfliktów będących skutkiem wspólnego wykorzystywania jezdni przez wszystkich użytkowników, a w szczególności „niechronionych uczestników ruchu” (pieszych i rowerzystów), zmuszonych do korzystania z jezdni ze względu na brak chodników i ścieżek rowerowych,
- trudności w poprawie parametrów technicznych i użytkowych dróg krajowej i wojewódzkiej, przede wszystkim na terenach zabudowy, w zakresie ograniczenia dostępności do drogi i obsługi przyległego zagospodarowania z uwagi na ograniczoną szerokość pasa drogowego (brak możliwości poszerzenia jezdni, budowy jezdni serwisowych /zbiorczych/ lub dodatkowych pasów ruchu dla obsługi zagospodarowania bez poszerzenia istniejących pasów drogowych) oraz zwiększenia odległości pomiędzy skrzyżowaniami, poprzez ograniczenie ich liczby, ponieważ spowodowałyby to znaczne utrudnienia w dostępie do zagospodarowania lub wręcz uniemożliwiło z uwagi na brak dróg alternatywnych,
- braki w wyposażeniu w nawierzchnie twarde większości dróg gminnych,
- brak kolejowych przewozów pasażerskich – utrudniona dostępność komunikacyjna,
- parametry techniczne części dróg nie odpowiadające wymaganiom określonym dla poszczególnych klas dróg publicznych w zakresie szerokości jezdni i pasa drogowego,
- niska częstotliwość kursowania komunikacji autobusowej.

Uwarunkowaniami sprzyjającymi rozwojowi gminy są:

- dobra dostępność komunikacyjna w komunikacji drogowej przy pomocy drogi krajowej, wojewódzkiej i powiatowych,

- dobrze rozwinięta sieć dróg, zapewniająca powiązania zewnętrzne i wewnętrzne oraz dojazd do zagospodarowania – dobra dostępność komunikacyjna gminy,
- gęstość sieci drogowej odpowiednia do struktury osadniczej,
- wysoki udział dróg o nawierzchni twardej, wśród dróg o podstawowym znaczeniu dla gminy,
- dobrze rozwinięta sieć połączeń oferowanych przez komunikację autobusową,
- deklarowane w polityce państwa oraz w strategii i planie zagospodarowania województwa realizacja polityki transportowej opartej na zasadach rozwoju, w tym poprawa stanu dróg i funkcjonowania komunikacji zbiorowej i wsparcie dla działań lokalnych w tym zakresie,
- możliwość uzyskania środków na rozwój infrastruktury z funduszy Unii Europejskiej,
- zaawansowane przygotowania do budowy obwodnicy Sępólna,
- możliwości przestrzenne rozbudowy dróg i budowy obwodnic oraz chodników i ścieżek rowerowych na terenach otwartych – poza terenami zwartej zabudowy.

Zagrożeniami dla rozwoju mogą być:

- nadmierny wzrost ruchu drogowego, za którym nie będzie nadążała rozbudowa układu drogowego,
- rozpraszanie zabudowy, powodujące wzrost zapotrzebowania na transport,
- opóźnienia w rozbudowie układu drogowego, szczególnie obwodnicy Sępólna,
- brak sprawnego wdrażania polityki transportowej państwa oraz województwa,
- stałe pogarszanie się jakości obsługi komunikacją publiczną, nie stanowiącej wystarczająco atrakcyjnej alternatywy dla podróży samochodem,
- niedostatek środków finansowych na rozwój i utrzymanie sieci drogowej oraz komunikacji publicznej, w tym na wkład własny, konieczny do uzyskania wsparcia ze środków Unii Europejskiej,
- konflikty społeczne i ekologiczne, ujawniające się przy modernizacji i rozbudowie układu drogowego.

Wnioski

Obecny system transportowy gminy dość dobrze zaspakaja podstawowe potrzeby komunikacyjne mieszkańców i gospodarki.

Istotnym problemem są natomiast szeroko rozumiane standardy funkcjonowania tego systemu i obsługi jego użytkowników, obejmujące wyposażenie i stan infrastruktury, dostępność do dróg i przystanków, przepustowość, prędkości podróży oraz poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego. Rozwiązanie tych problemów wymaga podjęcia szeregu działań modernizacyjnych i inwestycyjnych, zgodnie z właściwościami właścicieli i zarządców poszczególnych podsystemów poprzez ich rozbudowę i modernizację.

W zakresie uwarunkowań wynikających z diagnozy dotychczasowego rozwoju systemu transportowego oraz planowanego jego rozwoju, określonego w dokumentach krajowych i wojewódzkich, jak również wnioskowanego przez zarządców dróg, w kierunkach rozwoju systemu transportowego gminy, określonych w *Studium* powinny być uwzględnione w szczególności:

- budowa obwodnicy Sępólna w ciągu drogi krajowej nr 25,
- rozpatrzenie możliwości budowy drogi łączącej obwodnicę w ciągu drogi nr 25 z wylotem drogi wojewódzkiej nr 241 w kierunku Nakła nad Notecią, ułatwiającej rozprowadzenie ruchu tranzytowego z pominięciem centrum miasta,
- modernizacja (rozbudowa i przebudowa) istniejącej drogi krajowej, drogi wojewódzkiej i powiatowych oraz gminnych,
- budowa połączeń drogowych usprawniających ruch i obsługę zagospodarowania w Sępólnie: połączenie drogi powiatowej 1120C ze skrzyżowaniem dróg nr 25 i 241 po południowo-zachodniej stronie miasta, połączenie ulic Bojowników o Wolność i Demokrację oraz Reymonta ze skrzyżowaniem dróg nr 25 i 1116C,
- zmiana kategorii dróg w związku z rozbudową układu drogowego, w tym budową obwodnicy Sępólna,

- budowa nowych dróg gminnych dla obsługi nowego zagospodarowania, w tym w strefach nowej aktywności gospodarczej,
 - adaptacja i utrzymanie funkcjonowania linii kolejowej nr 281,
 - budowa ścieżek i wyznaczanie szlaków rowerowych, dla codziennych potrzeb – dojazdów do pracy, szkół i usług oraz dla turystyki i rekreacji,
 - budowa chodników dla pieszych,
 - poprawa warunków parkowania.
- .

I.13.3. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

I.13.3.1. Zaopatrzenie w wodę

System zaopatrzenia w wodę do celów komunalnych miasta i gminy Sępólno Krajeńskie oparty jest na pięciu stacjach ujmowania i uzdatniania wody z czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Są to następujące ujęcia:

- Sępólno Krajeńskie,
- Iłowo,
- Wałdowo,
- Lutówko,
- Kawle.

Ujęcie wody „Sępólno Krajeńskie”

Ujęcie posiada ustalone w kategorii B zasoby wód podziemnych dla rejonu Sępólno Krajeńskiego w wysokości 386 m³/h.

Woda ujmowana jest poprzez sześć studni głębinowych ujmujących wodę z głębokości: S-1a - 61 m; S-3a - 67 m; S-4 - 60 m; S5 - 60 m, S6 – 52 m, S7 - 67 m.

Decyzją Starosty Sępoleńskiego RO.6223/5/01 udzielono pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód dla potrzeb komunalnych w ilości:

$$Q_{h_{\max}} = 180 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{d_{\max}} = 2145 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{d_{\text{sr}}} = 1750 \text{ m}^3/\text{d}$$

Dla przedmiotowego ujęcia wody odstąpiono od ustanowienia stref ochronnych.

Ujęcie wody „Sępólno Krajeńskie” eksploatowane jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

Ujęcie wody Iłowo

Ujęcie posiada ustalone w kategorii B zasoby wód podziemnych w wysokości 89 m³/h.

Woda ujmowana jest poprzez dwie studnie głębinowe nr 2 z głębokości 56,4 m. i nr 3 z głębokości 35 m.

Decyzją Starosty Sępoleńskiego RO.6223/4/01 udzielono pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód dla potrzeb komunalnych w ilości:

$$Q_{h_{\max}} = 25 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{d_{\max}} = 295,4 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{d_{\text{sr}}} = 246 \text{ m}^3/\text{d}$$

Dla przedmiotowego ujęcia wody odstąpiono od ustanowienia stref ochronnych.

Ujęcie wody „Iłowo” eksploatowane jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

Ujęcie wody Wałdowo

Ujęcie posiada ustalone w kategorii B w wysokości 119 m³/h.

Woda ujmowana jest poprzez trzy studnie głębinowe pozyskujące wodę z głębokości: 1 – 47,5 m; 2 - 46 m; 3 - 51 m.

Decyzją Starosty Sępoleńskiego RO.6223/5/2000 udzielono pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód dla potrzeb komunalnych w ilości:

$$Q_{h_{\max}} = 36,9 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{d_{\text{sr}}} = 147,9 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{d_{\max}} = 221,8 \text{ m}^3/\text{d}$$

Dla przedmiotowego ujęcia wody odstąpiono od ustanowienia stref ochronnych.

Ujęcie wody „Wałdowo” eksploatowane jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

Ujęcie wody Lutówko

Ujęcie posiada ustalone w kategorii B w wysokości 15 m³/h.

Woda ujmowana jest poprzez jedną studnię głębinową pozyskującą wodę z głębokości 66 m.

Decyzją Starosty Sępoleńskiego RO.6223/31/00 udzielono pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód dla potrzeb komunalnych w ilości:

$$Q_{h_{\max}} = 11,3 \text{ m}^3/\text{h}$$
$$Q_{d_{\text{sr}}} = 85,6 \text{ m}^3/\text{d}$$
$$Q_{d_{\max}} = 119,1 \text{ m}^3/\text{d}$$

Dla przedmiotowego ujęcia wody odstąpiono od ustanowienia stref ochronnych.

Ujęcie wody „Lutówko” eksploatowane jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

Ujęcie wody Kawle

Ujęcie posiada ustalone w kategorii B w wysokości 160 m³/h.

Woda ujmowana jest poprzez dwie studnie głębinowe nr 1a z głębokości 70 m i nr 2 z głębokości 71 m.

Decyzją Starosty Sępoleńskiego RO.6223/6/00 udzielono pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód dla potrzeb komunalnych w ilości:

$$Q_{h_{\max}} = 31,95 \text{ m}^3/\text{h}$$
$$Q_{d_{\text{sr}}} = 170,4 \text{ m}^3/\text{d}$$
$$Q_{d_{\max}} = 255,6 \text{ m}^3/\text{d}$$

Dla przedmiotowego ujęcia wody odstąpiono od ustanowienia stref ochronnych.

Ujęcie wody „Kawle” eksploatowane jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

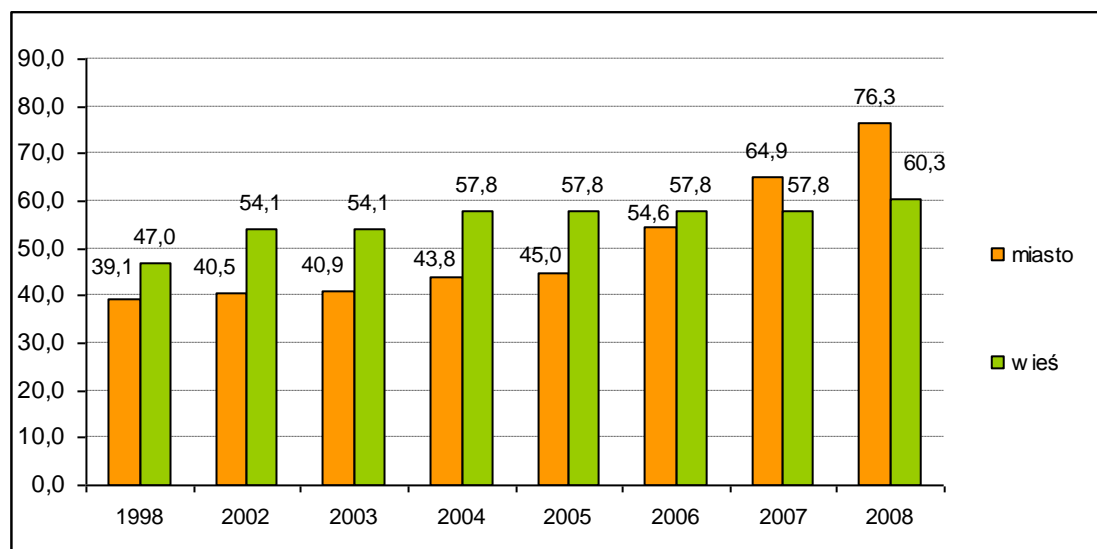
Dla porządku zaznaczyć należy, że na terenie miasta i gminy Sępólno Krajeńskie funkcjonuje 11 ujęć wodnych. Ich właścicielami są między innymi Nadleśnictwo Lutówko (3), Nadleśnictwo Runowo (2), Gorzelnia Rolnicza, Zakład Mleczarski, Parafia Rzymsko-Katolicka, Fabryka Mebli.

Ilość ujmowanych wód w pełni zaspokaja potrzeby mieszkańców miasta i gminy Sępólno Krajeńskie w zakresie zaopatrzenia na wodę.

I.13.3.2. Sieć wodociągowa

Długość rozdzielczej sieci wodociągowej na terenach wiejskich w gminie Sępólno Krajeńskie wynosi²² 60,3 km, a w mieście 76,3 km. Sieć wodociągowa zarówno w mieście, jak i na terenach wiejskich jest systematycznie rozbudowywana, co ilustruje poniższy wykres.

Wykres 29: Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]

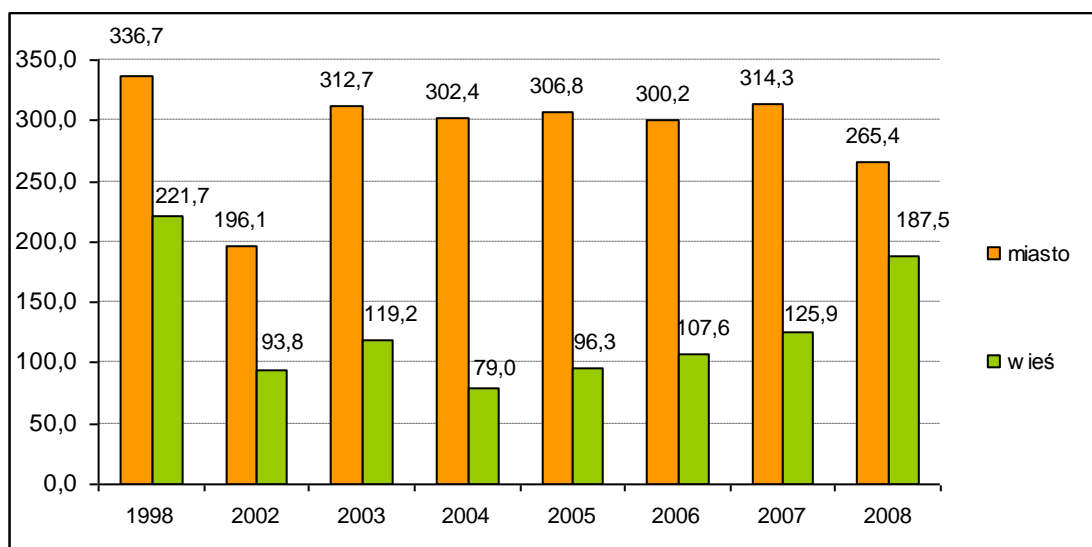

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

²²Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS 2008 r.

Dane GUS wskazują, że 97,3% ludności miasta Sępólno Krajeńskiego korzysta z wodociągów. Na wsi ten współczynnik jest niższy i wynosi 63,4%. Dynamikę zużycia wody ilustruje poniższy wykres.

Wykres 30: Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam³]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

Poza zasięgiem gminnej sieci wodociągowej znajdują się pojedyncze kolonie oraz rozproszone gospodarstwa. Obszary wiejskie gminy pokryte są planami miejscowymi w niewielkim stopniu, stąd trudno prognozować na temat potrzeb rozbudowy sieci wodociągowej. Administrator sieci Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w związku z pełnym zwodociągowaniem obszarów mieszkaniowych nie ma planów rozbudowy sieci na terenach miejskich.

Sieć wodociągowa miasta i gminy Sępólno Krajeńskie składa się z pięciu wodociągów. Spięcie ze sobą magistralnych odcinków poprawia bezpieczeństwo dostaw, umożliwia awaryjne podawanie wody z innych odleglejszych, z punktu widzenia odbiorcy ujęć wody. Przebieg sieci wodociągowej w mieście i gminie Sępólno Krajeńskie przedstawiono na schemacie nr 12 pt. „Gospodarka wodno-ściekowa”.

I.13.3.3. Oczyszczanie i odprowadzanie ścieków

Miasto i gmina Sępólno Krajeńskie posiada ogólnospławną sieć kanalizacji, odprowadzającą jednocześnie ścieki komunalne i deszczowe oraz sieć sanitarną funkcjonującą w technologii grawitacyjnej i ciśnieniowej. Łączna długość sieci kanalizacyjnej wynosi 52,2 km kolektorów sanitarnych i kanałów ulicznych, z czego na terenach miejskich 29,4 km. Przebieg sieci kanalizacyjnej w mieście i gminie Sępólno Krajeńskie przedstawiono na schemacie nr 12 pt. „Gospodarka wodno-ściekowa”.

W obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sępólno Krajeńskie opisano zasady budowy sieci i podłączenia do kanalizacji sanitarnej. W planach tych nie uzależniono wydania pozwoleń na budowę od pełnego uzbrojenia terenu w sieć wodno-kanalizacyjną. Zarówno charakter, jak i wielkość obowiązujących planów miejscowych nie pozwalają na planowanie rozwoju sieci kanalizacyjnej. 29 sierpnia 2003 r. Rada Miejska w Sępólnie Krajeńskim podjęła uchwałę nr XII/104/2003 w sprawie przyjęcia do realizacji Wieloletniego Programu Budowy Kanalizacji Sanitarnej i Wodociągów w Gminie Sępólno Krajeńskie. Założono w niej realizację następujących zadań:

- budowa kanalizacji sanitarnej wraz z kanalizacją deszczową – kierunek Kawle (w tym część miasta),
- budowa kanalizacji sanitarnej kierunek – Lutówko i Wysoka (w tym pozostała część miasta),
- budowa kanalizacji sanitarnej kierunek –Jazdrowo,

- budowa kanalizacji sanitarnej kierunek – Trzciany, Wałdówko.

Wojewoda Kujawsko-Pomorski, rozporządzeniem nr 50/2006 z dnia 18 kwietnia 2006 r. wyznaczył aglomerację Sępólno Krajeńskie, z centralną oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną w Sikorzu. Obszar aglomeracji obejmuje miasto Sępólno Krajeńskie oraz miejscowości: Zalesie, Teklanowo, Wałdowo, Wałdówko, Wilkowo, Skarpa, Włóścibórz, Włóścibórek, Komierowo, Komierówko, Niechorz, Świdwie, Wysoka Krajeńska, Zboże, Świdwie Sępoleńskie, Sikorz, Piaseczno, Dziechowo, Wiśniewka, Wiśniewa, Kawle, Lutowo, Lutówko, Radońsk, Iłowo, Jazdrowo, Trzciany, Grochowiec, Wysoka Krajeńska.

Zgodnie z rozporządzeniem równowazna liczba mieszkańców aglomeracji obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków w Sępólnie Krajeńskim wynosi 14499. Zasięg przestrzenny aglomeracji przedstawiono na schemacie nr 12 pt. „Gospodarka wodno-ściekowa”.

Administratorem oczyszczalni i sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Sępólno Krajeńskie jest Zakład Gospodarki Komunalnej Sp z o.o.

Ścieki bytowo-gospodarcze oraz deszczowe prowadzone są do gminnej oczyszczalni ścieków położonej poza miastem, w Sikorzu. Na mocy decyzji Starosty Sępoleńskiego nr RO.6223/8/05 z dnia 28 grudnia 2005 r. udzielono pozwolenia wodno-prawnego na szczególne korzystanie z wód, które obejmuje:

- eksploatację urządzeń mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków dla miasta Sępólno Krajeńskie oraz innych przyległych miejscowości
- wprowadzanie oczyszczonych ścieków komunalnych i deszczowych jednym wylotem do rzeki Sępolenki.

Przedmiotowe pozwolenie wodnoprawne ustala limity ilościowe oczyszczonych wód wprowadzanych do odbiornika, które nie mogą przekroczyć: $Q_{max.h} = 166,1 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{max.d.} = 2301 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{sr.d.} = 1930 \text{ m}^3/\text{d}$.

Jakość oczyszczonych wód ograniczają limity:

- BZT5 = 25,0 mg O₂/l
- CHZT = 125 mg O₂/l
- zawiesina = 35 mg/l

Wokół oczyszczalni ścieków nie wyznaczono strefy izolacji sanitarnej, która wykraczałaby poza obręb działki, na której jest posadowiona.

Na terenach wiejskich gminy Sępólno Krajeńskie położonych poza zasięgiem sieci kanalizacyjnej ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone do punktu zlewnego mieszczącego się przy oczyszczalni ścieków. Obowiązek posiadania umów na wywóz nieczystości płynnych reguluje „Regulamin utrzymania czystości i porządku dla Gminy Sępólno Krajeńskie” przyjęty uchwałą nr XXXIX/315/06 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 26 stycznia 2006 r.

Nie jest znana ilość ścieków odprowadzanych do gruntu oraz wód powierzchniowych wskutek nie realizowania w/w uchwały.

Na terenie gminy funkcjonuje mała oczyszczalnia ścieków w Komierowie, o ustalonych limitach zrzutu wód oczyszczonych do rowu pozostającego w zlewni Sępolenki, które wynoszą: $Q_{max.h} = 8,2 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{max.d.} = 65 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{sr.d.} = 43 \text{ m}^3/\text{d}$.

Jakość oczyszczonych wód powinna ograniczają limity:

- BZT5 = 40,0 mg O₂/l
- CHZT = 150 mg O₂/l
- zawiesina = 50 mg/l

Dla oczyszczalni ścieków w Komierowie nie wyznaczono aglomeracji.

Na terenie gminy funkcjonują lub są w fazie projektowej także przydomowe oczyszczalnie ścieków. Łącznie poza obszarem zasięgu kanalizacji sanitarnej użytkowanych jest 19 oczyszczalni o łącznej przepustowości 4,6 m³/d. Ich lokalizację prezentuje poniższa tabela.

Tabela 37: Przydomowe oczyszczalnie ścieków w gminie Sępólno Krajeńskie

OBSZAR	LICZBA
ogółem Gmina Sępólno Krajeńskie	19
miasto Sępólno Krajeńskie	0

OBSZAR	LICZBA
tereny wiejskie	19
<i>w tym sołectwa:</i>	
Trzciany	2
Niechorz	2
Wilkowo	4
Zboże	1
Zalesie	2
Wiśniewa	1
Wiśniewka	1
Lutowo	4
Radońsk	1
Wysoka Krajeńska	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

I.13.4. ELEKTROENERGETYKA

Na terenie miasta i gminy Sępólno Krajeńskie nie występują źródła wytwarzania energii elektrycznej.

Miasto i gmina zasilane są z Głównego Punktu Zasilania (GPZ) Sępólno Krajeńskie, zlokalizowanego w południowej części miasta. GPZ zasilany jest trzykierunkowo poprzez linie 110 kV relacji:

- GPZ Sępólno Krajeńskie – GPZ Więcbork – GPZ Nakło
- GPZ Sępólno Krajeńskie – GPZ Koronowo – GPZ Bydgoszcz
- GPZ Sępólno Krajeńskie – GPZ Chojnice.

Ze stacji tej wyprowadzonych jest 16 linii napowietrznych, zasilających miasto i gminę Sępólno Krajeńskie. Sieć linii średniego napięcia jest spięta, jej odcinki wyprowadzane są poza gminę i zasilają sąsiednie miejscowości. W razie awarii możliwe jest podawanie prądu w kierunku Sępólna Krajeńskiego liniami średniego napięcia z kierunku Chojnic, Więcborka i Koronowa. W gminie funkcjonuje jeden system średniego napięcia 15 kV. Sieć średniego napięcia jest w centralnej części miasta skablowana, poza centrum i na terenach wiejskich jest to sieć napowietrzna.

Sieci w przeważającej mierze napowietrzne doprowadzają napięcie do stacji transformatorowych, w których następuje obniżenie napięcia średniego do wartości 0,4 kV (które jest napięciem sieci konsumpcyjnej i oświetleniowej).

Stacje transformatorowe na terenie miasta i gminy są w zdecydowanej większości w wykonaniu prefabrykowanym, wolnostojące, słupowe. Łącznie na terenie gminy Sępólno Krajeńskie ustawiono 145 stacji transformatorowych, z czego 90 na obszarach wiejskich.

Sieć energetyczna na terenie gminy jest administrowana i eksploatowana przez Enea – Operator SA Oddział w Bydgoszczy. We wniosku przesłanym w toku procedury opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sępólno Krajeńskie wskazano między innymi, że należy uwzględnić potrzeby w zakresie budowy i rozbudowy urządzeń elektroenergetycznych wynikające z opracowanych i pozytywnie zaopiniowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

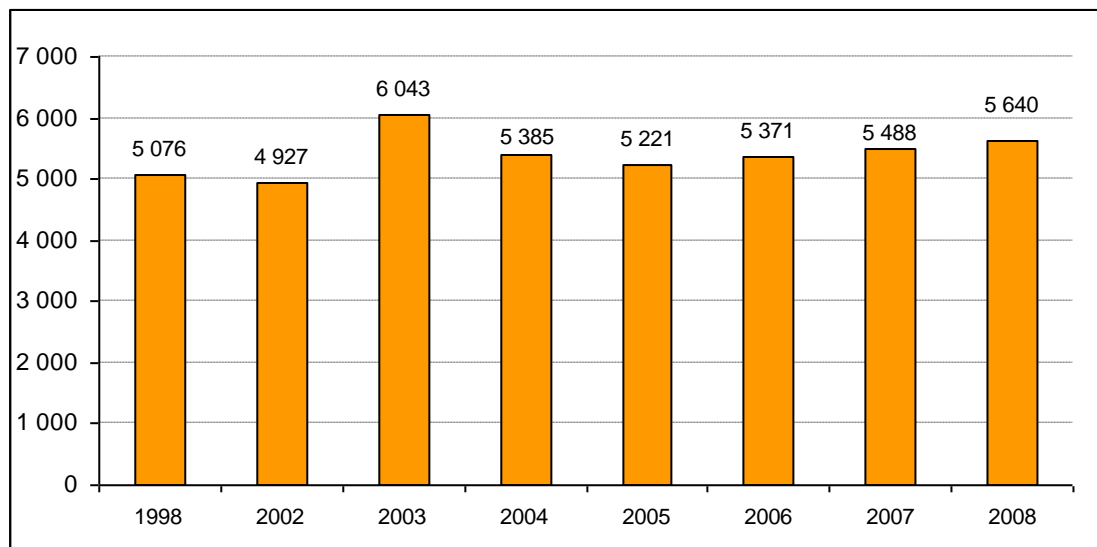
Jednocześnie Enea – Operator SA nie przewiduje realizacji inwestycji z zakresu energetyki, które mogą w istotnym stopniu wprowadzić ograniczenia w zagospodarowaniu terenów.

Z wywiadu przeprowadzonego na potrzeby przygotowania niniejszego opracowania z gestorem sieci wynika, że nie istnieją ograniczenia techniczne w przesyle prądu i jego dostawach do odbiorców indywidualnych, a zainstalowane transformatory w GPZ Sępólno Krajeńskie posiadają dużą rezerwę mocy.

Gmina Sępólno Krajeńskie nie posiada założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

Roczne zużycie energii elektrycznej w mieście prezentuje poniższy wykres.

Wykres 31: Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu MW*h

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

Przebieg linii SN i WN przedstawiono na schemacie nr 13 pt. „Elektroenergetyka”.

I.13.5. ZAOPATRZENIE W GAZ

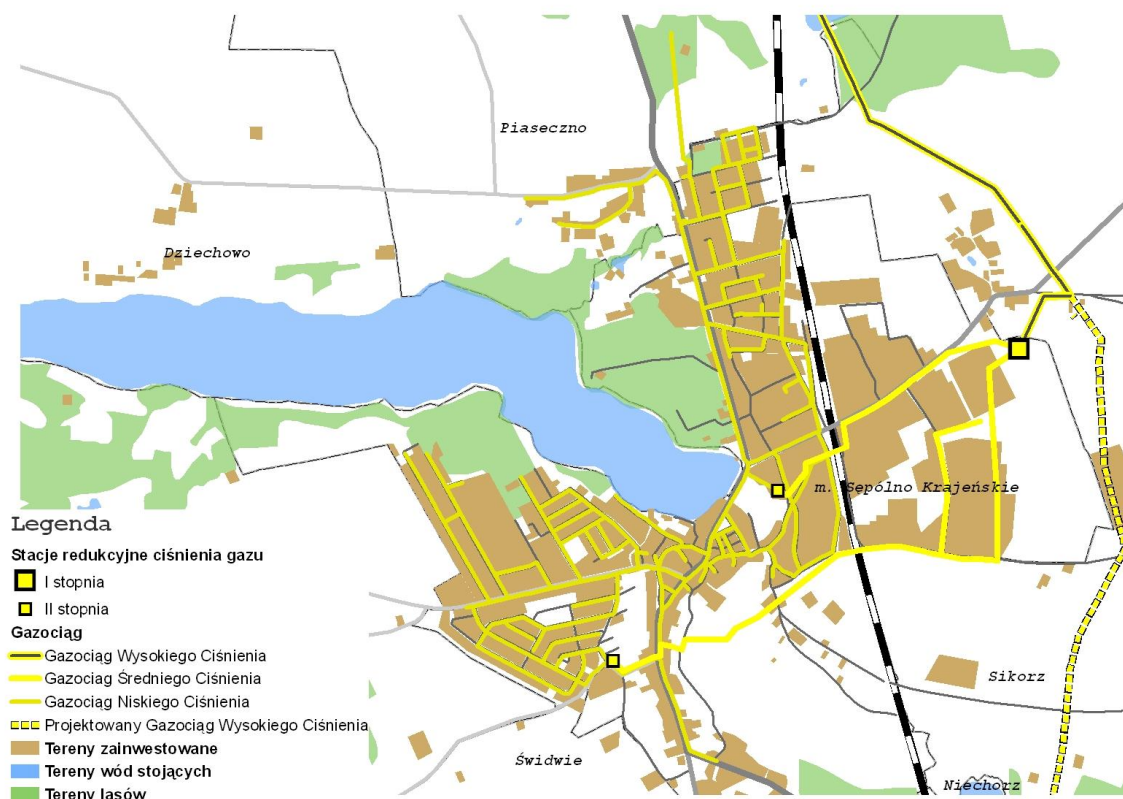
Miasto Sępólno Krajeńskie zaopatrywane jest w gaz poprzez stację redukcyjno-pomiarową I stopnia zlokalizowaną we wsi Sikorz. Stacja posiada przepustowość $Q = 600 \text{ m}^3/\text{h}$ i jest zasilana z gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia DN150 Chojnice – Sępólno Krajeńskie. Ze stacji tej gaz średnioprężny dostarczany jest bezpośrednio do odbiorców indywidualnych i przemysłowych. Długość rozdzielczej sieci gazowej średniego ciśnienia w gminie Sępólno Krajeńskie wynosi ponad 37 km., z czego na terenie miasta 32,7 km. W sieć gazową wyposażona jest częściowo wieś Piaseczno.

Na terenie miasta znajdują się dwie stacje redukcyjne II stopnia przekazujące gaz do gazociągów niskoprężnych.

Usytuowanie poziome gazociągów w stosunku do innych obiektów terenowych spełnia wymagania zawarte w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 30 lipca 2001 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe.

Gazociągi rozdzielcze są umieszczone w całości w pasach drogowych. Ich przestrzenne rozmieszczenie przedstawia poniższy schemat.

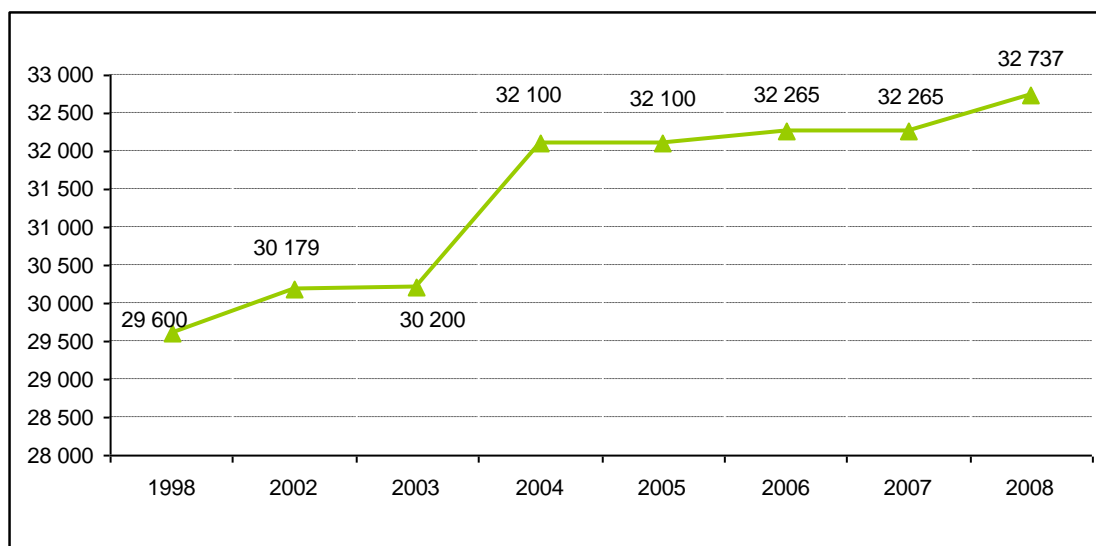
Rysunek 6: Przebieg gazociągów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

Do rozbiorczej sieci gazowej w mieście podłączonych jest 2486 gospodarstw domowych, z czego na terenach wiejskich 17. W sumie 84,2% mieszkańców miasta i zaledwie 1% mieszkańców gminy korzysta z gazu ziemnego. Gazowa sieć rozbiorcza jest systematycznie rozbudowywana, skala tych działań odpowiada skali inwestycji prowadzonych w mieście.

Wykres 32: Długość czynnej sieci rozdzielczej w mieście [m]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

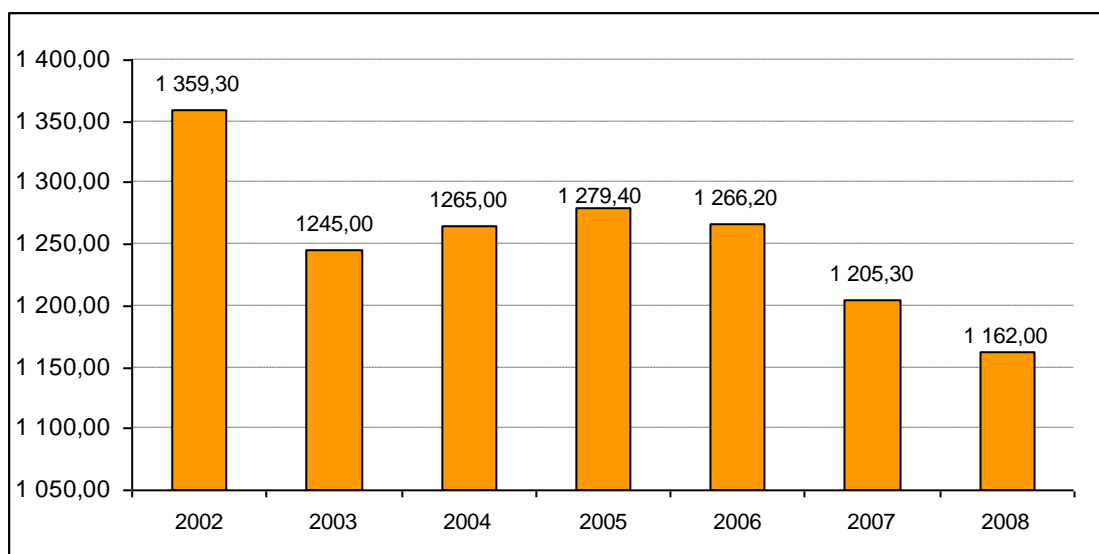
Gmina Sępólno Krajeńskie nie posiada założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

Właściciel sieci przesyłowej i rozdzielczej – Pomorska Spółka Gazownictwa Sp z o.o. w wniosku złożonym do studium informuje, że:

- nie przewiduje, ze względów ekonomicznych, gazyfikacji obszarów wiejskich,
- planowana jest budowa dystrybucyjnego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 200 relacji Nakło – Mroczka – Sępólno Krajeńskie.

Z wywiadu przeprowadzonego na potrzeby przygotowania niniejszego opracowania z gestorem sieci wynika, że warunki dostawy gazu są korzystne, bez ograniczeń ilościowych i przy dostatecznym ciśnieniu. Istnieją duże rezerwy sięgające 40% przesyłu gazu na stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia w Sikorzu. Jednocześnie od kilku lat obserwuje się zmniejszenie zużycia gazu w mieście, co ilustruje poniższy wykres.

Wykres 33: Zużycie gazu w mieście [tys. m³]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

I.13.6. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ

Wyłącznie w mieście Sępólno Krajeńskie w sposób zorganizowany dostarcza się ciepło do wybranych odbiorców. Zorganizowany system ciepłowniczy opiera się na jednej miejskiej ciepłowni administrowanej przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Ciepłownia ta, o mocy 5,4 MW, zlokalizowana jest przy ul. Przemysłowej. Dostarcza ona ciepła wykorzystywanego głównie na potrzeby ogrzewania i ciepłej wody oraz potrzeb technologicznych zakładów produkcyjnych. Po modernizacji paliwem dla ciepłowni jest słoma.

Całkowita długość sieci ciepłowniczej w mieście wynosi 6 km, z czego 1,6 km stanowią przyłącza ciepłne.

Wzdłuż ulic Przemysłowej i Komierowskiej magistralna sieć ciepłownicza poprowadzona jest na powierzchni ziemi, na pozostałych odcinkach jest to sieć podziemna.

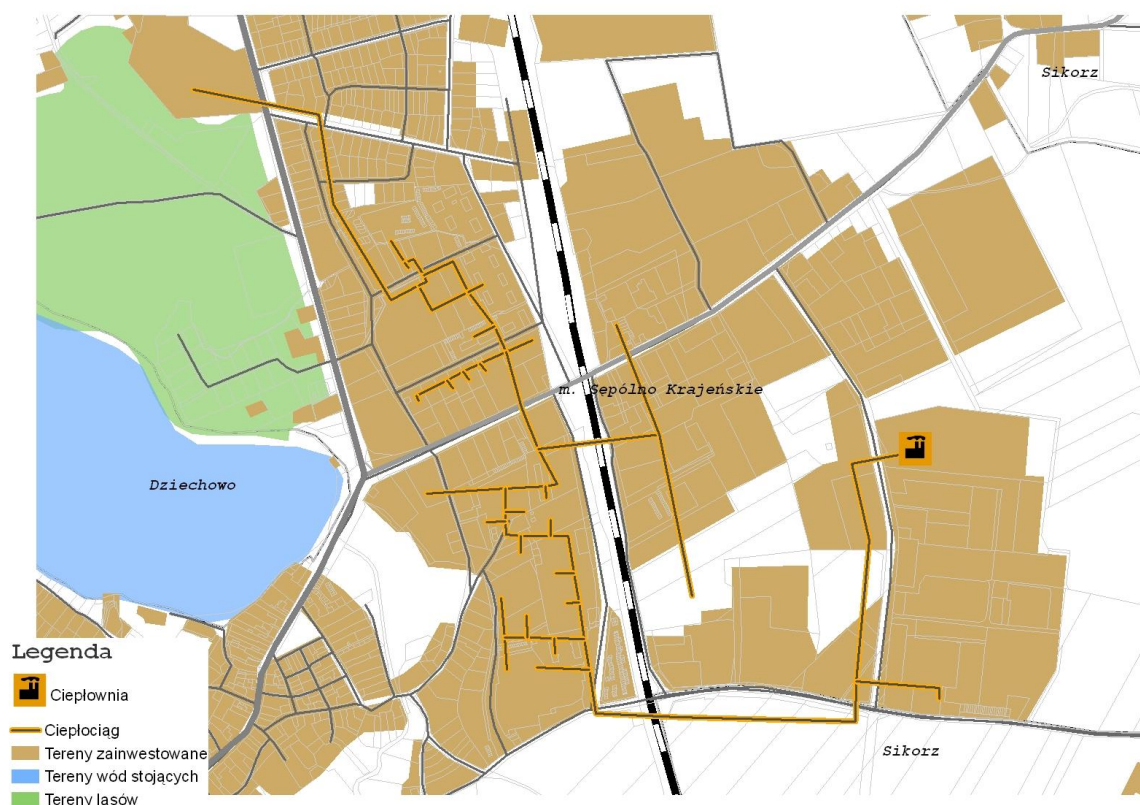
Odbiorcami ciepła z sieci miejskiej są:

- osiedle mieszkaniowe im. Słowackiego,
- zakłady produkcyjne i usługowe zlokalizowane w okolicach ulicy Przemysłowej

Znajdująca się poza zasięgiem miejskiej sieci ciepłowniczej zabudowa jednorodzinna oraz zakłady produkcyjne i usługowe posiadają indywidualne systemy grzewcze oparte na gazie ziemnym, paliwach stałych, oleju opałowym.

Zasięg miejskiej sieci ciepłowniczej przedstawiono na poniższym schemacie.

Rysunek 7: Przebieg sieci ciepłowniczej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie

I.13.7. GOSPODARKA ODPADAMI

Rada Miejska w Sępólnie Krajeńskim w 2004 r. uchwaliła Planu gospodarki odpadami dla miasta i gminy Sępólno Krajeńskie.

Gmina Sępólno Krajeńskie eksploatuje własne składowisko odpadów komunalnych zlokalizowane jest we wsi Włóscibórek, ok. 5 km od centrum miasta.

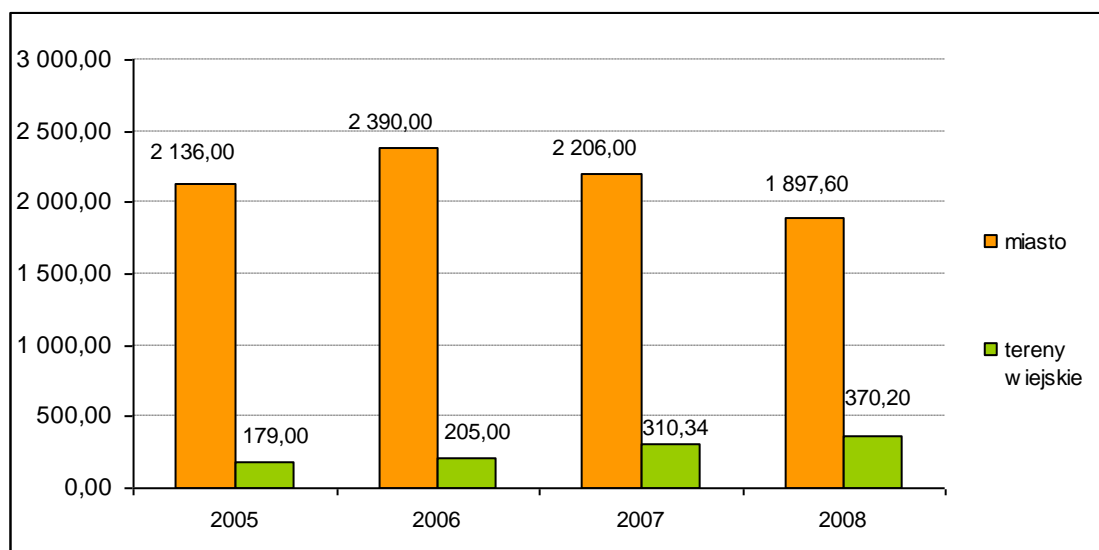
Istniejące składowisko jest obiektem stosunkowo nowym, eksploatowanym od 1997 r. Obecnie kwatery składowania wypełniona jest w ok. 35%. Szacuje się, że przy obecnym tempie eksploatacji obiekt ten może funkcjonować do 2017 r.

Kwaterna składowania wyłożona jest geomembraną zabezpieczającą grunt przed infiltracją wód. Składowisko wyposażone jest w instalacje odgazowującą.

W promieniu 500 m od składowiska nie występują tereny zwartej zabudowy.

Ilość wyprodukowanych i zgromadzonych na składowisku odpadów stałych wzrasta, mimo że w skali roku maleje ilość tych wytwarzanych w gospodarstwach domowych. Ilość produkowanych odpadów w mieście i gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 34: Odpady wytworzone w rozbiciu na lata [tys. t]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDR GUS

I.14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z zadaniami samorządu województwa służącymi realizacji ponadlokalnych celów publicznych zawartych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego, zatwierdzonym uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 97, poz. 1437 z dnia 18 września 2003 r. w **przedmiotowej zmianie studium uwzględnić należy zadania o znaczeniu:**

krajowym:

- zadanie nr 2 – ochrona gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze,
- zadanie nr 14 – przebudowa drogi krajowej nr 25,

oraz znaczeniu wojewódzkim:

- zadanie nr 39 – opracowanie programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla obszaru województwa kujawsko-pomorskiego,
- zadanie nr 40 – realizacja programu zwiększenia lesistości i zadrzewień województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2001-2020,
- zadanie nr 41 – powiększenie Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Wisły i Krajeńskiego Parku Krajobrazowego,
- zadanie nr 45 – opracowanie planu ochrony Krajeńskiego Parku Krajobrazowego,
- zadanie nr 46 – opracowanie i ustanowienie planów ochrony dla wszystkich rezerwatów przyrody,
- zadanie nr 49 – realizacja obiektów małej retencji wód, w szczególności w zlewniach m.in.: Orli, Kamionki, Sępolenki,
- zadanie nr 50 – likwidacja składowisk odpadów stwarzających zagrożenia dla środowiska i rekultywacja nieczynnych składowisk odpadów,
- zadanie nr 52 – rekultywacja zdegradowanych jezior z należyтым rozpoznaniem uwarunkowań i celowości takich zabiegów,
- zadanie nr 53 – rewaloryzacja historycznych układów urbanistycznych,
- zadanie nr 84 – przebudowa drogi wojewódzkiej nr 241,
- zadanie nr 177 – budowa gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Nakło – Mroczka – Sępólno Krajeńskie DN 250mm/150mm.

Na terenie gminy znajduje się projektowany w ramach sieci Natura 2000 Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk pn. „Dolina Łobzonki”.

I.15. SPIS RYSUNKÓW, TABEL, WYKRESÓW, SCHEMATÓW I ZAŁĄCZNIKÓW

Spis rysunków

Rysunek 1: Położenie gminy Sępólno Krajeńskie w regionie	8
Rysunek 2: Gminy sąsiednie.....	9
Rysunek 3: Gęstość zaludnienia	67
Rysunek 4: Rozmieszczenie wniosków złożonych do SUIKZP	92
Rysunek 5: Strefy ochrony konserwatorskiej wyznaczone w obowiązujących mpzp.....	107
Rysunek 6: Przebieg gazociągów	128
Rysunek 7: Przebieg sieci ciepłowniczej	130

Spis tabel

Tabela 1: Zestandaryzowane ustalenia Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego	10
Tabela 2: Struktura funkcjonalno-przestrzenna obowiązującego SUIKZP na tle obecnego zagospodarowania.....	15
Tabela 3: Dynamika uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ...	17
Tabela 4: Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – obszar miasta.....	17
Tabela 5: Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – obszar wiejski gminy	20
Tabela 6: Struktura użytkowania terenu	29
Tabela 7: Zasoby mieszkaniowe w gminie	31
Tabela 8: Budynki nowe oddane do użytkowania	31
Tabela 9: Największe jeziora gminy Sępólno Krajeńskie	35
Tabela 10: Wskaźniki bonitacji dla 4 podstawowych elementów środowiska przyrodniczego	42
Tabela 11: Struktura użytkowania gruntów	43
Tabela 12: Struktura hodowli zwierząt	45
Tabela 13: Podmioty gospodarki narodowej – sekcja A	46
Tabela 14: Zestawienie siedlisk o znaczeniu europejskim w Krajeńskim Parku Krajobrazowym wg I Dyrektywy Siedliskowej.....	47
Tabela 15: Siedliska chronione zarządzeniem Dyrektora RDLP w Toruniu na terenie KPK.	48
Tabela 16: Złóża kopalin	50
Tabela 17: Liczba mieszkańców miasta w czasach historycznych.....	54
Tabela 18: Cmentarze zabytkowe	59
Tabela 19: Strefy ochrony konserwatorskiej	63
Tabela 20: Liczba ludności gmin powiatu sępoleńskiego w roku 1998 i 2008	65
Tabela 21: Liczba mieszkańców w gminie Sępólno Krajeńskie	66
Tabela 22: Zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych.	71
Tabela 23: Pracujący w gminie w latach 1998-2008	73
Tabela 24: Lokalizacja oraz zasięg obsługi placówek oświatowych.....	74
Tabela 25: Wykaz stowarzyszeń działających na terenie gminy Sępólno Krajeńskie	76
Tabela 26: Stowarzyszenia ewidencjonowane w Starostwie Powiatowym.....	76
Tabela 27: Związki działające na terenie gminy Sępólno Krajeńskie	77
Tabela 28: Struktura popełnionych przestępstw w latach 2007-2008	81
Tabela 29: Miejscowości o największej liczbie wypadków drogowych w gminie	81
Tabela 30: Ulice Sępólna Krajeńskiego o największej liczbie wypadków drogowych.....	81
Tabela 31: Harmonogram realizacyjny Programu Ochrony Środowiska na lata 2008-2015 ..	86

Tabela 32: Wykaz wniosków złożonych przez instytucje do zmiany studium.....	93
Tabela 33: Wykaz użytków ekologicznych	102
Tabela 34: Obiekty wpisane do rejestru zabytków	105
Tabela 35: Długość i nawierzchnie poszczególnych kategorii dróg publicznych (w tym w mieście)	113
Tabela 36: Pomiary ruchu	113
Tabela 37: Przydomowe oczyszczalnie ścieków w gminie Sępólno Krajeńskie.....	125

Spis wykresów

Wykres 1: Udział % przeznaczenia terenu w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	23
Wykres 2: Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydane w latach 2003–2009	24
Wykres 3: Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w rozbiciu na obręby geodezyjne na obszarach wiejskich gminy	24
Wykres 4: Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w rozbiciu na obręby geodezyjne na terenie miasta.....	25
Wykres 5: Struktura wydanych decyzji o warunkach zabudowy w rozbiciu na przedmiot decyzji	25
Wykres 6: Liczba wydanych pozwoleń na budowę w okresie 2003 – 2009 r.	26
Wykres 7: Liczba wydanych pozwoleń na budowę w rozbiciu na obręby geodezyjne na obszarach wiejskich gminy	27
Wykres 8: Liczba wydanych pozwoleń na budowę w rozbiciu na obręby geodezyjne na terenie miasta.....	27
Wykres 9: Struktura wydanych pozwoleń na budowę w rozbiciu na przedmiot pozwolenia (obiekty kubaturowe)	28
Wykres 10: Struktura użytkowania terenu	29
Wykres 11: Struktura typów gleb w gminie Sępólno Krajeńskie	34
Wykres 12: Struktura siedliskowa – udział poszczególnych typów siedliskowych lasów w gminie Sępólno Krajeńskie	39
Wykres 13: Struktura gatunkowa – udział poszczególnych powierzchni wg gatunków panujących w Lasach Państwowych gminy Sępólno Krajeńskie.....	40
Wykres 14: Struktura kompleksów rolniczej przydatności gleb.....	41
Wykres 15: Ilość gospodarstw rolnych wg powierzchni	44
Wykres 16: Struktura powierzchni zasiewów	45
Wykres 17: Dynamika zmian liczby ludności w latach 1998-2008.....	65
Wykres 18: Dynamika zmian przyrost naturalnego w gminie Sępólno Krajeńskie w latach 1998-2008 [os.]	68
Wykres 19: Dynamika zmian salda migracji ogółem w gminie Sępólno Krajeńskie w latach 1998-2008.....	68
Wykres 20: Dynamika zmian przyrost rzeczywistego w gminie Sępólno Krajeńskie w latach 1998-2008 [os.]	69
Wykres 21: Udział poszczególnych grup wiekowych w strukturze ludności gminy w 1998 r. i w 2008 r.....	69
Wykres 22: Porównanie struktury ludności wg ekonomicznych klas wieku dla terenów miejskich i wiejskich gminy Sępólno Krajeńskie w roku 2008.....	70
Wykres 23: Struktura wieku i płci w gminie Sępólno Krajeńskie	70
Wykres 24: Dynamika zmian liczby rejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 1998-2008.....	72
Wykres 25: Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD (2008).....	72

Wykres 26: Udział pracujących w sektorach ekonomicznych w 2003 r.	73
Wykres 27: Dynamika zmian liczby bezrobotnych w gminie Sępólno Krajeńskie.....	74
Wykres 28: Struktura własności gruntów w gminie Sępólno Krajeńskie wg grup rejestrowych	96
Wykres 29: Długość czynnej sieci rozdzielczej [km].....	123
Wykres 30: Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³].....	124
Wykres 31: Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu MW*h.....	127
Wykres 32: Długość czynnej sieci rozdzielczej w mieście [m].....	128
Wykres 33: Zużycie gazu w mieście [tys. m ³].....	129
Wykres 34: Odpady wytworzone w rozbiciu na lata [tys. t].....	131

Spis schematów

- Schemat nr 1: Rysunek Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (uchwalonego w 1999 r.)
- Schemat nr 2: Rysunek nieobowiązującego Miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego (uchwalonego w 1992 r.)
- Schemat nr 3: Obszary obowiązywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- Schemat nr 4: Rozmieszczenie decyzji o warunkach zabudowy i pozwoleń na budowę wydanych w latach 2003-2009
- Schemat nr 5: Leśna przestrzeń produkcyjna
- Schemat nr 6: Rozmieszczenie kompleksów rolniczej przydatności gleb
- Schemat nr 7: Rozmieszczenie typów gleb
- Schemat nr 8: Hydrologia
- Schemat nr 9: Rozmieszczenie obszarów i obiektów cennych przyrodniczo
- Schemat nr 10: Obiekty użyteczności publicznej
- Schemat nr 11: Uwarunkowania rozwoju komunikacji
- Schemat nr 12: Gospodarka wodno-ściekowa
- Schemat nr 13: Elektroenergetyka

Spis załączników

- Załącznik A – wykaz stanowisk archeologicznych – gmina Sępólno Krajeńskie
- Załącznik B – wykaz obiektów w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków
- Załącznik C – wykaz obiektów w Gminnej Ewidencji Zabytków